

UTLÅTANDE

AFGIFVET DEN 4 MARS 1901 AF

KOMITERADE FÖR UTARBETANDE AF FÖRSLAG TILL

ÄNDRING I GÄLLANDE STADGANDEN

ANGÄENDE

TILLHANDAHÅLLANDE AF TIDNINGAR
GENOM POSTVERKETS FÖRSORG.

STOCKHOLM

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

1901.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Civildepartementet.

Sedan Kongl. Maj:t enligt nådigt beslut den 19 maj 1899 bemyndigat Chefen för Kongl. Finansdepartementet att för utarbetande inom departementet af förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg tillkalla ett antal af högst sex personer, hvilka skulle hafva att utföra detta uppdrag enligt de närmare föreskrifter, Chefen för nämnda departement egde meddela,

har, på grund af berörda nådiga bemyndigande, Chefen för Finansdepartementet den 15 juni samma år

uppdragit åt undertecknade att deltaga i beredningen af förenämnda fråga.

Jemte meddelande att under våra arbeten såsom ordförande tjenstgjort undertecknad Winroth och såsom sekreterare undertecknad Grönwall, få vi härmed till fullgörande af det oss gifna uppdrag till Herr Statsrådet öfverlemna utlåtande och förslag i ofvan omförmälda ämne; varande dervid fogade reservationer af undertecknade Winroth, Hammarlund och Montan.

Stockholm den 4 mars 1901.

Hugo Winroth.

Fredr. Grönwall.

Emil Hammarlund.

E. V. Montan.

Ivar Månsson.

INNEHÅLL.

I. Historik.

	Sid.
Kongl. bref den 15 december 1820.....	2
Tidningsstämpel:	
Kongl. kungörelse den 8 januari 1824	2
Kongl. kungörelse den 30 november 1860	4
Postförvaltarearfvode:	
Kongl. bref den 19 februari 1812	5
Kongl. bref den 15 december 1820	5
Kongl. bref den 27 mars 1863.....	6
Procentvis beräknade postbefodringsafgifter:	
Kongl. kungörelse den 18 oktober 1872	7
Kongl. kungörelse den 3 oktober 1876.....	17
Kongl. kungörelse den 2 maj 1879	22
Kongl. kungörelse den 11 maj 1883	27
Lokalabonnement.....	34
Kongl. kungörelse den 22 maj 1891	42
Kongl. kungörelse den 11 december 1891	42
1899 års riksdag	42

II. Utlåtande.

Nuvarande bestämmelser:	
Postabonnement	49
Tidningskorsband	51
Postverkets göromål med afseende å postabonnerade tidningar:	
Generalpoststyrelsen	52
Postkontoren	53
Poststationerna.....	54
Diverse tidningsbestyr vid postanstalterna.....	55
Postbefordran m. m.	56

	Sid.
Nuvarande grunder för beräkning af postbefodringsafgiften.....	57
Postverkets inkomster af tidningsabonnement.....	60
Tidningsrörelsens omfattning år 1898.....	61
Medelinkomst per nummerexemplar.....	63
Postverkets inkomster af andra rörelsegenar.....	64
Omkostnaderna för postverkets tidningsrörelse.....	65
Personal.....	67
Lokaler m. m.....	68
Postbefordran.....	69
Föregående kostnadsberäkningar.....	71
Kostnadsberäkningen för år 1898.....	72
I utlandet verkställda kostnadsberäkningar.....	74
Förhållandet mellan inkomster och utgifter för tidningsrörelsen.....	76
Nedbringande af utgifterna för tidningsrörelsen.....	78
Höjande af postafgifterna för postabonnerade tidningar.....	80
Ändrade grunder för afgiftsberäkningen.....	80
Tidningsfrågan i Tyskland.....	82
Komiterades förslag till postafgifter för postabonnerade tidningar.....	86
Förskriftsavgift.....	86
Befodringsavgift.....	89
Delar af öre. Minimaavgift.....	94
Inkomst af de föreslagna postafgifterna.....	95
Rabatt å postafgifterna.....	96
Tidningarnas önskemål.....	97
Utlemnande af ankommande tidningspost m. m.....	99
Aflemnande direkt till postkupé.....	100
Snabbare expedition.....	101
Tidningars försändande utan postabonnement.....	105

III. Förslag till Kongl kungörelse

ang. villkoren för postbefordran af tidningar m. m.....	114
---	-----

IV. Skärskild motivering till komiterades författningsförslag.

§ 1. Tidskrifter.....	127
§ 2. Tidningsregister.....	127
» Olika upplagor.....	129
§ 3. Tillståndsbevis.....	129
» Abonnement.....	130
» Begränsadt antal nummer.....	131

	Sid.
§ 3. Större arbeten	132
» Kataloger m. m.	137
» Tidnings titel.....	137
» Författningssamlingar m. m.	138
§ 4. Tidningar, som upphört att utgifvas	138
» Uteslutande ur tidningsregistret	139
§ 5. Tidningstaxa	139
» Lokalabonnement	140
§ 6. Abonnementstermin.....	142
» Öfverflyttningsafgift.....	143
§ 7. Prenumerationsmedels redovisning till utgifvare	145
§ 8. Postafgifter för abonnerade tidningar	146
» Abonnementsafgift	148
» Postafgiftens höjande.....	148
» Helärsvigten bestämmande	149
§ 9. Postabonnerade tidningars aflemnande till posten	150
» Maximivigt m. m.....	150
§ 10. Tidningars upphörande m. m.	152
§ 11. Utgifvarekorsband	153
Försändning från annan än utgifvaren.....	153
Anmälan m. m.	154
Förskrifna exemplar	154
Aflemnande till postbehandling	155
Postbehandling å inlemningspostanstalten m. m....	156
Postbehandling å ankomstpostanstalten	157
» Vanliga tidningskorsband m. m.....	158
§ 12. Tidningsbilagor.....	158
§ 13. Tidningars aflemnande å särskilda tider	163
§ 14.	169
Öfvergångsstadgande	169

V. Reservationer:

1:o) af herr <i>E. V. Montan</i> , § 3 mom. 1 punkt 1:o, ang. tryckalster, som ej böra få införas i tidningsregistret	170
2:o) af herr <i>E. Hammarlund</i> , § 3 mom. 1, ang. d:o	171
3:o) af herr <i>H. Winroth</i> , § 4 mom. 1, ang. minsta antal nummer per år	188
4:o) af <i>densamme</i> , § 9 mom. 2, ang. högsta vigten för postabonnerad tidning	188
5:o) af herr <i>E. Hammarlund</i> , § 9 mom. 2, ang. d:o.....	189
6:o) af herr <i>H. Winroth</i> , § 11 mom. 1, ang. afgiften för s. k. utgifvare- korsband.....	191

VIII

	Sid.
7:o) af herr <i>E. Hammarlund</i> , § 11 mom. 1, ang. d:o.....	199
8:o) af herr <i>H. Winroth</i> , § 13, ang. tidningars aflemnande till posten å extra tid.....	200

VI. Bilagor m. m.

<i>Bil. I.</i> Kongl. Generalpoststyrelsens skrivelse den 19 september 1900 med beräkning öfver postverkets utgifter för bestyret med postabonnerade tidningar åren 1897—1898.....	209
<i>Bil. II.</i> Tablå öfver det ekonomiska resultatet af de foreslagna postaf- gifterna för postabonnerade tidningar.....	220
<i>Bil. III.</i> Enligt komiterades förslag uträknade postafgifter för vissa tid- ningar.....	222
<i>Bil. IV.</i> Öfversigt öfver villkoren för postbefordran af tidningar i vissa främmande länder:	
1. Afgifter.....	227
2. Omfattningen af postverkens bestyr med postabonnerade tidningar.....	231
<i>Bil. V.</i> Postbefordringsavgifter för postabonnerade tidningar i Sverige och i vissa främmande länder.....	240
<i>Tab. A.</i> Öfversigt öfver postabonnement å svenska tidningar år 1898:	
1. Nummerantal.....	242
2. Helårspris hos utgifvarne.....	243
3. Postupplagor.....	244
4. Antal nummerexemplar och vigt.....	246
5. Prenumerations- och postbefordringsavgifter.....	247
<i>Tab. B.</i> Postabonnerade tidningar och tidskrifter åren 1884—1898.....	248
<i>Tab. C.</i> Tidningskorsband under åren 1884—1898.....	251
<i>Tab. D.</i> Postabonnerade tidningar 1884—1898 (graf. tab.).	
<i>Tab. E.</i> Utvecklingen af öfriga delar af poströrelsen 1884—1898 (graf. tab.).	
<i>Tab. F.</i> Antal postförsändelser af olika slag befordrade för 1 krona 1884—1898 (graf. tab.).	

I. Historik.

Några särskilda bestämmelser beträffande postbefordran af tidningar i allmänhet synas icke hafva förekommit inom den svenska posttjensten före början af det nittonde århundradet.

Vissa, särskildt privilegierade, tidningar, såsom t. ex. »Post- och Inrikes tidningar», åtnjöto emellertid förmånen af portofri postbefordran; och framställningar saknades icke i syfte att få en dylik förmån utsträckt till tidningar i allmänhet.

Sålunda uttalade Rikets Ständer i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 30 mars 1810 den önskan, att postfrihet utom för »Post- och Inrikes tidningar» måtte jemväl beviljas för andra dagblad, hvilka Kongl. kanslistyrelsen funne »leda till det med tryckfriheten åsyftade ändamål: litteraturens tillväxt och allmänna upplysningens befordran». Men Kongl. Maj:t förklarade i nådigt bref *den 19 februari 1812* sig vilja i hvarje särskildt fall göra det nådiga afseende, som omständigheterna fordrade och omsorgen att ej belasta posterna med för stor tyngd medgäfv.

Frågan om postfrihetens utsträckning återupptogs vid 1815 års riksdag, då hos Ständerna väcktes förslag derom, att sådana tidningar, som kunde anses bidraga till att sprida upplysning såväl i ekonomiska som vetenskapliga ämnen, måtte få med posten portofritt försändas. Ständerna ansågo, jemlikt underdånig skrifvelse den 29 juli 1815, denna fråga vara af den beskaffenhet, att

det berodde på Kongl. Maj:t att derom, efter sig företeende omständigheter, i nåder förordna, samt inskränkte sig till att uttala den önskan, att Kongl. Maj:t vid ansökningar om postfrihet för tidningar måtte i synnerhet fästa nådigt afseende på sådana, som kunde vara af allmän gagnelighet samt ledande till allmän upplysning i ofvan berörda ämnen.

K. br. d. 15
dec. 1820.

Det var först under år 1820, som nedsättning i postafgifterna blef tidningarna i allmänhet förunnad. Jemte meddelande, att en af utgifvaren af »Stockholms Posten» gjord ansökning om portofrihet för denna tidning icke bifallits, hade Kongl. Maj:t i nådigt bref den 24 april sistnämnda år anbefalt Öfverpostdirektören att inkomma med underdånigt utlåtande, huruvida, utan hinder för posternas behöriga gång och utan för stor tunga för postförarne, det kunde tillåtas alla i Stockholm utkommande tidningar att med ordinarie posterna till landsorterna afgå emot en nedsatt lämplig betalning.

Sedan Öfverpostdirektören afgifvit det sålunda infortrade utlåtandet samt äfven Kongl. hofkanslersembetet yttrat sig i ämnet, medgaf Kongl. Maj:t genom nådigt bref *den 15 december 1820*, att alla såväl i hufvudstaden som uti städerna i landsorterna utkommande dagblad finge med posterna afsändas emot ett nedsatt porto, beräknadt till $\frac{1}{8}$ af hvad för bref efter då gällande taxa betalades, med åtnjutande i öfrigt af den för vigten fastställda moderation.

**Tidnings-
stämpel.**
K. kung. d.
8 jan. 1824.

Oaktadt denna afsevärda nedsättning, framställdes redan vid 1823 års riksdag i särskilda då väckta motioner yrkande på allmän postfrihet för tidningar; och beslöto med anledning deraf Rikets Ständer, enligt underdånig skrifvelse den 18 december sistnämnda år, att alla utkommande tidningar, jemte åtföljande bihang, offentlige bulletiner likväl undantagne, borde med en särskildt dertill inrättad röd stämpel förses, hvaremot en allmän postfrihet blef dessa skrifter förunnad, så att alla dagblad skulle kunna, oberoende af i förväg lagda hinder, portofritt kringsändas till landsorterna, utan all annan förhöjning för läsare derstädes, än det postförvaltarnes tillkommande arvode.

I öfverensstämmelse med hvad Ständerna sålunda beslutit, meddelades i Kongl. kungörelsen angående stämpelpappersafgiften *den 8 januari 1824*, § 9, följande föreskrift:

»1:o. Hvarje utkommande Tidnings-Nummer, tryckt på halft ark eller derunder, förses med en röd Chartæ-Sigillatæ Stämpel till Ett Runstyckes belopp; hvarje helt ark med en dylik till Två Runstycken; deröfver till och med $1\frac{1}{2}$ ark, Tre Runstycken samt så vidare;

2:o. För Tidningar åtföljande Bihang gäller samma stadgande, äfven om det skulle utgöra mindre, än ett halft ark, med undantag af sådane Bulletiner som på Wår Befallning tryckas på särskildte blad och innefatta officielle underrättelser samt åtfölja Post- och Inrikes Tidningarne».

Om ock med åtskilliga jemkningar i fråga om stämpelafgifternas belopp, bibehölls sedermera i nära femtio år grundsatsen om tidningarnas beläggande med stämpel; och utgjordes sålunda ersättningen för tidningars tillhandahållande genom postverkets förmedling af dels stämpelafgift och dels det postförvaltarnes tillkommande arvode.

Genom Kongl. kungörelsen angående stämplade pappersafgiften m. m. *den 23 januari 1830* utsträcktes stämpelbeläggningen äfven till periodiska skrifter och till broschyrer, som icke öfverstege fyra ark; dock gjordes den portofria postbefordringen af dessa tryckalster beroende af det vilkor, att något uppehåll i brefpostens ordentliga afsändande derigenom icke förorsakades. Den befrielse från stämpling, som redan förut varit stadgad för vissa bihang, innehållande officiela underrättelser, skulle enligt samma kungörelse ega rum äfven för planscher, tillhörande tidning, periodisk skrift eller broschyr, som mot stämpelafgift ginge portofria.

Med anledning deraf att vid tillämpningen af sistnämnda kungörelses stadgande angående postfrihet för broschyrer någon gång inträffat, att skrifter, hvilka utgjort delar af en bok, tryckta bref med prenumerationslistor m. m., som icke rätteligen kunde benämnas broschyrer, likväl blifvit under denna titel portofritt med posten afsända, förklarade Kongl. Maj:t, på framställning

af Öfverpostdirektören, i nådigt bref *den 2 november 1833*, att med benämning broschyr endast finge förstås en mindre tryckt afhandling, fulländad i ett häfte.

Genom stämpelpapperskungörelsen *den 14 november 1845* blef stämpelafgiften för tidningar m. m., som omfattade mer än ett halft ark, så till vida nedsatt, att den skulle utgöra: från ett halft t. o. m. ett helt ark $1\frac{1}{4}$ runst., derutöfver t. o. m. $1\frac{1}{2}$ ark $1\frac{1}{2}$ runst. o. s. v.; hvarjemte föreskrefs, att med halft ark skulle förstås papper, hvars yta innehölle en och en half kvadratfot eller 150 kvadrat-decimaltum.

Redan i Kongl. kungörelsen *den 21 november 1851* höjdes stämpelbeloppen till 2 runst. för halft ark eller derunder, $2\frac{1}{2}$ runst. från ett halft t. o. m. ett helt ark, 3 runst. derutöfver t. o. m. $1\frac{1}{2}$ ark o. s. v.; hvarjemte portofriheten inskränktes till att gälla endast vid afsändning från tryckningsorten.

I den följande stämpelförfattningen, utfärdad *den 21 november 1854*, återfördes afgifterna för tidningsstämplingen till enahanda belopp, som gält före 1851, eller till resp. 1, $1\frac{1}{4}$ och $1\frac{1}{2}$ runst.

Genom stämpelpappersförordningen *den 27 november 1857* bestämdes afgifterna i riksmünt till följande belopp: halft ark eller derunder $\frac{1}{4}$ öre, från ett halft t. o. m. ett helt ark $\frac{5}{16}$ öre, derutöfver t. o. m. $1\frac{1}{2}$ ark $\frac{3}{8}$ öre o. s. v.

*K. kung. d.
30 nov. 1860.*

Föreskrifterna om tidningsstämplingen skildes från bestämmelserna angående stämpelafgifterna i allmänhet, då Kongl. kungörelse *den 30 november 1860* utfärdades angående den af Rikets Ständer fastställda bevillningsafgift för stämpling af tidningar samt andra periodiska skrifter och tryckta afhandlingar. Stämpelafgifterna bestämdes genom denna kungörelse i förhållande till tidningarnas ytinnehåll till följande belopp, nemligen: då papperets ena yta innehölle 200 kvadrat-decimaltum och derunder, 0·2 öre, utöfver 200 t. o. m. 400 kvadrat-decimaltum, 0·3 öre o. s. v., så att stämpelbeloppet ökades med 0·1 öre för hvarje tillökning af 200 kvadrat-decimaltum i papperets yta. För broschyrer bestämdes högsta sammanlagda ytinnehållet till 1,200 kvadrat-decimaltum.

Den postförvaltarna tillkommande ersättning för bestyren med tidningarna var till en början, då dessa bestyr icke ansågos tillhöra den egentliga posttjensten, beroende på särskilda aftal mellan posttjenstemännen och tidningsutgifvarne.

**Postförvaltare-
arfvode.**

*K. br. d. 19
febr. 1812.*

Sedan Rikets Ständer i ofvan anförda underdåniga skrifvelse den 30 mars 1810, bland annat, föreslagit, att postförvaltares arfvode för de till postkontoren adresserade allmänna tidningar skulle utgå med 24 skill. årligen för hvarje exemplar, förklarades i afseende härå genom Kongl. brefvet *den 19 februari 1812*, att »Post- och Inrikes tidningarne», som innehölle dels kommunikationer af allmänna ärenden, dels kungörelser och under rättelser, som i laga väg egde vitsord, vore af den egenskap, att deras fortskaffande borde utgöra en postförvaltarna i och för tjensten åliggande skyldighet, och att följaktligen på Kongl. Maj:ts pröfning berodde att bestämma arfvodet därför, hvilket för det dåvarande finge förblifva sådant det med Svenska Akademien öfverenskommit, eller 1 Rdr 8 skill. banko om året för postbetjeningen i Stockholm och lika mycket för postförvaltarna i orterna; samt, hvad öfriga tidningar angår, att befattningen med deras framskaffande icke kunde åläggas postförvaltarna såsom en tjänsteskyldighet, utan ankomme på särskilda aftal mellan dem och utgifvarne om en tjenlig ersättning för kostnaden och besväret med afsändningen, hvilka aftal borde till Öfverpostdirektörens pröfning och fastställande anmälas.

När sedermera genom Kongl. brefvet *den 15 december 1820* tidningar i allmänhet tillerkändes förmånen af lägre postbefordringsafgifter, förklarades tillika — »till förekommande af de billiga klagomål, som nog allmänt försports öfver de dryga afgifter, hvilka måste erläggas till postförvaltarna i landsorterna för besväret med dagblads reqvosition och utdelning» — att hvar och en postförvaltare, hvars ovilkorliga pligt det derefter vore att, sedan postporto för dagblad dämera erlades, dem emottaga, befordra och utdela i likhet med andra bref, icke finge vid de tillfällen, då emottagande och öfverstyrande af prenumera tionsmedel å dagblad honom särskildt uppdroges, beräkna högre arfvode än en Riksdaler banko om året för hvart exemplar; och

*K. br. d. 15
dec. 1820.*

skulle det arfvode, som sålunda blifvit stadgadt för postförvaltarna i landsorterna, till samma belopp erläggas till postbetjeningen i Stockholm för derifrån afgående dagblad.

För »Post- och Inrikes tidningar» skulle postförvaltarearfvodet likväl fortfarande utgå med förut angifna belopp; och bibehölls detta förhållande, ända till dess genom Kongl. brefvet *den 21 november 1851* förklarades, att från och med år 1852 postförvaltarearfvodet för denna tidning icke finge beräknas högre än hvartill detsamma för öfriga dagligen utkommande tidningar funnes bestämdt.

Genom Kongl. brefvet *den 22 november 1834* blef den nedsättning i postförvaltarearfvodet beviljad, att för tidningar, som mindre än en gång i veckan utkomme, samt för periodiska skrifter, hvilka i månads- eller kvartalshäften utgäfves, arfvodet bestämdes till 24 skill. banko exemplaret till hvardera af postförvaltarna å afsändnings- och utdelningsorterna.

Genom Kongl. brefvet *den 17 december 1851* utsträcktes denna afgift af sammanlagdt 1 Rdr banko till att gälla alla tidningar, hvilka utkommo blott tre gånger i veckan eller mindre ofta; hvaremot för tidningar, som utkommo fyra gånger i veckan eller oftare, bibehölls afgiften af 2 Rdr banko.

K. br. d. 27
mars 1863.

Slutligen blef genom Kongl. brefvet *den 27 mars 1863*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 14 januari samma år hemställt, följande taxa för postförvaltarearfvodets beräkande meddelad:

för tidning, som utkommer sex eller flera ggr i veckan	Rdr 3:—
» » » utgifves fem gånger i veckan	» 2: 50
» » » » fyra » » »	» 2: —
» » » » tre » » »	» 1: 50
» » » » två » » »	» 1: —
samt för tidning eller tidskrift, som utgifves en gång	
i veckan eller mindre ofta	» —: 50

Samtliga dessa afgifter gälde vid abonnement för helt år. Vid kortare abonnement minskades beloppen i förhållande till abonnementstiden.

Emellertid kommo härofvän omförmälda bestämmelser an-

gående postförvaltarearfvodet ingalunda i tillämpning med afseende å alla tidningsförsändelser. Redan tidigt blefvo, enligt hvad af Generalpoststyrelsens underdåniga skrifvelse den 1 december 1851 inhemtas, tidningar och tidskrifter i stor omfattning med posterna försända under korsband utan någon som helst afgift till postkassan eller till postpersonalen, ehuru väl, på sätt af Generalpoststyrelsen i dess underdåniga skrifvelse den 28 februari 1871 framhålles, ett sådant expeditionssätt säkerligen icke varit afsedt, då vid tidningsstämpelns införande stadgades, att utöfver bevillningsstämpelafgälden de tidningar, som med post befordrades, icke borde drabbas af någon annan afgift »än det postförvaltarne tillkommande arfvode».

De grunder, efter hvilka, med stöd af ofvan anförda bestämmelser, ersättning för tidningarnas postbefordran utgjordes, visade sig i längden föga tillfredsställande.

För postverket var det — i synnerhet sedan, i sammanhang med medelportots införande, Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 25 oktober 1854 förklarad, att postmedlen finge uteslutande disponeras för postverkets behof — en afsevärd olägenhet, att inkomsterna af stämpelafgifterna icke inflöto till postkassan, utan ingingo direkt till Riksgäldskontoret.

En annan omständighet, som äfven gjorde det för postverket angeläget att icke behöfva afstå från ersättning för tidningars postbefordran, var den omreglering af sättet för postpersonalens aflönande, hvilken, i enlighet med hvad Riksdagen i underdånig skrifvelse den 13 maj 1868 förordat, borde ega rum på det sätt, att åtminstone största delen af de med posttjänsterna förenade sportler indroges.

Vidare anmärktes mot tidningsstämplingen:

att stämpelafgiften, hvilken egentligen utgjorde ersättning för det porto, som förut skolad för postbefordrade tidningar erläggas, drabbade äfven alla de exemplar af tidningarna, för hvilka någon postbefordran icke påkallades;

att sjelfva beskaffenheten af tidningsstämpeln lemnade mycket ringa skydd mot missbruk; samt

**Procentvis
beräknade
postbefor-
drings-
avgifter.**

*K. kung. d.
18 okt. 1872.*

att stämpelingskostnaden vore oskäligt hög i förhållande till den inkomst, som af stämplingen tillflöte statsverket.

Generalpost-
styrelsen
1869.

Generalpoststyrelsen, som redan i underdånig skrifvelse den 11 augusti 1862, vid afgifvande af förslag till förnyad fribrefsförfattning, ifrågasatt tidningsstämpelns afskaffande och ersättande med en till postkassan utgående postbefordringsafgift, motsvarande 10 % af prenumerationspriset, framlade i underdånig skrifvelse den 25 augusti 1869, i sammanhang med förslag till allmän poststadga, äfven förslag till ändring i bestämmelserna rörande tidningars postbefordran. Enligt sistnämnda förslag skulle — i ungefärlig öfverensstämmelse med hvad som vore vedertaget inom flere andra länder, der postverken öfvertagit icke allenast tidningarnas fortskaffande, utan äfven deras distribution och uppbärande af de för dem belöpande prenumerationsafgifter — stämpelafgiften och postförvaltarearfvodet ersättas af ett särskildt tidningsporto, som borde fastställas till 20 % af prenumerationspriset för alla sådana tidningar m. m., som utkomme minst en gång i veckan, samt 10 % af prenumerationspriset för tidskrifter m. m., som utgäfves mindre ofta än en gång i hvar vecka.

Riksdagen
1870.

Detta förslag gjordes med anledning af enskild motion till föremål för behandling vid 1870 års riksdag. Bevillningsutskottet yttrade med afseende å denna motion, att de enda betänkligheter deremot, som förefölle utskottet af någon betydelse, vore i främsta rummet, att genom en sådan åtgärd statsverket skulle tillskyndas en förlust af omkring 60,000 Rdr, och dernäst att de föreslagna portosatserna dels skulle komma att för åtskilliga tidningar och tidskrifter öfverstiga de dåvarande afgifterna tillsammanlagda, dels äfven för en eller annan tidning och tidskrift förefallit högre än, i jämförelse med portosatsen å andra dylika, postverkets besvär och kostnad för densammes befordran torde billigtvis erfordra, och sålunda påkallade någon modifikation, hvartill likväl utskottet saknade tillfälle att framlägga förslag.

Motionen blef icke af Riksdagen bifallen.

I underdånig skrifvelse den 28 februari 1871 återupptog Generalpoststyrelsen å nyo frågan om ändring i villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran. Styrelsen anför i sistnämnda skrifvelse bland annat följande:

Generalpost-
styrelsen
1871.

»Skall postinrättningen som sig bör uppfylla sin bestämmelse och skall den kunna, i mån af rörelsens tillväxt, fortfarande utvidga sin verksamhet, är ingenting angelägnare än att, på samma gång med hvart år växer massan af postförsändelser — för hvilkas befordran kräfvades användande å flere linier af ökad hästantal, likasom för deras postbehandling erfordras ökad personal å postanstalterna — på samma gång äfven beredes postverket en deremot ungefärligen svarande tillökning i inkomst, afsedd att betäcka de utgifter, som blifva en nödvändig följd af tillökningen i det gods, som skall genom postverket befordras.

Endast under sådana villkor kan en fortgående tillväxt i antalet postförsändelser bereda utväg att med hvart år dels utsträcka postförbindelserna till orter, hvilka förut icke varit i åtnjutande af en dylik förmån, dels ock att, der sådant visar sig behöfligt, utvidga tillfället till postutvexling genom en tillökning i antalet postturer; under det att åläggandet för postverket att utan all ersättning fortskaffa särskilda slag af försändelser, hvilkas antal och tyngd år ifrån år tillväxer, icke allenast måste motverka den vidare utveckling af postinrättningen, som under andra förhållanden vore möjlig och i alla afseenden måste anses önskelig, utan äfven *kan* i en framtid göra det nödvändigt att i någon mån inskränka postbefordringen å en och annan linie, så vida icke de ökade utgifterna för posternas fortskaffande ansåges böra till någon del med andra än postverkets egna inkomster bestridas.»

Generalpoststyrelsen framhåller vidare tidningarnas och tidskrifternas betydliga tyngd i jämförelse med det öfriga postgodset. Sålunda hade vigten af de tidningar m. m., som under år 1870 postbefordrats utan att vara förskrifna genom postverket, och hvilkas antal uppskattades till mer än 3 mill. nummerexemplar, uppgått till 3,022½ centner (= 128,456½ kg.); och om man med stöd af uppgifter, som på styrelsens föranstal-

tande insamlats, jmförde vigten af olika slag af postförsändelser, visade det sig, att i allmänhet de försändelser, som med post befordrades, fördelade sig på följande sätt:

bref, postanvisningar och försändelser under band, för hvilka porto erlades till postverket	13 %
fribref	8 »
paketpostförsändelser	15 »
tidningar, tidskrifter och broschyrer, hvilka, på grund af åsatt bevillningsstämpel, befordrades utan någon afgift till postkassan.....	64 »

Enligt styrelsens uppfattning lede det icke något tvifvel, att i de allra flesta fall det varit tyngden af postbefordrade tidningar och tidskrifter, som på senare tiden gjort det nödvändigt att för ett stort antal poster, än regelbundet hvarje gång, än allenast vid särskilda tillfällen, använda ett större antal hästar än som förut behöft för postbefordringen anlitas. Och ofvan antydda missförhållande, att icke för mer än 28 % af samtliga postförsändelser kunde påräknas bidrag till täckande af utgifterna för poströrelsens bestridande, komme enligt styrelsens uppfattning att i framtiden gestalta sig ännu ogynnsammare. Tillväxten i brefväxlingen uppvägdess nemligen mångdubbelt af ökningen i antalet postbefordrade tidningar och tidskrifter. En jmförelse mellan å ena sidan postverkets inkomster af brefbefordringen åren 1839—1869 och å andra sidan de belopp, hvartill nettotinkomsten af tidningsstämpelafgifterna under samma period uppgått, utvisade, att i förhållande till år 1839 de förra ökats med resp. 20, 54 och 145 procent för hvar och ett af åren 1849, 1859 och 1869, men inkomsten af tidningsstämplingen med resp. 282, 419 och 1,283 procent.

Slutligen framhåller Generalpoststyrelsen faran för korsbandsmissbruk vid försändning af tidningar m. m. under band, i det att den stora massan af tidningar och tidskrifter, som, utan att vara genom postverket förskrifna, af utgifvare, förläggare och andra enskilde dagligen aflemnades till postbefordran, gjorde det för postpersonalen omöjligt att egna erfor-

derlig tillsyn derå, att icke i dylik försändelse, för hvilken på grund af åsatt bevillningsstämpel påyrkades portofrihet, funnes inneslutet bref eller annat skriftligt meddelande.

På grund af de här ofvan omförmälda förhållanden fann sig Generalpoststyrelsen föranlåten att förnya sitt år 1869 framställda förslag, dock med den förändring, att — med anledning af hvad vid 1870 års riksdag anmärkts derom, att beforderingsafgiften enligt sagda förslag skulle blifva oskäligt förhöjd för en del veckotidningar och tidskrifter — tre taxeringsklasser borde införas, så att postbeforderingsafgiften bestämdes till:

- 20 % af prenumerationspriset för tidningar och tidskrifter, som utkomme mer än en gång i veckan;
- 10 % af nämnda pris för tidningar m. m., som utkomme fr. o. m. en gång i veckan t. o. m. en gång i månaden; samt
- 5 % af samma pris för tidskrifter, som utkomme mindre ofta.

Samtliga dessa afgifter borde enligt förslaget gälla i de fall, der tidningarna eller tidskrifterna skulle med post befordras från en till annan postanstalt. Skulle deremot tidningar, som genom postanstalt förskrefves, med eller utan begagnande af lösväska, prenumerant genom posten tillsändas, utan att befordran från en till annan postanstalt ifrågakomme, borde afgiften därför till postverket utgå med hälften af de här ofvan omförmälda belopp.

Generalpoststyrelsens ifrågavarande framställning föranledde Kongl. Maj:t att i nådig proposition den 16 februari 1872 framlägga ett på samma framställning grundadt förslag till ändrade vilkor för tidningars och tidskrifters postbefordran.

Kongl. prop.
1872.

Beträffande beloppet af den afgift till postkassan, som skulle ersätta stämpelafgiften och med hvars införande det postförvaltarne tillkommande särskilda arfvode för tidningars och tidskrifters postbehandling borde upphöra, anföres i denna proposition, att vid bestämmandet deraf borde afseende fästas vid det olika arbetet för postpersonalen och den olika kostnad för postverket, som befordringen af den ena eller andra tidningen eller tidskriften kunde antagas medföra. Detta arbete och denna kostnad

berodde åter väsentligen dels deraf, huru ofta tidningen eller tidskriften utkomme, och dels af dess storlek; och som båda dessa omständigheter vanligen funne ett uttryck i tidningens eller tidskriftens prenumerationspris, ansåge Kongl. Maj:t lämpligt, att detta pris *i allmänhet* lades till grund för afgiftens beräkande. Men då hvarje tidningsnummer, som till postbefordran aflemnades, erfordrade sin särskilda expedition och följaktligen en tidning, hvilken utkomme dubbelt så ofta som en annan, för postpersonalen medförde dubbelt så mycket arbete som den senare, fastän möjligen bådads prenumerationspris vore detsamma, så fordrade billigheten, att befodringsafgiften icke fastställdes till samma proportion af prenumerationspriset för de tidningar, som utkomme t. ex. flere gånger i hvarje vecka, och för dem, som utkomme mera sällan, utan borde denna proportion för de förra sättas högre. Och då vidare vid *prenumerationsprisets* bestämmande hänsyn måste tagas äfven till andra omständigheter än tidningens storlek och huru ofta densamma utkomme, nemligen hufvudsakligen till beskaffenheten af tidningens innehåll, så att t. ex. en tidning, hvars innehåll vore med mer än vanlig omsorg utarbetadt och derföre värderikare, eller som sysselsatte sig med ett ämne af mera specifikt vetenskaplig eller teknisk natur och derföre icke kunde påräkna någon större läsarekrets, eller som innehölle eller åtföljdes af kostbara illustrationer eller planscher, betingade ett högre prenumerationspris än en lika stor och lika ofta utkommande tidning, som t. ex. hufvudsakligen innehölle annonser, men dessa omständigheter, i fråga om arbetet och kostnaden vid tidningens *postbefordran*, vore utan all betydelse, så borde äfven i detta hänseende en jemkning i förhållandet emellan befodringsafgiften och prenumerationspriset ega rum, hvilket lämpligen syntes kunna ske på det sätt, att vid beräkandet af befodringsafgiften för två tidningar, hvilka t. ex. egde ungefär samma yttnehåll och utkomme lika ofta, men af hvilka den ena, i anseende till innehållets beskaffenhet, droge ett högre prenumerationspris än den andra, denna skilnad i prenumerationspriset icke finge leda till en deremot svarande skilnad i postbefodringsafgift. Sålunda, om erfarenheten lärde, att det

vanliga prenumerationspriset för en tidning, som utkomme en gång i veckan och hvars ytinnehåll icke öfverstege ett tusen quadrattum, vore under 6 Rdr, men att en lika ofta utkommande illustrerad tidning kunde betinga ett prenumerationspris af 12 Rdr, utan att dess ytinnehåll vore större än det angifna, så borde, då postbefordran af den senare tidningen näppeligen kunde för postverket medföra större kostnad eller tunga än befordran af en tidning med mindre dyrbart innehåll, befordringsafgiften icke sättas högre än i förhållande till ett prenumerationspris af 6 Rdr. Skulle deremot någon vilja en gång i veckan utgifva ett mycket stort annonsblad med t. ex. 2,000 quadrattums yta och betinga sig ett i förhållande till dess storlek stående pris af 12 Rdr, så vore det ju ock billigt, att afgiften för befordringen af denna dubbelt så tunga tidning utginge utan någon moderation.

Att vid så mångfaldigt vexlande pris och ytinnehåll som de svenska tidningarnas, angifva en regel, hvilken i hvart och ett särskildt fall med säkerhet träffade det absolut rätta, syntes icke vara möjligt; men efter omsorgsfull pröfning af alla på frågan inverkan omständigheter och med tillämpning af den grundsats, att någon förhöjning af det belopp, som enligt då gällande stadganden skulle i form dels af stämpelafgift och dels af postförvaltarearfvode utgöras för hvarje särskild tidning eller tidskrift, hvilken efter förskrifning genom postverket med posterna befordrades, i regeln icke borde ega rum, funne Kongl. Maj: postbefordringsafgiften för tidningar och tidskrifter kunna, med största sannolikhet att i de speciela fallen öfverensstämma med billighetens fordringar, fastställas:

för tidning eller tidskrift, som utgäfves mer än en gång i veckan, till 20 procent af prenumerationspriset samt för tidning eller tidskrift, som utgäfves en gång i veckan eller mindre ofta, till 10 procent af nämnda pris;

med iakttagande dock dervid att detta pris icke beräknades högre än till:

20 Rdr för tidning eller tidskrift, som utkomme 3 eller flera gånger i veckan och ej hade större yta än 1,000 kvadrat-decimaltum;

- 6 Rdr för tidning eller tidskrift, som utkomme 2 gånger i veckan och ej hade större yta än 500 kvadrat-decimalum;
- 6 Rdr för tidning eller tidskrift, som utkomme 1 gång i veckan och ej hade större yta än 1,000 kvadrat-decimalum; samt
- 5 Rdr för tidning eller tidskrift, som utkomme mindre ofta än 1 gång i veckan och ej hade större yta än 2,500 kvadrat-decimalum;

så att för de fyra nu nämnda klasserna af tidningar eller tidskrifter befordringsafgiften för år räknadt icke komme att i något fall öfverstiga resp. 4 Rdr, 1 Rdr 20 öre, 60 öre och 50 öre.

Vidare och då postpersonalens arbete vid hvarje prenumerationstillfälle vore ungefär detsamma och således i afseende å en tidningsårgång större, då prenumerationen skedde månads- eller kvartalsvis, än då den skedde på en gång för hela året, ansåge Kongl. Maj:t det böra stadgas, att den postbefordringsafgift, som vid prenumeration å tidning eller tidskrift eller eljest vid aftal om regelbunden postbefordran af en sådan skulle erläggas, icke finge för hvarje gång understiga 30 öre, eller om vid samma tillfälle prenumeration toges å flera exemplar af samma tidning eller tidskrift, 30 öre för hvarje exemplar.

För de tidningar och tidskrifter åter, som, utan att vara för viss tid reqvirerade, af tillfällig anledning kunde komma att i enstaka nummer med posten försändas, borde enligt Kongl. Maj:t åsigt vanligt korsbandsporto erläggas; och, hvad broschyrer anginge, funnes icke någon giltig anledning, hvarföre de skulle i posthänseende behandlas annorlunda än andra böcker.

Den årliga inkomst, som en efter ofvan angifna grunder beräknad portoafgift för tidningar och tidskrifter kunde antagas komma att bereda postverket, hade i den af Kongl. Maj:t till 1872 års riksdag afgifna proposition om statsverkets tillstånd och behof uppskattats till åtminstone 130,000 Rdr.

I det förslag till författning i ämnet, som i öfverensstämmelse med här ofvan anförda grunder förelades Riksdagen, förutsattes, att prenumeration genom postverket skulle kunna ega rum endast å tidningar, som inom riket utgäfves å annan ort än der prenumeranten bodde eller vistades.

Beträffande tidningsbilagor innehöll förslaget hufvudsakligen, att planscher och af tidningens redaktion utgifna bihang skulle få afgiftsfritt med posten befordras, när de utan särskild betalning utöfver prenumerationspriset åtföljde tidningen samt tillkännagifvande derom i denna funnes infördt; dock med förbehåll, beträffande sistnämnda bihang, att, om för tidningen åtnjötes nedsättning i den mot prenumerationspriset svarande befordringsafgift, tidningens yttnehåll, sammanlagdt med bihangets, icke finge vara större än som motsvarades af den för tidningen beräknade postbefordringsafgift. För postbefordran af andra bilagor än de ofvan nämnda skulle erläggas enahanda afgift som för försändelser under band, der icke i särskilda fall af Generalpoststyrelsen beviljades antingen nedsättning i eller ock befrielse från denna afgift. För sådana officiela berättelser eller meddelanden, som enligt Kongl. Maj:ts föreskrift med »Post och Inrikes tidningar» till allmänheten utdelades, skulle icke erläggas någon postbefordringsafgift.

Af förslagets öfriga bestämmelser torde här böra anföras följande, nemligen:

att hvad som stadgades rörande tidningar borde gälla äfven i afseende å tidskrifter, nummervis utkommande författningssamlingar eller handlingar, utgifna af sällskap eller föreningar, o. s. v.; dervid skulle iakttagas, att Svensk författningssamling och Riksdagens protokoll med dertill hörande bihang, länsstyrelsernas tryckta kungörelser samt Kongl. krigsvetenskapsakademiens handlingar och tidskrift, i fråga om befordringsafgiftens belopp, alltid borde hänföras till den klass af försändelser, för hvilken nämnda afgift vore bestämd till en tiondedel af prenumerationspriset, men ej finge för år öfverstiga 60 öre; samt

att bestämmelserna angående den postbefordringsafgift, som borde erläggas vid prenumeration å tidningar m. m., skulle gälla, äfven när å postanstalt gjordes framställning om regelbunden postbefordran af dylika tryckalster, utan att tillika prenumeration derå vid postanstalten skedde; dervid afgiften borde i förskott erläggas vare sig af afsändaren eller af emottagaren och dess belopp, i händelse något prenumerationspris ej funnes fastställt,

beräknas efter det pris, hvartill försändelsen i fråga försålles i bokhandeln.

Riksdagen
1872.

Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag blef, jemlikt underdånig skrifvelse den 30 april 1872, af Riksdagen bifallet med här nedan angifna förändringar:

1:o) I afseende å de, såsom vilkor för postbefordran mot vissa bestämda högsta afgifter utan hänsyn till prenumerationspriset, föreslagna stadganden angående hvarje tidningsnummers största ytinnehåll, ansåg Riksdagen detta ytinnehåll böra, i likhet med hvad för mera än två gånger eller endast en gång i veckan utkommande tidningar blifvit antaget, jemväl för sådana tidningar, som utgäfves två gånger i veckan, fastställas till högst 1,000 qvadrat-decimaltum.

2:o) Den till 30 öre föreslagna minsta afgift för hvarje särskildt tidningsexemplar och för hvarje gång prenumeration vid postanstalt egde rum, ehvad prenumerationen afsåge längre eller kortare tid samt ehvad prenumerationspriset vore högre eller lägre, fann Riksdagen böra nedsättas till 10 öre. I betraktande deraf att under ditills varande förhållanden tidningar och tidskrifter utan någon afgift till postkassan eller postpersonalen endast på grund af erlagd bevillningsstämpel blifvit befordrade under korsband, befarade nemligen Riksdagen, att denna föreslagna afgift kunde för åtskilliga mindre och billigare periodiska skrifter utgöra en alltför betydande förhöjning i postbefordringskostnaden, i jemförelse med hvad af dem ditills i bevillningsstämpel blifvit erlagdt, och ville följaktligen så bestämma densamma, att postverket kunde anses erhålla nöjaktig ersättning, utan att någon tidning eller tidskrift blefve öfver höfvan betungad.

3:o) Utur det i författningsförslaget förekommande stadgandet angående rätt för vissa uppgifna tryckta offentliga handlingar och skrifter till postbefordran mot bestämd högsta afgift af 60 öre, utan afseende å det i hvarje vecka utkommande antal nummer eller å ytinnehållet, uteslöt Riksdagen orden »krigsvetenskaps-akademiens handlingar och tidskrift», emedan en dylik undantagsbestämmelse till förmån för berörda tidskrift syntes

i sig sjelf mindre lämplig och derjemte befarades kunna framkalla anspråk på motsvarande medgifvande för äfven andra likartade publikationer.

I öfverensstämmelse med hvad Riksdagen sålunda beslutat, utfärdade Kongl. Maj:t *den 18 oktober 1872* nådig kungörelse angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran, hvilken kungörelse trädde i kraft den 1 januari 1873, samtidigt med att Kongl. kungörelsen den 30 november 1860 angående bevillningsafgift för stämpling af tidningar m. m. upphörde att vara gällande.

1872 års kungörelse.

Tillämpningen af de nya bestämmelserna medförde å ena sidan en betydande ökning i postverkets tidningsrörelse och å andra sidan en deremot svarande minskning i antalet korsbandsförsändelser, utvisande att postverket efter den nya ordningens införande mera än tillföre togs i anspråk för att förmedla prenumeration å tidningar och tidskrifter. Antalet årsexemplar af genom postverket requirerade tidningar m. m., hvilket år 1872 utgjort 72,791, uppgick redan år 1873 till 220,760, för hvilka postbefordringsafgifterna utgjorde 121,619 kronor; och prenumera- tionsafgifterna stego från 645,704 kronor år 1872 till 905,373 kronor det följande året. Deremot minskades antalet korsbandsförsändelser, som år 1872 uppgått till 1,463,321, deraf 1,108,209 portofria tidningar, år 1873 till 424,250.

De ekonomiska verkningarna af den sålunda växande postprenumerationen å tidningar m. m. visade sig snart nog vara för postverket allt annat än fördelaktiga. Generalpoststyrelsen såg sig i följd deraf redan år 1875 nödsakad att, i underdånig skrifvelse den 29 oktober samma år, väcka förslag om ändring i vilkoren för tidningars postbefordran.

K. kung. d. 3
okt. 1876.

Generalpost-
styrelsen
1875.

Enligt styrelsens åsigt hade erfarenheten ådagalagt, att handläggningen af de till tidningsrörelsen hörande göromål kräfdde ett större antal arbetskrafter, än att utgifterna för desammas anskaffande och för sjelfva transporten af tidningar m. m. skulle kunna anses till fullo ersatta af uppbörden i tidningsporto. Framför allt vållades postverket en betydlig ökning i göromål deri-

genom, att med då gällande bestämmelser det visat sig nödvändigt att medgifva flera särskilda behandlingssätt och till en del äfven särskilda bokföringssätt för tidningar, som blefvo på olika sätt reqvirerade. Förutom postprenumeration i vanlig ordning, hade nemligen för tidningar, som icke genom sådan prenumeration förskrefvos, införts dels requisition på grund af en utaf vederbörande tidningsutgivare utfärdad prenumerations- eller prisskilnadssedel, dels ock rätt för utgivare att mot aflemnande af särskilda reversal i förväg erlægga postbefordringsafgifterna för tidningsexemplar, som skulle med posten fortskaffas.

Att med någon grad af noggrannhet angifva postverkets utgifter för den förstärkning af personalen, som för handläggning af alla de till tidningsförsändningen hörande göromål påkallades, ansåg Generalpoststyrelsen möta oöfvervinneliga svårigheter, då, med undantag för ett mindre antal fall, samma personer, som med tidningsförsändningen toge befattning, äfven användes för bestridande af andra göromål af alla slag, som å postanstalterna förekomme. Emellertid beräknade styrelsen de årliga utgifterna för behandlingen å postanstalterna af tidningar m. m. på följande sätt:

tidningsexpeditionen i Stockholm, omkring	37,000 kr.
extra biträden vid postanstalterna i landsorten: hälften af utgående anslag, 189,000 kr.,.....	94,500 »
	<u>tillsammans 131,500 kr.</u>

Då nu postverkets inkomster af tidningarnas postbefordran, hvilka för åren 1873 och 1874 uppgått till omkring resp. 123,000 och 163,000 kronor, för år 1875 beräknades till 168,000 kronor¹⁾, skulle, efter afdrag af förenämnda 131,500 kronor, icke återstå mera än 36,500 kronor till gäldande af kostnaderna för tidningarnas fortskaffande mellan postanstalterna.

Att beräkna sistnämnda kostnader mötte, enligt hvad Generalpoststyrelsen vidare yttrar, ännu större svårighet än att utröna den af tidningarnas postbehandling härflytande tillökning i utgift för postpersonalens aflönande. Hvad anginge befordringen

¹⁾ Enligt årsherättelsen för 1875 uppgingo de faktiska postbefordringsafgifterna för tidningar samma år till 166.950 kr. 95 öre.

å jernväg och ångbåt, blefve utgiften för postens forslande icke i så synnerlig mån ökad till följd deraf, att äfven tidningar och tidskrifter inginge bland postförsändelserna. Men väsentligen annorlunda beskaffadt vore förhållandet med den postbefordran, som verkställdes å landsväg. Om ock i många fall tidningarnas tyngd icke påkallade användande af större hästantal, än som äfven eljest, för brefs och paketers fortskaffande, måst anlitas, så förekomme dock mycket ofta andra fall, då hufvudsakligen för tidningarnas befordran anspannet behöfde förstärkas med en, två ä tre hästar. Och då, jemlikt den i Generalpoststyrelsens här ofvan anförda underdåniga skrifvelse den 28 februari 1871 meddelade utredning, tyngden af tidningar och tidskrifter, som med posterna fortskaffades, kunde i medeltal beräknas utgöra 64 procent af samtliga postförsändelsernas tyngd, och för det dåvarande årliga utgifterna för postbefordringen å landsväg uppginge till omkring 1,350,000 kronor, förefunnes näppeligen något tvifvel derom, att en inkomst af 36,500 kronor vore otillräcklig till betäckande af utgifterna för tidningars och tidskrifters fortskaffande mellan postanstalterna.

Det sålunda förefintliga missförhållandet mellan postverkets utgifter och inkomster för tidningarnas postbefordran kunde häfvas antingen genom en förhöjning i tidningsportot eller ock genom vidtagande af sådana åtgärder, som kunde antagas vara egnade att minska utgifterna. Någon höjning i tidningsportot ansåg Generalpoststyrelsen icke böra ifrågakomma, hufvudsakligen emedan detta porto dels icke kunde anses i medeltal understiga de afgifter, som vid den tiden inom andra, Sverige närbelägna länder, der tidningsabonnement besörjdes af postverken, i enahanda afseende uppbures, dels ock, hvad anginge tidningar, som på grund af prenumeration i vanlig ordning tillhandahölles allmänheten, ingalunda vore oskäligt lågt¹⁾. Beträffande tidningar åter, för hvilka abonnementsprisen erlades med begagnande af prenumerations- eller prisskilnadssedlar, eller som

¹⁾ Det torde böra anmärkas, att vid denna tid prenumerationsprisen för tidningarna i allmänhet voro ej oväsentligt högre, än hvad de sedermera blifvit. I följd deraf blefvo ock de procentvis beräknade postbefordringsavgifterna ej så låga, som numera är fallet.

befordrades efter reversal, skulle med hänsyn till det ökade arbete, som dylika prenumerationsätt förorsakade postpersonalen, möjligtvis icke saknats skäl att ifrågakälla en förhöjning i postbefordringsafgifterna; men styrelsen ansåg sig emellertid icke böra föreslå en sådan förhöjning, då *dels* lätteligen praktiska olägenheter och ökad omgång vid bokföring och redovisning skulle blifva följden deraf, att för begagnande af olika postförsändningsätt för särskilda exemplar af samma tidning olika taxor blefve fastställda; *dels* flera af de ifrågavarande tidningarna, hvilka i stort antal spriddes bland den mindre bemedlade allmänheten, näppeligen syntes kunna bära en väsentligen förhöjd postbefordringsafgift; och *dels* slutligen Riksdagen tillförene, utan tvifvel med särskildt afseende å en del veckotidningar, hvilka mot billigt pris afsattes, till 10 öre nedsatt den i Kongl. propositionen den 16 februari 1872 till 30 öre föreslagna minimiafgiften för hvart tidningsexemplar, om hvars befordran aftal träffats med postanstalt.

Då följaktligen ökade inkomster för tidningarnas postbefordran icke syntes kunna beredas postverket, återstod för att betäcka skilnaden mellan inkomster och utgifter för ifrågavarande del af poströrelsen det andra af de båda här ofvan nämnda alternativen, eller att söka åstadkomma någon minskning i utgifterna; och ansåg Generalpoststyrelsen i detta hänseende, att ifrågavarande ändamål skulle ernås genom en inskränkning i antalet olika postförsändningsätt, som finge för tidningarna användas, med deraf beroende minskning i den arbetsstyrka, som för tidningarnas postbehandling behöfde anlitas.

Om med skäl kunde antagas, att allmänhetens behof af en lätt tillgång till utkommande tidningar, i hvad på postverket ankomme, vore fullt tillgodosedt derigenom, att tidningar, å hvilka prenumerations verkställdes vid postanstalterna, blefve af dessa mot den då stadgade afgiften abonnenterna tillhandahållna, så syntes det Generalpoststyrelsen, som om äfven utgifvares intresse i att på rimliga vilkor kunna till orterna sprida tidningsexemplar, hvilka antingen borde genom särskildt antagna ombud försäljas eller vore afsedda att kostnadsfritt vissa personer till-

delas, kunde i all skäligen mån tillgodoses genom stadgande af ett billigt porto för tidningar, som, utan att vara genom postverket förskrifna, aflemnades till befördran med posterna. Derigenom att en sådan anordning skulle medföra en betydlig förenkling i postbehandlingen af alla exemplar af tidningar, å hvilka ej prenumeration i vanlig ordning verkställdes å postanstalterna, måste enligt styrelsens mening också arbetet med denna del af posttrafiken i betydlig mån förminska; hvilket åter borde möjliggöra en nedsättning i utgifterna för aflönande af de extra biträden, som för tidningarnas postbefördran användes å postanstalterna.

Det porto, som, på grund af hvad sålunda och i öfrigt anförts, Generalpoststyrelsen ansåg böra stadgas för tidningar, som försändes under band, föreslog styrelsen — med hänsyn tagen såväl till befodringsafgifterna för postabonnerade tidningar som ock dertill, att hvar och en af de ifrågavarande tidningsförsändelserna i regel borde komma att innehålla flera tidnings-exemplar — till ett öre för hvar vikt af 10 ort¹⁾ eller öfverskjutande del deraf, dock så att icke i något fall afgiften för en särskild försändelse finge understiga tre öre. I öfrigt skulle å tidningar m. m., som på ifrågavarande sätt med post fortskaffades, tillämpas de bestämmelser, som i allmänhet gälde för befördran af försändelser under band.

Med gillande af Generalpoststyrelsens framställning aflät Kongl. Maj:t den 31 januari 1876 till Riksdagen nådig proposition i öfverensstämmelse med hvad styrelsen sålunda föreslagit; och blef denna proposition jemlikt underdånig skrifvelse den 11 derpå följande maj af Riksdagen bifallen.

Kongl. prop.
1876.

I sistnämnda skrifvelse anföres, bland annat, hurusom det visserligen syntes Riksdagen tvifvelaktigt, huruvida, derest afgiften för tidningarnas försändande under korsband sattes så lågt, som Kongl. Maj:t föreslagit, vinsten af den enklare och mera likformiga anordning beträffande tidningarnas spridning, som förslaget innebure, och derigenom besparadt arbete inom postanstalterna i någon nämnvärdare mån kunde utjemna missförhållandet mellan postverkets inkomster och utgifter i det hela

Riksdagen
1876.

¹⁾ Motsvarar 42.5076 gram.

för tidningsförsändelserna; men då Riksdagen erfarit, att bestämmandet af en högre afgift än den af Kongl. Maj:t föreslagna icke utan skäl befarades skola leda derhän, att tidningsförsändelserna komme att än mera än dittills betingas genom prenumeration å postanstalterna, och detta dittills såsom normalt betraktade sätt för tidningsförsändelser, efter hvad vidare upplyst blifvit, ingalunda skulle lända till lättnad för arbetet inom postverket, utan fastmera öka både arbetet och kostnaderna, samt tidningarnas korsbandsförsändelse, om ock efter den af Kongl. Maj:t föreslagna afgift lemnande ringa godtgörelse för besvär och transportkostnader, likväl skulle vara det ur synpunkten af postverkets fördel mest önskvärda, hade Riksdagen funnit sig icke böra äfventyra att med afvikelse från Kongl. Maj:ts förslag fatta något beslut, genom hvars möjliga inverkan det dåvarande förhållandet, i stället att förbättras, blefve för postverket och dess utveckling än mera ogynnsamt.

1876 års
kungörelse.

Den ifrågavarande ändringen i de uti Kongl. kungörelsen den 18 oktober 1872 meddelade villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran offentliggjordes genom Kongl. kungörelse den 3 oktober 1876.

Verkningarna af denna ändring framträdde, såsom i Generalpoststyrelsens årsberättelse för år 1877 omförmäles, redan sistnämnda år i minskning uti såväl antalet genom postverket förskrifna inrikes tidningar som ock beloppet af uppburna prenumerationsavgifter. De i årsberättelserna för åren 1876 och 1877 i sådant hänseende förekommande uppgifter inhemtas af nedanstående sammanställning:

antal årsexemplar af tidningar m. m., som requirerats genom post- verket:	1876:	1877:
inrikes	354,217	247,024
utrikes	5,007	5,550
prenumerationsavgifter	kr. 1,169,988	kr. 1,118,548.

K. kung. d.
2 maj 1879.

Med anledning deraf att det metriska systemet för mått och vikt, som redan förut på grund af särskilda postfördrag

kommit till användning i postutvexlingen med främmande länder, skulle från början af år 1881 eller tidigare, om det lämpligen ske kunde, uteslutande användas vid, bland andra allmänna inrättningar, äfven postverket, hade Generalpoststyrelsen i underdånig skrifvelse den 29 september 1877 gjort framställning rörande den jemkning eller afrundning i då gällande vigtsatser för postförsändelser, som till följd af det nya systemets införande blefve af nöden, och dervid föreslagit, bland annat, att den genom Kongl. kungörelsen den 3 oktober 1876 för korsbandsförsändelser af tidningar m. m. bestämda enkla vigtsats, 10 ort, motsvarande 42.5076 gram, måtte nedsättas till 40 gram.

Med afseende derå att enkla vigtsatsen för internationela bandförsändelser enligt en i Bern den 9 oktober 1874 afslutad allmän posttraktat utgjorde 50 gram, ansåg emellertid Kongl. Maj:t det vara önskvärdt, att, derest sådant utan väsentlig olägenhet läte sig göra, vigtsatsen såväl för försändelse under band af tidning m. m., som för andra bandförsändelser sattes till samma belopp, som för den internationela trafiken vore bestämdt; och erhöll fördenskull Generalpoststyrelsen i uppdrag att uppgöra förslag till den förändring af portosatserna för korsbandsförsändelser, som kunde anses nödig för att utan förlust för postverket bringa vigtsatsen i gram för dessa försändelser i öfverensstämmelse med motsvarande vigtsats i det internationela portosystemet, samt dervid tillika tillse, huruvida, i hvad mån och under hvilka vilkor någon tillökning i postverkets inkomster kunde vinnas genom en lämplig förhöjning af portot för korsbandsförsändelser, särskildt för de posttrafiken företrädesvis betungande tidningarna.

Sedan Generalpoststyrelsen i underdånigt utlåtande den 24 december 1877 — under anförande, bland annat, att enligt styrelsens åsigt afgiften för tidningskorsband icke borde sättas så hög, att densamma kunde befaras komma att menligt inverka på användandet af detta för postverket ur flera synpunkter fördelaktiga försändningssätt, samt att vid verkställd undersökning visat sig, att med en vigtenhet af 50 gram ett porto af 2 öre skulle i allmänhet blifva högre än den postbefodringsafgift, som vid prenumeration utgjordes, hvaremot ett porto af 1 öre per 50

gram skulle verka till minskning i postverkets uppbörd af ifrågasvarande försändelser — framställt förslag derom, att portot för tidningskorsband skulle bestämmas till 3 öre för hvar vigt af 100 gram eller öfverskjutande del deraf;

anbefalde Kongl. Maj:t, vid anmälan den 15 mars 1878 af förenämnda framställning, Generalpoststyrelsen att inkomma med utredning, huru — under förutsättning att korsbandsportot för tidningar m. m. blefve bestämdt antingen till 2 öre per 50 gram eller till 4 öre per 100 gram, med minimiafgift i båda fallen af 4 öre för hvarje försändelse — då gällande bestämmelser i afseende å postbefordringsavgiften för tidningar m. m., hvarå prenumererades genom postanstalt, borde förändras, på det förekommas måtte, att vid en dylik tillökning i korsbandsportot det för postverket beqvämare försändningssättet under band skulle komma att i mindre grad, än hvad dittills varit fallet, för befordran af tidningar anlitas.

Generalpost-
styrelsen
1878.

I sitt med anledning deraf den 7 oktober 1878 afgifna utlåtande anförde Generalpoststyrelsen, hvad först angår frågan om portot för tidningskorsband, bland annat, att af de båda förenämnda alternativen det förra, eller 2 öre per 50 gram med minimum af 4 öre per försändelse, vore att föredraga, helst sålunda skulle åstadkommas en alltid önskelig öfverensstämmelse mellan vigtsatserna för de särskilda slagen af försändelser under band, vare sig att de afsändes till in- eller utrikes ort, samt vidare att, då tidningarnas försändning under band skulle i väsentlig mån försvåras, derest för detta slag af försändelser en maximivigt fastställdes, styrelsen ansåge bestämmandet af någon maximivigt för hithörande försändelser icke böra ifrågakomma.

Den ökning i postverkets inkomster, som skulle blifva en följd utaf den af styrelsen förordade höjning med 70 procent i portot för tidningskorsband, blef med stöd af en under tiden 12—25 maj 1878 verkställd undersökning, enligt hvilken antalet tidningskorsband för år uppgått till 471,900¹⁾, vägande 18,619,172 ort, af styrelsen beräknad till 13,033 kronor 42 öre.

¹⁾ Antalet paket, innehållande direkt hos redaktionerna reqvirerade tidningar, uppgifves i årsberättelsen för år 1878 hafva samma år utgjort 937,180, deraf 825,506

Hvad derefter beträffar frågan i hvad mån antagande af ändrade portobestämmelser för tidningskorsband borde föranleda en förändring i postbefordringsafgiften för tidningar m. m., å hvilka genom postanstalt prenumererades, anförde Generalpoststyrelsen hufvudsakligen följande.

Enär sistnämnda afgift vore beroende af den requirerade tidningens utgifningspris, men detta pris i ej ringa mån betingades jemväl af andra omständigheter än den kvantitet tryckpapper, som erbjödes afnämaren, under det att vid försändning under band papperets vikt ensam vore bestämmande för beloppet af det porto, som skulle utgöras, kunde förhållandet mellan postbefordringsafgiften vid prenumeration genom postanstalt och vid försändning under band icke utrönas i vidare mån än för hvar tidning särskildt. Af en inom styrelsen upprättad tabell visade sig, att, om postbefordringsafgiften i allmänhet höjdes med 25 procent och minimibeloppet från 10 öre till 20 öre, skulle vid jämförelse med det porto, som, enligt den ifrågasatta förändrade portobestämmelsen för tidningskorsband, komme att belöpa vid befordran af 10 exemplar af samma tidning, postbefordringsafgiften vid prenumeration genom postanstalt komma att för 33 af de i tabellen upptagna 55 tidningar öfverstiga korsbandsportot för samma tidningar, hvaremot för återstående 22 tidningar försändning under band skulle komma att medföra högre porto än vid prenumeration. Med tillämpning åter af gällande taxebestämmelser och under ofvan angifna förutsättning i afseende å antalet inom hvart paket inneslutna tidningsexemplar, skulle för 42 af de i tabellen upptagna tidningarna befordringsafgiften blifva dyrare vid prenumeration genom postanstalt än vid försändning under band, under det ett motsatt förhållande egde rum med återstående 13 tidningar.

Oaktadt sålunda, med tillämpning af de föreslagna bestämmelserna beträffande portot för tidningskorsband och befordringsafgiften för postprenumererade tidningar, i afseende å ett större antal tidningar än förut försändningen under band komme

---

inrikes försändelser. Skillnaden mellan sistnämnda och här ofvan angifna tal kan förklaras deraf, att den undersökning, hvarpå årsberättelsens uppgifter äro grundade, egt rum under en annan tidrymd än den ofvan nämnda.

att ställa sig oförmånligare än prenumeration genom postanstalt, ansåge styrelsen sig ändock icke kunna tillstyrka, att för tidningsprenumeration genom postanstalt fastställdes högre afgift än som blifvit ifrågasatt. I afseende härå anför styrelsen, dels hurusom i Norge och Danmark motsvarande afgifter vore väsentligen lägre, medan i Tyskland postbefordringsafgiften utginge med 25 procent af prenumerationspriset, utan inskränkning i afseende å maximibeloppet och med ett minimum af 36 öre, dels ock att försändelsesättet under band medförde vissa fördelar, såsom att tidningarna kunde senare inlemnas till postbefordran, och att antalet tidningsexemplar, som öfversändes till återförsäljare, kunde under qvartalets gång efter omständigheterna ej blott ökas utan äfven nedsättas.

Tillökningen i årsinkomst genom postbefordringsafgiftens förhöjande i allmänhet med 25 procent beräknas af styrelsen till omkring 41,800 kronor, hvartill ytterligare borde läggas 8,200 kronor, motsvarande den ökade inkomst, som vore att förvänta af minimaafgiftens höjande med 100 procent.¹⁾

Kongl. prop.
1879.

Med gillande af hvad Generalpoststyrelsen uti sitt ifrågasvarande utlåtande föreslagit, afät Kongl. Maj:t den 17 januari 1879 till Riksdagen nådig proposition i enlighet med styrelsens förslag; och blief denna proposition jemlikt underdånig skrifvelse den 9 april sistnämnda år af Riksdagen bifallen. I öfverensstämmelse med hvad sålunda beslutats, utfärdade Kongl. Maj:t under *den 2 maj 1879* ny kungörelse angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran.

1879 års
kungörelse.

De förändringar, som innefattades i denna kungörelse, hvilken, med upphäfvande af Kongl. kungörelserna den 18 oktober 1872 och den 3 oktober 1876, trädde i kraft med ingången af år 1880, bestodo hufvudsakligen deruti:

att postbefordringsafgiften vid prenumeration genom postanstalt bestämdes till en fjerdedel af prenumerationspriset för tidning, som utkomme mer än en gång i veckan, och till en åttondedel af

¹⁾ Postbefordringsafgifterna för tidningar m. m., som förskrifvits genom postverket, uppgingo, enligt postverkets hufvudbok för hvardera året, till 157,694 kr. år 1879 och 207,939 kr. år 1880, hvadan för sistnämnda år den faktiska ökningen utgjorde 50,245 kr.

samma pris för andra tidningar; dock att ifrågavarande afgift ej skulle för år och i förhållande dertill för kortare prenumerations-tider öfverstiga *a)* 5 kronor, *b)* 1 krona 50 öre och *c)* 75 öre för tidningar, som i hvarje vecka utkomme resp. *a)* oftare än 2 gånger, *b)* 2 gånger eller *c)* 1 gång, och hvilkas yttinnehåll icke öfverstege 90 qvadratdecimeter, samt 60 öre för tidning, som utkomme mindre ofta än en gång i veckan och hvars yttinnehåll icke öfverstege 220 qvadratdecimeter;

att minimibeloppet af postbefordringsafgiften fastställdes till 20 öre per exemplar;

att för Svensk författningssamling, Riksdagens protokoll med dertill hörande bihang samt länsstyrelsernas tryckta kungörelser afgiften bestämdes till en åttendedel af prenumerationspriset, med ett maximum af 75 öre per år; samt

att befordringsafgiften för tidningskorsband skulle utgöra 2 öre per 50 gram, dock ej under 4 öre per försändelse.

I sammanhang med utfärdandet af 1879 års kungörelse blef äfven, i enlighet med hvad Generalpoststyrelsen i detta hänseende hemställt, genom Kongl. bref den 2 maj 1879 för tidningskorsband stadgadt undantag från gällande bestämmelse om viss maximivigt för korsbandsförsändelser.

Ehuruväl den officiella statistikens uppgifter om postverkets tidningsrörelse under de närmaste åren efter sistnämnda kungörelses trädande i kraft ingalunda gifva vid handen, att de genom samma kungörelse stadgade högre postbefordringsavgifterna vållade någon stadigvarande minskning i sagda rörelse, dröjde det dock icke länge, förr än inom tidningsmannakretsar framställdes klagomål deröfver, att befordringsavgifternas förhöjning försvårade tidningarnas spridning. Redan år 1881 uttalade sig ett samma år i Kristianstad hållet tidningsmannamöte för en återgång till de afgiftsbelopp, som varit gällande före utfärdandet af Kongl. kungörelsen den 2 maj 1879.

*K. kung. d. 11
maj 1883.*

Sedan underdånig framställning, i enlighet med hvad nämnda tidningsmannamöte uttalat, blifvit å mötets vägnar gjord samt genom nådig remiss Generalpoststyrelsens utlåtande deröfver

inforrats, afgaf styrelsen den 16 februari 1882 underdånigt utlåtande i ämnet.

Generalpost-
styrelsen
1882.

I detta utlåtande anför Generalpoststyrelsen, bland annat, hurusom den omständigheten, att för de senast förflutna åren från och med år 1875 måst af andra statsmedel anvisas bidrag till betäckande af de förhöjda skjutskostnader för postverket, som uppkommit derigenom, att, på grund af Kongl. Maj:ts förklarande den 5 juni 1874, efter samma års utgång icke vidare varit postverket medgifvet att för landsvägsposternas fortskaffande anlita gästgifveri-, håll- och reservskjuts — ett förbud, som utöfvat ett så mycket större inflytande på postverkets utgifter i berörda hänseende, som kort dertöföinnan dels samtliga då återstående posthemman indragits och dels den ordinarie kronobrefbäringen öfverflyttats på postverket — finge utan tvifvel antagas hafva utöfvat ett bestämmande inflytande vid beslutandet af de förhöjningar i afgifterna för tidningars och tidskrifters postbefordran, som blifvit den 2 maj 1879 i nåder fastställda.

Sedan emellertid dåmera återgäldats de förskott till sammanlagdt belopp af 1,489,957 kronor 35 öre, som af ofvannämnda anledning åren 1875—1878 lyftats i statskontoret, hvarförutom icke behöft anlitas de anslag af tillhoppa 500,000 kronor, som för ändamålet varit å riksstatens sjunde hufvudtitel uppförda för åren 1879—1881, samt då ej heller för det dåvarande funnes anledning antaga annat än att postverket äfven fortfarande skulle blifva i tillfälle att af inflytande postuppbörd bestrida de utgifter verket tillhörde, förekomme enligt styrelsens åsigt också icke vidare några sådana omständigheter, som år 1879 kunde hafva ansetts påkalla tidningsportots fastställande till högre belopp än hvar till det vid stämpelafgiftens indragning blifvit bestämdt.

Ett särskildt skäl att nedsätta postbefordringsafgifterna för tidningar hemtade styrelsen från då för tiden gällande taxor för tidningars befordran i Norge, Danmark och Finland äfvensom från det förhållandet, att i postutvexlingen mellan Sverige, å ena sidan, samt Norge och Danmark, å andra sidan, på grund af särskilda aftal den afgift, som af abonnenten erlades och mellan postverken fördelades, icke i något fall uppginge till mer

än $\frac{1}{5}$ af tidningens prenumerationspris, i följd hvaraf det kunde inträffa, att postbefordringsafgiften för svenska tidningar stälde sig 25 procent högre för prenumeranter inom landet än vid prenumeration i Norge eller Danmark.

Med stöd af hvad sålunda och i öfrigt anförts, förordar styrelsen en nedsättning af postbefordringsavgifterna vid tidningsprenumeration i allmänhet med 20 procent; men med hänsyn dertill att användningen af ifrågavarande försändningssätt medförde så många bestyr för postpersonalen och direkta utgifter för anskaffande af blanketter m. m., fann styrelsen någon nedsättning af den stadgade minimiafgiften af 20 öre per prenumeration icke böra ifrågakomma.

Den minskning i inkomst, som af detta förslags genomförande skulle förorsakas postverket, beräknas af styrelsen sålunda, att från uppbörden af postbefordringsavgifter för mellan inrikes orter år 1881 förskrifna tidningar, 214,580 kronor, först drages den andel, som anses beroende af minimiafgiftens bibehållande, och hvilken, i likhet med hvad som egde rum i styrelsens ofvan omförmälda utlåtande den 3 oktober 1878, upptages till 8,200 kronor. Af återstoden, 206,380 kronor, räknas sedan 20 procent = 41,276 kronor, hvilket alltså enligt styrelsens åsigt skulle utgöra beloppet af den ifrågavarande minskningen.

För tidningskorsband ifrågasätter styrelsen en afgift af 1 öre per 50 gram, med bibehållande af dåvarande minimum, 4 öre per försändelse; och skulle, derest afgiften sålunda nedsattes med halfva beloppet, minskningen i uppbörd enligt styrelsens beräkning — dervid förutsattes, att tidningarnas medelvägt per nummer utgjorde 28.9 gram, samt att vigten af tidningskorsband år 1881 i medeltal uppgått till 215 gram per försändelse — i jemnt tal uppgå till 30,655 kronor, hvarvid emellertid af styrelsen anmärkes, att, då vid denna beräkning icke tagits hänsyn till de fall, der minimiafgiften kommit till användning, den verkliga minskningen skulle komma att i väsentlig mån understiga sistnämnda belopp.

Med afseende å förhållandet mellan de af styrelsen ifrågasatta postbefordringsavgifterna dels vid tidningarnas försändande

efter prenumeration å postanstalt och dels vid deras fortskaffande såsom korsband, anför styrelsen, att, medan vid det förra försändningssättet afgifterna för de under år 1881 mellan inrikes orter förskrifna tidningar skulle hafva uppgått till 173,304 kronor, portot för försändande under band af samma antal tidningar skulle hafva utgjort endast 120,451 kronor 10 öre.

Under anförande vidare hurusom, under förutsättning att icke i den närmaste framtiden någon väsentlig förhöjning i postverkets trafikutgifter vore att förutse, postverket icke kunde anses komma att sakna erforderliga tillgångar för genomförande af ej mindre den ifrågavarande nedsättningen i tidningsportot än äfven tvenne andra af styrelsen förordade reformer, nemligen breffbäringsafgiftens indragning och assuransportots nedsättning, för hvilka kostnaderna beräknades till resp. 124,328 och 73,010 kronor, hemställer styrelsen slutligen om vidtagande af de ändringar i Kongl. kungörelsen den 2 maj 1879, som betingades af tidningsportots sänkning i enlighet med hvad styrelsen ifrågasatt.

Kongl. Maj:t
1882.

Då detta ärende den 24 mars 1882 anmäldes inför Kongl. Maj:t i sammanhang med frågan om affåtande till Riksdagen af nådig proposition angående förändring i assuransafgiften för postförsändelser med angifvet värde, yttrade föredragande departementschefen, att, huru afsevärd ifrågavarande framställning i och för sig kunde vara, det dock på anförda skäl syntes vigtigare att åvägabringa en nedsättning i assuransafgiften för värdeförsändelser; och då för genomförande häraf likasom af ett Riksdagen då redan förelagdt förslag om breffbärareafgiftens borttagande kräfdes icke obetydliga uppoffringar af postverket, hvar till komme, att, sedan dåmera en förbättring inträdt i postverkets ekonomiska ställning, det syntes icke längre böra uppskjutas att bereda statens jernvägar en nöjaktigare ersättning för postförsändelsers fortskaffande, än som dittills utgått, hemställde departementschefen, att den gjorda framställningen om nedsättning i befodringsafgifterna för tidningar och tidskrifter måtte tills vidare få blifva hvilande. Härtill lemnade Kongl. Maj:t sitt bifall.

Redan i senare delen af år 1882 återupptogs förenämnda tidningsmannamötes yrkande uti en å Publicistklubbens vägnar

hos Kongl. Maj:t gjord underdånig ansökning, deri särskildt, gent emot hvad Generalpoststyrelsen i sitt utlåtande af den 16 februari 1882 förordat, ifrågasattes, att minsta afgiften för tidningskorsband skulle fastställas till 3 öre.

I det utlåtande, som Generalpoststyrelsen efter erhållen nådig remiss den 12 februari 1883 afgaf öfver sistnämnda ansökning, anförde styrelsen, bland annat, att med ledning af senare uppgifter än de, som legat till grund för de i förberörda utlåtande meddelade beräkningar, den minskning i postuppbörd, som skulle blifva en följd af den utaf styrelsen föreslagna nedsättningen i afgifterna för tidningars och tidskrifters förskrifvande genom postverket, komme att uppgå till omkring 46,000 kronor, hvartill också samma minskning blifvit beräknad i styrelsens förslag till postverkets stater för år 1884. Komme derjemte att i tidningskorsbandsportot vidtagas en sådan nedsättning, som blifvit af styrelsen ifrågastäld, syntes minskningen i postverkets uppbörd för inrikes tidningars och tidskrifters postbefordran böra för år beräknas uppgå till omkring 76,000 kronor.

Generalpost-
styrelsen
1883.

Sedan styrelsen afgifvit sitt utlåtande af den 16 februari 1882, hade icke några nya omständigheter tillkommit af beskaffenhet att förändra styrelsens åsigt om de då föreslagna förändringarnas lämplighet; och skäl syntes jemväl vara för handen att antaga, det postverket icke skulle komma att sakna tillgångar för genomförande af de utaf styrelsen förordade taxeförändringarna.

Beträffande den af Publicistklubben föreslagna nedsättningen af minimiafgiften för tidningskorsband yttrade styrelsen hufvudsakligen, att redan den af styrelsen förordade lindringen i korsbandsportot för tidningar syntes vara så betydlig, att minimiafgiften utan olägenhet borde kunna vid sitt dåvarande belopp tills vidare bibehållas.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t den 6 mars 1883 anförde departementschefen, bland annat, att postverkets rörelse, som under de senare åren fortfarit att visa mer och mer gynsamma resultat, för år 1882 lemnat en bruttoinkomst af 5,624,100 kronor, deraf, sedan postverkets återstående skuld till

Kongl. prop.
1883.

statskontoret blifvit gulden, kunnat såsom reserverade medel för verkets behof afsättas ett belopp af 950,000 kronor. Efter ett sådant resultat för det sistförflutna året, borde något tvifvel ej kunna hysas derom, att icke postverket, oaktadt de dåmera genomförda förändringarna i afseende å såväl brefbärare- som assurancesafgifterna och den tillökning i utgift, som blefve en följd af Kongl. Maj:ts den 23 juni och den 3 november 1882 fattade beslut angående förhöjd ersättning för postbefordran å statens och enskildes jernvägar, skulle utan olägenhet kunna bära äfven en nedsättning i befordringsafgiften för tidningar och tidskrifter. Äfven under förutsättning af en sådan nedsättning hade, i det af Generalpoststyrelsen afgifna statsförslag för år 1884, post-uppbörden kunnat beräknas till 5,500,000 kronor, eller 200,000 kronor högre än utgifterna; och då i de Riksdagen förelagda staterna postverkets inkomster upptagits allenast till 5,300,000 kronor, eller till samma belopp som de beräknade utgifterna, hade detta skett, endast emedan blifvande öfverskott ansetts böra reserveras för verkets egna ändamål, och anledning då saknats att låta statsverkets budget utsvälla med det belopp, hvartill öfverskottet antagits skola uppgå. Vid sålunda anförda förhållanden ansåge departementschefen något hinder icke vidare förefinnas att till hufvudsaklig pröfning upptaga den af tidningsmannamötet i Kristianstad väckta frågan om nedsättning i postbefordringsafgiften för tidningar och tidskrifter, hvartill i öfrigt en ny anledning föreläge i den af Publicistklubben i enahanda syfte gjorda framställning.

Departementschefen delade Generalpoststyrelsens uppfattning derom, att den förhöjning, som år 1879 stadgades i postbefordringsafgiften för tidningar och tidskrifter, till väsentlig del varit föranledd af postverkets dåvarande betryckta ställning och behofvet att bereda detsamma ökade inkomster. Någon anledning att under sedermera förändrade förhållanden, då postverkets rörelse i stället för brist lemnade betydande årliga öfverskott, fortfarande bibehålla dessa högre befordringsafgifter, syntes ej förefinnas, och departementschefen tvekade därför icke att, lika med Generalpoststyrelsen, förorda en återgång till förut

gällande befodringsafgifter med bibehållande af stadgade minimi-
afgifter.

I öfverensstämmelse med det af Generalpoststyrelsen afgifna förslag afläts af Kongl. Maj:t den 6 mars 1883 till Riksdagen nådig proposition, hvilken, jemlikt underdånig skrifvelse den 10 april samma år, blef af Riksdagen bifallen; och utfärdades *den 11 maj 1883* Kongl. kungörelse angående vilkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran.

Genom denna kungörelse, hvilken med upphäfvande af Kongl. kungörelsen den 2 maj 1879 trädde i kraft den 1 januari 1884, återfördes postbefodringsafgifterna för tidningar, derå prenumeration genom postverket egde rum, till de uti Kongl. kungörelsen den 18 oktober 1872 stadgade belopp, endast med bibehållande af de genom 1879 års kungörelse införda metriska måttsatser och det i samma kungörelse stadgade minimum af 20 öre per tidningsexemplar. Afgifterna blefvo följaktligen bestämda sålunda:

för tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, $\frac{1}{3}$ af tidningens prenumerationspris och för tidning, som utkommer endast en gång i veckan eller mindre ofta, $\frac{1}{10}$ af prenumerationspriset; med iakttagande dervid:

dels att postbefodringsafgiften ej må för år och i förhållande dertill för kortare prenumerationstider öfverstiga 4 kronor, om tidningen utkommer oftare än 2 gånger i veckan och hvarje nummers ytinnehåll, beräknadt efter papperets ena yta, icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter, 1 krona 20 öre, om tidningen utkommer två gånger i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter, 60 öre, om tidningen utkommer en gång i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter, eller 50 öre, om tidningen utkommer mindre ofta än en gång i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 220 kvadratdecimeter;

dels att för hvarje gång prenumeration å tidning vid postanstalt sker, beloppet af ifrågavarande afgift, ehvad prenumerationen afser längre eller kortare tid och ehvad tidningens prenumerationspris är högre eller lägre, alltid skall utgöra minst 20 öre för hvarje särskildt tidningsexemplar;

1883 års
kungörelse.

dels ock att Svensk Författningssamling och Riksdagens protokoll med dertill hörande bihang samt länsstyrelsernas tryckta kungörelser alltid utan afseende vare sig å det antal nummer, som i hvarje vecka utgifves, eller å yttnehållet hänföras till den klass af försändelser, för hvilken afgiften i fråga är bestämd till $\frac{1}{10}$ af prenumerationspriset, men ej må för år öfverstiga 60 öre.

Hvad angår tidningar, som befordras såsom korsbandsförsändelser, bestämdes befordringsavgiften till 1 öre per 50 gram eller öfverskjutande del deraf, dock så, att icke i något fall afgiften för en särskild försändelse skulle understiga 4 öre; hvarjemte föreskrefs, att i afseende å tidningskorsband skulle tillämpas de bestämmelser, som i allmänhet gälde för befordran af korsbandsförsändelser, med undantag för hvad rörande högsta vigten för hvarje försändelse funnes föreskrifvet.

Verkningarna af de genom 1883 års kungörelse införda ändrade afgiftsbestämmelserna framträda för åren 1884—1886 hufvudsakligen uti en nedgång i postverkets inkomster af postbefordringsavgifter för tidningar m. m., ehuru ej så betydlig, som i de här ofvan anförda beräkningar blifvit förutsatt. Från att år 1883 hafva utgjort 239,394 kronor uppgingo dessa inkomster för hvar och ett af de tre följande åren till endast resp. 213,513, 232,577 och 237,316 kronor; och det är först med år 1887, som i följd af rörelsens tillväxt inkomstbeloppet för år 1883 öfverskrides.

*Lokalabonne-
ment.*

Uti den redan i 1872 års kungörelse förekommande bestämmelse, på grund hvaraf prenumeration genom postverket icke medgafs för tidningar m. m., utkommande på samma ort, der prenumeranten bodde eller vistades, hade de följande kungörelserna i ämnet icke gjort någon ändring. I betraktande af de olägenheter, som denna inskränkning, hvad särskildt beträffade Stockholms stad, medförde för såväl tidningsutgivare som den tidningsläsande allmänheten, vände sig Publicistklubben i slutet af år 1883 till Generalpoststyrelsen med en framställning, i syfte att ifrågavarande bestämmelse måtte upphävas eller åtminstone prenumeration genom utgifningsortens postanstalt medgivas å

tidning eller tidskrift, som utkomme en gång i veckan eller mindre ofta.

Med afseende å hvad sålunda ifrågasatts, anförde Generalpoststyrelsen i skrifvelse till postdirektören i Stockholm den 17 juni 1884:

Generalpost-
styrelsen
1884.

att samma behof af postverkets mellankomst för tidningars spridning, som gjorde sig gällande i afseende å de pressens alster, hvilka skulle från utgifningsorten fortskaffas till abonnenter å annan ort, icke kunde åberopas till förmån för tidnings-exemplar, som afsattes å samma ort, der de utgafves;

att enligt styrelsens åsigt fullt skäl förefunnes för det antagande, att de med ifrågavarande tidningsspridning förenade utgifter för postverket skulle komma att i väsentlig mån öfverstiga den afgift, som därför komme att i postkassan inflyta; samt

att vid sådant förhållande, och då i den närmaste framtiden en minskning i portouppbörd syntes blifva att emotse till följd af beslutad nedsättning i flera bland de inländska portosatserna, styrelsen funne sig sakna skäl att biträda den af Publicistklubben gjorda framställningen.

Sedan det efter några år visat sig, att den befarade minskningen i postverkets inkomster ingalunda blef af den betydelse, som styrelsen hade förutsatt, återupptog styrelsen i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t den 23 november 1888 frågan om medgifvande i viss mån af lokalprenumeration.

Generalpost-
styrelsen
1888.

Minskning i postuppbörden hade visserligen, yttrar styrelsen, inträdt under år 1885, men långt ifrån i den grad man befarat, och redan år 1886 voro postverkets trafikinkomster högre än något föregående år. Denna stigning hade sedan oafbrutet fortgått, och ur denna synpunkt funnes således icke längre något skäl för postverket att icke åtaga sig en utvidgad verksamhet med prenumeration å och postbefordran af tidningar och tidskrifter, äfven om denna verksamhet skulle visa sig mindre vinstgifvande eller till och med medföra någon förlust, det senare naturligtvis endast under förutsättning att en dylik utvidgning påkallades af ett verkligt behof.

Hvad anginge behofvet för tidningsutgifvarne och allmän-

heten af en sådan anordning, att å postanstalt jemväl finge verkställas prenumeration å tidning, utkommande å samma ort som den, der postanstalten vore belägen, syntes den af Publicistklubben gjorda framställning i ämnet äfvensom åtskilliga på senare tiden framkomna uttalanden utvisa, att detta behof förefunnnes hos tidningsutgifvarne. Att det jemväl för allmänheten, som redan kunde vid postanstalterna prenumerera på utländska tidningar äfvensom å på andra orter utkommande inhemska tidningar, skulle vara en fördel att kunna få dersammastädes prenumerera på vissa eljest mera svåråtkomliga periodiska publikationer, kunde nog ej heller förnekas. De dagligen eller flera gånger i veckan utkommande tidningarna kunde väl i allmänhet sjelfva utan svårighet ombesörja utdelningen till prenumeranter boende å utgifningsorten och torde till och med vara i tillfälle att utföra detta på ett för allmänheten mera tillfredsställande sätt än postverket, för så vidt icke postpersonalen skulle ökas i en mån, som medförde allt för stora utgifter för postverket. Utdelning genom vederbörande utgifvares försorg kunde nemligen ske omedelbart efter det tidningen blifvit färdigtryckt och kunde verkställas af en personal, som ej hade några andra försändelser att kringbära, hvarigenom allmänheten således inom kortaste tid finge tidningarna sig tillstända. Annorlunda stälde sig förhållandena, om dessa tidningar skulle utdelas genom postanstalten å utgifningsorten. Det låge nemligen i sakens natur, att postförsändelserna måste utsändas från postanstalterna på bestämda tider, och att dessa tider i främsta rummet måste blifva beroende på den tid, vid hvilken posterna ankomme från andra orter, samt sålunda kunde komma att mycket litet passa in med den ena eller andra tidningens utgifningstid. Dessa dagligen eller flera gånger i veckan utkommande tidningar skulle således, derest icke för deras skull särskilda utdelningsturer anordnades, hvilket naturligtvis skulle medföra mycket betydliga kostnader, kunna komma att ligga obefordrade flera timmar å postanstalten, hvilket åter icke utan skäl skulle framkalla missbelåtenhet hos så väl tidningsutgifvarne som prenumeranterna. Det hade väl ock varit med hänsyn bland annat till dessa om-

ständigheter, som Publicistklubben alternativt föreslagit sådan ändring i gällande bestämmelser, att prenumeration genom utgifningsortens postanstalt endast blefve medgifven å tidningar och tidskrifter, som utkomme en gång i veckan eller mindre ofta.

Generalpoststyrelsen hade dock icke funnit sig kunna göra underdånig hemställan om förändrad lagstiftning ens i hela den utsträckning, sistnämnda alternativ afsåge. Styrelsen hade nemligen trott, att de svårigheter, som skulle möta för postverket att öfvertaga prenumeration för lokalbefordran af dagligen eller flera gånger i veckan utkommande tidningar, jemväl skulle komma att göra sig gällande i fråga om dylik prenumeration å tidningar och tidskrifter, utkommande en gång i veckan. Dylika, till ett antal af icke mindre än 182 i den vid tiden för aflåtandet af styrelsens förevarande skrifvelse senast utfärdade taxa å svenska tidningar och tidskrifter upptagna publikationer torde nemligen i allmänhet utkomma på bestämd veckodag och såväl utgifvarne som allmänheten vara angelägna om deras ofördröjliga befordring.

I flera afseenden olika stälde sig deremot förhållandena med de mindre ofta än en gång i veckan utkommande periodiska publikationerna. Dels syntes det vara just för dessa, som behovet af postverkets medverkan vid deras spridning till prenumeranter inom utgifningsorten gjort sig mest kämbart, dels torde svårigheterna för postverket att utan större kostnad åtaga sig deras distribution vara vida mindre. Vid dessa i allmänhet en gång i månaden eller en gång i kvartalet utkommande publikationers ögonblickliga utdelning lades icke samma vikt vare sig af utgifvarne eller af allmänheten som i fråga om de egentliga nyhetstidningarna, hvadan, äfven om prenumeration å dessa publikationer vid utgifningsortens postanstalt för lokalbefordran komme att anlitas i större utsträckning, det icke syntes möta några väsentliga svårigheter för postanstalterna att utan anordnande af särskilda utdelningsturer på ett tillfredsställande sätt verkställa utdelningen.

På grund af hvad sålunda och i öfrigt anförts, hemställde Generalpoststyrelsen, att till § 1 mom. 1 af kungörelsen den 11 maj 1883 måtte fogas ett så lydande tillägg:

»Å tidning, som utkommer mindre ofta än en gång i veckan, må prenumeration ske å enahanda vilkor jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves.»

Sedan Generalpoststyrelsens sistnämnda skrifvelse redan inkommit till Kongl. Maj:t, gjordes hos styrelsen ytterligare en framställning i detta ämne af Tidningsmannaföreningens komiterade, hvilka, i enlighet med nämnda förenings beslut vid möte i Stockholm den 16 maj 1890, i en till styrelsen ingifven skrift anhöllo, att styrelsen måtte vidtaga åtgärder i det syfte, att prenumeration å tidningar och tidskrifter, som af utgifvarne anmäldes till lokalprenumeration, finge mot beräkning af vanlig postbefordringsafgift ega rum äfven å postanstalt i den stad, der tidningen utgäfvades, åtminstone hvad anginge tidningar och tidskrifter, som utkomme en gång i veckan eller mindre ofta.

Kongl. prop.
1891.

Då ifrågavarande ärende den 13 mars 1891 föredrogs inför Kongl. Maj:t, anförde föredragande departementschefen, att det syntes önskligt att i möjligaste mån tillmötesgå de under senaste tider upprepade gånger framställda krafven på en utvidgning af postverkets befattning med tidningars och tidskrifters befordran, men att, med hänsyn till hvad Generalpoststyrelsen anført, departementschefen icke vågade tillstyrka en större utsträckning af postverkets skyldigheter i förevarande hänseende än styrelsen föreslagit; och beslöt Kongl. Maj:t, på departementschefens hemställan, att till Riksdagen aflåta nådig proposition i enlighet med hvad Generalpoststyrelsen hemställt.

I samma proposition föreslog Kongl. Maj:t äfven den ändring i portot för korsbandsförsändelser innehållande tidningar och tidskrifter, att minsta afgiften för dylik försändelse skulle utgöra 2 öre, om försändelsen å postanstalt behandlades utan att med post eller af landtbrefbärare fortskaffas.

Med afseende å sistnämnda förslag inhemtas af det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll hufvudsakligen:

att i sammanhang med utfärdandet af Kongl. kungörelsen den 21 december 1888, beträffande postverkets rätt i fråga om befordran af bref och brefkort m. m., hvarigenom, bland annat, statens postverk uttryckligen förklarades ega uteslutande rätt

att mot afgift besörja regelbunden befordran af förseglade eller eljest tillslutna bref äfvensom af brefkort å de särskilda inrikes orter, der postverket anordnat lokalbrefbefordran, Kongl. Maj:t genom nådigt bref sistnämnde dag anbefalt Generalpoststyrelsen att efter verkställd utredning till Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt yttrande, huruvida och i hvilken mån lindring i afgiften för lokalbrefbefordran kunde, vare sig genom nedsättning af portoafgiften, genom höjning af vigtsatsberäkningen vid enkelt porto eller på annat sätt, utan afsevärd olägenhet för postverket ega rum;

att uti sitt med anledning deraf den 1 mars 1889 afgifna underdåniga utlåtande styrelsen förklarar sig, af anförda skäl, icke kunna föreslå annan lindring i afgifterna för lokalkorrespondensen än nedsättning af portoafgifterna för korsbandsförsändelser, som å postanstalt behandlades utan att med post eller landtbrefbärare fortskaffas; dervid styrelsen närmast afsett korsband, innehållande andra trycksaker än tidningar och tidskrifter, således försändelser bestående af annonskort, cirkulär, prospekt, kataloger, priskuranter m. m., för hvilka trycksaker en nedsättning i portot beräknades komma att mer än motvägas af det ökade antal dylika försändelser, som en sådan nedsättning skulle tillföra postverket; samt

att med hänsyn till önskvärldheten deraf att taxebestämmelserna blefve uppställda så systematiskt som möjligt, styrelsen ansett, att, om lokalportot för andra trycksaker än tidningar och tidskrifter nedsattes till 2 öre för hvar vikt af 50 gram eller del deraf, samma förändring jemväl borde vidtagas i fråga om affärshandlingar och varuprof; hvarjemte styrelsen, utan att i den för tidningar och tidskrifter utgående afgiften af 1 öre per 50 gram ifrågasätta någon nedsättning, föreslagit, att minimiafgiften för dylika försändelser vid lokalbefordran skulle sättas till hälften af hvad som utgjordes vid annan befordran och sålunda sänkas från 4 till 2 öre per försändelse.

Med afseende å den förra delen af Kongl. Maj:ts nu ifrågasvarande proposition väcktes inom Riksdagen en motion, i syfte

att lokalabonnement skulle utsträckas till alla tidningar, som utkomme högst en gång i veckan.

Jemlikt underdånig skrifvelse den 14 maj 1891 biföll Riksdagen Kongl. Maj:ts förenämnda proposition under anförande tillika, att Riksdagen funne önskvärdt, att tillåtelsen till lokalprenumeration jemväl utsträcktes till de s. k. veckotidningarna. Vid sitt afstyrkande från en sådan utsträckning syntes Generalpoststyrelsen hafva utgått från det antagande, att såväl tidningsutgifvarne som allmänheten skulle vara angelägna om dessa tidningars ofördröjliga befordring. Detta antagande syntes icke vara riktigt. Af »Taxa för år 1891 å svenska tidningar och tidskrifter, hvilka reqvireras genom Kongl. postverket», framginge nemligen, att af de till ett antal af ungefärligen 160 uppgående veckotidningarna omkring hälften vore orttidningar, tre åttendedelar dels facktidningar, dels religiösa eller nykterhetstidningar, dels illustrerade tidningar samt slutligen omkring en åttendedel af blandadt innehåll.

Om man nu frånsåge orttidningarna, hvilka utan olägenhet borde kunna afhentas af prenumeranterna i de små samhällen, hvori de utgåves och för hvilkas utgifvare och prenumeranter den ifrågasatta tillåtelsen knappast syntes ega sådant värde, att den komme att begagnas, vore de öfriga veckotidningarna således af det innehåll, att de ingalunda kunde anses som nyhetstidningar. Hvarken för utgifvare eller allmänheten förefunnes därför något särskildt intresse att fortast möjligt få dem utdelade. I fråga om utdelningen af dessa borde därför kunna sägas detsamma, som Generalpoststyrelsen yttrat om de tidningar, hvilka utkomme mindre ofta än en gång i veckan, eller att »på dessa publikationers ögonblickliga utdelning icke lägges samma vikt, vare sig af utgifvarne eller af allmänheten, som i fråga om de egentliga nyhetstidningarna, hvadan, äfven om prenumeration å dessa publikationer vid utgifningsortens postanstalt för lokalbefordran komme att anlitas i större utsträckning, det icke synes möta några väsentliga svårigheter för postanstalterna att utan anordnande af särskilda utdelningsturer på ett tillfredsställande sätt verkställa utdelningen».

Men om den ifrågavarande utsträckningen af den tidningsbefordran, som skedde genom posten, således icke kunde antagas medföra synnerlig tunga för postverket, måste den deremot erkännas såväl för veckotidningarnas utgifvare som för allmänheten ega stor betydelse. För tidningar, som hade den mindre betydliga spridning en veckotidning i allmänhet hade inom utgifningsorten, syntes det nemligen möta stora svårigheter att mottaga lokalprenumeration, enär omkostnaderna för utdelningen naturligtvis stälde sig synnerligen höga, då densamma endast skulle ega rum i mindre antal exemplar och allenast en gång i veckan. Följden häraf vore ock den, att tidningsutgifvaren måste afböja hemsändning, om tidningen skulle lemnas i någon aflägsnare stadsdel, och att den derstädes boende därför måste antingen sjelf genom särskildt bud afhemta sin tidning eller afstå från den af honom åstundade prenumerationen.

Man hade invändt, att den ifrågasatta utsträckningen skulle för postverket medföra ökade utgifter. Hvad Stockholm särskildt beträffade, hade postdirektören derstädes uppgjort en beräkning å de inkomster och utgifter, som genom sist berörda utsträckning skulle för postverket uppkomma. Af denna framginge, att de ökade inkomsterna skulle uppgå till 10,034 kronor 47 öre och utgifterna till 19,002 kronor, hvartill borde läggas kostnaderna för hyra af lokal med inredning, belysning och uppvärmning samt för expenser. Af Kongl. Maj:ts proposition till 1891 års Riksdag angående rikets tillstånd och behof framginge emellertid, att för år 1892 postverkets inkomster blifvit, efter afdrag af 100,000 kronor, hvarmed postverkets kassaförlag borde ökas, beräknade till 7,700,000 kronor, samt dess utgifter till 7,250,000 kronor, hvadan ett öfverskott skulle uppstå å 450,000 kronor. Under sådana förhållanden syntes den ifrågavarande utgiften icke kunna betraktas såsom synnerligen afsevärd, särskildt med hänsyn fästad derå, att postverkets egentligaste betydelse icke vore att inbringa staten inkomster, utan att på bästa sätt betjena allmänheten.

Då Riksdagen emellertid icke ansett sig hafva tillgång till tillräckligt material för att tillförlitligt kunna bedöma, huru stor

tunga och huru höga omkostnader berörda utsträckning af tillåtelse till lokalprenumeration skulle komma att vålla postverket, hade Riksdagen icke ansett sig böra besluta en dylik utsträckning, utan anhölle derfor blott, att det af Riksdagen på framställning af Kongl. Maj:t beslutade medgifvande till lokalprenumeration måtte, när sådant utan särskild eller synnerlig tunga för postverket kunde ske, utsträckas äfven till tidning, som utkomme högst en gång i veckan.

K. kung. d. 22
maj 1891.

Jemte det genom Kongl. kungörelse *den 22 maj 1891* förordnades, dels att å tidning, som utkomme mindre ofta än en gång i veckan, prenumeration finge ske jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgäfves, dels ock att minsta afgiften för tidningskorsband skulle vid lokalbefordran utgöra 2 öre per försändelse, anbefalde Kongl. Maj:t genom nådig remiss af sistnämnde dag Generalpoststyrelsen att afgifva underdånigt utlåtande öfver Riksdagens ofvanberörda framställning i fråga om utsträckning af medgifvandet till lokalprenumeration äfven till tidning, som utkomme högst en gång i veckan.

K. kung. d. 11
dec. 1891.

Sedan styrelsen med anledning deraf den 13 november 1891 afgifvit underdånigt utlåtande, deruti anförts hufvudsakligen, att genom eventuel utsträckning af lokalprenumerationen, på sätt föreslagits, postverket visserligen komme att drabbas af kostnader, hvilka antagligen icke kunde betäckas utaf de inkomster, som ansåges vara att förvänta genom samma utsträckning; samt att den derigenom uppstående förlusten likväl icke kunde anses såsom en »synnerlig tunga» för postverket, särskildt i betraktande af den utaf Riksdagen uttalade åsigt rörande postverkets betydelse och användandet af de öfverskott, som postverkets rörelse i dess helhet lemnade;

förordnades genom Kongl. kungörelse *den 11 december 1891*, att å tidning, som utkomme högst en gång i veckan, prenumeration finge ske jemväl vid postanstalt, der tidningen utgäfves.

1899 års
riksdag.

Vid 1899 års riksdag återupptogs frågan om lokalprenumerationens utsträckning uti en inom Andra Kammaren väckt motion, deri föreslogs, att Riksdagen måtte besluta, att å tidning, som

utkomme högst två gånger i veckan, prenumeration finge ske å enahanda vilkor jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgäfves.

Bevillningsutskottet, till hvilket motionen remitterades, ansåg nödigt att för denna frågas bedömande erhålla utredning om de ökade kostnader, som den sålunda föreslagna förändringen skulle medföra för postverket, och utverkade för sådant ändamål Kongl. Maj:ts befallning till Generalpoststyrelsen att till utskottet inkomma med utredning i berörda hänseende.

I den skrifvelse, som Generalpoststyrelsen med anledning deraf den 28 mars 1899 aflät till bevillningsutskottet, anförde styrelsen, bland annat, att den icke kunnat af tillgängliga poststatistiska uppgifter hemta material för verkställande af beräkning rörande de ekonomiska verkningarna för postverket af den i motionen ifrågasatta ändringens genomförande; och tiden hade ej medgifvit anordnande af några fullständigare statistiska undersökningar vid vederbörande postanstalter i riket. Det syntes ej heller vara möjligt att — då icke kunde förutses, i hvilken mån allmänheten kunde komma att begagna sig af lokalprenumerations eventuella utsträckning till halfveckotidningarna, eller i hvilken mån nya halfveckotidningar kunde komma att uppstå i följd af möjligheten att påkalla postverkets biträde uti ifrågasvarande hänseende — kunna på förhand på ett tillfredsställande sätt beräkna de inkomster och de utgifter, som deraf skulle följa för postverket. Emellertid hade styrelsen inhämtat utlåtanden i ämnet af samtliga postdirektörer och postinspektörer i riket.

Generalpost-
styrelsen
1899.

Med stöd af sålunda inhemtade upplysningar och af förut kända förhållanden ansåg Generalpoststyrelsen sig kunna uttala den åsigt, att genom hvarje steg, hvarigenom lokalprenumerationen utsträcktes utöfver hvad för närvarande vore medgifvet, postverket skulle — derest i öfrigt nuvarande lagstiftning rörande prenumeration genom postverket å inrikes tidningar och tidskrifter bibehölles oförändrad — komma att drabbas af kostnader, hvilka i allt högre mån skulle komma att öfverstiga

de inkomster, som kunde vara att förvänta genom samma utsträckning.

Ju oftare en tidning utkomme, af desto större intresse vore det i allmänhet för alla vederbörande, att hvarje nummer komme prenumeranten fortast möjligt tillhanda. Detta gälde icke minst beträffande tidning, som utkomme å samma ort som den, der prenumeranten bodde eller vistades. Verkställes utdelningen genom vederbörande utgifvares försorg, kunde detta ske omedelbart efter det tidningen blifvit färdigtryckt och genom en personal, som icke hade några andra försändelser att kringbära, i följd hvaraf prenumeranterna kunde inom kortaste tid få tidningsnumren sig tillstålda. Annorlunda måste förhållandena ställa sig, om oftare utkommande tidningar skulle utdelas genom eller på föranstaltande af postanstalten å utgifningsorten. Det låge nemligen i sakens natur, att, med undantag för särskilda s. k. expressförsändelser, postförsändelserna måste utsändas från postanstalterna på bestämda tider och att dessa tider i främsta rummet måste blifva beroende af tiden för posternas ankomst från andra orter, samt sålunda kunde komma att mycket litet passa in med den ena eller andra tidningens utgifningstid. Dessa oftare utkommande tidningar skulle således — derest icke för deras skull särskilda utdelningsturer anordnades, hvilket naturligtvis skulle medföra en betydlig ökning af postpersonalen och deraf följande betydliga kostnader för postverket — kunna komma att ligga obefordrade flera timmar å postanstalten, hvilket åter icke utan skäl skulle framkalla missbelåtenhet hos så väl tidningsutgifvarne som prenumeranterna. Då Generalpoststyrelsen tillstyrkt lokalprenumerations utsträckning till tidningar, som utkomme högst en gång i veckan, hade detta också skett under förutsättning, att hvarken utgifvarne eller allmänheten skulle lägga någon större vikt på, att veckotidningarna befordrades till prenumeranterna med samma skyndsamhet, som brefposten utdelades, samt att spridningen af veckotidningarna kunde fördelas på flera, å lämpliga tider utgående brefbärareturer, för hvilkas behöriga fullgörande i öfriga hänseenden ifrågavarande spridning kunde anses vara minst hinderlig. Beträffande flera städer

i riket hade dock denna förutsättning sedermera, till följd af så väl tidningsrörelsens som den öfriga poströrelsens stora och hastiga utveckling, icke gått i fullbordan; och särskildt i Stockholm hade man för utdelning af postabonnerade lokaltidningar nödgats anordna icke allenast särskilda utdelningsturer, utan äfven särskild tjänstemanna- och vaktbetjentpersonal med en särskild expeditiionslokal.

Det vore Generalpoststyrelsens bestämda åsigt, att postverkets bestyr med de genom dess förmedling abonnerade tidningar och tidskrifter redan förorsakade postverket mycket stora kostnader utöfver de för sagda bestyr inflytande afgifter. Vid en i detta hänseende för åtskilliga år sedan verkställd approximativ kalkyl hade berörda öfverskjutande kostnader beräknats till ett mycket betydande belopp, hvilket säkerligen ökats och ökades för hvarje följande år, så länge nuvarande grunder för postbefordringsavgiftens beräkning gälde.

Det nu gällande sättet att beräkna postbefordringsavgiften ledde dertill, att ju större förmåner postverket lemnade tidningsutgifvare, desto lägre kunde denne sätta sin prenumerationsavgift, samt att ju lägre denna tidningsutgifvaren tillkommande avgift vore, desto mindre blefve postbefordringsavgiften (d. v. s. postverkets inkomst).

Det syntes ej heller böra lemnas obemärkt, hurusom, enligt Kongl. kungörelsen den 11 maj 1883, planscher, hörande till tidning, som genom postanstalt blifvit förskrifven, blefve avgiftsfritt med posten befordrade, när de utan särskild betalning utöfver prenumerationspriset (= den tidningsutgifvaren tillkommande avgift för tidningen) åtföljde tidningen samt tillkännagifvande derom i denna funnes infördt; samt att enahanda förmån, under samma vilkor, äfven tillkomme tidningen åtföljande, af dess redaktion utgifna bihang dertill, dock med visst förbehåll beträffande bihang till tidning, för hvilken nedsättning i den mot prenumerationspriset svarande befordringsavgift åtnjötes.

För att åtminstone i någon mån visa, huru ringa ofvan berörda ersättning kunde te sig i förhållande till de skyldigheter, som redan nu ålåge postverket i afseende å spridningen af

abonnerade tidningar inom landet, och huru obilligt det, enligt Generalpoststyrelsens mening, skulle vara att, med bibehållande af nuvarande grunder för ersättningens beräkning, ytterligare öka dessa åligganden, lemnades följande exempel. För bestyrerna med tidningsprenumerationen och hvad dermed sammanhängde erhöle postverket för närvarande ersättning (postbefordringsafgift) per nummerexemplar (d. v. s. hvart exemplar af hvarje nummer af tidning eller tidskrift) med ungefär följande belopp för nedannämnda tidningar, som utkomme:

a) 1 gång i veckan	öre:
Affärslistan	0 4
Söndags-Nisse	0 8
Figaro	0 9
b) 2 gånger i veckan	
Dalpilen	0 2
Alingsås Tidning	0 4
Avesta Tidning	0 5
c) 3 gånger i veckan	
Nya Vexiöbladet med Ljungbyposten	0 2
Båstads-Posten	0 3
Bärgslagsbladet	0 4
d) 4 gånger i veckan	
Gotlands-Posten	0 2
Engelholms Tidning	0 3
e) 6 gånger i veckan	
Dagen	0 2
Dagbladet Ystads-Posten	0 2
Aftonbladet, dagliga landsortsupplagan	0 3

En så ringa ersättning, som den ofvan angifna, kunde icke anses såsom skiljig godtgörelse för det arbete och de utgifter, som af postverkets redan åtagna bestyr med afseende å tidnings-

prenumeration förorsakades (såsom t. ex. tidningstaxas upprättande och utgifvande till trycket, afgifters uppbärande och bokföring, liquider med tidningsutgivare, tidningsexemplars blättning, adresspåteckning och postbefordran samt tidningsnumrens utdelning, enligt nuvarande regler och bestämmelser, till vederbörande prenumeranter). Ännu mindre vore ersättning, beräknad enligt nu gällande grunder, tillräcklig för att jemväl betäcka de kostnader, som för postverket skulle uppstå genom åtagandet att i städer, der en eller flera oftare än en gång i veckan utkommande tidningar utgafves och dessa i regeln hade sina esta prenumeranter, vidtaga de åtgärder, som erfordrades för att hvarje särskild prenumerant måtte kunna å bestämda tider, flere gånger i veckan, regelbundet få hvarje postabonneradt nummerexemplar sig tilburet.

Då nu emellertid anspråken på postverket med afseende å dess befattning med tidningsrörelsen allt mera ökades, men deremot allt mera aflägsnades möjligheten för postverket att tillfredsställa dessa anspråk utan anlitande af andra inkomster än dem, som, med tillämpning af nu gällande bestämmelser, inflöte af nämnda rörelse, ville det synas Generalpoststyrelsen, som tiden kunde vara inne för att underkasta nuvarande författningar angående postverkets tidningsrörelse en revision, särskildt i fråga om grunderna, efter hvilka postverkets ersättning för dess bestyr med tidningsprenumerationshädanefters borde beräknas.

För närvarande gälde såsom hufvudgrund, att postverkets ersättning utginge efter en viss procent af den prenumerationsafgift eller det prenumerationspris, som tidningsutgivare sjelf bestämde. Erfarenheten visade emellertid, att prenumerationsafgifterna ingalunda vuxit i samma mån som tidningarnas antal och upplagor. Tvärtom hade, till följd af nutidens utvecklade annonseringsväsende, vissa utgivare kunnat sätta sitt pris för tidningen till en obetydlighet, ja till och med lemna tidningen utan att därför äska någon prenumerationsafgift. I följd deraf hade ej heller postverkets ersättning stigit i proportion med tidningsrörelsen.

Det vore Generalpoststyrelsens lifliga öfvertygelse, att äfven

frågan om vidare utsträckning af svenska postverkets skyldighet att mottaga lokalprenumeration å vissa tidningar borde ställas i samband med en revision af författningarna angående postverkets tidningsrörelse.

En sådan revision komme emellertid att blifva ett arbete af mycket grannlaga och delvis ömtålig beskaffenhet. Vid dess utförande måste behörig och noggrann hänsyn tagas både till postverkets samt till allmänhetens och tidningsutgifvarnes skäliga intressen. Den betydelsefulla och i flera hänseenden djupt ingripande frågan kräfde alltså, för dess rätta lösning, att vid revisionens verkställande medverkan erhöles af kompetenta personer äfven utom postverket.

Riksdagen
1899.

I betraktande af hvad Generalpoststyrelsen i sitt ofvan omnämnda yttrande anført, fann sig Riksdagen, jemlikt underdånig skrifvelse den 29 april 1899, icke kunna under dåvarande förhållanden bifalla det i ofvanberörda motion framställda förslaget. På sätt Generalpoststyrelsen framhållit, syntes det emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke en revision af gällande föreskrifter om postverkets tidningsrörelse vore af behovet påkallad. Frågan om utsträckning af postverkets skyldighet att mottaga lokalprenumeration å vissa tidningar, såvidt en sådan utsträckning finge anses behöflig eller önskvärd, ansåg Riksdagen i likhet med Generalpoststyrelsen böra förekomma i sammanhang med en dylik revision.

Riksdagen anhöll fördenskull, att Kongl. Maj:t måtte taga under ompröfning, huruvida skäl kunde förefinnas att föranstalta om en revision af gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg i det af Generalpoststyrelsen angifna syfte samt, i sådant fall, till Riksdagen inkomma med det förslag i berörda hänseende, hvartill förhållandena kunde föranleda.

II. Utlåtande.

Såsom af förestående historiska redogörelse framgår, grunda sig gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg på föreskrifterna i Kongl. kungörelsen angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran den 11 maj 1883, sådan denna kungörelse lyder med de genom Kongl. kungörelserna den 22 maj och den 11 december 1891 deri gjorda ändringar.

Enligt dessa föreskrifter kunna tidningar — med hvilka *Nuvarande bestämmelser.* härvidlag likställas tidskrifter, nummervis utkommande författningssamlingar och handlingar, utgifna af sällskap eller föreningar o. s. v. — antingen hållas allmänheten till handa efter abonnement genom postverket eller ock mot särskildt porto vinna postbefordran såsom korsbandsförsändelser.

Abonnement genom postverket å tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, kan icke ske å den ort, der tidningen utgifves. *Postabon-
nement.*

Vid postabonnement erlägges af abonnenten i förskott för den tid, hvarför abonnement sker, utöfver belöpande prenumerationspris, till postkassan en särskild postbefordringsafgift, hvilken i allmänhet motsvarar en femtedel af prenumerationspriset för tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, och en tiondedel af samma pris för tidning, som utkommer endast en gång i veckan eller mindre ofta. Afgiften i fråga får dock icke för år och i förhållande dertill för kortare abonnemestider öfverstiga:

4 kronor, om tidningen utkommer oftare än två gånger i veckan och hvarje nummers yttinnehåll, beräknadt efter papperets ena yta, icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter;

1 krona 20 öre, om tidningen utkommer två gånger i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter;

60 öre, om tidningen utkommer en gång i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 90 kvadratdecimeter; eller

50 öre, om tidningen utkommer mindre ofta än en gång i veckan och hvarje nummers ytinnehåll icke öfverstiger 220 kvadratdecimeter.

Svensk författningssamling och Riksdagens protokoll med dertill hörande bihang samt länsstyrelsernas tryckta kungörelser hänföras alltid — utan afseende vare sig å det antal nummer, som i hvarje vecka utgifves, eller å ytinnehållet — till den klass, för hvilken postbefodringsafgiften är bestämd till en tiondedel af prenumerationspriset, men ej må för år öfverstiga 60 öre.

För hvarje gång, abonnement å tidning vid postanstalt sker, skall beloppet af postbefodringsafgiften alltid utgöra minst 20 öre för hvarje särskildt tidningsexemplar, ehvad abonnementet afser längre eller kortare tid och ehvad tidningens prenumerationspris är högre eller lägre.

Skulle tidning, för hvilken befodringsafgiften upptagits till mindre än en femtedel af prenumerationspriset, upprepade gånger utkomma med större antal nummer eller med större ytinnehåll, än som utgör vilkor för sådan lägre afgiftsberäkning, eger, på anmälan härom, Generalpoststyrelsen förordna om afgiftens förhöjande vid den prenumeration å samma tidning, som deretter verkställles; och åligger dessutom i sådant fall tidningens utgifvare eller den, till hvilken prenumerationsmedlen skola af postverket redovisas, att för hvart exemplar af tidningen, som efter det kvartal, hvarunder förordnande om afgiftens förhöjning meddelats, blifvit genom postanstalt förskrifvet, till postkassan erlægga ett mot skilnaden i befodringsafgift svarande belopp.

Beträffande tidningsbilagor föreskrifves:

att planscher, hörande till tidning, som genom postanstalt blifvit förskrifven, varda afgiftsfritt med posten befodrade, när de utan särskild betalning utöfver prenumerationspriset åtfölja tidningen samt tillkännagifvande derom i denna finnes infördt;

att enahanda förmån under samma vilkor tillkommer äfven tidningen åtföljande, af dess redaktion utgifna bihang dertill, dock med förbehåll, beträffande bihang till tidning, för hvilken nedsättning i den mot prenumerationspriset svarande befodringsafgift åtnjutes, att tidningens yttnehåll, sammanlagdt med bihangets, icke är större, än som motsvaras af den för tidningen beräknade postbefodringsafgift; samt

att — med undantag af sådana officiela berättelser eller meddelanden, som enligt Kongl. Maj:ts föreskrift med Post- och Inrikes tidningar till allmänheten utdelas, — för befodran med post af andra bilagor till tidning än de häröfvan omförmälda enahanda afgift som för försändelser under band skall erläggas, der icke i särskilda fall sådana omständigheter förekomma, att Generalpoststyrelsen finner samma bilagor kunna och bära jemte den tidning, till hvilken de höra, med post befodras antingen utan särskild godtgörelse eller mot lägre porto än det, som med tillämpning af taxan för försändelser under band skolat erläggas.

Skulle tidning upphöra att vidare utgifvas, innan den tid tilländagått, för hvilken abonnement derå vid postanstalt skett, eger abonnenten att å postanstalten vid anmälan återbekomma så mycket af den erlagda befodringsafgiften, som belöper för hvarje helt kvartal af den efter tidningens upphörande återstående abonnements tiden. Deremot ikläder sig postverket icke någon ansvarighet för den förlust, som i öfrigt drabbar abonnent genom tidnings upphörande; åliggande det dock vederbörande posttjenstemän att lemna abonnenten allt det biträde, som skärligen kan ifrågakomma, för att han må komma i åtnjutande af den ersättning, som i dylikt fall möjligen kan erhållas.

Då tidningar aflemnas till postbefodran såsom korsband, utgör befodringsafgiften för hvar särskild försändelse — ehvad denna utgöres af ett eller flera exemplar af samma eller olika tidningar — 1 öre för hvar vigt af 50 gram eller öfverskjutande del deraf, dock så att icke i något fall afgiften för en särskild försändelse understiger 4 öre, om den med post eller af landtbrefbärare fortskaffas, samt 2 öre, om densamma å postanstalt

Tidningskors-
band.

behandlas utan att med post eller af landtbrefbärare fort-skaffas.

I öfrigt tillämpas å tidningar, som försändas under band, de bestämmelser, som i allmänhet gälla för befordran af korsbandsförsändelser med undantag likväl för hvad rörande högsta vigten för hvar särskild försändelse finnes föreskrifvet.

Generalpoststyrelsen tillkommer att meddela de ordningsregler, som för behörig tillämpning af de här ofvan omförmälda föreskrifter kunna finnas erforderliga. Sådana ordningsregler beträffande postabbonnement å tidningar hafva af Generalpoststyrelsen meddelats i ett den 17 september 1892 utfärdadt reglemente för postkontoren i riket angående abbonnement genom postverket å tidningar och andra periodiska skrifter.

*Postverkets
göromål m.
afs. å post-
abonn. tid-
ningar.*

Om man med ledning hufvudsakligen af ofvannämnda reglemente tillser, hvilka de särskilda åligganden äro, som i följd af postverkets skyldighet att förmedla abbonnement å tidningar och tidskrifter tillkomma detta verk, så befinnas postverkets göromål i detta hänseende vara väsentligen följande.

Generalpost-
styrelsen.

För hvarje år utarbetas inom Generalpoststyrelsen taxa å de tidningar och tidskrifter, hvilka kunna requireras genom postverket. Denna taxa innehåller för hvarje tidning eller tidskrift uppgifter å publikationens namn, utgifningsort, nummerantal (per vecka, månad eller år) och abonnementsafgifter, fördelade i pris hos utgifvaren och postbefordringsafgifter, äfvensom namnet å den person, som hos Generalpoststyrelsen anmält det ifrågasvarande tryckalstret till införande i taxan. Taxan upprättas med ledning af uppgifter från vederbörande tidningsutgifvare; och åligger det fördenskull utgifvare, som önskar få af honom utgifven tidning anmäld i taxan, att å postanstalten i utgifningsorten aflemna fullständig, af utgifvaren undertecknad uppgift rörande tidningens namn, utgifningsort och antal nummer per vecka, månad eller år, de tidrymder af ifrågasvarande kalenderår — helår, tre, två och ett kalenderkvartal samt kalendermånad — för hvilka abbonnement kan mottagas, äfvensom de afgifter, hvilka böra för de särskilda abonnemeststerminerna till utgif-

varen redovisas, den person, till hvilken vederbörande postanstalt eger att vända sig med beställningar af exemplar utaf tidningen, samt hvem som är berättigad att emottaga och qvittera de genom postverket uppburna prenumerationsafgifterna. Innefattar uppgiften äfven meddelanden om bihang till tidningen eller om tidningens innehåll, ankommer i hvarje särskildt fall på Generalpoststyrelsens pröfning, huruvida eller i hvad mån sådana meddelanden må i taxan införas eller ej. Om tidningsutgifvare påyrkar nedsättning i postbefordringsafgiftens belopp, skall i tidningsuppgiften äfven meddelas yttinnehållet af nummer utaf tidningen, beräknadt i kvadratdecimeter efter papperets ena yta.

Första numret af tidningstaxan för det följande året utkommer första söcknedag i december; och böra tidningsuppgifterna, för att kunna införas i detta nummer, hafva till Generalpoststyrelsen inkommit före den 24 november. Ytterligare nummer af tidningstaxan utfärdas, i den mån flera tidningsuppgifter inkomma, den 8, 15, 22 och 29 december eller, om dessa dagar äro söndagar, nästföljande söcknedagar. Samtliga de sålunda utgifna numren sammanfattas i en ny upplaga af taxan, hvilken utkommer under januari månad och omfattar alla de tidningar, som dessförinnan blifvit anmälda. Taxan tryckes i så stor upplaga, att deraf till hvarje postkontor öfversändes ett antal exemplar, tillräckligt äfven för underlydande poststationer.

Tillägg till och ändringar i taxan utarbetas under årets lopp, i den mån sådana erfordras till följd af nya tidningars tillkomst eller genom förändrade utgifningsvilkor för redan i taxan intagna tidningar, i ofvannämnda ordning och kungöras i bihang till Generalpoststyrelsens cirkulär.

Hvad derefter angår tidningsgöromålen vid olika post- Postkontoren.
anstalter, är först att taga hänsyn till de postkontor, vid hvilka abonnement eger rum, eller genom hvilka förskrifvas tidningar, å hvilka abonnerats vid poststation. Sådant postkontor har uti ifrågavarande hänseende hufvudsakligen följande åligganden:

a) att mottaga tidningsrequisitioner från allmänheten och tidningsförskrifningar från vederbörande underlydande poststationer;

b) att i tidningsjournal uppdebitera erlagda abonnementsafgifter, innefattande icke blott den postverket tillkommande afgift (*postbefordringsafgiften*), utan äfven den afgift, som skall redovisas till tidningsutgifvaren (*prenumerationspriset*);

c) att hos postanstalterna å de orter, der enligt taxan tidningarna utgifvas, förskrifva de abonnerade tidningarna, för hvilket ändamål föres en särskild tidningsförskrifningsbok, upptagande alla hos postkontoret eller detsamma underlydande poststationer reqvirerade tidningsexemplar, för hvilka abonnemesterminen börjar med eller under loppet af ett och samma år;

d) att till abonnenterna utlemna de hos postkontoret reqvirerade tidningarna, hvilket sker antingen med ledning af anteckningarna i förskrifningsboken eller ock efter särskildt upprättade utdelningslistor; samt

e) att särskildt från andra postmedel i behörig ordning redovisa de abonnementsafgifter, som influtit ej blott vid postkontoret, utan äfven genom vederbörande poststationer och landtbrefbärare.

Postkontor, hvilka skola hos vederbörande utgifvare beställa tidningar, hafva i sådant hänseende hufvudsakligen till åliggande:

a) att mottaga och i tidningsbeställningsboken införa ankommande tidningsförskrifningar från andra postanstalter;

b) att hos vederbörande utgifvare beställa tidningarna;

c) att med ledning af tidningsfördelningsboken, deri hvarje förskrifvande postanstalt har sitt konto med särskilda afdelningar för hvarje i orten utkommande tidning, verkställa tidningarnas fördelning, inpackning och afsändning till vederbörande postanstalter, såvida icke, undantagsvis, tidningsexemplaren genom vederbörande utgifvares försorg direkt aflemnas till jernvägspostkupé, behörigen fördelade å postanstalter och inslagna i paket med nödiga påskrifter; samt

d) att till vederbörande utgifvare utbetala och derefter i tidningsjournalens kredit afföra belöpande prenumerationsafgifter för beställda tidningsexemplar.

Så länge på grund af tryckfrihetsförordningen, § 1 mom. 5, boktryckerier kunnat anläggas och följaktligen tidningar utgifvas

allenast i stad eller inom ett afstånd derifrån af högst en half mil, hafva, med ett enda undantag (Sigtuna), tidningsgöromålen vid poststationerna icke omfattat några af de bestyr, som, enligt hvad här ofvan omförmålts, åligga de postkontor, hvilka hafva att hos tidningsutgifvare beställa tidningar. Deremot hafva göromålen vid de här ofvan först nämnda postkontoren motsvarigheter vid poststationer af första och andra klass. På grund af den för poststationsföreståndare af Generalpoststyrelsen den 31 juli 1894 utfärdade instruktion åligger nemligen dessa poststationer:

att emottaga och i tidningsjournal bokföra allmänhetens tidningsreqvitioner;

att uppföra samtliga tidningar, som med samma postlägenhet förskrifvas, dels å reversal i två exemplar, stäldt till det postkontor, hvarunder poststationen lyder, dels ock — hvad angår lokaltidningar, som förskrifvas från poststationer, lydande under postkontoren i Stockholm och Göteborg — å särskilda förskrifningar till vederbörande postanstalt å utgifningsorten;

att jemte belöpande abonnementsafgifter insända ofvannämnda reversal och förskrifningar i assureradt bref till det postkontor, till hvilket reversalen äro ställda; samt

att verkställa ankomna tidningars utdelande till abonnenterna i enlighet med särskildt upprättade och behörigen vidmagthållna tidningsutdelningslistor.

Till de här ofvan omförmälda åligganden för vederbörande postanstalter komma ytterligare de göromål, som förorsakas postanstalterna af tidnings öfverflyttning från en ort till en annan; uteblifvande eller felaktig expedition af tidningar; upphörande af tidning eller ombyte af utgifningsort m. m.; samt, hvad angår postkontor, skyldigheten att — för att tjena till ledning vid revisionen af tidningsräkenskapen — för hvarje kvartal upprätta och afsluta tidningskontrollboken, innehållande dels i debet tidningsexemplar, för hvilka abonnementsafgifter redovisats af postkontoret, influtna afgiftsmedel för befordran af tidningsbilagor och för tidningsexemplars aflemnande, i vissa fall, å andra tider än de, då postkontoret hålles öppet för allmän-

Diverse tidningsbestyr vid postanstalterna.

heten, samt af tidningsutgifvare återburna prenumerationsafgifter, dels ock i kredit exemplar af i orten utkommande tidningar, å hvilka requisition eller förskrifning inkommit till postkontoret.

Postbefordran
m. m.

Förutom de bestyr, som sålunda i följd af postverkets förmedling af tidningsabonnement tillkomma de fasta postanstalterna, äro ock att i förevarande hänseende taga i betraktande de göromål, som förorsakas postverket genom befordringen af postabonnerade tidningar, likasom af andra postförsändelser, från inlemningsort (= utgifningsorten) till adressort å landsväg, å jernväg eller sjöledes samt genom tidningarnas hembäring till abonnenterna dels å de orter, der lokalbrefbäring finnes anordnad, hvilket vid slutet af år 1899 var fallet vid 101 af då befintliga 188 postkontor, dels ock i vissa fall genom landtbrefbärare. Med afseende å postbefordringen torde böra påpekas den skilnad, som förefinnes mellan postabonnerade tidningar och andra postförsändelser: medan hvarje annan försändelse vid aflemnande till postbehandling skall vara försedd med tydlig och fullständig adress samt i öfrigt i regel har det skick, som bäst lämpar sig för postbehandlingen, kunna deremot de postabonnerade tidningsnumren aflemnas till postbehandling direkt från tryckeriet utan någon som helst påskrift eller adress och i ett skick, som kräfver åtskilliga manipulationer, för att hvarje särskildt tidningsexemplar skall lämpligen kunna befordras till sin bestämmelse.

Det är, såsom torde framgå af den ofvan lemnade redogörelsen, ett mycket betydande och olikartadt arbete, som för närvarande åligger postverket i följd af dess befattning med abonnement å tidningar och andra periodiska skrifter. De förmåner, som derigenom erbjudas både den tidningsläsande allmänheten och tidningsutgifvarne, äro också ej obetydliga. På hvilken ort i landet man än befinner sig, kan man genom närmaste postanstalt eller genom landtbrefbärare i regel förskaffa sig hvilken tidning som helst, utan stort mera besvär, än då man afsänder ett bref: postverket icke blott beställer tidningen hos vederbörande utgifvare och ombestyr prenumerationsmedlens utbetalande till denne, utan förmedlar äfven sedermera de särskilda tidnings-

numrens öfversändande till abonnenterna och öfvervakar derjemte, att numren i regelbunden följd komma dem till handa. Och hvad tidningsutgifvarne beträffar, torde i förevarande hänseende endast behöfva påpekas de förmåner, som beredas dem derigenom:

att abonnement å tidningar kunna ega rum vid rikets alla fasta postanstalter, hvilkas antal vid slutet af år 1899 utgjorde 2,571¹⁾, äfvensom genom landtbrefbärare, under det att utgifvarne annars torde hafva varit hänvisade att för tidningarnas spridning anlita särskilda abonnentsamlare;

att postverket insamlar prenumerationsmedlen från abonnenterna i landets olika delar och betalar ut medlen till vederbörande utgifvare i några få större liqvider, hvarigenom utgifvarne besparas besväret att uppbära medlen i en mängd smärre poster; samt

att tidningsnumren kunna utan vidare behandling öfverlemnas från tryckeriet direkt till postverket, som sedan i förekommande fall ombestyr deras vikning, sortering, inpackning, afsändande och förseende med adresser.

Tager man härefter i betraktande grunderna för beräkningen af postverkets ersättning för tidningsgöromålen och för andra postgöromål, framträder en väsentlig olikhet mellan tidningsförsändelser och andra postförsändelser.

*Nuvarande
grunder för
beräkning af
postbe-
fordrings-
afgiften.*

På sätt här ofvan blifvit omförmäldt, beräknas postverkets ersättning för tidningsabonnement i regel efter vissa procent af prenumerationspriset. Detta beräkningsätt har en viss motsvarighet i beräkningen af den afgift, som till postverket erlägges vid försändande af penningemedel genom postanvisning. Lika som vid abonnement å tidningar postafgiften rättar sig efter det belopp, som genom postverket betalas till vederbörande tidningsutgifvare, utgår nemligen äfven postanvisningsafgiften i viss proportion till det belopp, som genom postverket utbetalas till anvisningens adressat. Då det för båda de nämnda arterna af postgöromål gemensamma arbete, nemligen penningemedels inkasserande på ett håll och utbetalande på ett annat, medför

¹⁾ Vid slutet af år 1900 uppgick antalet fasta postanstalter till 2,672.

större ansvarighet för postverket, ju större det inkasserade och utbetalade beloppet är, synes också dermed öfverensstämma, att afgiften, hvilken skulle kunna anses såsom en postverket tillkommande provision på det ifrågavarande beloppet, icke är densamma vid högre belopp som vid lägre, der postverkets ansvarighet är mindre.

Men tidningsgöromålen omfatta, enligt hvad förut blifvit visadt, icke blott prenumerationsmedlens inkasserande från abonnenter och utbetalande till tidningsutgifvare, utan äfven åtskiligt annat och framför allt de särskilda tidningsnumrens expedition, befordran och tillhandahållande till vederbörande abonnenter. Då nu dessa senare göromål, hvilka onekligen äro bland tidningsbestyren de mest omfattande, närmast äro att förlikna med behandlingen af postförsändelser i allmänhet, för hvilka postverkets ersättning i regel rättar sig efter hvarje särskild försändelses vikt, så följer häraf, att vid bestämmandet af postbefordringsafgifterna för postabonnerade tidningar icke, såsom fallet är vid beräkande af porto för andra postförsändelser, afgiftsbeloppen hufvudsakligen rätta sig efter omfattningen af det arbete, som försändelserna förorsaka postverket. Detta förhållande, som redan ur principiell synpunkt måste betecknas såsom en oegentlighet, leder också dertill, att postbefordringsafgifterna för postabonnerade tidningar ingalunda drabba olika tidningar i skälig proportion till det arbete, som deras postbehandling och befordran vålla postverket.

Detta arbete rättar sig hufvudsakligast efter det antal nummer, hvarmed tidningarna utgifvas, och de särskilda numrens vikt: ju oftare en tidning utkommer och ju tyngre hvarje tidningsnummer är, dess mera arbete kräver tidningens postbehandling. För att åskådliggöra, huru de nuvarande postbefordringsafgifterna vid postabonnement verka för olika tidningar i förhållande till tidningarnas nummerantal och vikt, må här anföras följande exempel:

Tidningarnas namn. ¹⁾	Prenumerationspris (1898).		Helårsexemplar för år 1898.			Nuvarande postbefordringsafgift (1898).		
			Antal n:r.	Vigt.		Per helårs- exemplar.	I medel- tal per n:r.	I medel- tal per 100 gram.
				Hela år- gången.	I medel- tal per n:r.			
	Kr. ö.		Kg.	Gram.	Kr. ö.	Öre.	Öre.	
Stockholms Dagblad.								
<i>Landsortsupplagan</i>	8 33	608	19 3	32	1 67	0 27	0 84	
Skånska Dagbladet	4 00	356	15 5	44	— 80	0 22	0 50	
Dagens Nyheter. <i>Stock-</i> <i>holmsupplagan</i>	10 00	312	20 1	64	2 00	0 64	1 00	
Stockholms-Tidningen.								
<i>Landsortsupplagan</i>	3 00	307	7 1	23	— 60	0 20	0 87	
Post- och Inrikes Tidnin- gar	15 00	304	13 4	44	3 00	0 99	2 25	
Aftonbladet. <i>Halfvecko-</i> <i>upplagan</i>	1 00	105	3 0	29	— 20	0 19	0 66	
Börstidningen	6 30	102	3 2	31	1 20	1 18	3 81	
Teknisk Tidskrift	10 00	52	4 1	79	1 00	1 92	2 43	
Läsning för folket	1 00	4	0 2	50	— 20	5 00	10 00	

Då nu gällande grunder för beräkningen af postbefordringsafgifterna för postabonnerade tidningar infördes, ansåg man, såsom närmare inhemtas af den i det föregående meddelade historiska öfversigt öfver tidningspostbefordringen, att tidningarnas nummerantal och storlek vanligen funne ett uttryck i prenumerationspriset, hvilket också fördenskull borde *i allmänhet* läggas till grund för afgiftens beräknande. Af ofvan anförda exempel torde med all tydlighet framgå, huru föga prenumerationsprisen och följaktligen äfven postbefordringsafgifterna för närvarande rätta sig efter tidningarnas storlek och antalet af utkommande nummer. I samma mån som annons- och reklamväsendet utvecklats, hafva tidningsutgifvare kunnat bestämma prenumerationsprisen utan synnerlig hänsyn vare sig till den quantitet papper, som användes, eller till antalet nummer. Den stora omfattning, som annonseringen uppnått på senare tider, har medfört, att för åt-

¹⁾ Tidningarna äro ordnade efter antalet af utgifna nummer för år 1898.

skilliga tidningsföretag inkomsterna af prenumerationsafgifterna i sjelfva verket spela en underordnad roll i jemförelse med de summor, som inflyta i annonsafgifter, och att följaktligen för flera tidningar prenumerationsprisen kunnat reduceras till belopp, hvilka i förhållande till kvantiteten af den läsning, som därför bjudes, måste betecknas såsom minimala, samt i flera fall periodiska tryckalster kunnat utgifvas och spridas utan någon prenumerationsafgift alls.

För tidningar och tidskrifter åter, hvilka på grund af de dyrare redaktionskostnader, som betingas af deras textinnehåll, eller af annan anledning måste hålla högre prenumerationspris, blifva ofta de procentuella postbefordringsafgifterna orättvist betungande. De nu gällande bestämmelserna om vissa maximibelopp, afseende att förebygga detta missförhållande, kunna icke anses göra till fyllest. Det är nemligen blott ett ringa fåtal tidningar eller tidskrifter, som med stöd af ifrågavarande föreskrifter kommer i åtnjutande af nedsättning i de postbefordringsafgifter, som skolat erläggas på grund af prenumerationsprisen.

*Postverkets
inkomster
af tidnings-
abonnemnt.*

Om sålunda de procentvis beräknade postbefordringsafgifterna, ur synpunkten af hvad som bör vara skäligt i förhållande till det arbete, de olika tidningarna förorsaka postverket, knappast kunna anses vara väl afvägda, visa sig dessa afgifter ännu mindre tillfredsställande, då man tar i betraktande beloppet af de inkomster, som genom dem tillflyta postverket, samt dessa inkomsters förhållande till den del af postverkets utgifter, som föranledes af tidningsrörelsen.

Då, såsom i det föregående redan blifvit omnämndt, inflytande abonnementsafgifter redovisas särskildt från andra postmedel, följer häraf, att postverkets inkomster af tidningsrörelsen låta beräkna sig med vida större säkerhet, än som eljest är fallet, då fråga är om utrönande af inkomsterna för särskilda delar af postverksamheten.

Den uppbörd, som efter postverkets hufvudbok plägar i Generalpoststyrelsens årsberättelser redovisas under rubriken »postbefordringsafgifter för tidningar och tidskrifter», uppgående för

år 1898 till 465,233 kr. 38 öre ¹⁾, innefattar emellertid äfven vissa andra inkomster än dem, som i detta sammanhang äro att taga i betraktande. I nyssnämnda belopp, hvilket erhålles vid balansering af samtliga till postverket inflytande tidningsmedel mot summan af utbetalade sådana medel, ingå nemligen också dels de afgifter, som på grund af särskilda föreskrifter erläggas för sändning af bilagor till tidningar och för aflemnande å postanstalt af abonnerade tidningsexemplar å tid, då postanstalten icke hålles öppen för allmänheten, dels äfven inkomsterna å den förmedling af tidningsabonnement, som eger rum på grund af ingångna öfverenskommelser med främmande länder.

För att utröna, huru stor del af förenämnda tidningsupp-
börd i sjelfva verket svarar emot de på grund af föreskrifterna i Kongl. kungörelsen den 11 maj 1883 uppburna postbefordrings-
avgifter för postabonnerade tidningar, har verkstälts en beräkning af postbefordringsavgifterna för samtliga hos vederbörande utgif-
vare under år 1898 genom postverket beställda exemplar af svenska tidningar. Sammanlagda beloppet af dessa avgifter utgör 425,957 kr. 94 öre. Ut i detta belopp ingå visserligen äfven post-
befordringsavgifterna för de svenska tidningar, som under ifråga-
varande år förskrifvits af utländska postanstalter, enligt beräkning af Generalpoststyrelsens statistiska kontor uppgående till 7,865 kr. 12 öre; men utan afseende å detta förhållande har det förra be-
loppet synts böra läggas till grund för den följande framställ-
ningen, då det icke utan ett mycket vidlyftigt arbete varit möjligt att i öfrigt genomföra en åtskilnad af de inom landet tagna postabonnement å svenska tidningar från de jemförelsevis mycket fåtaliga abonnement å sagda tidningar, som egt rum vid utländska postanstalter.

Hvad derefter angår omfattningen af den rörelse, hvaraf in-
komsterna här ofvan angifvits, torde till en början böra påpekas, hurusom de uppgifter, hvilka i den svenska poststatistiken lemnas
angående tidningsrörelsens omfattning, grunda sig på approxima-
tiv beräkning, i det att antalet afgående tidningspaket och deri

Tidningsrörel-
sens omfatt-
ning år 1898.

¹⁾ För år 1899 uppgick motsvarande uppbörd till kr. 523,048:94.

inneslutna nummerexemplar af postabonnerade tidningar räknas endast under loppet af en vecka (i september månad), hvarefter det sålunda vunna resultatet, multiplicerad med 52, får gälla såsom exponent för rörelsens omfattning under hela året. Då det ansetts nödigt att, i den mån ske kunnat, erhålla en mera exakt kännedom om tidningsrörelsens omfattning, än som kan vinnas genom nyssnämnda approximativa uppgifter, vid hvilka dessutom icke någon hänsyn toges till tidningarnas vikt, har dels med begagnande af de hos Generalpoststyrelsen förvarade, till tidningsräkenskapen hörande handlingar, dels ock med stöd af uppgifter, som insamlats från vederbörande tidningsutgifvare ¹⁾, verkstälts en undersökning öfver omfattningen af postabonement å inrikes tidningar år 1898.

Enligt denna undersökning, för hvars resultat närmare redogöres i de härvid fogade tabeller A, nr:is 1—5, voro vid 1898 års början i inländska tidningstaxan intagna 634 tidningar ²⁾; och infördes i samma taxa under årets lopp 62 tidningar, hvaremot 31 tidningar utgingo ur taxan, hvadan alltså vid årets slut denna innehöll 665 tidningar. Å 26 tidningar blef under redogörelse-året icke taget något abbonnement genom postverkets försorg; och utgingo af sistnämnda tidningar 15 st. under året ur taxan. Å 670 tidningar togos abbonnement genom postverket, men då fullständiga uppgifter icke kunnat erhållas beträffande 4 tidnin-

¹⁾ Dessa uppgifter hafva afsett:

a) antalet och sammanlagda vigten, i kilogram och gram, af de under år 1898 utkomna nummer af hvarje i svenska tidningstaxan för samma år införd tidning eller tidskrift, allt räknadt per postabonneradt exemplar och med frånräknande af planscher och bihang, hvilka, på grund af hvad som stadgas i § 1 mom. 2 af Kongl. kungörelsen den 11 maj 1883, blifvit såsom bilagor till årgången i fråga *afgiftsfritt* med posten befordrade;

b) antalet och sammanlagda vigten, i kilogram och gram, af ofvannämnda planscher och bihang; samt

c) de särskilda tidningsnumrens normala yttinnehåll, i kvadratdecimeter, beräknadt dels efter det utbredda papperets ena yta, dels ock efter en sida af det format, hvari tidningsnumren plägat aflemnas till postbefordran.

²⁾ Ordet »tidning» fattas härvidlag lika med tidnings- eller tidskrifts-upplaga, i det att olika upplagor af samma publikation hafva räknats såsom särskilda tidningar.

gar¹⁾, har den ifrågavarande undersökningen omfattat endast 666 tidningar, å hvilka under år 1898 postabonnement egt rum.

Tidningarnas postupplagor hafva beräknats på grund af uppgifterna derom i de af tidningsutgifvarne till vederbörande postkontor ingifna räkningar, efter hvilka utbetalning af prenumera-tionsmedel egt rum och hvilka äro fogade vid postkontorens tidningsjournaler såsom verifikationer till dessas kreditposter. Enligt nämnda räkningar hafva under år 1898 genom postverket tagits inalles 1,346,964 abonnement, fördelande sig på olika abonnemementsterminer sålunda:

helår.....	715,512,	motsvarande	53·1	proc.,
tre qvartal.....	30,650,	»	2·3	»
halfår	112,229,	»	8·3	»
ett qvartal.....	384,653,	»	28·6	»
månad.....	103,920,	»	7·7	»

Reducerade till helårsexemplar, motsvara ofvannämnda abon-nement 899,437 $\frac{3}{12}$ årgångar.

Dessa årgångar hafva, enligt den beräkning, som verkstälts med stöd af förenämnda, af tidningsredaktionerna lemnade upp-gifter, omfattat inalles 114,331,550 nummerexemplar, vägende med inberäknande af afgiftsfria bilagor tillsammans 3,802,106 kilogram, hvilket motsvarar i medeltal för hvarje årgång 127 nummer om 33 gram hvardera.

Då sammanlagda postbefordringsafgifterna för ifrågavarande tidningsexemplar i det föregående beräknats till 425,957 kr. 94 öre, har följaktligen portot för hvarje nummerexemplar af inländska tidningar år 1898 i medeltal utgjort allenast 0·37 öre. Hvilken be-tydande nedsättning i postafgifter för närvarande tillgodonjutes af postabonnerade tidningar, visar sig, då med sistnämnda belopp jämföres hvad som skulle hafva utgjorts i portoafgifter, om tid-ningarna i fråga skolat vinna postbefordran utan abonnement genom postverkets försorg. Den lägsta afgift, för hvilken försändelse post-befordras med s. k. brefposthastighet, d. v. s. med den postlägenhet, genom hvars begagnande försändelsen beräknas skola fortast uppnå

Medelinkomst
per nummer-
exemplar.

¹⁾ C. H. Spurgeons Strålkastare, Katalog från G. L. Tullstorps Antiquariat, Skyddsvännen och Socialistiskt Bibliotek.

bestämmelseorten eller snabbast komma adressaten till handa, är det porto, som gäller för korsbandsförsändelser. Innehåller sådan försändelse endast inrikes tidningar eller tidskrifter, uppgår portot, såsom redan omförmäls, till 1 öre för hvar vigt af 50 gram eller del af 50 gram, dock ej under 2 öre för hvarje lokalförsändelse och 4 öre för hvarje annan försändelse, hvaremot det för korsbandsförsändelser, innehållande andra trycksaker än inrikes tidningar, utgör vid lokalbefordran 2 öre och vid annan postbefordran 4 öre för hvar vigt af 50 gram eller del af 50 gram. Hade förutnämnda tidningsexemplar skolat i särskilda försändelser genom postverket befordras utan postabonnement, skulle alltså portoafgiften för hvarje särskildt för sig expedieradt nummerexemplar icke i något fall hafva understigit 2 öre, eller mer än 5 gånger det belopp, som i medeltal blifvit till postverket erlagdt för hvarje sådant exemplar.

Postverkets
inkomster af
andra rörelse-
grenar.

För jämförelses skull torde här böra anföras omfattningen af öfriga delar af poströrelsen och de inkomster, som deraf beredas postverket. Under år 1898 postbefordrades enligt den officiella statistiken 116² millioner nummerexemplar af postabonnerade in- och utländska tidningar, inbringande i postbefordringsafgifter 465,233 kronor 38 öre, medan deremot antalet inom andra branscher af svenska postverkets rörelse behandlade försändelser utgjorde 123⁴ millioner¹⁾ och postverkets inkomster af sistberörda branscher af dess verksamhet uppgingo till 9,845,239 kronor 91 öre. Antalet postabonnerade in- och utländska tidningar utgjorde alltså 48⁵ proc. af sammanlagda antalet postförsändelser, men postbefordringsafgifterna för dessa tidningar uppgingo till allenast 4⁵ proc. af postverkets totalinkomster; och medan af postabonnerade tidningar i medeltal 250 nummerexemplar vunno postbefordran för en afgift af 1 krona, blefvo af andra postförsändelser endast mellan 12 och 13 stycken befordrade för enahanda afgift.

Ofvan omförmälda förhållande är ingalunda något tillfälligt

¹⁾ Häre ingå äfven sådana försändelser, för hvilka afgifter icke blifvit till postverket erlagda. Om jemväl dessa försändelser frånräknas, uppgår antalet af andra afgiftspligtiga postförsändelser än postabonnerade tidningar för år 1898 till 105⁷ mill., för hvilka i medeltal erlagts till postverket 9³⁵ öre per försändelse.

för sistnämnda år. Tvärtom gifva de härvid fogade öfversigts-
tabeller öfver postabonementens utveckling under perioden 1884
—1898 (Tab. B och D—F) otvetydigt vid handen, att ett liknande
förhållande egt rum under hela denna period. Ej heller synes
någon ändring härutinnan vara att emotse, så länge nuvarande
grunder för beräkningen af tidningarnas postbefodringsafgifter
bibehållas oförändrade. Enligt hvad ofvannämnda tabeller ådaga-
lägga, ökas nemligen postverkets inkomster af tidningsrörelsen
ingalunda i en proportion, som motsvarar sjelfva rörelsens till-
växt: medan antalet nummerexemplar af in- och utländska post-
abonnerade tidningar vuxit från 28 millioner år 1884 till 116²
millioner år 1898, eller med 315 procent, hafva deremot inkom-
sterna af postbefodringsafgifterna för samma tidningar endast
ökats från 214,000 kronor det förra året till 465,000 kronor det
senare året, utvisande för hela den ifrågavarande perioden en
ökning af allenast 117³ proc. I följd deraf har också medel-
beloppet af postbefodringsafgiften per nummerexemplar af samt-
liga såväl in- som utländska postabonnerade tidningar sjunkit
från 0⁷⁶ öre till 0⁴⁰ öre¹⁾. Å andra sidan företer tidnings-
rörelsen en tillväxt, som vida öfverträffar ökningen inom post-
rörelsen i öfrigt: medan antalet postabonnerade tidningar vid
slutet af förenämnda period vuxit till mer än fyra gånger mot-
svarande antal vid periodens början, hafva öfriga postförsän-
delser under samma tid endast något mer än fördubblats, i det
att de ökats från 58⁸ millioner år 1884 till 123⁴ millioner år 1898.

Då, enligt hvad sålunda anförts, de efter nuvarande grunder
utgående postbefodringsafgifterna för postabonnerade tidningar
icke bereda postverket inkomster, som någorlunda svara emot
den ifrågavarande rörelsens omfattning i jmförelse med andra
grenar af postverksamheten, ligger ock det antagandet nära, att
inkomsterna för tidningsrörelsen ej heller stå i rimligt förhållande
till de utgifter, hvilka postverket måste underkasta sig för samma

*Omkost-
naderna för
postverkets
tidnings-
rörelse.*

¹⁾ Postbefodringsafgifterna äro vid denna beräkning hemtade ur General-
poststyrelsens årsberättelser; och innefattas följaktligen deri förutom de procentuella
postbefodringsafgifterna äfven vissa särskilda afgifter för tidningsbestyr (jfr sid. 61).

rörelse, samt att följaktligen postverket för denna icke har sådan ersättning, som kan betäcka utgifterna därför, utan att postafgifterna för andra postförsändelser i sjelfva verket måste tjena till att bestrida äfven en del af kostnaderna för postabonnerade tidningars postbehandling.

Med afseende härå hafva komiterade ansett angeläget att erhålla en utredning angående de kostnader, som bestyren med postabonnerade tidningar kunna antagas förorsaka postverket. Medan de direkta inkomsterna af postverkets tidningsrörelse låta sig jemförelsevis noggrant beräknas med stöd af tillgängliga källor, möter deremot en beräkning af utgifterna för samma rörelse stora svårigheter. Då nemligen tidningsgöromålen i regel skötas i sammanhang med öfriga postgöromål, i det att endast vid postkontoren i Stockholm, Göteborg och Malmö för handläggning af vissa tidningsbestyr finnas inrättade särskilda tidningsexpeditioner, är det också i allmänhet omöjligt att på annat sätt än efter approximativ uppskattning beräkna, huru stor del af utgifterna för postverksamheten bör anses belöpa på tidningsrörelsen. Komiterade hafva icke trott sig kunna med stöd af de för dem tillgängliga uppgifter verkställa en sådan uppskattning, utan hafva fördenskull i skrifvelse till Generalpoststyrelsen påkallat styrelsens medverkan i förevarande afseende.

Med anledning af komiterades ifrågavarande framställning har Generalpoststyrelsen infortrat yttranden i ämnet från såväl postdirektörerna i Stockholm, Göteborg och Malmö som ock postinspektörerna i samtliga postdistrikt. Postdirektörerna hafva hvar för sig inkommit med yttranden, hvaremot postinspektörerna vid hållet sammantråde den 4 november 1899 enat sig om ett gemensamt uttalande i den föreliggande frågan.

Enligt hvad af detta uttalande inhemtas, hafva postinspektörerna ansett det tillkomma dem att afgifva yttrande öfver följande uppgifter:

1:o) kostnaderna till aflöningar åt tjänstemän och vaktbetejnte vid andra postkontor än i Stockholm, Göteborg och Malmö, arfvoden till poststationsföreståndare och utgifter för lokaler,

materiel m. m., i den mån dessa kostnader borde anses betingade af tidningsrörelsen vid de postanstalter, om hvilka här vore fråga;

2:o) uppboürdsprovision å postbefordringsafgifterna för tidningar och tidskrifter; samt

3:o) kostnaderna för tidningars och tidskrifters postbefordran å jernväg, sjöledes, med kärr- och gångpost samt med landtbrefbärare.

För att blifva i tillfälle att meddela tillförlitliga upplysningar i fråga om de i form af aflöningar åt tjänstemän och vaktbetjente utgående kostnader för tidningsrörelsen hade postinspektörerna från vederbörande postmästare infordrat svar å följande tre frågor, nemligen:

Personal.

»1) I hvilken mån hade den vid postkontoret anställda personal kunnat undvaras, derest postkontoret ej ålegat bestyret med genom postverket abonnerade tidningar?

2) Hvilka tillfälliga anslag till förstärkning af personalen under julen, årsskiftet eller eljest hafva vid postkontoret utgått?

3) Huru stort belopp af sistnämnda anslag hade kunnat besparas postverket, om postkontoret ej ålegat bestyret med postabonnerade tidningar?»

För den personal, som sålunda skulle kunnat undvaras, derest bestyren med tidningsabonnement ej ålegat postverket, hade — då vid eventuel minskning af personal det syntes rättvist, att en yngre funktionär entledigades framför en äldre — aflöningen beräknats i fråga om tjänsteman till 900 kronor, eller såsom för extra biträde i lägsta arfvodesklassen, och beträffande vaktbetjent såsom för extra vaktbetjent med arfvode, normaltraktamente och beklädnadsförmån, denna sistnämnda värderad till 75 kronor.

Med hänsyn dertill att äfven vid en och annan af de ambulanta postanstalterna personalen kunnat, under ofvan angifna förutsättning, i någon mån minskas, hade motsvarande uppskattning verkstälts jemväl beträffande sistnämnda postanstalter, dervid för den personal, som kunnat undvaras, aflöningen beräknats till arfvode åt extra biträde resp. extra vaktbetjent, resetraktamente efter gällande grunder äfvensom, i fråga om vaktbetjent, beklädnadsförmån (= 75 kr.).

Förutom de belopp, hvilka enligt ofvan omförmälda grunder beräknats hafva utgått till aflönande af den personal, som tillkommit uteslutande för bestyren med postabonnerade tidningar, anse postinspektörerna, att till tidningarnas konto bör öfverföras ytterligare en del af postverkets utgifter i form af löner, tjänstgöringspenningar och ålderstillägg samt arfvoden och dagtraktamenten. Då nemligen äfven den personal, hvilken icke tillkommit uteslutande för tidningsgöromålens handläggning, måste i afsevärd mån deltaga i dessa göromål, borde enligt postinspektörernas åsigt tidningarnas konto derjemte påföras 10 procent af det belopp, som återstår, sedan från summan af postverkets sistnämnda utgifter dragits hvad som enligt ofvan angifna grunder beräknats belöpa å den för tidningsrörelsen uteslutande afsedda personal.

Hvad angår poststationsföreståndarnes arfvoden, uttala inspektörerna, att — med hänsyn dertill att tidningsgöromålen vålla poststationsföreståndarne mycket arbete och kunna sägas i allmänhet utgöra hufvudanledningen till desses ständigt återkommande framställningar om arfvodesförhöjning — 20 procent af postverkets totalutgifter för nämnda arfvoden böra påföras tidningarnas konto, hvartill äfven borde läggas sådana till vissa poststationsföreståndares disposition ställda biträdesanslag, hvilka tillkommit uteslutande för tidningsgöromål.

Lokaler m. m.

Hvad derefter beträffade postlokalerna, vore det uppenbart, att göromålen med postabonnerade tidningar, äfven der särskilda rum för tidningarnas expedition icke blifvit anordnade, påkallade dels ökad utrymme, dels ock särskilda möbler, såsom tidningsbord, sorteringsfack m. m.; och borde fördenskull å tidningarnas konto uppföras 15 procent af postverkets utgifter för förhyrande af postlägenheter samt posthusens underhåll m. m. Derjemte borde äfven 5 procent af postverkets expensutgifter påföras tidningarna, då de af tidningsrörelsen påkallade större postlokalerna äfven kräfde ökade utgifter för städning, belysning och uppvärmning.

Vidare anse postinspektörerna följande utgifter vara att hänföra till tidningsrörelsen:

kostnaderna för tidningstaxorna med dertill hörande ändringar och tillägg;

kostnaderna för de från postverkets blankettförråd utlemnade blanketter afseende tidningsrörelsen;

75 procent af kostnaderna för omslagspapper och för sådana kuvert, som ej äro uteslutande afsedda för andra ändamål; 10 procent af postverkets utgifter för bindgarn; tillverkningskostnaden för tidningspåsar och tidningssäckar; samt 15 procent af kostnaderna för andra påsar och säckar äfvensom för postväskor; varande härvid afsedda endast sådana föremål, som tillhandahållas genom postverkets persedelförråd; samt

kostnaden för inköp af vissa skrifmaterialier, såsom för tidningspåskrifning afsedda pennor m. m.

Uppbördsprovision å postbefordringsafgifterna för postabonnerade tidningar hafva postinspektörerna ansett böra i regel beräknas till 3 procent och till högre belopp endast beträffande sådana postkontor, der uppbörden för frankotecken och lösenförsändelser icke uppgått till 15,000 kronor för år.¹⁾

Hvad slutligen angår utgifterna för tidningarnas befordran med olika postlägenheter, böra enligt inspektörernas åsigt följande poster påföras tidningarnas konto, nemligen:

Postbefordran.

a) vid jernvägsbefordran: *dels*, då särskildt utrymme ej anses hafva tillkommit för tidningsbefordringen, 25 procent af postföringskostnaden; *dels* kostnaden för transport af fack och väskor, som äro uteslutande afsedda för tidningar; *dels ock* vid annan jernvägsbefordran skilnaden mellan kostnaderna för det större postkupé- resp. fackutrymme m. m., som påkallats af tidningarnas postbefordran, och det mindre utrymme, som erfordrats för transporten af den öfriga posten;

b) vid befordran per ångbåt emellan inrikes orter: 25 procent af postverkets utgifter för sådan postbefordran;

c) vid landsvägspostbefordran: *dels* hvad angår landsvägs-linier, der postföringen utgöres med en häst och åkdon samt liniens längd öfverstiger 1 eller, då fråga är om ringlinie, 2

¹⁾ Enligt årsberättelserna uppgick uppbörden år 1898 vid 43 och år 1899 vid 39 postkontor till belopp, understigande 15,000 kr.

nymil, 25 procent af postföringskostnaden; *dels*, hvad beträffar annan åkande landsvägspost, skilnaden mellan kostnaden för åkande post och för gångpost äfvensom kostnaden för alla extra hästar (d. v. s. hästar utöfver en); *dels*, i fråga om åkande landtbrefbäring, skilnaden mellan kostnaden för åkande och för gående landtbrefbärare; *dels ock* 25 procent af postföringskostnaden för gångpost och gående landtbrefbärare; samt

d) vid posttransporter inom postanstalts eget område: kostnaden för sådana transporters utgörande medelst häst och åkdon.

Till sist framhålla postinspektörerna i sitt ifrågavarande yttrande, att postverkets utgifter för bestyren med abonnerade tidningar under åren 1897 och 1898 med visshet måste antagas väsentligen öfverskridas under närmast kommande år dels till följd af sedermera inträdda dyrare tider, hvilka syntes komma att medföra icke allenast ökade lefnadskostnader för postpersonalen och deraf betingad förhöjning i dennas aflöning utan äfven ökade kostnader för postlokaler, materiel m. m., dels ock med hänsyn till postverkets allt jemt stigande postföringskostnader; och anföres i sistnämnda afseende, hurusom de dyrare tiderna redan visat sig medföra i afsevärd mån ökad kostnad för postföring å landsväg på sådana linier, der kontrakten icke äro för vederbörande entreprenörer bindande under en längre följd af år, hvarjemte i afseende å postbefordran på jernväg erinras om den vid tiden för yttrandets afgifvande ännu oafgjorda frågan om förhöjning i afgifterna för postbefordran å statens jernvägar.

Enligt den beräkning, som med tillämpning hufvudsakligen af de grunder, hvilka innehållas i ofvannämnda, till Generalpoststyrelsen afgifna yttranden, blifvit inom styrelsen verkställd, och för hvilken närmare redogöres i den härvid fogade *Bilaga I*, hafva postverkets af tidningsrörelsen, d. v. s. postabonnement å både svenska och utländska tidningar, föranledda utgifter för år 1898 uppgått till följande belopp i jemna tusental kronor:

A) Löner och arvoden m. m.		Kr.	Kr.
1. Personal, som användts uteslutande för tidningsrörelsen vid postkontor och ambulanta postanstalter	254,000: —		
2. Annan personal vid postkontor m. m.	269,000: —		
3. Poststationsföreståndare	164,000: —	687,000: —	
B) Uppbördsprovision å postbefordringsafgifter för tidningar			15,000: —
C) Tidningars postbefordran.			
1. Å jernväg	508,000: —		
2. Per ångbåt	32,000: —		
3. Å landsväg	174,000: —		
4. Inom postanstalts eget område	21,000: —	735,000: —	
D) Diverse utgifter.			
1. Förhyrande af postlägenheter m. m.	22,000: —		
2. Inventarier	18,000: —		
3. Expenser: skrifmaterialier, städning, belysning, uppvärmning m. m....	21,000: —		
4. Tidningstaxor	10,000: —		
5. Blanketter m. m. från postverkets blankettförråd	7,000: —		
6. Förpackningsföremål m. m. från postverkets persedelförråd	41,000: —	119,000: —	
		Summa kronor 1,556,000: —	

Postverkets utgifter för tidningsrörelsen hafva, såvidt komiterade erfarit, vid tvenne föregående tillfällen utgjort föremål för uppskattning.

Föregående
kostnads-
beräkningar.

Den ena gången verkställdes en dylik uppskattning, då Generalpoststyrelsen i underdånigt utlåtande af den 29 oktober 1875 (jfr sid. 17 o. f.) väckte förslag om ändring i villkoren för tidningars postbefordran. Tidningsrörelsens omfattning var på den tiden vida mindre, än hvad den sedermera blifvit: antalet nummerexemplar beräknades för år 1875 till 24½ millioner, fördelade i 17 millioner paket och 331,143 årsexemplar, för hvilka sammanlagda postbefordringsafgifterna uppgingo till 166,951 kronor. Postverkets

utgifter för denna rörelse uppskattades i sistnämnda utlåtande till sammanlagt 131,500 kronor för tidningarnas behandling å postanstalterna, hvartill borde läggas kostnaderna för tidningarnas fortskaffande mellan postanstalterna. I sistberörda afseende gjordes ej annan uppskattning, än att det belopp, 36,500 kronor, som af de beräknade postbefordringsafgifterna för år 1875, 168,000 kronor, återstode, sedan ofvan först nämnda kostnader blifvit betäckta, ansågs icke kunna vara tillräckligt för bestridande af kostnaderna för tidningarnas fortskaffande.

För andra gången beräknades utgifterna för postverkets tidningsrörelse under år 1890. Beträffande denna beräkning, hvilken torde hafva afsetts i Generalpoststyrelsens till bevillningsutskottet vid 1899 års riksdag afgifna utlåtande (jfr sid. 45), föreligger endast ett meddelande, som under riksdagen 1891, då i första kammaren förevar frågan om lokalprenumerations utsträckning (jfr sid. 38 o. f.), af en talare derstädes gjordes af innehåll, att postverket redan då för dess bestyr med de genom postverkets förmedling abonnerade tidningar och tidskrifter ålades en »utgift» af omkring 95,000 kronor. Då postbefordringsafgifterna för år 1890 uppgingo till 304,026 kronor, skulle följaktligen kostnaderna för tidningsrörelsen under samma år hafva enligt denna beräkning utgjort inemot 400,000 kronor. Såsom närmare af bifogade tabell B inhemtas, omfattade 1890 års tidningsrörelse 507 millioner nummerexemplar postabonnerade tidningar, inneslutna i 5 millioner paket och fördelade på 527,409 årsexemplar.

Kostnads-
beräkningen
för år 1898.

Äfven om sammanlagda beloppet af de nu beräknade kostnaderna för postverkets tidningsrörelse, hvilket motsvarar något mer än 16 procent af postverkets samtliga utgifter för år 1898, i jämförelse med de resultat, som framgå af föregående uppskattningar af dessa kostnader, förefaller högre, än som motsvarar sjelfva rörelsens tillväxt, synes det dock i betraktande af de i allmänhet numera rådande högre prisförhållanden och med hänsyn till de olikartade göromål, som, enligt hvad här ofvan meddelats, åligger postverket på grund af dess befattning med tidningsabonnement, helt naturligt, att sammanlagda omkostnaderna för

bestridandet af alla dessa göromål numera måste beräknas till vida högre belopp än vid de föregående tillfällen, då sådan uppskattning egt rum.

Vid komiterades öfverläggningar har visserligen anmärkts, att kostnaderna vore på en och annan post väl högt beräknade. Men komiterade hafva trott sig så mycket mindre böra ingå i en detaljerad granskning af den utaf Generalpoststyrelsen framlagda kostnadsberäkningen, som komiterade af skäl, hvilka här nedan utförligt angifvas, ansett sig ändock icke kunna ifrågasätta en sådan höjning i de till postverket utgående afgifterna, att inkomsterna af tidningsrörelsen skulle kunna täcka de beräknade utgifterna för densamma.

Härtill kommer äfven, att följande omständigheter hafva anförts, hvilka synas gifva vid handen, att vissa poster af de ifrågavarande kostnaderna blifvit snarare för lågt än för högt beräknade.

Hvad först angår de kostnader, som upptagits under rubriken »löner och arvoden m. m.», synes den grund, hvar efter en eventuel besparing i personalen blifvit beräknad, leda dertill, att uppskattningen i åtskilliga fall visar resultat, som understiga de utgifter, hvilka måste anses belöpa på de arbetskrafter, som faktiskt tagits i anspråk för tidningsgöromålen. Det lider nemligen knappast något tvifvel, att vid en hel del postanstalter en besparing i följd af tidningsgöromålens borttagande skulle komma att omfatta äfven den del af personalen, som åtnjuter högre aflöning än lägsta arfvodet för extra biträde, och sålunda minskningen i utgifterna för personalens aflöning uppgå till åtskilligt större belopp än det i den gjorda beräkningen förutsatta; hvartill kommer, att beloppet af nämnda arvode numera blifvit betydligt förhöjdt, hvadan äfven en uppskattning enligt den nu följda beräkningsgrunden skulle för följande år leda till ett väsentligt högre belopp än det här ofvan angifna. Och hvad beträffar poststationsföreståndarnes arvoden, af hvilka enligt postinspektörernas yttrande 20 procent, men i den gjorda beräkningen 25 procent antagits böra påföras tidningsrörelsen, torde äfven sistnämnda procent i flere fall vara

lägre, än som motsvarar det arbete, som vållas poststationsföreståndarne af tidningsbestyren. Att döma af de uppgifter härom, som blifvit komiterade meddelade, uppskatta på många håll poststationsföreståndarne sjelfva detta arbete till 50 à 75 procent af samtliga postgöromålen vid de poststationer, der de äro anställda.

Vidare synes den kostnad, som beräknats för förhyrande af postlägenheter m. m., icke motsvara den ökade utgift för postlokaler, som vållas af tidningsrörelsen. Dels har nemligen härvid icke tagits hänsyn till de fall, då postlokalerna äro inrymda i postverkets egna byggnader, och dels torde i betraktande af det skrymmande skick, hvori tidningarna merendels aflemnas till postbehandling, och det stora utrymme, som kräfvades af tidningarna i jmförelse med andra slag af postförsändelser, tidningsrörelsens andel i utgifterna för postlokaler med skäl hafva kunnat upptagas till ett högre belopp.

Slutligen bör, hvad angår kostnaderna för tidningarnas postbefordran, erinras, att den af postinspektörerna omförmälda fråga om förhöjning i ersättningen för postbefordran å statens jernvägar numera blifvit afgjord, i det att genom Kongl. bref den 18 maj 1900 nyssnämnda ersättning blifvit från och med den 1 januari 1901 höjd från 16 till 17 öre per kilometer för hel vagn, hvilande på två axlar, samt från 8 till 8 1/2 öre per kilometer för post- och postiljonskupé.

I utlandet
verkställda
kostnads-
beräkningar.

Till ytterligare stöd för den uppfattning, att de ifrågavarande kostnaderna icke blifvit allt för högt uppskattade, må här anföras de beräkningar, som i enahanda afseende verkstälts inom några främmande länder.

I Tyskland, der frågan om ändring i grunderna för postverkets ersättning för tidningsabonnement utgjort föremål för öfverläggningar och beslut inom riksdagen år 1899, beräknades för år 1897, då genom postverket tagits omkring 13 mill. abonnement å sammanlagdt 3·5 mill. årsexemplar af 5,713 tidningar och antalet nummerexemplar af sålunda postabonnerade tidningar utgjorde 937 mill., vägande omkring 30 mill. kilogram, omkostnaderna för tidningsrörelsen af rikspostamtet till inalles

6,178,000 mark (5,499,000 kronor), motsvarande i medeltal för hvarje nummerexemplar 0·66 pf. eller 0·59 öre. Enligt förestående beräkning för år 1898 skulle hos oss kostnaden i medeltal för hvarje nummerexemplar visserligen utgöra 1·35 öre¹⁾; men dervid är att beakta, dels att på grund af i Tyskland gällande bestämmelser postverkets utgifter för tidningarnas postbefordran å jernväg äro jemförelsevis mycket obetydliga, dels ock att vid ofvannämnda tyska uppskattning icke tagits någon hänsyn till kostnaderna för tidningarnas hembäring, för hvilken i Tyskland uppbäres särskild afgift. Sistnämnda kostnader beräknades i medeltal utgöra per nummerexemplar i stad 1·04 pf. (0·93 öre) och på landsbygden 4·3 pf. (3·83 öre); och uppgick antalet hemburna tidningar till 480·7 millioner.

I Schweiz uppskattades postverkets utgifter för tidningarnas transport och hembäring år 1889 till i medeltal 2 centimes (1·4 öre) per nummerexemplar, och för år 1897 beräknade schweiziska postförvaltningen, att endast hembäringen af hvarje nummerexemplar kostade i medeltal 1·43 centimes (1·03 öre).

För jemförelses skull förtjenar äfven att nämnas, att enligt en af franska postförvaltningen under år 1900 afgifven berättelse omkostnaderna för postbehandling af trycksaker såsom korsbandsförsändelser uppgått till 5·5 centimes (3·96 öre) per försändelse; att enligt beräkning af amerikanska postförvaltningen kostnaderna för tidningars transport och, der sådan eger rum, äfven hembäring uppgå till 8 cents per amerikanskt pund, d. v. s. omkring 66 öre per kilogram, motsvarande efter medelvigten per nummer af svenska tidningar cirka 2 öre per nummerexemplar; samt att enligt en berättelse, som år 1897 afgifvits af chefen för storbritanniska postverket, den för tidningar i Storbritannien utgående postafgift af $\frac{1}{2}$ penny (3·8 öre) per exemplar icke är

¹⁾ Då vid uppskattningen af omkostnaderna för tidningsrörelsen icke kunnat göras någon skillnad mellan inländska och utländska tidningar, har härvid antalet nummerexemplar af postabonnerade utländska tidningar, enligt årsberättelsen för år 1898 beräknadt till 1·3 millioner, lagts till det förut nämnda antalet postabonnerade inländska tidningar och sålunda sammanlagda antalet postabonnerade nummerexemplar beräknats till 115·6 millioner.

tillräcklig för att skydda britiska postverket för förlust på ifrågasvarande del af dess rörelse.

*Förhållandet
mellan inkomster
och utgifter för tidningsrörelsen.*

Äfven om sådana beräkningar, som de ofvan omförmälda, icke kunna lemna annat än approximativa resultat, i det att utgifterna för en verksamhet sådan som poströrelsen, der särskilda grenar af verksamheten i regel gripa in i hvarandra, endast undantagsvis och med afseende på jemförelsevis mindre betydande poster låta sig med visshet fördela på olika rörelsegrenar, så torde i allt fall af hvad ofvan anförts beträffande svenska postverkets inkomster och utgifter för tidningsrörelsen framgå, att den ersättning, som med stöd af nu gällande bestämmelser utgår till postverket för dess befattning med tidningsabonnement, icke är på långt när tillräcklig för att betäcka postverkets af tidningsbestyren föranledda utgifter.

Visserligen synes det kunna sättas i fråga, huruvida postverket, som framför allt har att tillgodose allmänhetens intressen, måste hafva full ersättning för hvarje särskild bransch af sin rörelse, så länge denna rörelse i sin helhet går med vinst. Om nemligen inkomsterna på öfriga delar af poströrelsen lemna betydande öfverskott, hvilka ej komma till användning för verkets egna ändamål, lärur det allmännas synpunkt icke något vara att erinra deremot, att de förmåner, som postverket erbjuder allmänheten, ökas genom poströrelsens utvidgande till att omfatta nya branscher, äfven om därför skulle tagas i anspråk någon del af berörda öfverskott. En nödvändig förutsättning bör likväl dervid vara, att dylika branscher icke uppnå en sådan omfattning, att de kunna anses inkräkta på det behöriga fullgörandet af verkets åligganden inom väsentligare delar af dess rörelse och förorsaka sådana utgifter, att dessa måste deraf lida men.

Af den förut lemnade redogörelsen inhemtas, att tidningsabonnement genom postverkets försorg, från att ursprungligen hafva ansetts icke tillhöra den egentliga posttjensten, derefter kommit att inbegripas i denna och sedermera vuxit till att genom omfattningen och mångfalden af det derigenom föranledda

arbete utgöra en högst betydande del af poströrelsen, för hvilken omkostnaderna i väsentlig mån måste bestridas af postverkets inkomster på öfriga slag af försändelser; och framställer sig med afseende derå den frågan, om ur det allmännas synpunkt det är lämpligt att låta detta förhållande fortfara.

Huru viktigt det för den allmänna odlingens och upplysningens befrämjande än är, att tidningarna erhålla en lätt och billig spridning till olika delar af landet, lärer väl svårigen kunna bestridas, att äfven andra branscher af postverksamheten äro af den vikt och betydelse för samhället, att postverket skulle föga tillfredsställande fylla sin uppgift, om det åsidosatte dessa branscher för att tillgodose tidningarnas intressen. Särskildt måste det ju anses såsom hufvuduppgiften för postverkets rörelse att med största möjliga snabbhet och säkerhet befordra bref och brefkort, de försändelser, till hvilkas befordran mot afgift postverket fått uteslutande rätt sig tillförsäkrad. Skola de inkomster, som härflyta af sistnämnda försändelsers postbefordran, fortfarande till så betydlig del tagas i anspråk för täckandet af den förlust, som för postverket uppstår på dess tidningsrörelse, kan detta förhållande icke undgå att i längden verka i hög grad hämmande på berörda hufvuddelar af poströrelsen och derigenom äfven på utvecklingen af denna rörelse i dess helhet.

Ändring härutinnan kan åstadkommas dels genom att minska utgifterna för tidningsrörelsen och dels genom att öka inkomsterna af densamma.

*Nedbringande
af utgifterna
för tid-
ningsrörelsen.*

I det förra hänseendet hafva komiterade till en början tagit under öfvervägande frågan, huruvida postverkets nuvarande befattning med tidningsabonnement borde helt och hållet upphöra.

Förslag i sådant syfte hafva, enligt hvad komiterade inhemtat, blifvit af postmän framställda och äfven utgjort föremål för behandling såväl vid sammanträde af postdirektörerna och postinspektörerna i riket som inom Generalpoststyrelsen. Emellertid hafva berörda förslag icke föranledt till vidare åtgärd från vederbörandes sida.

Komiterade, som funnit angeläget att få kännedom om de

åsigter och önskningsar, hvilka i afseende å postverkets tidningsrörelse göra sig gällande bland tidningsutgifvarne i olika delar af landet, hafva fördenskull lemnat de för komiterade kända korporationer af tidningsmän tillfälle att yttra sig i ämnet. Af de med anledning häraf till komiterade afgifna yttranden framgår med all tydlighet, att inom tidningsmannakretsar allmänt råder den önskan, att postverket skall fortfarande förmedla tidningsabonnement.

Svenska tidningsutgifvareföreningen, med hvilken Nordsvenska tidningsmannaföreningen härutinnan instämt, yttrar i förevarande afseende följande:

»Någon rubbning i det nu bestående förhållandet, att k. postverket upptager prenumeration samt att tidningsexemplaren försändas och tillhandahållas genom k. postverket, antager föreningen icke ens vara ifrågasatt, och tidningsutgifvarne önska ej heller häruti någon ändring. Det svenska postverket är nu en gång inrättadt för detta system, vid hvilket allmänheten är van och hvarmed den funnit sig tillfredsstäld, i synnerhet som det till följd af k. postverkets goda ledning och dugliga personal i regeln fungerat synnerligen väl.»

Publicistklubben »önskar ingen ändring i det förhållandet, att postverket mottager prenumeration för tidningarnas räkning och befordrar dem till prenumeranterna, utan anser fastmera att ett sådant postverkets kommissionärskap bör betraktas såsom en stor och vigtig fördel för pressen såväl som för allmänheten, hvilken svårigen skulle utan en lång öfvergångstid finna sig till rätta i nya former».

Styrelsen för Södra Sveriges pressförening anser »det vara ett ofvisligt behof, att ingen ändring göres i sättet för prenumerationens upptagande». Skulle prenumeranterna t. ex. få vända sig direkt till tidningsutgifvarne med sina prenumerationer, skulle detta vålla i synnerhet de bredare lagren af dem mycket bryderi, och sannolikt skulle stora skaror af tidningsläsare icke kunna skaffa sig sin tidning.

I samma riktning uttalar sig Göteborgs journalistklubb: »den svenska allmänhetens läslust är nu icke vidare stor, och

det vore fara värdt, att denna läslust aftoge, om ytterligare svårighet bereddes allmänheten, då den skulle prenumerera på en tidning. De stora afstånden i vårt land skulle också lägga hinder i vägen för en annan anordning af prenumerationen, som genom en sådan skulle oskäligen fördyras».

Äfven komiterade anse, att det ligger lika mycket i allmänhetens som i tidningsutgifvarnes intresse, att postverket fortfarande genom att förmedla abonnement å tidningar bidrager till dessas spridning. Af den ofvan lemnade redogörelsen för postverkets göromål med afseende å postabonnerade tidningar framgår, att genom postverkets förmedling af tidningsabonnement, afsevärda fördelar beredas både den tidningsläsande allmänheten och tidningsutgifvarne. Skulle postverket nu undandraga sig ifrågavarande bestyr, så skulle säkerligen deraf följa betydliga olägenheter för en stor del af landets invånare. Komiterade anse fördenskull, att abonnement å tidningar bör fortfarande såsom hittills få ega rum genom postverkets förmedling.

Då komiterade sålunda funnit sig icke böra ifrågasätta någon ändring i postverkets nuvarande åliggande att mottaga abonnement å tidningar, hafva komiterade vidare haft att undersöka, huruvida och på hvad sätt postverkets utgifter för tidningsbestyrens bestridande skulle kunna nedbringas. Någon nedläggning i dessa utgifter lärer icke kunna åvägbringas, med mindre omfattningen af tidningsgöromålen minskas. Detta skulle enligt komiterades uppfattning kunna ske dels genom att låta tidningsutgifvarne sjelfva ombesörja en del af de göromål, som i förevarande afseende nu bestridas af postverket, och dels genom att underlätta tidningarnas försändning utan postabonnement, hvarigenom antalet af de genom postverket förskrifna tidningar skulle kunna minskas. För de förslag, som komiterade ansett sig böra i nämnda båda afseenden framlägga, kommer redogörelse att i annat sammanhang här nedan meddelas. Här torde endast böra nämnas, att de ekonomiska verkningarna af dessa förslags genomförande visserligen icke låta sig på förhand beräkna, men att de i hvarje fall icke synas kunna inom den närmare framtiden i någon högre grad bidraga att täcka den brist,

som, enligt hvad ofvan visats, uppstår å postverkets tidningsrörelse.

*Höjande af
postafgifterna
för postabon-
nerade tid-
ningar.*

Detta önskemål lärer sålunda icke kunna vinnas, utan att inkomsterna för tidningsrörelsen ökas och att för sådant ändamål postbefordringsafgifterna för postabonnerade tidningar höjas.

Detta har äfven framhållits i ofvanberörda till komiterade afgifna yttranden. Sålunda uttalar Svenska tidningsutgifvareföreningen, att postverket bör hafva full rätt att ställa sina taxor så, att de både skydda mot förlust och lemna tillräcklig ersättning för de verkliga kostnaderna för ifrågavarande rörelse. Detta uttalande har biträdts af Nordsvenska tidningsmannaföreningen. Publicistklubben anser, att en ordning, som mera tillgodoser postverkets ekonomiska intressen än den nuvarande, är af behovet påkallad.

*Ändrade
grunder för
afgifts-
beräkningen.*

Det är emellertid ej nog med att de vid abonnement genom postverket utgående postafgifterna undergå en förhöjning. Såsom i det föregående blifvit närmare omförmäldt, medför sjelfva den grund, efter hvilken afgifterna beräknas, den olägenhet, att dessa afgifter drabba olika tidningar mycket ojemnt i förhållande till det arbete och följaktligen äfven de kostnader, tidningarna förorsaka postverket. Derföre bör, enligt komiterades åsigt, en annan grund stadgas för afgiftsberäkningen, så att befordringsafgifterna mera rättvist fördela sig på olika tidningar.

Äfven härutinnan hafva komiterade funnit stöd uti de i ämnet afgifna yttranden. Tidningsutgifvareföreningen yttrar sålunda bland annat följande:

»Sjelfva grunden för postbefordringsafgifternas utgående har ej längre befunnits möjlig att bibehålla, då den med pressens fortgående utveckling allt påtagligare befunnits vara orättvis. Andra grunder, genom hvilka k. postverket skulle se sina kostnader stabilt betäckta och på grund af systemets egen natur vinna skydd mot nedpressning i postafgifterna, anser föreningen sålunda lika befogade ur k. postverkets synpunkt, som de ur pressens synpunkt betingas af rättvisans kraf på att icke den ena tidningskategorien, hvad befordringsafgifterna angår, gynnas på den andras bekostnad.»

Publicistklubben framhåller, att de procentvis beräknade postbefordringsavgifterna dels för de billigaste tidningarna icke uppväga postverkets dermed förenade kostnader och besvär, dels ock drabba tidningar med högre prenumerationspris relativt hårdt, samt att, då under sådana förhållanden en förändring anses påkallad, den hittillsvarande normen bör uppgifvas.

Styrelsen för Södra Sveriges pressförening anför i förevarande afseende bland annat, att det system, efter hvilket befordringsavgiften för närvarande beräknas, är föråldradt och behöfver genomgå en grundlig reformering. »Med den utsträckning, tidningsutgifvandet tagit, har dess så att säga merkantila sida äfven gjort sig mer gällande. Det har då icke kunnat undgås, att postbefordringsavgiftens uttagande pr procent af prenumerationspriset ledt till missbruk.»

Äfven Göteborgs journalistklubb anser den nuvarande beräkningen i många fall olämplig, såsom allt för mycket premierande de s. k. billighetstidningarna, och framhåller klubben i detta hänseende såsom en oformlighet, att postverket måste befordra en annonstidning, hvilken enligt klubbens mening ej kan räknas till pressen, för 20 öre per år.

Nordsvenska tidningsmannaföreningen förklarar, att inom föreningens område, d. v. s. Norrland och Dalarne, den nuvarande beräkningsgrunden allmänt anses otillfredsställande och orättvis.

På samma gång sålunda de procentuella postbefordringsavgifterna blifvit utdömda, hafva ock framstälts förslag till andra grunder för avgifternas beräkande, genom hvilkas antagande både skälig godtgörelse ansetts skola beredas postverket för dess arbete och en rättvisare fördelning af postbefordringsavgifterna åstadkommas.

Tidningsutgifvareföreningen föreslår i sådant hänseende, att postbefordringsavgiften måtte sammansättas sålunda:

a) en grundavgift, utgående med lika belopp för hvarje abonnementstermin;

b) en nummeravgift, beräknad för antal utgifna nummer i veckan; samt

c) en vigtafgift, beräknad per kilogram af hel årgång.

Grundavgiften skulle enligt detta förslag utgöra ersättning för

prenumerationens upptagande och prenumerationsbeloppets tillhandahållande åt utgifvaren; nummeravgiften skulle ersätta det ökade besväret med oftare utkommande tidningar och vigtafgiften lemna godtgörelse för tidningarnas olika omfång.

Enahanda förslag har framställts af Publicistklubben samt äfven förordats af Nordsvenska tidningsmannaföreningen.

Förslaget grundar sig på de principer för afgiftsberäkningen, som föreslagits i en till tyska riksdagen den 6 februari 1899 aflåten proposition. Med afseende derå torde det vara nödigt att i största korthet här redogöra för frågans behandling och utgång i Tyskland.

Tidnings-
frågan i
Tyskland.

Enligt hittills gällande bestämmelser, hvilka meddelats i posttaxelagen af den 28 oktober 1871, har vid postabonnement inom tyska postområdet erlagts en postbefordringsavgift, motsvarande 25 % af tidningens pris hos utgifvaren, med nedsättning till 12½ % för tidningar, utkommande mindre ofta än 4 gånger i månaden. Minsta avgiften har utgjort 40 pf. (35½ öre) årligen. Förutom ofvannämnda avgift erlägges för tidning, som skall till abonnenten hembäras, en särskild hembäringsavgift, hufvudsakligen rättande sig efter antalet gånger, då sådan hembäring skall ega rum.¹⁾

Den inkomst, som genom förenämnda postbefordringsavgift tillflyter tyska postverket, beräknades för år 1897 uppgå till 4,484,797 mark (3,991,469 kr.), motsvarande i medeltal för hvarje nummerexemplar 0·48 pf. (0·43 öre). Då postverkets omkostnader för tidningsrörelsen samma år beräknats till 0·66 pf. per nummerexemplar, uppkommer alltså på hvarje sådant exemplar för postverket en förlust af 0·18 pf. (0·16 öre). På grund deraf och då de på förenämnda sätt beräknade postbefordringsavgifterna äfven i öfrigt ansågos mindre tillfredsställande, föreslogs i ofvanberörda proposition, att postbefordringsavgiften skulle sammanställas af följande belopp:

a) 10 pf. (8·9 öre) för hvarje abonnementsperiod utan hänsyn till dess längd;

¹⁾ Jfr vidare den nedan meddelade öfversigt öfver postbefordran af tidningar m. m. i vissa främmande länder (*Bil. IV*).

b) 15 pf. (13·4 öre) årligen för tidningar, som utkomma med högst ett nummer i veckan, med tillägg af 15 pf. för hvarje ytterligare nummer i veckan; samt

c) 10 pf. årligen för hvar kilogram af tidningens årsvigt.

Minsta afgiften skulle utgöra 40 pf. årligen för hvarje tidning.

Förslaget, hvarigenom någon ändring ej ifrågasattes i hembäringsafgiften, innehöll i öfrigt, att tidningarnas vikt skulle för hvarje år under en period af två veckor beräknas af postverket, hvarefter helårsvigten, som borde läggas till grund för afgiftsberäkningen för det följande året, skulle erhållas genom att multiplicera det vunna resultatet med 26, dervid uppkommande delar af kilogram skulle räknas såsom helt kilogram. För nya tidningar skulle viktavgiften beräknas med ledning af utgifvarnes uppgifter angående tidningarnas blifvande vikt. Skedde under årets lopp väsentlig förändring i tidnings vikt, skulle postverket ega företaga ny vägning och lägga dess resultat till grund för ny afgiftsberäkning att träda i tillämpning från början af nästföljande abonnemestermin.

Tidningsutgifvare, som sjelf ombesörjde tidningarnas förpackning, skulle ega rätt till godtgörelse därför efter 5 pf. (4·5 öre) för hvarje fullt eller påbörjadt 100-tal af sålunda behandlade tidningar.

Med tillämpning af hvad sålunda föreslagits, skulle tyska postverkets inkomster af tidningsabonnemest för år 1898, då de procentuella afgifterna beräknades utgöra 4,741,307 mark (4,219,763 kr.), hafva uppgått till 6,807,485 mark (6,058,662 kronor), fördelande sig på hvar och en af de föreslagna särskilda afgifterna sålunda:

a) 1,308,794 mark,

b) 2,413,822 » och

c) 3,084,869 » .

Medelinkomsten per nummerexemplar skulle hafva uppgått till 0·70 pf. (0·62 öre).

Godtgörelsen till de tidningsutgifvare, som sjelfva ombesörjde förpackning af sina tidningar, beräknades skola uppgå till 260,000 mark (231,400 kronor) per år, under antagande att sålunda försändes omkring 520 millioner nummerexemplar årligen.

Förslaget, som jemte åtskilliga andra förslag till postala reformer hänvisades till förberedande behandling af en förändamålet särskildt utsedd riksdagskommission, hvilken den 16 maj 1899 afgaf betänkande i ämnet, kom ej till slutlig behandling i riksdagen förr än under dennas följande session. Vid tredje läsningen, som egde rum den 21 november nyssnämnda år, blef förslaget af riksdagen antaget med följande ändringar:

1:o) den under a) föreslagna afgift bestämdes att skola utgå med 2 pf. (1·8 öre) för hvar månad af abonnementstiden;

2:o) med afseende å den afgift, som föreslagits under c), bestämdes, att från denna afgift skulle för hvarje tidning undantagas en frivigt af 1 kilogram årligen för hvarje nummer i veckan;

3:o) helårsvigten skulle beräknas för hvarje kalenderår efter den faktiska vigten af de tidningsnummer, som utkommit under nästföregående finansår ($\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$), hvaremot för nya tidningar vigten borde beräknas qvartalsvis efter utkomna nummer; och skulle tidningsutgifvarne förpligtas att till vederbörande postanstalt aflemna ett fullständigt normalexemplar af hvarje utkommande nummer; hvarjemte

4:o) utgifvarne skulle ega rätt att efter ansökan sjelfva ombesörja förpackningen, utan att därför tillgodonjuta någon godtgörelse.

I öfverensstämmelse med hvad riksdagen sålunda beslutit, utfärdades den 20 december 1899 lag i ämnet, hvilken trädte i kraft den 1 januari 1901, med undantag allenast i afseende å föreskriften om förpligtande för tidningsutgifvare att till postanstalt aflemna normalexemplar, hvilken föreskrift börjat tillämpas redan den 1 januari 1900.

Genom de af riksdagen vidtagna förändringar i det framlagda förslaget minskades den beräknade inkomsten af reformen, så att denna antogs komma att något understiga inkomsten af de förut gällande, procentvis utgående postbefordringsavgifterna.

Beträffande de omständigheter, som föranledt riksdagens beslut, få komiterade, med ledning af de vidlyftiga förhandlingarna i ämnet inom både riksdagen och ofvannämnda kommission, meddela följande.

Ehuruväl de principer, som lågo till grund för regeringsförslaget, allmänt erkändes såsom rigtiga, ansågs likväl förslagets genomförande i oförändrad form komma att blifva alltför betungande för de smärre tidningarna och för den mindre bemedlade delen af allmänheten, hvilken hufvudsakligen utgjorde dessa tidningars läsekrets. Då sålunda en grundavgift af 10 pf. per abonnement antogs skola särskildt drabba sådana tidningsabonnenter, som i brist på medel ej hade tillfälle att abonnera för helår, utan endast toge abonnement för kortare abonnements-tider, ofta t. o. m. blott på månad, så ansågs det rättvisare att fastställa en viss, mindre afgift för hvar månad af abonnements-tiden, för att derigenom verkan af ifrågavarande afgift skulle blifva jemnare fördelad mellan tidningarna.

Vidare framhölls det, att i och med införandet af en grundavgift för hvarje abonnement borde äfven försändandet af en viss normalvigt medgifvas utan särskild afgift; och ansågs dervidlag ett kilogram för hvarje nummer i veckan ungefärligen träffa det rätta och tillika för de mindre tidningarna medföra en väsentlig lättnad, då de flesta af dessa derigenom skulle blifva alldeles befriade från vigtagift. Till stöd för en minskning i den föreslagna vigtagiften anfördes för öfrigt äfven den omständigheten, att från vissa håll yppats farhågor, att en vigtagift skulle komma att minska afsättningen för den tyska tidningspappersfabrikationen, hvilken i följd af konkurrens från Nord-Amerika redan förut befunne sig i ett ganska tryckt läge.

Att lägga tidningarnas vikt under endast två veckor till grund för beräkning af helårsvigten ansågs betänkligt af den anledning, att tidningarnas omfång till följd af olika annonsering m. m. vexlar högst betydligt under olika tider af året. Allt efter som den föreslagna räkningsperioden fölle inom den ena eller andra delen af året, kunde därför resultatet komma att blifva missvisande till skada för antingen postverket eller tidningarna. Regeringsförslagets bestämmelser i detta afseende ändrades fördens skull på sätt ofvan blifvit angifvet.

Hvad slutligen angår den föreslagna godtgörelsen till de tidningsutgifvare, som sjelfve ville ombesörja tidningarnas för-

packning, anfördes emot detta förslag, att det låge i utgifvarnes eget intresse att genom ett sådant åtagande kunna uppskjuta tidningarnas afsändande till sista ögonblicket före de postförande tågens afgang, då tidningarna kunde aflemnas direkt i postkupén. Redan med nu gällande bestämmelser hade också åtskilliga tidningsutgifvare funnit med sin fördel förenligt att sjelfva låta verkställa tidningarnas inpackning, och vid detta förhållande ansågs det ej vara skäl att, då man ville tillgodose postverkets intresse af ökade inkomster för tidningsrörelsen, bevilja vissa tidningsutgifvare en godtgörelse, som ej kunde komma andra till del.

*Komiterades
förslag till
postafgifter
för postabon-
nerade tid-
ningar.*

I öfverensstämmelse med den princip, som ligger till grund för såväl det af tyska förbundsrådet framlagda förslaget som de af tyska riksdagen fattade besluten i ämnet, anse äfven komiterade, att vid bestämmande af postafgifterna för tidningar, som förskrifvas genom postverkets försorg, hänsyn bör företrädesvis tagas till det arbete och de omkostnader, som genom tidningsabbonnementen förorsakas postverket. Och då ifrågavarande arbete lämpligen låter fördela sig i göromål, som afse:

- a) tidningarnas förskrifning hos vederbörande utgifvare; samt
- b) tidningarnas försändande och tillhandahållande åt abonnenterna,

anse komiterade, att den till postverket utgående afgiften för postabonnerad tidning bör sammansättas af dels en *förskrifningsavgift* och dels en *befordringsavgift*.

*Förskrifnings-
avgift.*

Hvad den förra afgiften beträffar, har framhållits, att, då postverkets göromål vid förskrifning af en dyrare tidning vore alldeles desamma som vid förskrifning af en billigare tidning, också den deremot svarande godtgörelsen borde i båda fallen vara densamma; och har med anledning deraf såväl i ofvan omnämnda tyska förslag och beslut i ämnet som ock i de till komiterade afgifna yttranden, i hvilka denna fråga beröres, den grundsats vidhållits, att vid bestämmandet af de till postverket utgående avgifterna vid tidningsabbonnement icke någon hänsyn borde tagas till tidningarnas prenumerationspris.

Komiterade anse också, att bestyren med bokföring af gjorda abonnement och tidningsexemplarens beställande hos vederbörande äro hufvudsakligen enahanda vid alla abonnement; och synes på den grund i förskrifningsavgiften böra ingå en viss för alla tidningar lika afgift, som kan anses utgöra ersättning för dessa bestyr.

Att, såsom af tyska riksdagen beslutits, fastställa en sådan grundavgift att utgå per månad af abonnementsperioden, hvarigenom avgiften till postverket blir högre för längre abonnement än för kortare, synes mindre lämpligt, emedan ett sådant beräkningssätt skulle föranleda, att avgiften, om den skulle innebära skälig ersättning för postverkets besvär med förskrifningen, blefve allt för betungande för abonnement å längre tid. Men då dessa abonnement icke blott äro för både tidningsutgifvarne och postverket de mest fördelaktiga, utan äfven hos oss, i motsats till hvad som eger rum i Tyskland, äro de brukligaste, torde de icke böra på sådant sätt försvåras.

Jemte det att förskrifningsavgiften sålunda bör innehålla en viss afgift för hvarje abonnement utan hänsyn till abonnementsperiodens längd, hafva komiterade, äfven härutinnan i motsats till de tyska bestämmelserna, kommit till den uppfattning, att, i öfverensstämmelse med det häfdvunna beräkningssättet, vid förskrifningsavgiftens bestämmande jemväl någon hänsyn bör tagas till tidningarnas pris hos vederbörande utgifvare, ehuru väl derigenom antalet af de i postavgiften ingående delar måste komma att ökas.

Komiterade hafva visserligen i det föregående haft tillfälle att ådagalägga, till hvilka oegentligheter de ifrågavarande postavgifternas bestämmande med uteslutande hänsyn till nyssnämnda pris hafva ledt och måste leda. Men dessa olägenheter föreställa sig komiterade skola varda förebyggda derigenom, att procenttalet sättes så lågt, att beloppet af en i viss procent af prenumerationspriset beräknad afgift blir i jämförelse med öfriga i postavgiften ingående delar af mindre väsentlig betydelse.

Å andra sidan synas äfven vissa omständigheter tala för, att tidningarnas prenumerationspris fortfarande, om än i mindre

mån, tagas i betraktande vid fastställandet af de ifrågavarande afgifterna. Komiterade få i sådant afseende särskildt framhålla, dels att derigenom öfvergången från de nuvarande, uteslutande efter prenumerationspriset beräknade postbefordringsavgifterna till de postafgifter, som komiterade med hänsyn till postverkets behof af ökade inkomster för tidningsrörelsen ansett sig böra föreslå, skall i någon mån underlättas, och dels att genom en procentvis beräknad afgift beredes postverket i viss mån en provision för dess redovisning af uppburna prenumerationsmedel. Derjemte må påpekas, att, enligt hvad närmare framgår af den här nedan meddelade öfversigten öfver postbefordran af tidningar i vissa främmande länder, förskrifningsavgiften för postabonnerade tidningar i Belgien, Danmark och Frankrike utgår med viss procent af tidningarnas pris hos utgifvarne.

På grund af hvad sålunda anförts, hafva komiterade funnit sig böra föreslå, att förskrifningsavgiften för postabonnerade tidningar sammansattes af *dels* en viss afgift för hvarje abonnement, utan hänsyn till abonnementsperiodens längd, och *dels* en i procent af det utgifvaren tillkommande prenumerationspris beräknad afgift.

Hvad beträffar beloppet af den förra i förskrifningsavgiften ingående särskilda avgiften, har detta ansetts lämpligen böra bestämmas till 10 öre per abonnement. En högre afgift skulle komma att öfver höfvan betunga de kortare abonnementen, och ett lägre belopp synes icke kunna bereda postverket skälig godtgörelse för de göromål, som krävas för tidningarnas förskrifning.

Den procentvis beräknade delen af förskrifningsavgiften hafva komiterade, för att undvika de olägenheter, som härrört från de nuvarande procentuella afgifterna, icke trott sig böra sätta högre än till 2 procent af vederbörande tidnings pris hos utgifvaren. Då det bör väsentligen underlätta uträkandet af postavgiften för kortare abonnementstider, om prenumerationspriset för dessa städse beräknas i förhållande till priset för helår, samt någon afsevärd minskning i inkomsten af ifrågavarande afgift icke lär kunna derigenom uppkomma, anse komiterade, att vid den pro-

centuela afgiftsandelens fastställande tidningens prenumerationspris för helår bör läggas till grund för beräkningen äfven i de fall, då priset för kortare abonnementsperiod är högre, än som svarar emot helårspriset.

På det att någon ej alltför obetydlig redovisningsavgift må tillfalla postverket äfven för de tidningar, hvilka hafva mycket låga prenumerationspris eller för hvilka utgifvarne ej betinga sig någon afgift, torde för den ifrågavarande delen af förskrifningsavgiften böra stadgas ett visst minimibelopp, och hafva komiterade ansett detta lämpligen kunna bestämmas till 5 öre, för år räknadt.

En förskrifningsavgift, utgående efter ofvan angifna grunder för samtliga år 1898 genom postverket förskrifna inländska tidningar, skulle enligt verkställd beräkning hafva tillfört postverket följande inkomster, nemligen:

a) 10 öre för hvarje abonnement	kr. 134,696: 40
b) 2 proc. af tidningarnas prenumerationspris	kr. 45,094: 22 ¹⁾
minst 5 öre per helår	» 14,225: 41
	<hr/>
	eller tillsammans kr. 194,016: 03

Befordringsavgiften för postabonnerade tidningar, hvilken skall afse att bereda postverket godtgörelse för dess bestyr med tidningarnas försändande och tillhandahållande till vederbörande adressater, bör, då omfattningen af dessa bestyr hufvudsakligen beror af tidningarnas nummerantal och vikt, också bestämmas med hänsyn till dessa båda faktorer.

Befordrings-
avgift.

Hvad beträffar sättet för avgiftens beräkande, har det syns komiterade mindre lämpligt att, såsom eger rum i Belgien, Frankrike och Schweiz, bestämma avgiften till visst belopp för hvarje nummer, som ej öfverskrider en viss vikt. Ett sådant förfaringsätt synes hvila på den förutsättningen, att de särskilda numren af hvarje tidning ega en viss normalvikt, efter hvilken avgiften kan på förhand bestämmas. Denna förutsättning motsvarar, hvad

¹⁾ Detta belopp har beräknats med ledning af de till utgifvarno redovisade prenumerationsmedel; och har sålunda dervid icke tagits hänsyn till den oväsentliga minskning, som bör följa deraf, att enligt förslaget prenumerationsavgiften för kortare abonnementsstider städse bör beräknas i förhållande till priset för helår.

svenska tidningar angår, ingalunda det verkliga förhållandet. Af de flesta tidningarna förekomma nemligen nummer med mycket olika vikt, och skulle i följd deraf det för sådana tidningar blifva omöjligt att på förenämnda sätt i förväg beräkna befodringsafgiften, så vida icke den mot grundafgiften svarande maximivikt blefve satt så högt, att den endast undantagsvis kunde öfver-skridas. Detta skulle å andra sidan för de mindre tidningarna kunna medföra den orättvisa, att under i öfrigt enahanda förut-sättningar befodringsafgiften för en helt liten tidning komme att utgå med samma belopp som för en tidning med större omfång.

Komiterade anse fördenskull, att den ifrågavarande afgiften bör, i likhet med hvad i detta hänseende numera gäller i Tyskland, sammansättas af en nummerafgift och en viktafgift.

Den förra afgiften synes böra utgå med visst belopp för hvarje nummer i veckan. Då emellertid af tidningar, som utkomma med mer än ett nummer om dagen, de för samma dag utgifna särskilda numren vid många postanstalter komma att samman-slås och på en gång hållas vederbörande abonnenter till handa, hafva komiterade ansett, att för tidning, som utgifves mer än 7 gånger i veckan, nummerafgiften bör för hvar och ett af de veckonummer, som af tidningen utkomma utöfver 7 i veckan, nedsättas till hälften af hvad eljest varder stadgadt. Å andra sidan hafva komiterade ansett skäligt, att för tidningar, som utkomma mindre ofta än en gång i veckan, ändock beräknas nummerafgift såsom för ett nummer i veckan. Samma beräk-ningsgrund synes äfven böra följas i afseende å Riksdagens protokoll, författningssamlingar, kungörelser och dylika publika-tioner, hvilka utkomma med ett obestämdt antal nummer.

Skulle en tidning under olika delar af året icke utkomma med samma antal nummer i veckan, torde det, till undvikande af en invecklad afgiftsberäkning efter olika grunder för särskilda abonnemesterminer, vara lämpligt, att till grund för den ifråga-varande afgiftens bestämmande lägges medeltalet af de under året förekommande olika antal nummer i veckan. Skulle vid beräkning af detta medetal uppkomma bråkdelar, böra dessa afrundas uppåt till närmast högre hela tal. En tidning, hvilken,

såsom fallet är med en i de senare årens tidningstaxor införd tidning, under juni—augusti utgifves med 3, men öfriga delar af året med 6 nummer i veckan, skulle alltså i förevarande afseende räknas lika med tidningar, som året om utkomma ($3 \times 3 + 9 \times 6$): $12 = 5 \cdot 25$ d. v. s. 6 gånger i veckan.

Vigtavgiften bör för hvarje tidning beräknas å den sammanlagda vigten af en hel årgång. Dervid hafva komiterade tänkt sig, att för ny tidning, af hvilken icke något nummer utkommit, vederbörande utgifvares egen uppgift angående tidningens blifvande vikt borde tillsvidare läggas till grund för afgiftsberäkningen, hvilken, der den sedermera visade sig i väsentlig mån understiga det verkliga förhållandet, skulle kunna höjas. För andra tidningar åter synes helårsvigten, då avgiften i fråga skall bestämmas på förhand för abonnementsperioder, som infalla under ett följande år, böra beräknas efter vigten af samtliga de nummer, som utkommit under nästföregående helårsperiod, hvilken med hänsyn till den tid af året, då avgiften kommer att i regel bestämmas, lämpligast torde böra räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september. För tidning, som börjat utkomma under loppet af eller efter denna period, skulle helårsvigten beräknas i förhållande till vigten af utgifna nummer af tidningen.

Då sålunda det icke blir tidningarnas faktiska vikt, som lägges till grund för afgiftens bestämmande, synes det ock i betraktande deraf, att tidningarnas vikt merendels torde blifva högre under ett senare år än under ett föregående, vara skäligt, att vid den afgiftspligtiga vigtens bestämmande delar af kilogram räknas lika med helt kilogram.

Att, såsom blifvit föreskrifvet genom de i Tyskland utfärdade bestämmelserna i ämnet, befria en viss del af tidningarnas vikt från den ifrågavarande avgiften anse sig komiterade icke kunna tillstyrka. Genom införande af en dylik frivigt skulle nemligen den oegentligheten inträffa, att af två tidningar, som båda hade enahanda helårsvigt, men af hvilka den ena utgäfves flera gånger än den andra, denna senare skulle komma att drabbas af en afgift, som vore alltför hög i förhållande till avgiften för den oftare

utkommande tidningen¹⁾. Det skulle sålunda kunna inträffa, att tidningsutgifvare kunde finna med sin fördel förenligt att fördela tidningarnas innehåll på ett större antal nummer, hvarigenom postverkets arbete blefve ökad utan motsvarande förhöjning i den för samma arbete beräknade godtgörelse.

Hvad angår de belopp, som böra för de särskilda delarne af postbefordringsafgiften fastställas, anse komiterade, att, då postverkets arbete med tidningarnas försändande och utdelande hufvudsakligen rättar sig efter antalet nummer och endast i mindre mån efter tidningarnas vikt, proportionen mellan numerafgiften och vigtafgiften bör sättas så, att den senare afgiften blir jämförelsevis mindre betungande än den förra. Beloppet af den ena så väl som den andra afgiften anse komiterade deremot böra bestämmas med hänsyn till de inkomster, som böra beredas postverket för dess tidningsrörelse.

I detta afseende har i de till komiterade afgifna yttranden framhållits, att postverket borde erhålla tillräcklig ersättning för de verkliga kostnaderna för tidningsrörelsen, hvaremot ett verk med den uppgift och af den beskaffenhet som postverket icke borde begagna tillfället af en öfvergång till ett rättvisare beräkningssystem för postafgifterna vid tidningsabonnement till att »genom onödiga höjningar i taxan förskaffa sig ytterst på allmänhetens bekostnad en ökad årlig vinst att lägga till sin nuvarande» (Svenska tidningsutgifvareföreningen). Publicistklubben påpekar »önskvärdheten och äfven billigheten af att postbefordringsafgifterna för tidningar ställas så lågt, som på något sätt med postverkets ekonomi kan vara förenligt, och detta med särskild hänsyn till den kulturbärande betydelse, som tidningspressens vidsträckta spridning innebär, och som skulle inskränkas genom ett fördyrande af prenumerationspriset, hvilket blefve en följd af postafgifternas höjande».

¹⁾ En tidning t. ex., som utkomme 2 gånger i veckan och vägde per år 6 kg., skulle med en afgift af 12 öre per veckonummer och 6 öre per kg. med frivigt draga följande befordringsafgift: $12 \times 2 + 6(6-2) = 48$ öre, medan för en annan tidning, som utgäfves med 6 nummer i veckan och likaledes vägde per år 6 kg., skulle betalas: $12 \times 6 + 6(6-6) = 72$ öre, således endast $\frac{1}{2}$ mera, oaktadt den utgäfves tre gånger så ofta som den förra tidningen.

Att genom postafgifternas höjande söka åstadkomma ett öfverskott å postverkets tidningsrörelse lär under nuvarande förhållanden icke ens kunna komma i fråga. Men äfven en sådan höjning af postafgifterna, att full jemvigt åstadkommes mellan postverkets inkomster och utgifter för tidningsrörelsen, torde få anses omöjlig att genomföra, sedan omkostnaderna för denna rörelse beräknats med mera än en million kronor öfverskjuta inkomsterna för densamma. Ty visserligen afser den gjorda kostnadsberäkningen tidningsrörelsen i sin helhet och omfattar således äfven tidningsabonementen i postförbindelsen med utlandet, för hvilka de till svenska postverket utgående afgifterna bestämmas i annan ordning än den, som gäller för de inländska tidningsabonementen, de enda, om hvilka här är fråga; men äfven om hänsyn tages till detta förhållande, måste i allt fall, då hos oss postverkets utländska tidningsrörelse är i förhållande till den inländska af försvinnande liten betydelse, den på denna senare belöpande andel i de beräknade omkostnaderna antagas blifva större, än att de inrikes tidningarna skulle kunna bära en sådan förhöjning i postafgifterna, som kunde täcka omkostnaderna för deras postbefordring.

Under sådana omständigheter hafva komiterade haft att öfverväga, huru stor höjning i postafgifterna för genom postverket abonnerade inrikes tidningar bör å ena sidan anses i någon mån motsvara postverkets behof af ökade inkomster för tidningsrörelsen och å andra sidan, i betraktande af de förhållanden, som utvecklats sig i skydd af de nuvarande bestämmelserna i ämnet, kunna genomföras utan att allt för mycket försvåra tidningarnas spridning.

Äfven i detta afseende ligger det nära till hands att göra jemförelse med tidningsfrågans ställning i Tyskland. Om riksdagen derstädes ansett sig kunna afstå från att bereda tyska postverket större inkomster för dess tidningsrörelse, kunna emellertid komiterade icke i ett sådant förhållande finna anledning att uppgifva yrkandet på höjda postafgifter för de svenska tidningarna. Först och främst äro det svenska postverkets nuvarande inkomster af de postabonnerade tidningarna proportionsvis vida

mindre än motsvarande inkomster enligt hittills gällande bestämmelser för det tyska postverket: medan hos oss inkomsten per nummerexemplar af inländska tidningar för år 1898 i medeltal uppgår till 0.37 öre, uppskattades tyska postverkets inkomst år 1897 per postabonneradt nummerexemplar till 0.43 öre eller omkring en sjettedel mera, och detta oaktadt i sistnämnda siffra ej ingår den särskildt beräknade ersättningen för tidningarnas hembäring. Vidare har den med bortåt 50 % ökade inkomst af tidningsrörelsen, som i det tyska regeringsförslaget sattes i utsigt, för ett verk, sådant som det tyska förenade post-, telegraf- och telefonverket, hvilket har att uppvisa ett årligt öfverskott på mer än 36 millioner kronor, icke på långt när den betydelse, som en ökning i inkomsterna för tidningsrörelsen skulle hafva för det svenska postverket.

Efter öfvervägande af de olika på denna fråga inverkan omständigheter hafva komiterade beslutit föreslå, att de särskilda i befodringsafgiften för postabonnerade tidningar ingående afgifterna måtte bestämmas till följande belopp, nemligen:

a) nummerafgiften till 12 öre för hvarje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mera än 7 nummer i veckan, 12 öre för hvart och ett af 7 nummer samt 6 öre för hvarje öfverskjutande nummer i veckan; och

b) vigtafgiften till 6 öre för hvarje kilogram af tidningens årsvigt, beräknad för nästföregående helårsperiod från och med den 1 oktober till och med den 30 september och med iakttagande deraf, att de vid denna beräkning uppkommande delar af kilogram räknas lika med helt kilogram.

Efter beräkning för 1898 års postabonnement å inländska tidningar skulle de sålunda föreslagna afgifterna hafva medfört följande inkomster:

nummerafgiften	kr. 273,165: 26
vigtafgiften	» 248,599: 02
	eller tillhopa kr. 521,764: 28.

Delar af öre.
Minimiafgift.

Såsom allmän regel vid beräkandet af de afgifter, som skola till postverket erläggas för postabonnerade tidningar, anse

komiterade böra stadgas, att, der vid sammanläggningen af de särskilda i afgifterna ingående beloppn uppkomma bråkdelar af öre, dessa skola afrundas uppåt till helt öretal.

Äfven torde, för att postverkets ersättning ej må blifva alltför obetydlig vid kortare abonnement, böra bestämmas ett visst minimibelopp för den sammanlagda postafgiften. Visserligen har af Göteborgs journalistklubb i dess till komiterade afgifna yttrande uttalats den åsigt, att det nuvarande minimum af 20 öre per abonnement borde höjas. Men då en sådan höjning skulle komma att särskildt drabba de mindre tidningarna och de kortare abonnementen, vilja komiterade härutinnan ej ifrågasätta någon ändring.

Inkomsterna af den föreslagna afjemningen till helt öretal låta sig knappast beräkna, men torde ej kunna uppgå till något afsevärdt belopp. Ett minimum af 20 öre har beräknats skola för postabonementen å inländska tidningar år 1898 inbringa kr. 1,724: 88.

Då inkomsten af den här ofvan föreslagna förskrifningsafgiften, enligt hvad förut meddelats, skulle för postabonementen år 1898 hafva inbragt kr. 194,016: 03, skulle följaktligen med de af komiterade sålunda föreslagna grunder för postafgifternas beräkande dessa afgifter hafva för de genom postverket år 1898 förskrifna inländska tidningar uppgått till kr. 717,505: 19, hvilket belopp med kr. 291,547: 25 öfverstiger den summa af 425,957 kr. 94 öre, hvartill komiterade beräknat de enligt nuvarande grunder utgående postbefordringsafgifterna för ifrågavarande tidningar. Beträffande inkomsternas fördelning på olika slag af tidningar hänvisas till den härvid fögade tablå öfver det ekonomiska resultatet af de föreslagna postafgifterna (*Bil. II*).

Inkomst af de
föreslagna
postafgifterna.

Den ökade inkomst, som komiterade sålunda ansett böra beredas postverket för dess tidningsrörelse, är visserligen långt ifrån tillräcklig för att fylla den brist, som beräknats för postverket uppstå på denna rörelse. Men oafsedt att i betraktande af tidningarnas stora betydelse för den allmänna odlingen det skulle kunna sättas i fråga, huruvida denna brist bör till fullo täckas, torde i detta afseende böra uppmärksammas, att de af

komiterade föreslagna grunderna för beräkningen af ifrågavarande afgifter innebära en garanti för att postverkets inkomster på tidningsrörelsen skola stiga i mån af sjelfva rörelsens tillväxt. Då nemligen de till postverket utgående afgifterna blifva i hufvudsak bestämda efter de göromål, som de olika tidningarna förorsaka postverket, följer häraf också, att, i samma mån som tidningsrörelsen växer, komma äfven inkomsterna för postverket att ökas. Deremot synas omkostnaderna för tidningsrörelsen icke nödvändigtvis böra stiga i samma mån som sjelfva rörelsen; hvadan det torde kunna antagas, att genom de af komiterade föreslagna beräkningsgrunderna proportionen mellan postverkets inkomster och utgifter för tidningsrörelsen skall så småningom förbättras.

Å andra sidan kan den ifrågasatta höjningen i jämförelse med nuvarande inkomster af tidningarna förefalla väl högt tilltagen, då den i sjelfva verket motsvarar en ökning med omkring 70 proc. Men komiterade få i detta hänseende framhålla, *dels* att äfven med de höjda afgifterna den nuvarande tidningsrörelsen med all sannolikhet kommer att fortfarande för postverket medföra större utgifter än inkomster; *dels* att, såsom närmare framgår af den i *Bil. V* meddelade sammanställning, de enligt komiterades förslag beräknade afgifterna i allmänhet visst icke öfverskrida motsvarande afgifter i åtskilliga andra länder, utan tvärtom äro lägre än dessa; *dels ock* att de förhöjda afgifterna komma att i flera fall med för postverket afsevärda belopp drabba tidningar, hvilka tack vare en mångfald annonser och billiga redaktionskostnader kunnat trots de låga prenumerationsprisen utveckla sig till synnerligen vinstgifvande företag och på den grund sannolikt skola ganska väl kunna bära följderna af den föreslagna förhöjningen i postafgifterna.

*Rabatt å
postafgif-
terna.*

Komiterade hafva i detta sammanhang haft att öfverväga ett i vissa af de till komiterade afgifna yttranden framställt förslag om beviljande af nedsättning i eljest utgående postafgifter åt tidningar med mera betydande postupplagor. Tidningsutgivareföreningen ifrågasätter nemligen, »om det ej kan anses öfverens-

stämman med billighet att för större kunder hos k. postverket bevilja en skälig rabatt naturligtvis efter lika grunder för alla inom samma tidningskategori»; och Publicistklubben anser, att ett stadgande, hvarigenom de tidningar, som uppnått en relativt mycket stor spridning, vid årets slut erhöle lämplig rabatt å postafgifterna, vore måhända en billig eftergift i enlighet med den i affärsverlden allmänt tillämpade principen gent emot större kunder.

En dylik rabatt torde knappast kunna beviljas under annan form än, såsom äfven af Publicistklubben antydts, genom restitution vid hvarje års utgång af en viss del utaf erlagda postafgifter för de exemplar af vederbörande tidning, hvilka under året vunnit postbefordran efter abonnement genom postverkets förmedling. Vid en sådan restitution skulle emellertid det enligt komiterades mening oegentliga förhållande inträffa, att till vederbörande tidningsutgifvare blefve utbetalad en del af de medel, hvilka abonnenterna erlagt för att få tidningen sig tillstånd. Restitutionen skulle sålunda i viss mån få karakteren af en premie för tidningar med stora postupplagor. Men oafsedt att en dylik premiering lätt nog skulle kunna föranleda till missbruk i syfte att med konstlade medel åstadkomma en hög siffra för antalet postabonnerade exemplar, synes det komiterade icke vara rättvist att på sådant sätt för tidningar med mindre spridning ytterligare försvåra konkurrensen med de tidningar, som hafva större läsekrets.

På grund af hvad sålunda anförts, anse komiterade, att den ifrågasatta rabatten icke bör beviljas.

Äfven andra önskemål hafva i de till komiterade afgifna yttranden framstälts, hvilka till och med, såsom af Tidningsutgifvareföreningen, tillerkänts en sådan vikt, att bifall till dem borde betraktas såsom en naturlig förutsättning för ett förord till den ifrågasatta höjningen i postbefordringsafgifterna. Dessa önskemål hafva af nyssnämnda förening uttryckts sålunda:

»1:o) snabbare expedition i allmänhet af till postbefordring inlemnade tidningar, särskildt å utgifningsorten;

*Tidningarnas
önskemål.*

2:o) tidningsexpeditionernas på utgifningsorterna tillgänglighet på tider, som stå i samband med de stora, postförande bantågens afgångstider, hvadan tiderna för tidningsexpeditionerna böra bestämmas oberoende af vederbörande postanstalts vanliga tider;

3:o) postanstalternas på ankomstorterna öppethållande, så vidt ske kan, på tider, som stå i samband med de stora, postförande bantågens ankomsttider;

4:o) rätt till tidnings expedierande å utgifningsorten direkt till postkupéerna i den mån, sådant kan för k. postverket vara möjligt att åvägabringa;

5:o) lämplig anordning för tidningsposts utfäende vid mötande tåg;

6:o) den s. k. öfverflyttningsavgiftens sänkande samt utgående med lika belopp för alla tidningar;

7:o) prenumerationstermins fastställande till minst en kalendermånad, men med rätt för öfrigt att kombinera terminen på olika antal månader; samt

8:o) klarare och så långt möjligt otvetydiga bestämmelser om hvad som bör förstås med del af en tidning samt med bilagor, och om avgifterna för de senare».

Derjemte framhåller Tidningsutgifvareföreningen ytterligare önskvärdheten af:

9:o) bestämmelser till förebyggande af svek mot allmänheten genom utgifvande af allenast ett eller annat nummer af tidning, oaktadt prenumurationsmedlen lyftats i förskott hos postverket.

Nordsvenska tidningsmannaföreningen har äfven i fråga om ofvannämnda önskemål instämt med Tidningsutgifvareföreningen.

Publicistklubben har uttalat sig i samma syften, som afses med hvad under mom. 2, 4 och 5 anføres, i det att klubben ifrågasatt:

att postkontorens tidningsexpeditioner måtte afgiftsfritt hållas öppna för emottagande och försändning af tidningar i lämplig tid före de postförande morgontågen;

att tidningarna måtte få aflemnas direkt till postkupé, de icke dagliga tidningarna paketerade till samtliga postorter och de dagliga till orterna närmast utgifningsorten; samt

att tidningar, som anlända till jernvägsstation, der tidningsförsäljning vid mötande bantåg kan ske, måtte utlemnas direkt från postkupén till vederbörande emottagare;

hvarjemte såsom ett särskildt i landsorten kämbart missförhållande anförts, att tidningar, som anlända äfven med mycket tidigt på aftonen ankommande bantåg, icke utlemnas från vederbörande postanstalt förr än påföljande dag.

Äfven styrelsen för aktiebolaget Svenska Telegrambyrån, hvilken med afseende derå, att bolaget på grund af kontrakt med Kongl. Jernvägsstyrelsen eger att tillhandahålla och försälja tidningar vid samtliga statens jernvägsstationer, jemväl erhållit tillfälle att yttra sig i ämnet, har i ett med anledning deraf till komiterade afgifvet yttrande instämt i de flesta af de önskemål, som uppstälts af Tidningsutgifvareföreningen och Publicistklubben.

Beträffande de yrkanden, som innefattas i ofvan anförda punkter 2:o, 6:o, 7:o, 8:o och 9:o, få komiterade tillfälle att yttra sig i den följande särskilda motiveringen till komiterades författningsförslag.

Hvad angår de under punkterna 3:o och 5:o framställda önskingar i fråga om dels postanstalternas öppethållande i samband med postförande bantågs ankomsttider och dels tidningspostens utlemnande vid tågmöten äfvensom det af Publicistklubben öfverklagade förhållande med afseende å ankommande tidningars utdelande från vederbörande postanstalt, anse komiterade det visserligen vara af stor betydelse icke blott för tidningarna utan äfven för allmänheten, att hvad i berörda afseenden blifvit anfördt vinner allt det beaktande, som förhållandena kunna medgifva. Men komiterade hafva trott det icke innefattas i det åt dem lemnade uppdrag att härutinnan afgifva förslag, utöfver hvad komiterade ifrågasatt till förenkling och fortskyndande af tidningarnas postbehandling såväl i allmänhet som särskildt genom det här nedan omförmälda förslag om tidningsförsändelsers taxering efter sammanlagd vigt; och få vid sådant förhållande komiterade inskränka sig till förestående uttalande, förvissade att, sedan på detta sätt uppmärksamheten blifvit fästad å ifrågasvarande för pressen viktiga önskemål, vederbörande skola låta

Utlemnande af
ank. tidnings-
post m. m.

sig angeläget vara att, i den mån ske kan, tillmötesgå de sålunda framställda önskningarna.

Aflemnande
direkt till
postkupé.

Hvad vidare beträffar det af Tidningsutgifvareföreningen under punkten 4:o anförda önskemål med afseende å rätt att expediera tidningar direkt till postkupé, hvilket önskemål äfven blifvit af Publicistklubben framhållet och hvori jemväl styrelsen för Svenska Telegrambyrån instämt, få komiterade påpeka, hurusom enligt nu gällande bestämmelser tidningsutgifvare, efter derom gjord framställning, kan direkt till jernvägspostkupé aflemna genom postverket beställda tidningsexemplar, sedan dessa blifvit genom utgifvarens försorg behörigen fördelade på de postanstalter, till hvilka de böra försändas, samt inslagna i paket eller påsar, försedda med nödiga påskrifter. Ett sådant medgifvande är beroende på pröfning af vederbörande postala myndighet och kan af denna återkallas, när helst utrymmet i postkupén och den derstädes anställda personal befinnas otillräckliga för befordran på ifrågavarande sätt af alla de å en ort utkommande tidningar, för hvilka ett dylikt expeditionssätt påkallas, eller detta expeditionssätt eljest befinnes medföra afsevärda olägenheter.

Oafsedt att tjenstgöringen inom postkupéexpeditionerna icke synes vara sådan, att den medgifver postbehandling af direkt inlemnade tidningar i någon större omfattning, lär i allmänhet utrymmet i postkupéerna vara allt för upptaget, för att inom dem några väsentligt ökade tidningsbestyr skulle kunna behörigen ombesörjas utan vidtagande af särskilda åtgärder. Och att skaffa större kupéutrymme, för att postverket derigenom skulle blifva i tillfälle att medgifva en allmännare användning af ofvannämnda expeditionssätt, skulle medföra en högst betydande ökning i postverkets utgifter för tidningarnas postbefordring å jernväg, och detta utan att det skulle kunna i sammanhang dermed påräknas, att utgifterna för tidningarnas postbehandling å de fasta postanstalterna skulle i någon afsevärd mån minskas. Att införa ett generelt medgifvande för tidningsutgifvare att expediera tidningar direkt till postkupé torde fördenskull icke vara möjligt.

Komiterade anse sig, på grund af hvad sålunda blifvit an-

fördt, icke böra ifrågasätta någon särskild åtgärd i anledning af hvad i förevarande afseende påyrkats.

Hvad härefter vidkommer det under punkten 1:o framställda kraf på snabbare expedition i allmänhet och särskildt å utgifningsorten af de till postbehandling aflemnade tidningarna, synes det helt naturligt, att det för tidningsutgivare skall ligga stor vikt uppå, att den tid, hvarunder tidningarna äro i postverkets hand, i möjligaste mån förkortas. Det måste nemligen för utgifvaren vara högst angeläget såväl att kunna i det längsta uppskjuta tidningens tryckning som ock att, sedan tidningen blifvit tryckt, få densamma så snabbt som möjligt expedierad till vederbörande abonnenter. Allmänheten har också i vår tid höjt sina anspråk på att erhålla »färska nyheter» i samma mån, som kommunikationerna utvecklats och möjliggjort en allt snabbare befordran af posterna. I förevarande afseende ställas sålunda från både tidningsutgifvares och allmänhetens sida enahanda kraf på postverket i fråga om snabbhet i expeditionen af tidningar.

Den tid, som kräfvcs för tidningarnas expedition dels å inlemningspostanstalten och dels å utdelningspostanstalterna, beror till stor del af det skick, hvari tidningarna aflemnas till postbehandling. Ju mindre arbete, som å vederbörande postanstalter erfordras för tidningarnas vikning, sortering, inslagning och förseende med adresser o. s. v., dess mera kan också den tid förkortas, inom hvilken tidningarna skola vara inlemnade till posten eller kunna utdelas till vederbörande abonnenter.

För närvarande finnas i ofvannämnda afseende icke några bestämmelser, utan tidningarna kunna aflemnas till posten i nästan oförändradt samma skick, som de hafva, då de lemna tryckpressen. Visserligen tryckas åtskilliga af de större tidningarna numera i sådana pressar, som leverera hvarje särskildt tidningsexemplar för sig, viket i ett sådant format, som utan vidare lämpar sig för postbehandlingen å afgångspostanstalten och äfven å adresspostanstalterna kräfvcr ett jmförelsevis mindre omständligt arbete. Men flera, i synnerhet mindre tidningar aflemnas fortfarande alldeles utan någon vikning och erfordra derfor

åtskilligt arbete och dermed följande tidsförlust, innan de äro i ordning för afsändning eller utdelning.

I den af Generalpoststyrelsen den 9 september 1899 utfärdade allmänna poststadga föreskrifves beträffande inlemningstiden för abonnerade tidningar, att dessa skola hafva till vederbörande postanstalt inkommit minst två timmar före affärdandet från postanstalten af den för tidningarnas befordran afsedda post, äfvensom att bilagor, hvilka skola åtfölja abonnerade tidningar, böra vara till vederbörande postanstalt aflemnade senast vid aflemmandet af sjelfva tidningsnumret.

För vanliga brefpostförsändelser är inlemningstiden bestämd till minst en timme, och gäller dessutom, att dylika försändelser, som senare inkommit till postanstalten, likväl i regel expedieras med första tillgängliga postlägenhet, derest de å postanstalten inlemnats minst 15 minuter eller i breflåda, som är anbragt inom eller vid postanstalten, nedlagts minst 5 minuter före postens affärdande från postanstalten.

* Eftersom de sålunda angifna inlemningstiderna äro fastställda med hänsyn till behovet af tillräcklig tid för postpersonalen att medhinna behandlingen af post med den omfattning, som vanligen förekommer, lemnas tillika föreskrift derom, att korrespondent, som har att afsända postförsändelser till sådant antal, att deras behandling kan antagas i väsentlig mån öka arbetet vid inlemningspostanstalten, bör låta sig angeläget vara att aflemna försändelserna så tidigt, som förhållandet i sådant fall kräfver.

Hvad derefter angår tiden för ankommande tidningars tillhandahållande till vederbörande abonnenter, gäller enligt ofvan anförda poststadga såsom allmän regel, der icke på grund af särskilda lokala förhållanden undantag medgifvits, att till fast postanstalt ankommen post bör vara fullt ordnad för utdelande senast en timme efter postens ankomst till postanstalten.

Derest emellertid antalet med posten ankomna, två gånger i veckan eller mindre ofta utkommande tidningar, å hvilka genom postverket abonnerats, är så stort, att posten i sin helhet icke kan blifva färdig till utdelande senast en timme efter ankomsten, gäller i fråga om post, som till postanstalt ankommer under

tiden 7 f. m.—7 e. m., att behandlingen af sådana tidningar uppskjutes, till dess den öfriga posten hunnit ordnas och utdelas. Enahanda gäller beträffande korsbandsförsändelser.

Har vid postkontor å ort, der postverket anordnat lokalbrefbäring, abonnement egt rum å sådan, i orten utkommande tidning, som kan blifva föremål för lokalabonnement genom postverket, gäller beträffande de sålunda abonnerade tidningsexemplaren, att, om, vid förekommande tillfällen, utkommande nummer icke kunna med den efter deras aflemnande till postkontoret först utgående breffbäringstur utbäras till vederbörande abonnenter, utan att sådant länder till förfång för öfriga ankomna brefpostförsändelser, med utbäringen af de ifrågavarande numren af tidningen anstår till nästa lämpliga breffbäringstur derefter.

Ofvannämnda för postabonnerade tidningar föreskrifna inlemningstid är utan tvifvel för åtskilliga, i synnerhet dagligen utkommande tidningar till ganska mycket förfång, då derigenom det lätt nog kan blifva omöjligt att i tidningarna införa viktiga nyheter och meddelanden, som i sista stund komma redaktionerna till handa. Denna tid skulle emellertid helt säkert kunna ej oväsentligt förkortas, om tidningsutgifvarne sjelfve påtoge sig en del af det arbete, som för närvarande utföres å den postanstalt, der tidningarna inlemnas.

Redan nu finna åtskilliga tidningsutgifvare med sin fördel förenligt att påtaga sig en hel del bestyr för att kunna expediera tidningarna direkt till postkupé och såmedelst förkorta inlemningstiden för dessa tidningar. I dylika fall ikläder sig vederbörande utgifvare ansvaret för tidningsexemplarens behöriga fördelande på särskilda postanstalter och paketerande, paketerans förseende med vederbörlig påskrift, paketers eller påsars förpackning i säckar och säckarnes aflemnande till postkupé.

Styrelsen för Södra Sveriges pressförening uttalar i sitt till komiterade afgifna yttrande, att erfarenheten visat, att de bestyr, som sålunda ombesörjas af tidningsutgifvarne, icke synnerligen mycket betunga dessa, men medföra åtskilliga beaktansvärda fördelar i afseende å utgifningstiden. Under förutsättning att stadgandena i förevarande afseende något förenklades och re-

formerades, lemnar bemälda styrelse till och med oafgjordt, hvilket vore att föredraga, antingen att stadga skyldighet för tidningsutgifvare att ombesörja ofvannämnda bestyr med tidningarnas fördelning o. s. v. eller att såsom hittills söka få detta genomfördt på frivillighetens väg.

Då komiterade af skäl, som ofvan anförts, ansett sig icke kunna yrka på ett allmännare genomförande af tidningarnas expedition direkt till postkupé, vilja komiterade för sin del ej heller ifrågasätta att införa ett generelt stadgande om nyssnämnda åligganden för alla utgifvare af tidningar, derå abonnement genom postverket egt rum. Genom ett sådant stadgande skulle visserligen tidningsutgifvarnes eget intresse af inlemningstidens förkortande kunna på det kraftigast möjliga sätt tillgodoses, och de flesta större tidningar skulle väl derföre också lättare finna sig uti att efterkomma ett stadgande i nyssnämnda riktning; men det skulle för de mindre ofta utkommande tidningarna, hvilka ej hafva så stor personal att tillgå för de ifrågavarande göromålens verkställande, och för hvilka det ej heller torde i allmänhet vara så angeläget att få inlemningstiden i möjligaste mån förkortad, utan tvifvel medföra afsevärda svårigheter.

Deremot synes det ej böra beträffande tidningar i allmänhet möta allt för stora svårigheter att uppfylla den fordran, hvars billighet äfven framhållits af såväl nyssnämnda styrelse som ock Göteborgs journalistklubb, nemligen att till underlättande af postverkets arbete tidningarna vid aflemnandet till posten skola vara vikna eller falsade. Detta iakttages redan för närvarande beträffande en hel del större tidningar, vid hvilkas tryckning användas särskilda s. k. falsmaskiner. Men äfven om med afseende å de tidningar, hvilka icke hafva sådana maskiner till sitt förfogande, det kan synas i viss mån betungande att verkställa ifrågavarande arbete, så är detta emellertid för postverket med den stora mängd af tidningar, som skola inom posten samtidigt behandlas, af så stor vikt, att nämnda fordran synes böra för postbehandlingsens fortskyndande uppställas beträffande alla tidningar.

Komiterade anse följaktligen, att tidningarna vid aflemnan-

det till posten städse böra hafva ett format, som lämpar sig för postbehandlingen. Såsom ett passande maximum för detta format hafva komiterade tänkt sig ett ytinnehåll af 15 kvadratdecimeter, hvilket omfång, enligt verkställd undersökning, icke synes för närvarande öfverskridas af någon tidning, som i viket format aflemnas till posten; och böra tidningarna för att icke öfverskjuta sagda mått vara vikna, hvarje exemplar för sig. Förekommande bilagor böra vara inlagda i de nummer, hvilka de åtfölja. Vid postbehandlingen skall sålunda i regel hvarje tidningsnummer med allt hvad dertill hör kunna af vederbörande expedient fattas med ett enda grepp.

Genom hvad komiterade sålunda ifrågasatt, bör visserligen en ej obetydlig förkortning kunna åstadkommas i tiden för de postabonnerade tidningarnas postbehandling. Men denna förkortning, hvilken synes hufvudsakligen böra framträda å inlemningspostanstalten, hvarest inlemningstiden för tidningarna torde kunna i förhållande dertill inskränkas, och blott i mindre mån å den postanstalt, derifrån tidningarna skola utdelas, lärer i allt fall icke kunna blifva så stor, som med hänsyn till en snabb expedition af tidningarna vore önskvärdt.

*Tidningars
försändande
utan post-
abonnement.*

Då emellertid komiterade icke trott sig böra i fråga om postabonnerade tidningar i allmänhet ställa större anspråk på tidningsutgifvarne, än ofvan nämnts, hafva komiterade följaktligen vidare haft att öfverväga, om icke på annat sätt utgifvarnes och allmänhetens intresse af den minsta möjliga tidsutdrägt vid tidningarnas postbehandling och expedition skulle kunna i högre grad tillgodoses och samtidigt postverkets besvär med de betungande tidningsgöromålen minskas utan men för postverkets inkomster.

Den snabbaste expeditionen af tidningarna eger rum vid försändning såsom korsband. De särskilda tidningsförsändelserna äro då vid aflemmandet till posten i det skick, att de i regel blott behöfva vägas och frankeras, för att efter sortering kunna vidare befordras; och på adresspostanstalten kräfves icke från postverkets sida någon åtgärd utöfver hvad som eger rum

vid vanliga brefpostförsändelsers utdelande till vederbörande adressater.

På grund af den betydligt enklare postbehandling, som sålunda erfordras för de under band försända tidningarna, har också detta försändningssätt städse ansetts vara för postverket förmånligare än försändning efter abonnement, som tagits genom postverkets förmedling; och har den nedsättning i eljest utgående korsbandsporto, som enligt gällande bestämmelser tillgodonjutes vid försändning af inländska tidningar under band, tillkommit för att så mycket som möjligt befordra korsbandsförsändning af tidningarna.¹⁾

Af den statistiska öfersigt, som i tab. C här nedan meddelas öfver ifrågavarande del af poströrelsen, visar det sig emellertid, att försändning af tidningar under band visserligen ökats ej obetydligt under perioden 1884—1898²⁾; men hvarken har denna ökning varit på långt när så stor som tillväxten i befordran af postabonnerade tidningar, ej heller är antalet under korsband försända tidningar af någon vidare betydenhet i jämförelse med antalet af de tidningar, som expedieras efter förskrifning genom postverket.

Det torde väl kunna antagas, att en höjning i postafgifterna för de sistnämnda tidningarna skall åstadkomma någon ökning i försändningen af tidningskorsband, men så länge nuvarande minimiafgifter för dessa bibehållas, synes detta försändningssätt fortfarande icke kunna i regel komma till användning annat än vid försändande af flera tidningsexemplar till en och samma adressat. Att söka åstadkomma en ökad korsbandsförsändning af tidningarna genom att sänka de i sådant hänseende nu gällande afgifterna hafva komiterade ej funnit tillrädligt, hufvudsakligen emedan derigenom, så länge de för andra korsbandsförsändelser stadgade portosatser bibehållas, faran för missbruk af det för tidningarna föreskrifna lägre porto skulle komma att ökas och

¹⁾ Jfr sid. 21 o. f. samt 24 o. f.

²⁾ Tillväxten under den ifrågavarande perioden har för tidningskorsband varit något större än för andra under band försända trycksaker: de förra försändelserna hafva ökats från 5'1 mill. till 16'9 mill., men de senare från 3'2 mill. år 1884 till 8'0 mill. år 1898.

ett sådant missbruk, om det vunne någon större utsträckning, skulle kunna betänkligt minska postverkets inkomster.

Komiterade hafva därför ansett sig böra undersöka, huruvida den snabbare postbehandling, som eger rum vid korsbandsförsändningen, skulle kunna mot lägre afgifter komma tidningarna till del, utan att risken för missbruk i användningen af detta försändningssätt blefve i nämnvärd mån ökad.

Ett sådant expeditionssätt hafva komiterade trots sig finna i den försändning af tidningar, som för närvarande praktiseras inom norska postverket. Såsom närmare inhemtas af den härvid fogade redogörelse för bestämmelser angående tidningars postbefordran i vissa främmande länder, tillgår vid försändning af tidningar genom norska postverket sålunda, att samtliga de på en gång af vederbörande utgifvare till posten öfverlemnade tidningsexemplaren vägas tillsammans, hvarefter en viss afgift beräknas för den sammanlagda vigten af de på detta sätt expedierade tidningarna. De särskilda tidningsexemplaren äro i regel försedda med fullständiga adresser, och tidningar till samma ort äro sammanslagna i bundtar eller paket.

Komiterade anse, att det skulle lända både tidningarna och postverket till stor fördel, om ett sådant försändningssätt blefve infördt äfven hos oss. Postbehandlingen å inlemningspostanstalten är vid denna försändning ännu enklare än vid vanlig korsbandsförsändning, hvadan inlemningstiden bör kunna i motsvarande mån förkortas. På adresspostanstalterna undergå tidningarna i regel samma behandling som andra korsband, då någon adresspåskrifning ej kommer i fråga. Postverkets åtgöranden äro alltså vid dylik tidningsförsändning inskränkta till det minsta möjliga; och bör följaktligen också å ena sidan den tid, som postbehandlingen kräfver, kunna i möjligaste mån förkortas, och å andra sidan genom minskningen i tidningsbestyren äfven kunna åstadkommas någon nedsättning i postverkets af dessa bestyr betingade utgifter.

Vidare synes fara för att ett dylikt försändningssätt missbrukas till spridande af andra trycksaker än tidningar kunna utan svårighet förebyggas, derigenom att särskildt ansvar stadgas för sådant

missbruk. Då afsändaren i regel måste antagas vara tidningens utgifvare, bör en sådan ansvarsbestämmelse kunna, der så erfordras, lätt nog göras fullt effektiv.

En förutsättning för sådan tidningsförsändning, som nu är nämnd, synes vara, att postverket icke tager befattning med sjelfva abonnementens förmedlande. Ty om vid abonnement genom postverket i eljest vanlig ordning tidningsexemplaren blefve genom vederbörande utgifvares försorg försedda med adresser, så skulle från postverkets sida icke utan särskilda, postbehandlingen fördröjande anordningar kunna utöfvas nödig kontroll derå, att ej flera exemplar blefve försända än det antal, för hvilket postbefordringsafgifter blifvit erlagda. Det torde sålunda böra öfverlätas åt tidningsutgifvarne sjelfve att sörja för, att abonnement eger rum; och skulle detta följaktligen komma att ske antingen direkt hos utgifvaren eller genom ombud, som för dennes räkning emottog abonnement och ombesörjde tidningarnas requisition.

I öfverensstämmelse med hvad som tillförene egt rum vid fastställandet af gällande särskilda portosatser för tidningskorsband i allmänhet, anse komiterade, att äfven den afgift, som skall till postverket erläggas vid nu ifrågavarande korsbandsförsändning af tidningar, bör bestämmas med hänsyn till beloppet af postafgiften vid abonnement genom postverkets förmedling; och då postverket skulle befrias från en stor del af de bestyr, som förorsakas af de postabonnerade tidningarna, bör i regel den förra afgiften i förhållande dertill vara lägre än den senare. Ty äfven om den snabbare postbehandling och deraf följande kortare inlemningstid, som det nya försändningssättet bör möjliggöra, måste anses medföra en afsevärd fördel för tidningsutgifvarne, så lära dock dessa svårligen åtaga sig att sjelfva ombesörja det betydliga arbete med afseende å abonnementens verkställande och tidningarnas expedition, som vid postabonnement utföres genom postverkets försorg, så vida icke äfven någon nedsättning i de till postverket utgående afgifter kan derigenom vinnas.

Nedanstående tabell innehåller i kol. 5 en öfersigt öfver de belopp per kilogram, som för olika tidningsgrupper i medeltal

motsvaras af de postafgifter, hvilka komiterade föreslagit för postabonnerade tidningar.

1.	2.	3.	4.	5.
Tidningar med följande antal nummer:	Föreslagen postafgift per nummerex. vid postabonement.	Medelvigt per nummerex.	Antal nummerex. per 1.000 gr.	Den föreslagna afgiften (kol. 2) motsvarar per 1.000 gr.
	Öre.	Gram.	St.	Öre.
a) mer än 7 (12) i veckan	0'45	32	31	14'06
b) 7 i veckan	0'60	43	23	13'95
c) 6 " "	0'55	32	31	17'19
d) 5 " "	0'45	21	48	21'43
e) 4 " "	0'58	32	31	18'12
f) 3 " "	0'62	33	30	18'79
g) 2 " "	0'60	31	32	19'35
h) 1 " " ¹⁾	0'89	34	29	26'18
i) högst 1 i mån.	3'24	40	25	81'00
j) obestämdt.....	0'35	15	67	23'33
Medeltal	0'63	33	30	19'09

Det framgår af denna tabell, att enligt komiterades förslag medelbeloppet af postafgiften per kilogram för mindre ofta utkommande tidningar är ej oväsentligt högre än för tidningar, som utgifvas med flera nummer i veckan.

Detta förhållande står i öfverensstämmelse med de principer, på hvilka enligt förslaget afgiftsberäkningen bör grundas. Den till postverket utgående afgiften för postabonnerade tidningar skall nemligen enligt komiterades förslag bestämmas icke blott med hänsyn till det arbete och de omkostnader, som tidningarnas postbehandling och befordran vålla postverket, utan äfven i förhållande till de åligganden, som tillkomma postverket i följd af dess befattning med uppbörd af prenumerationsmedlen och tidningarnas beställning hos vederbörande utgifvare. Då nu de delar af postafgiften, hvilka äro afsedda att bereda postverket godtgörelse i sistnämnda hänseenden, bestämmas utan hänsyn

¹⁾ Innefattande tidningar, som utkomma mer än 1 gång i mån., men ej öfver 1 gång i veckan.

till vigten af den vid hvarje abonnement levererade pappers mängden och följaktligen kunna uppgå till samma belopp för olika viktquantiteter, blifva de också, för hvarje vigtenhet räknadt, i regel jemförelsevis större, ju mindre den i abonnementet ingående pappersmängden är. Då denna åter är väsentligen beroende af antalet utkommande nummer af tidningen, så att den är proportionsvis mindre, ju mindre ofta tidningarna utkomma, följer deraf också, att postafgiften i sin helhet kommer att för tidningar, som utgifvas med ett mindre antal nummer i veckan, i regel uppgå till större belopp per kilogram än för tidningar, som utkomma oftare. Postafgiften per kilogram af postabonnerade tidningar kommer sålunda att i förhållande till antalet utgifna nummer i veckan utvisa en fallande skala, som innebär i viss mån en rabatt för oftare utkommande tidningar.

Vid sådant förhållande synes det komiterade vara skäligt, att också beloppet af den afgift, som skall erläggas vid tidningarnas taxering efter sammanlagd vikt, sättes lägre för tidningar, som utkomma oftare, än för dem, som utgifvas färre antal gånger.

Visserligen komma derigenom olika afgifter att uppbäras för olika tidningar. Men äfven om det ur expeditionel synpunkt skulle för posttjensten vara en fördel, derest ifrågavarande afgift utginge för alla tidningar med ett och samma belopp, torde dock ett sådant förhållande ej böra tillmätas afgörande betydelse gent emot de omständigheter, hvilka synas tala för afgiftens bestämmande till olika belopp för olika tidningsgrupper.

Af hvad redan anförts med afseende å postafgiften för tidningar, som förskrifvits genom postverkets förmedling, framgår, att, om befodringsafgiften per kilogram af tidningarnas sammanlagda vikt bestämmes till ett och samma belopp för alla tidningar, dessa skola i fråga om användningen af det nya försändningssättet komma i mycket olika ställning. Medan detta nemligen för tidningsgrupperna med mindre antal nummer i veckan skulle kunna medföra en ganska betydande nedsättning i postbefodringsafgifterna, skulle åter för de oftare utkommande tidningarna antingen denna nedsättning blifva högst obetydlig, eller

kanske till och med icke alls någon lindring uppstå i afgifterna till postverket.

Att åter sätta beloppet af den ifrågavarande befodringsafgiften så lågt, att taxering efter sammanlagd vikt skulle kunna med fördel användas i fråga om alla tidningar, har synts komiterade betänkligt, emedan derigenom fara synes lätt kunna uppstå, att, om denna tidningsförsändning får en mera betydande omfattning, postverket skall derå göra ansenliga förluster genom de dryga omkostnaderna för tidningarnas transport och tillhållande till vederbörande adressater. Och då det är omöjligt att på förhand bedöma, i hvilken omfattning ifrågavarande nya försändningssätt kan komma att användas, synes det komiterade icke vara rådligt att utsätta postverket för en sådan fara.

Till ytterligare stöd för den uppfattning, att den ifrågavarande postbefodringsafgiften bör bestämmas till ett lägre belopp för tidningar, som utkomma oftare, än för dem, som utgifvas mindre ofta, må här framhållas, hursom vid den i viss mån liknande tidningsbefodraren, som eger rum inom det norska postverket, befodringsafgiften utgår med 12½ öre per kilogram för tidningar, som utkomma 3 gånger i veckan eller oftare, men med 15 öre per kilogram för tidningar, som utkomma mindre ofta än 3 gånger i veckan.

Tidningsförsändelsernas taxering efter olika afgifter för olika tidningsgrupper synes ej heller böra förorsaka väsentligen andra praktiska svårigheter, än som för närvarande föranledas deraf, att postafgifterna för korsband, innehållande trycksaker, böra beräknas efter olika grunder, allt efter som försändelserna äro adresserade till orter inom eller utom landet samt, i förra fallet, innehålla inländska tidningar och tidskrifter eller andra trycksaker.

Då komiterade, på grund af hvad sålunda anförts, ansett sig böra med afseende å tidningarnas taxering efter sammanlagd vikt föreslå olika afgifter för olika grupper af tidningar, hafva komiterade vidare haft att undersöka, på hvad sätt tidningarna lämpligen borde i förevarande hänseende grupperas, och hafva derved funnit sig böra förorda följande fördelning af tidningarna:

1:o) tidningar, som utkomma mer än 7 gånger i veckan;

- 2:o) tidningar, som utkomma 6 eller 7 gånger i veckan; samt
 3:o) tidningar, som utkomma mindre ofta.

Hvad angår afgiftsbeloppen, som för de olika tidningsgrupperna böra bestämmas med hänsyn till den nedsättning i afgifterna vid postabonnement, hvilken betingas af minskningen i postverkets bestyr, synes i fråga om gruppen 1:o), för hvilken den föreslagna postafgiften vid abonnement genom postanstalt motsvarar 14·06 öre per kilogram, ett belopp af 10 öre per kilogram vara lämpligt.

För gruppen 2:o) motsvarar afgiften vid postabonnement enligt komiterades förslag 16·36 öre per kilogram; och synes i betraktande deraf den nu ifrågavarande afgiften böra för denna grupp bestämmas till 12 öre.

Vidkommande slutligen gruppen 3:o), för hvilken afgifterna vid postabonnement motsvara i medeltal 21·49 öre per kilogram, hafva komiterade ansett afgiften i fråga böra sättas till 15 öre per kilogram.

Skilnaden mellan de till postverket utgående afgifterna vid postabonnement enligt komiterades förslag och de nu ifrågavarande befodringsavgifterna skulle sålunda för de båda första grupperna blifva i det närmaste lika stor, eller något mera än 4 öre per kilogram, men för den sista gruppen större, eller nära 6 1/2 öre per kilogram. Afgiften för denna grupp har nemligen ansetts icke böra sättas högre än till 15 öre per kilogram, hvilket belopp motsvarar den högsta afgiften i Norge, der likväl postverket icke blott ombesörjer tidningarnas befodran och tillhandahållande till vederbörande adressater, utan äfven förmedlar sjelfva abonnementens verkställande. Att åter för vare sig sistnämnda eller någon af de öfriga grupperna bestämma en lägre afgift, än som nu blifvit föreslagen, hafva komiterade ej ansett vara tillrädligt, emedan derigenom icke blott den af komiterade åsyftade ekonomiska fördelen för postverket af ifrågavarande tidningsbefodran blefve i hög grad förringad, utan äfven postverket skulle kunna utsättas för möjligheten att göra ej obetydliga förluster å denna nya rörelsegren.

Sammanfattande hvad i förevarande afseende blifvit här

ofvan anfördt, föreslå komiterade, att vid tidningsförsändelsers taxering efter sammanlagd vigt postbefordringsafgiften må bestämmas sålunda:

1:o) för tidning, som utkommer mer än 7 gånger i veckan: 10 öre per kilogram;

2:o) för tidning, som utkommer 6 eller 7 gånger i veckan: 12 öre per kilogram; samt

3:o) för tidning, som utkommer mindre ofta: 15 öre per kilogram.

Vigten bör beräknas i kilogram och hektogram. Delar af hektogram räknas lika med helt hektogram.

Erlägges afgiften kontant vid tidningarnas aflemnande, bör vigten beräknas endast i helt eller halft kilogram, så att öfverskjutande delar af kilogram, der så erfordras, afrundas uppåt till närmast högre helt eller halft kilogram. Varder deremot vigten bokförd för att läggas till grund för afgiftens beräkning och liqviderande vid utgången af månad eller qvartal, bör vigten för hvarje gång beräknas i kilogram och hektogram; men vid de särskilda vigtbeloppens sammanslagning vid betalningstermins slut iakttages enahanda afrundning af vigten, som ofvan nämnts.

Der vid afgiftens erläggande, vare sig detta sker omedelbart vid aflemnandet eller först vid utgången af vissa betalningsterminer, uppkomma delar af öre, afrundas dessa uppåt till helt öretal.

Då det ifrågavarande försändningssättet egentligen bör användas endast af tidningsutgifvare i fråga om tidning, som af honom utgifves, i och för tidningens försändande till abonnenter, som direkt hos utgifvaren eller på annat sätt utan postverkets förmedling reqvirerat exemplar af tidningen, bör det följaktligen också endast komma till användning vid försändande af ett större antal tidningsexemplar på en gång; och hafva komiterade i betraktande deraf ansett sig böra föreslå ett visst minimibelopp af den afgift, som skall för hvarje gång utgå. Detta har syns lämpligast böra bestämmas sålunda, att för hvarje gång tidning varder till postbefordran på ifrågavarande sätt aflemnad, afgift skall beräknas för minst 2 kilogram, hvilket efter medelvigten af tidningarna år 1898 motsvarar omkring 60 nummerexemplar.

III. Författningsförslag.

Sedan komiterade i den föregående framställningen redogjort för de ändringar, hvilka enligt komiterades åsigt böra i gällande vilkor för tidningars postbefordran genomföras hufvudsakligen i fråga om afgifterna till postverket för sådan befordran, få komiterade vidare afgifva förslag till Kongl. kungörelse angående vilkoren för postbefordran af tidningar och andra periodiska skrifter.

Beträffande de nya eller ändrade bestämmelser, som innefattas i detta förslag, få komiterade hänvisa dels till hvad i det föregående blifvit i sådant afseende anfördt, dels ock till efterföljande särskilda motivering.

Förslag
till
Kongl. kungörelse
angående
**vilkoren för postbefordran af tidningar
och andra periodiska skrifter.**

§ 1.

Hvad i denna kungörelse stadgas beträffande tidningar, gäller äfven med afseende å periodiska skrifter i allmänhet.

§ 2.

Mom. 1. För att vinna postbefordran på de vilkor, som här nedan föreskrifvas, skall tidning vara efter anmälan af vederbörande utgifvare införd i tidningsregister, som föres hos generalpoststyrelsen.

Mom. 2. Utkommer tidning i upplagor med olika pris eller olika antal nummer eller väsentligen olika innehåll, bör hvarje sådan upplaga vara i behörig ordning införd i tidningsregistret.

§ 3.

Mom. 1. Tryckalster, som efter abonnement hållas allmänheten till handa, kunna med de i detta moment

angifna undantag införas i tidningsregistret, såvida på anmälan om deras utgifvande bevis enligt tryckfrihetsförordningen blifvit af chefen för justitiedepartementet meddelade.

I tidningsregistret må ej införas:

1:o) tryckalster, om hvilket på grund af innehållets beskaffenhet eller eljest måste antagas, att det skall omfatta endast ett begränsadt antal nummer eller häften och efter utgifvande deraf upphöra att vidare utkomma;

2:o) tryckalster, hvars innehåll uteslutande eller i väsentlig mån består af större arbeten, eller af särskilda delar af sådana, afsedda att fortsättas från det ena numret eller häftet till det andra;

3:o) tryckalster, hvars innehåll uteslutande eller hufvudsakligen utgöres af en eller flere enskilda firmors eller personers kataloger eller priskuranter;

4:o) tidning, hvars benämning antingen är alldeles lika med titeln å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret, eller ock med dylik titel företer sådan likhet, att tidningarna lätt kunna förvexlas.

Generalpoststyrelsen eger, der sådant anses nödigt, infordra profnummer af tryckalster, som varder anmäldt till införande i tidningsregistret.

Mom. 2. Af statsmyndigheter utgifna, nummervis utkommande författningssamlingar och tillkännagifvanden äfvensom Riksdagens protokoll med dertill hörande bihang kunna i registret införas utan hinder deraf, att de icke uppfylla de vilkor, som i moment 1 af denna paragraf stadgas.

§ 4.

Mom. 1. Tidning eller tidningsupplaga, af hvilken under ett kalenderår icke utkommit något nummer, skall såsom upphörd afföras ur registret.

Mom. 2. Befinnes tryckalster, som blifvit i tidningsregistret infördt, sedermera i något afseende strida mot hvad i § 3 mom. 1 stadgas, eger generalpoststyrelsen förordna, att sådant tryckalster uteslutes ur tidningsregistret.

§ 5.

Mom. 1. Önskar utgifvare af tidning, att denna skall hållas vederbörande till handa efter abonnement genom postverkets förmedling, bör han anmäla tidningen till införande i tidningstaxa, som för hvarje år utfärdas af generalpoststyrelsen.

Äro i taxan införda olika upplagor af en och samma tidning, anses i fråga om abonnement genom postverkets förmedling hvarje upplaga såsom en särskild tidning.

Mom. 2. Å tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, medgifves icke abonnement vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves.

§ 6.

Vid abonnement å tidning genom postverkets förmedling har abonnenten att i förskott för den tid, hvarför abonnementet sker, erlægga såväl den utgifvaren tillkommande prenumerationsavgift, der sådan förekommer, som ock belöpande avgift till postkassan.

§ 7.

Prenumerationsavgifter för tidningsexemplar, som förskrifvits genom postverkets förmedling, varda af postverket redovisade till vederbörande utgifvare, sedan minst ett nummer af de sålunda förskrifna exemplaren blifvit i behörig ordning aflemnadt till postbefordran; dock att vid redovisning af prenumerationsmedel för tidning, hvilken, sedan den börjat utgifvas, ännu ej har regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart derpå följande kalenderkvartal, må, såvida icke utgifvaren ställer säkerhet, som varder af generalpoststyrelsen godkänd, innehållas, hvad af erlagda prenumerationsavgifter anses motsvara återstående nummer af de genom postverket förskrifna exemplar af tidningen.

§ 8.

Mom. 1. Postavgiften för tidning, som varder genom postverkets förmedling förskrifven, utgöres af dels förskrifningsavgift och dels befordringsavgift.

Mom. 2. Förskrifningsavgiften utgår med:

a) 10 öre för hvarje abonnement utan hänsyn till den tid, för hvilken abonnementet tages; och

b) 2 procent af den utgifvaren tillkommande prenumerationsavgift, dock ej under 5 öre, allt räknadt för helt år och i förhållande dertill för kortare abonnements-tider.

Mom. 3. Befordringsavgiften beräknas för år och i förhållande dertill för kortare abonnements-tider sålunda:

a) 12 öre för hvarje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mer än 7 nummer i veckan, 12 öre för hvart och ett af 7 nummer och 6 öre för hvarje

öfverskjutande nummer i veckan; skolande tidning, hvilken utkommer mindre ofta än en gång i veckan, äfvensom de i § 3 mom. 2 omförmälda tryckalster räknas lika med tidning, som utgifves med ett nummer i veckan, hvarjemte i fråga om tidning, som under olika tider af året utkommer med olika antal nummer i veckan, afgiftsberäkningen bör grundas på medeltalet af de sålunda förekommande nummerantal med afjemning, der så erfordras, till närmast högre hela tal; och

b) 6 öre för hvarje helt eller påbörjadt kilogram af tidningens sammanlagda vigt under nästföregående helårsperiod, räknad från och med den 1 oktober till och med den 30 september; skolande helårsvigten för tidning, som börjat utkomma under loppet af eller efter denna period, beräknas i förhållande till vigten af utgifna nummer af tidningen och för ny tidning med ledning af utgifvarens uppgift om tidningens blifvande vigt. Tidning åtföljande afgiftsfria bilagor skola inberäknas i tidningens vigt.

Mom. 4. Der vid sammanläggning af de i postafgiften ingående särskilda belopp uppkomma bråkdelar af öre, afrundas dessa uppåt till helt öretal.

Mom. 5. För hvarje gång, abonnement å tidning vid postanstalt sker, skall beloppet af postafgiften, ehvad abonnementet afser längre eller kortare tid, alltid utgöra minst 20 öre för hvarje särskildt tidningsexemplar.

Mom. 6. Ingår öretal i den abonnementsafgift, som abonnent har att å postanstalt erlägga, bör detta alltid kunna jemnt delas med 5; och skall fördenskull antingen den af utgifvaren betingade prenumerationsafgift eller, der sådan ej förekommer, postafgiften höjas med det belopp, som derfor erfordras.

Mom. 7. Skulle tidning upprepade gånger utkomma med större antal nummer i veckan, än som legat till grund för postafgiftens beräkning, eger generalpoststyrelsen förordna om afgiftens höjande för exemplar af tidningen, som derefter förskrifvas; och åligger i sådant fall tidningens utgifvare eller den, till hvilken prenumerationsmedlen skola af postverket redovisas, att för hvart exemplar af tidningen, som, efter det förordnande om postafgiftens höjning trädt i kraft, varder aflemnadt till postbefordran efter den lägre afgiften, erlägga ett mot skilnaden i postafgifter svarande belopp, hvilket må vid sedermera skeende redovisning för influtna prenumerationsmedel innehållas.

Enahanda gäller, om vigten af tidning, som ej utkommit under den i moment 3 b) här ofvan omförmälda tidsperiod, skulle visa sig i väsentlig mån öfverstiga, hvad som motsvarar den beräknade helårsvigten af tidningen.

Mom. 8. Utgifvare af i tidningstaxan införd tidning vare pliktig att till vederbörande postanstalt af hvarje utkommande nummer öfverlemna ett fullständigt exemplar, innehållande jemväl sådana bilagor, som här ofvan i moment 3 nämnas.

§ 9.

Mom. 1. Vid aflemnande till postbefordran böra tidningar, som blifvit genom postverkets förmedling förskrifna, vara vikna, hvarje exemplar för sig, i ett format, som lämpar sig för postbehandlingen och i hvarje fall ej må öfverskrida ett yttinnehåll af 15 kvadratdecimeter.

Mom. 2. Tidning, som skall befordras efter abonnement genom postverkets förmedling, får icke vara inbunden samt ej heller med dertill hörande afgiftsfria bilagor i vikt öfverstiga 150 gram.

Hvad sålunda föreskrifvits, ege icke tillämpning med afseende å de i § 3 mom. 2 omförmälda tryckalster.

§ 10.

Mom. 1. Har tryckalster blifvit af anledning, som i § 4 mom. 2 omförmäles, uteslutet ur tidningsregistret, skall, om dessförinnan abonnement derå mottagits genom postverket och belöpande afgifter därför uppburits, postbefordringen till abonnenterna under den tid, ifrågavarande abonnement omfatta, fortgå i enahanda ordning, som i afseende å genom postverket förskrifna tidningar iakttages.

Mom. 2. Skulle tidning upphöra att vidare utgifvas, innan den tid tilländagått, för hvilken abonnement derå vid postanstalt skett, eger abonnenten att å postanstalten vid anmälan återbekomma så mycket af den erlagda befodringsafgiften, som belöper för hvarje helt kvartal af den efter tidningens upphörande återstående abonnentstiden.

Mom. 3. För den förlust, som i öfrigt drabbar abonnent genom upphörande af tidning, hvarå abonnement vid postanstalt egt rum, ikläder sig postverket icke någon ansvarighet; åliggande det dock vederbörande posttjenstemän att lemna abonnenten allt det biträde, som skäligen kan ifrågakomma, för att han må komma i åtnjutande af den ersättning, som i dylikt fall möjligen kan erhållas.

§ 11.

Mom. 1. Varda tidningsexemplar, som blifvit i annan ordning än genom postanstalt förskrifna, af vederbörande utgifvare till postanstalt i den ort, der tidningen utgifves, aflemnade till postbehandling såsom korsbandsförsändelser, må, efter anmälan af utgifvaren, postbefordringsafgiften beräknas efter sammanlagda vigten af de på en gång till postbehandling aflemnade försändelser; och skall i sådant fall afgiften utgöra för hvarje vigt af ett kilogram:

1:o) för tidning, som utkommer mer än 7 gånger i veckan, 10 öre;

2:o) för tidning, som utkommer 6 eller 7 gånger i veckan, 12 öre; samt

3:o) för tidning, som utkommer mindre ofta, 15 öre.

Postbefordringsavgift enligt dessa grunder må, hvar gång tidningar aflemnas till postbehandling, ej beräknas för mindre vigt än två kilogram.

Vigten beräknas i kilogram och hektogram. Uppkomma vid vägning delar af hektogram, afrundas dessa uppåt till helt hektogram.

Vid afgiftens erläggande böra uppkommande delar af kilogram afjemnas till närmast högre helt eller halft kilogram, äfvensom bråkdelar af öre afrundas uppåt till helt öretal.

Mom. 2. Der i särskilda fall Kongl. Maj:t finner omständigheterna sådant föranleda, må de i moment 1 af denna paragraf stadgade vilkor tillämpas äfven i afseende å tidningsexemplar, som af annan än veder-

börande utgifvare aflemnas till postbehandling såsom korsbandsförsändelser.

Mom. 3. Den, som, i syfte att undandraga postverket inkomst, till postbehandling enligt de här ofvan i denna paragraf stadgade villkor aflemnar försändelser, hvilka uppenbarligen icke böra komma i åtnjutande af sådan postbehandling, vare förfallen till böter från och med 5 till och med 50 kronor.

Mom. 4. Aflemnas tidningsexemplar i annan ordning, än som i moment 1 af denna paragraf stadgas, till postbefordran såsom korsbandsförsändelser, skall för hvar särskild försändelse, ehvad denna utgöres af ett eller flere exemplar af samma eller olika tidningar, befordringsafgiften utgöra 1 öre för hvar vikt af 50 gram eller del af 50 gram, dock att afgiften för hvarje försändelse ej må understiga 2 öre, om försändelsen å postanstalt behandlas utan att med post eller af landtbrefbärare fortskaffas, samt i andra fall 4 öre.

Mom. 5. I öfrigt varda å tidningar, som aflemnas till postbefordran såsom korsbandsförsändelser, tillämpade de bestämmelser, som i allmänhet gälla för befordran af sistnämnda försändelser, med undantag likväl för hvad rörande högsta vigten för hvar särskild försändelse finnes föreskrifvet.

§ 12.

Mom. 1. Såsom bilaga till tidning kan oinbundet tryckalster vinna postbefordran enligt de villkor, som här nedan i denna paragraf stadgas.

Mom. 2. Å tryckalster, hvilket är afsedt att såsom tidningsbilaga postbefordras, skall finnas i tryck angifvet, att det utgör bilaga till den tidning, som det åtföljer;

och skall i tidningen vara infördt tillkännagifvande derom, att bilagan åtföljer densamma.

Vid aflemnande till postbehandling bör bilaga vara inlagd i det tidningsexemplar, till hvilket bilagan hör.

Med hvarje särskildt tidningsexemplar kunna följa flere bilagor, dock ej mer än ett exemplar af en och samma bilaga.

Mom. 3. Följande bilagor skola, när de utan särskild betalning utöfver prenumerationspriset åtfölja tidning till alla dess abonnenter, och under vilkor att de vid aflemnande till postbehandling icke hafva ett format, som är afsevärdt större än det format, hvori hufvudnumret aflemnas till posten, anses såsom delar af tidningen och följaktligen utan särskild afgift med posten befordras, nemligen:

1:o) planscher, kartor och andra dylika bilagor, hvilka utgöra förklaring af eller eljest tydligen hänföra sig till innehållet i den tidning, som de åtfölja; samt

2:o) bihang, hvilka äro utgifna af tidningens redaktion för att utgöra tillägg till eller fortsättning af det tidningsnummer, som de åtfölja; dock med förbehåll att dessa bihang skola vara tryckta å samma ort som hufvudnumret.

Mom. 4. I öfriga fall bör för tryckalster, hvilka äro afsedda att vinna postbefordran såsom bilagor till tidning, som skall med posten försändas antingen efter förskrifning genom postanstalt eller på de vilkor, som i § 11 mom. 1 stadgas, till postkassan erläggas en särskild afgift, hvilken för hvarje exemplar af sådan bilaga beräknas till $\frac{1}{2}$ öre för hvar vigt af 25 gram eller del af 25 gram; dock att, der i särskilda fall omständigheterna sådant föranleda, general-

poststyrelsen eger medgifva, att bilaga må jemte den tidning, till hvilken den hör, postbefordras antingen utan särskild godtgörelse eller mot lägre postbefordringsafgift än den, som skolat erläggas med tillämpning af hvad sålunda blifvit stadgadt.

Der vid beräkning af afgift enligt detta moment uppkomma bråkdelar af öre, afrundas dessa uppåt till helt öretal.

Mom. 5. Särskild postbefordringsafgift erlägges icke för:

1:o) bilagor till tidningar, hvilka postbefordras såsom korsbandsförsändelser, enligt hvad i § 11 mom. 4 stadgas;

2:o) tidningsbilagor, hvilka endast afse abonnement å den tidning, de åtfölja;

3:o) sådana officiella berättelser eller meddelanden, som enligt Kongl. Maj:ts föreskrift med Post- och Inrikes tidningar utdelas till allmänheten.

§ 13.

Der till vinnande af snabbare postbefordran så är nödigt, vare utgifvare af tidning berättigad att å annan tid än den, då postanstalten å utgifningsorten hålles öppen för allmänheten, derstädes till postbefordran aflemna exemplar af tidningen. Om sådant aflemnande sker för tidningens befordran med postlägenhet, som afgår å annan tid än söcknedagar mellan kl. 7 f. m. och 10 e. m., skall till postverket erläggas en särskild afgift, hvilken, hvad angår tidning, som sålunda aflemnas sex eller flere gånger i veckan, må utgöra, efter helt år räknadt, för ett antal af högst fem hundra exemplar 500 kronor och för hvarje öfverskjutande antal af högst ett hundra exemplar 50 kronor, men

för tidning, som aflemnas mindre ofta än sex gånger i veckan, minskas i förhållande dertill.

Efter pröfning, huruvida och i hvad mån ett dylikt medgifvande åt tidningsutgivare kan medföra olägenhet för posttjensten eller föranleda tillökning i vederbörande postanstalts personal, eger generalpoststyrelsen bestämma, om och på hvilka vilkor befrielse från eller nedsättning i ofvaannämnda afgift kan tidningens utgivare beviljas.

§ 14.

Generalpoststyrelsen tillkommer att meddela de ordningsregler, som för behörig tillämpning af de här ofvan gifna föreskrifter kunna finnas erforderliga.

Hvad sålunda blifvit stadgadt, skall träda i kraft den 1 januari 1900, vid hvilken tid nådiga kungörelsen angående vilkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran den 11 maj 1883 med de genom nådiga kungörelserna den 22 maj och den 11 december 1891 deri gjorda ändringar upphör att vara gällande; dock skall, hvad i § 8 mom. 8 föreskrifves, lända till efterrättelse från och med den 1 nästinstundande juli, och skola äfven i öfrigt de nu meddelade bestämmelserna redan innevarande år tillämpas i afseende å tidningar, som derunder varda genom postverkets förmedling förskrifna för nästkommande år.

För år 1900 beräknas helårsvigten i förhållande till vigten af de nummer, som utkommit från och med den 1 juli innevarande år.

Det alla, som vederbör, o. s. v.

IV. Särskild motivering

till författningsförslaget.

§ 1.

Då hvarken i nu gällande eller i de af komiterade föreslagna vilkor för postbefordran af tidningar och andra periodiska skrifter göres någon åtskilnad mellan »tidning» och »tidskrift», har det icke ansetts nödigt att i författningsförslaget skilja tidskrifter från periodiska skrifter i allmänhet. Ett sådant särskiljande torde för öfrigt vara nära nog omöjligt att fullt konsekvent genomföra i alla förekommande fall.

Tidskrifter.

§ 2.

Mom. 1. Då den nedsättning i eljest gällande postporto för trycksaker, som innefattas i förevarande förslag till kungörelse, icke är afsedd att komma andra trycksaksförsändelser än tidningar och andra periodiska skrifter till godo, men å andra sidan ej bör förvägras något tryckalster, som rätteligen är att anse såsom periodisk skrift, hade det varit önskligt, om en fullt tydlig och uttömmande definition af hvad som menas med uttrycket »periodisk skrift» hade kunnat lemnas. Då emellertid den definition af periodisk skrift, som förekommer i den författning, hvilken härvidlag bör vara det främsta rättesnöret, eller tryckfrihetsförordningen, icke ansetts i förevarande afseende tillfyllestgörande, hafva komiterade valt en annan utväg till att bereda ifrågavarande bestämmelser en så likformig tillämpning som möjligt, i det att komiterade föreslå, att hos Generalpoststyrelsen skall föras ett register öfver alla tryckalster, hvilka skola anses berättigade att vinna postbefordran enligt de för tidningar stadgade vilkor.

Tidningsregister.

Ett tidningsregister kan visserligen anses redan föreligga i den taxa å inländska tidningar, som för hvarje år utgifves af Generalpoststyrelsen. Men denna taxa är egentligen endast afsedd för de tidningar, å hvilka abonnement genom postverket skola ega rum, och har sålunda icke i och för sig någon afgörande

betydelse i fråga om hvilka trycksaker, som skola åtnjuta postbefordran såsom tidningskorsband. Någon allmän föreskrift derom, att det för tidningar stadgade lägre korsbandsporto skall gälla för alla de i taxan intagna tidningarna och endast för dem, har, så vidt för komiterade känt är, ej heller blifvit meddelad. Tvärtom hafva för komiterade omförmålt åtskilliga fall, der praxis vid postanstalterna visat sig i hög grad osäker, i det att man å ena sidan tillämpat det lägre korsbandsportot äfven å tryckalster, som icke förekommit i taxan, och å andra sidan ansett sig icke böra medgifva befordran såsom tidningskorsband för trycksaker, hvilka varit intagna i taxan och följaktligen utan tvifvel bort såsom tidningskorsband behandlas.

Att uppställa en allmän regel, att tryckalster, för att i fråga om postbefordran få räknas såsom tidning, skulle vara infördt i årets tidningstaxa, har syntts komiterade af flera anledningar mindre lämpligt.

Det finnes enligt komiterades mening ej något skäl, hvarföre sådana periodiska skrifter, som hafva sin egentliga spridning utan abonnement genom postverkets förmedling, skola för hvarje år införas i taxan blott för att komma i åtnjutande af det lägre korsbandsporto, som gäller för tidningar. I de senare årens tidningstaxor förekomma redan flera publikationer, å hvilka icke tagits något eller åtminstone högst få abonnement genom postverket, medan de deremot på annat sätt hafva haft en betydande spridning. Ett liknande förhållande synes i framtiden kunna inträda oftare, i fall komiterades förslag om taxering af tidningskorsband efter sammanlagd vigt varder genomfördt och tidningar i följd deraf komma att i utsträckt mån söka sin spridning på annat sätt än genom postabonnement. Det synes beträffande alla sådana tidningar vara tillräckligt, om de en gång för alla blifvit införda i ett register, hvilket icke behöfver för hvarje år förnyas.

Vidare skulle, om tidningstaxan blefve afgörande för hvad som skall postbefordras såsom tidning, sådan befordran rätteligen icke kunna komma andra tryckalster till del än sådana, som vore införda i det löpande årets tidningstaxa. Men om en

tidning en gång blifvit i behörig ordning införd i registret, bör det i regel ej möta något hinder, att befordran såsom tidningskorsband kommer äfven äldre årgångar än det löpande årets till godo, såvida de för sådan postbefordran i öfrigt stadgade föreskrifter blifvit med afseende å försändelserna i fråga behörigen iakttagna.

Mom. 2. Då under gemensam titel kunna med beteckning såsom olika upplagor af en och samma tidning utgifvas tryckalster, hvilka med afseende å pris, antal nummer eller innehåll äro så fullständigt skilda från hvarandra, att de egentligen äro att anse såsom olika tidningar, har det ansetts lämpligt att beträffande så väsentligen olika upplagor af en och samma tidning föreskrifva samma registreringsskyldighet som för särskilda tidningar.

Olika upplagor.

§ 3.

Mom. 1. Hvad angår de vilkor, som böra uppställas för tryckalsters införande i tidningsregistret, synes en ledning vid bedömandet af hvad dervid skall anses såsom tidning kunna hemtas af de stadganden, som i tryckfrihetsförordningen meddelas angående periodiska skrifter, och i dessa stadgandens tillämpning genom vederbörande myndighet.

Tillståndsbevis.

Då nemligen enligt tryckfrihetsförordningen s. k. tillståndsbevis bör vara utfärdadt beträffande hvarje skrift, som gör anspråk på att anses för periodisk, synes postbehandling såsom periodisk skrift icke böra tillgodokomma andra tryckalster än sådana, för hvilka dylika bevis blifvit i behörig ordning meddelade.

För närvarande synes, hvad tidningstaxan och sålunda abonnement genom postverket angår, förhållandet vara det, att tillståndsbevis visserligen blifvit utfärdade för de allra flesta i taxan förekommande tryckalstren, men att exempel ej saknas derpå, att för vissa publikationer, företrädesvis författningssamlingar o. dyl., hvilka af postverket distribueras såsom tidningar, icke utfärdats tillståndsbevis.

Det har syntts komiterade oegentligt, att, med de undantag, som i moment 2 omförmälas, tryckalster, beträffande hvilka icke

iakttagits hvad rörande periodiska skrifter är stadgadt, sålunda komma i åtnjutande af de förmåner i afseende på postbehandlingen, som äro nämnda skrifter förbehållna; och hafva till förebyggande häraf komiterade för ett tryckalsters införande i tidsningsregistret uppställt det vilkor, att på anmälan om dess utgifvande bevis enligt tryckfrihetsförordningen skall hafva blifvit af chefen för Justitiedepartementet meddeladt.

Hvad angår tidning, som utkommer med olika upplagor, bör, såvida icke tillståndsbevis blifvit undantagsvis utfärdadt för viss upplaga af tidningen, vid registrering af de särskilda upplagorna endast företes det för tidningens utgifvande meddelade tillståndsbevis, hvilket sålunda äfven gent emot postverket får gälla beträffande samtliga förekommande upplagor af tidningen. Skulle åter särskilda bevis hafva blifvit för olika upplagor meddelade, bör naturligen också för hvarje till registrering anmäld upplaga företes det dertill hörande tillståndsbevis.

För att från postbefordran såsom tidningar utesluta alla de tryckalster, hvilka icke böra komma i åtnjutande af sådan postbefordran, är det emellertid ej tillräckligt att uppställa ofvannämnda vilkor, att tillståndsbevis skall vara i behörig ordning meddeladt. På grund af tryckfrihetsförordningen lär det nemligen icke kunna förekommas, att sådana bevis i sjelfva verket utfärdas för åtskilliga tryckalster, som rätteligen icke äro att anse såsom periodiska skrifter. Det kan sålunda lätt inträffa, att tillståndsbevis uttages endast för att åt tryckalster bereda tillfälle till postbehandling enligt de för tidningar gällande bestämmelser; och är det med hänsyn dertill nödvändigt att uppställa ytterligare vilkor för tryckalsters registrering såsom periodisk skrift.

Abonnement.

Till en början torde i detta afseende böra föreskrifvas, att tryckalster, som anmäles till registrering, skall efter abonnement hållas allmänheten till handa. Redan af tryckfrihetsförordningens stadgande, att under ordet skrift skall förstås allt hvad genom tryck under allmänhetens ögon lägges, framgår, att tryckalster, som ej är afsedt att spridas bland allmänheten, icke är att anse såsom periodisk skrift. Också kommer enligt nu gällande

bestämmelser postbehandling såsom tidningar hufvudsakligen endast de publikationer till del, hvilka äro införda i tidningstaxan, och å hvilka sålunda för allmänheten erbjudes abonnement genom postverkets förmedling. I öfverensstämmelse dermed och då enligt komiterades förslag postbefordran af tidningar, å hvilka ej erbjudes abonnement genom postanstalt, torde komma att i utsträckt mån användas, synes det vara nödigt att införa ett stadgande af nyss angifna innehåll. Publikationer, hvilka ej äro afsedda för spridning bland allmänheten, utan t. ex. skola tillhandahållas endast medlemmar af sällskap eller föreningar, skulle sålunda icke få postbehandlas såsom tidningar.

Af hvad redan anförts torde framgå, att förevarande bestämmelse ej är så att förstå, som skulle abonnement å publikationerna i fråga nödvändigtvis kunna ske genom postverkets förmedling, utan bör det vara till fyllest, om abonnement kan ega rum endast på annat sätt.

Vidare hafva komiterade ansett sig böra från postbefordran såsom tidningar utesluta vissa publikationer, hvilka, oaktadt tillståndsbevis blifvit för dem utfärdade och abonnement å dem erbjudes allmänheten, ändock ej äro att anse såsom periodiska skrifter eller af annan anledning synas icke böra införas i tidningsregistret.

1:o) Bland de i senare årens tidningstaxor förekommande tryckalster hafva komiterade funnit några, hvilka, såsom t. ex. *Landtbrukets bok*, *Postmästare i Sverige och Finland* eller *Predikningar på kyrkoårets sön- och helgdagar*, enligt tillkännagifvande af vederbörande utgifvare varit afsedda att utkomma med allenast ett visst antal häften, efter hvilkas utgifvande arbetena skolat föreligga fullt afslutade. Sådana arbeten kunna emellertid enligt komiterades åsigt icke rätteligen anses såsom periodiska skrifter. Dessa böra nemligen kunna tänkas fortsatta tills vidare den ena abonnementsperioden efter den andra. Är deremot till följd af innehållets beskaffenhet eller eljest antalet nummer eller häften på förhand begränsadt, så att efter deras utgifvande publikationen upphör att vidare utkomma, bör skriften i fråga icke få gälla såsom periodisk.

*Begränsadt
antal nummer.*

En bestämmelse i syfte att från postbehandling såsom tidningar utesluta publikationer af nyssnämnda art har synts komiterade så mycket angelägnare, som eljest, enär vid utfärdandet af tillståndsbevis svårigen lärers kunna afgöras, huruvida skriften i fråga verkligen är periodisk eller icke, postbehandling såsom tidning skulle kunna genom uttagande af tillståndsbevis beredas snart sagdt hvilken trycksak som helst.

Större arbeten.

Generalpoststyrelsen
1883.

* 2:o) Då Generalpoststyrelsen, efter erhållen nådig remiss, den 12 februari 1883 afgaf underdånigt utlåtande öfver en å Publicistklubbens vägnar gjord underdånig ansökning om nedsättning i då gällande postbefordringsavgifter för tidningar, anförde styrelsen i sammanhang dermed, hurusom till införande i postverkets tidningstaxa blifvit anmälda följande arbeten, nemligen »Lördagsqvällen», »Nya följetongen», »Romanbladet» och »Vitterlek», hvilka hufvudsakligen icke utgjorde annat än samlingar af äldre eller nyare utländska romaner i svensk öfversättning, åtskilliga bland dem i flera delar om hundratals sidor hvardera. Då i behörig ordning företetts chefens för Kongl. Justitiedepartementet tillståndsbevis å utgifvande af tidskrifter med ofvan angifna namn, hade — synnerligen innan ännu någon kännedom vunnits om häftenas innehåll — styrelsen ansett sig sakna befogenhet att afslå framställningen om arbetenas upptagande såsom tidskrifter i den taxa, som af styrelsen utfärdats.

»Tydligt är emellertid» — yttrar Generalpoststyrelsen här efter — »att, då för tidningar och tidskrifter beviljats en billigare postbefordringsavgift än som gäller för andra tryckpressens alster, dermed icke afsetts att en sådan förmån skulle utsträckas till alla de bokhandelsartiklar, hvilka häftevis utkomma och i afseende å hvilka företes intyg derom att intet hinder förekommer mot deras utgifvande såsom periodiska skrifter.»

Generalpoststyrelsen erinrar vidare, hurusom, sedan mot erläggande af stämpelavgift portofri postbefordran beredts åtskilliga såsom periodiska skrifter uppgifna arbeten, »Bibelläsning för folket», »Bibliskt Reallexikon, handbok för studerande, skollärare och prester», »Salongen», »Bibliotek för herrar» och »Miniaturgalleri för svenska och utländska noveller», genom särskilda

Kongl. bref den 21 mars 1850 och den 12 mars 1851 meddelats den förklaring, att, då, hvad det förstnämnda arbetet vidkomme, detsamma endast innefattade en upplaga af bibeln, fördelad i särskilda häften, och, hvad de sist omnämnda arbetena beträffade, desamma innehölle uti särskilda, oafslutade häften fördelade, större arbeten, intet af samtliga förenämnda arbeten kunde hänföras till så beskaffade arbeten, att mot stämpelafgifts utgörande portofrihet borde dem beviljas.

Hvad förut gällt i fråga om hvilka tryckalster vore att hänföra till sådana skrifter, som, då de blifvit med bevillningsstämpel försedda, borde utan erläggande af annan afgift till postverket med post befordras, måste enligt styrelsens åsigt naturligtvis ega sin tillämpning äfven i fråga om hvilka de tryckalster vore, som kunde genom postanstalterna förskrifvas.

Visserligen mötte ej ringa svårighet att i förväg med noggrannhet angifva gränsen mellan, å ena sidan, tryckalster af den beskaffenhet, att de borde vinna postbefordran mot den för tidskrifter stadgade lägre afgift, och, å andra sidan, sådana tryckalster, som, om också tillståndsbevis till deras utgifvande såsom tidskrifter erhållits, rätteligen vore att anse såsom tillhörande bokmarknaden. Men äfven om, innan ett eller annat nummer af ett såsom periodisk skrift angifvet tryckalster funnes att tillgå, det mången gång blefve omöjligt att utan fara för misstag fränkänna samma tryckalster rättigheten att vid postbefordran komma i åtnjutande af den portomoderation, som tillkomme tidningar och tidskrifter, skulle dock säkerligen pröfningen af ett dylikt ärende icke befinnas vara förenad med någon synnerlig svårighet, så snart denna pröfning kunde grundas på beskaffenheten af ett eller annat redan utkommet häfte.

Om fördenskull det icke kunde förekommas, att vid tidningstaxans utfärdande i densamma komme att upptagas ett eller annat tryckalster, hvilket icke rätteligen vore att till tidskrifter hänföra, så borde dock sedermera rättelse härutinnan kunna åstadkommas.

Generalpoststyrelsen hemställde, under åberopande af hvad sålunda och i öfrigt blifvit anfördt, bland annat, om sådan för-

ändring i § 5 af då gällande Kongl. kungörelsen den 2 maj 1879, att deri skulle intagas särskilda bestämmelser i ofvan angifna syfte.

Kongl. bref
den 11
maj 1883.

I anledning af Generalpoststyrelsens ifrågavarande framställning har, i sammanhang med utfärdande af nådiga kungörelsen den 11 maj 1883 angående villkoren för tidningars och tidskrifters postbefordran, Kongl. Maj:t genom nådigt bref samma dag, i närmaste öfverensstämmelse med hvad styrelsen hemställt, förklarar:

att, derest tryckalster, hvilket blifvit anmaldt att såsom tidning eller tidskrift postbefordras, befinnes uteslutande eller till väsentligaste delen bestå af ett eller några få i särskilda häften fördelade större arbeten, må i afseende å detsamma postbefordran icke tillämpas de bestämmelser, som i nyssberörda kungörelse äro meddelade rörande tidningar och tidskrifter, utan skall för dylikt tryckalsters postbefordran gälla hvad i sådant afseende är om trycksaker i allmänhet föreskrifvet;

att, om i postverkets tidningstaxa blifvit såsom tidning eller tidskrift upptaget tryckalster, hvilket sedermera befinnes icke vara att hänföra till sådana skrifter, för hvilkas förskrifvande postanstalterna må anlitas, det skall tillhöra Generalpoststyrelsen att meddela föreskrift derom, att å postanstalt icke vidare må mottagas prenumeration å dylikt tryckalster, samt att för dess befordran under band afgiften ej må utgå efter annan beräkningsgrund än som i fråga om trycksaker i allmänhet är stadgad; samt

att, derest emellertid dessförinnan å postanstalt mottagits prenumeration å dylikt tryckalster och belöpande afgifter därför uppburits, skall under den tid prenumerationen omfattar postbefordringen till prenumeranterna fortgå i enahanda ordning, som i afseende å tidningar och tidskrifter iakttages.

Komiterades
uttalande.

Det ändamål, som åsyftats genom hvad sålunda blifvit i nåder förklaradt, eller att förebygga, det till bokmarknaden hörande tryckalster komma i åtnjutande af postbefordran enligt de för periodiska skrifter stadgade särskilda villkor, har synts komiterade mycket beaktansvärdt.

Att publikationer, som egentligen utgöras af endast i häften fördelade bokverk, äfven om de skulle, såsom t. ex. romanbibliotek, kunna tänkas åtminstone under någon tid fortsatta det ena året efter det andra, icke böra komma i åtnjutande af de låga postbefodringsafgifter, som gälla för tidningar, anse komiterade vara en bjudande nödvändighet med hänsyn till alla de bokmarknadens alster, hvilka äro hänvisade att vid spridning genom postverket vinna befodran endast mot de vida högre portosatser, som gälla för paket eller vanliga korsbandsförsändelser.

Skilnaden i stadgade postbefodringsvilkor för tidningar och för böcker synes komiterade nemligen vara allt för stor, för att icke de för tidningarna bestämda förmånligare vilkoren böra, i den mån ske kan, begränsas till att gälla endast de försändelser, för hvilka dessa vilkor egentligen äro afsedda. Frånsedt att, då böcker vinna postbefodran enligt samma vilkor som tidningar, postverket undandrages en del af detsamma rätteligen tillkommande portoinkomster, kan det svårligen vara lämpligt, att postverket skall, såsom sker genom de lägre postbefodringsafgifternas tillämpning äfven på verkliga bokalster, åt hvilka genom uttagande af tillståndsbevis och fördelning i häften förvärfvats sken af periodiskt utkommande skrifter, bidra till att förminska afsättningen och i viss mån försvåra spridningen af andra, liknande bokalster, beträffande hvilka tillståndsbevis icke blifvit uttagna.

Komiterade hafva visserligen icke förbisett de svårigheter, hvilka skola möta vid tillämpningen af hvarje bestämmelse, som åsyftar, att tryckalster skulle på grund af innehållets beskaffenhet kunna fränkännas egenskap af periodisk skrift. Men komiterade hålla före, att med någon skärpning de hittills gällande bestämmelserna i förevarande afseende böra vara tillfyllestgörande, för att, åtminstone sedan profnummer blifvit företedt, af Generalpoststyrelsen skall i de allra flesta fall kunna med vederbörlig säkerhet afgöras, huruvida publikationen i fråga är att anse såsom periodisk skrift eller icke.

Äfven om med afseende å en och annan publikation kan råda tvekan, om den bör anses vara en tidskrift eller ett till den vanliga bokmarknaden hörande arbete, så synes dock beträffande

andra, i tidningstaxan förekommande tryckalster det ej böra vara tvifvelaktigt, att de egentligen äro bokalster och sålunda icke böra behandlas såsom periodiska skrifter. Komiterade tänka dervid särskildt på publikationer, hvilka, såsom t. ex. *Ljus*, *På lediga stunder*, *Svensk Sång* eller *De gamla goda böckerna*¹⁾, nära nog uteslutande bestå af åtskilliga större arbeten, hvilka icke afse dagens frågor och som i de särskilda numren ingå med olika delar, så anordnade, att hvar särskild del kan afskiljas från numrets öfriga innehåll, för att sedermera jemte motsvarande delar af andra nummer af samma publikation förenas till särskilda sammanhängande bokverk.

Om dylika publikationer skola fortfarande åtnjuta postbehandling såsom tidningar, synes konsekvensen fordra, att också hvarje annat bokalster, som är fördeladt i häften af för postbehandling lämpligt omfång, kommer i åtnjutande af postbehandling enligt de för tidningar gällande villkor.

Ur kulturell synpunkt är det visserligen ej mindre angeläget, att böcker vinna en lätt och prisbillig spridning, än att tidningar erhålla en sådan. Huru önskvärdt detta i och för sig än kunde vara, faller det emellertid icke inom det komiterade meddelade uppdrag att derutinnan afgifva något förslag, och i alla händelser lär det väl svårligen kunna sättas i fråga att utsträcka tidningsportot till att gälla äfven för böcker, då derigenom postverkets omkostnader utan tvifvel skulle i följd af dessa tyngande försändelsers postbehandling växa vida utöfver den ökning i inkomster, som kunde följa af en genom portonedsättningen framkallad tillväxt i sjelfva rörelsen.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då komiterade, genom hvad under punkten 1:o föreslagits, velat från postbefordran såsom tidning utesluta publikationer, hvilka egentligen utgöras af ett bokverk, synes det i öfverensstämmelse dermed äfven vara nödigt att införa enahanda stadgande med afseende

¹⁾ Denna publikation blef, på grund af företeadt profnummer, efter Generalpoststyrelsens medgifvande införd i tidningstaxan år 1900 och återfinnes äfven i 1901 års taxa. Enligt hvad för komiterade upplysts, har af publikationen dock icke något nummer utgifvits.

å tryckalster, som bestå af *flera* sådana verk, och hafva komiterade i följd häraf, i anslutning till de i ämnet gällande bestämmelser, ansett det under 2:o föreslagna stadgande böra intagas i nu ifrågavarande författning.

3:o) I tidningstaxorna för de senare åren förekomma publikationer, hvilka, såsom fallet synes vara med t. ex. *Annonssören* (Skandinavisk Annonstaxa), *Svensk Annonstaxa*, *Numa Petersons Nyheter*, åtskilliga förteckningar öfver antiqvariska boklager o. dyl., uteslutande eller hufvudsakligen bestå af priskuranter eller kataloger. För somliga af dessa tryckalster hafva tillståndsbevis såsom för periodiska skrifter utfärdats, men för andra icke.

*Kataloger
m. m.*

Då emellertid utfärdande af tillståndsbevis icke synes kunna åt dylika publikationer förläna egenskap af periodiska skrifter, hafva komiterade ansett, att postbefordran såsom tidning ej bör af dem tillgodonjutas, så mycket hellre som eljest otvifvelaktigt spridning genom postverkets försorg af publikationer af nämnda art kan komma att afsevärdt ökas, derigenom att större affärsföretag uttaga tillståndsbevis beträffande sina priskuranter m. m. och sålunda få dessa distribuerade såsom tidningar.

4:o) Då erfarenheten visat, att tillståndsbevis kunnat meddelas för tidning, hvilken egt en i allt väsentligt fullkomligt samma titel som annan tidning, för hvilken tillståndsbevis redan förut blifvit utfärdadt, och det icke blott för postverket ur expeditionel synpunkt, utan äfven för tidningarna och allmänheten måste anses medföra betydande olägenheter, om tidningar på grund af titlarnes fullkomliga likhet eller nära öfverensstämmelse lätt kunna vid postbehandlingen förväxlas, hafva komiterade ansett sig böra föreslå den under 4:o intagna bestämmelsen derom, att införande i tidningsregistret skall förvägras tidning, hvars benämning antingen är alldeles lika med titeln å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret, eller ock med dylik titel företer sådan likhet, att tidningarna lätt kunna förväxlas.

Tidnings titel.

Genom en sådan bestämmelse skulle det t. ex. kunna förhindras, att i tidningstaxan samtidigt förekomme tidningar med titlar, hvilka så lätt kunna förväxlas som »*Ledstjärnan*» och »*Led-*

stjernen, Officiel tidning för Nykterhets-Armén,» eller »*Vimmerbys Tidning*» och »*Vimmerby Tidning*» o. s. v.

Det behöfver knappast påpekas, att genom ifrågavarande bestämmelse, hvilken uteslutande eger sin tillämpning i fråga om postbefordringen af tidningarna, icke lägges något som helst hinder i vägen för vederbörande att, om tillståndsbevis blifvit meddeladt, utgifva tidning med sådan benämning, som ofvan nämnts.

Det torde böra anföras, att i Norge tidning, som anmäles till postbefordran, icke får hafva samma namn som någon förut anmäld tidning.

Författnings-
samlingar
m. m.

Mom. 2. De i moment 2 nämnda publikationer hafva enligt nu gällande bestämmelser räknats lika med tidningar; och då komiterade saknat anledning att härutinnan föreslå någon ändring, men tillståndsbevis ej synes böra erfordras för dessa tryckalster, beträffande hvilka hittills i allmänhet icke utfärdats sådana bevis, samt ej heller öfriga bestämmelser i moment 1 torde böra tillämpas å ifrågavarande publikationer, hafva komiterade föreslagit dessa undantag från de föreskrifter, som innefattas i sistnämnda moment.

§ 4.

Tidningar,
som upphört
att utgifvas.

Mom. 1. För att icke kvarstående i tidningsregistret af en tidningstitel, som *de facto* upphört att användas, skall utgöra hinder för införande i registret af annan tidning med samma eller liknande benämning, torde det vara lämpligt att bestämma en viss tid, utöfver hvilken en tidnings registrering ej anses gällande, så vida icke tidningen verkligen utgifves.

Någon bestämd fordran på det antal nummer eller häften, hvarmed en skrift bör under en viss period utkomma för att få gälla såsom periodisk, förefinnes ej uti de hos oss gällande bestämmelser. I andra länder finnas deremot uttryckliga föreskrifter i detta hänseende. Sålunda stadgas t. ex. i Norge, att tidning skall utkomma minst 4 gånger om året, och i Danmark, att minst 1 nummer skall utgifvas årligen.

Då egenskapen af periodisk skrift enligt komiterades åsigt

icke bör fränkännas åtskilliga publikationer, hvilka, såsom t. ex. jultidningar, vissa årsskrifter af sällskap eller föreningar o. s. v., ej utkomma mera än en gång om året, men äro afsedda att utgifvas år efter år, synes minsta antalet nummer af en periodisk skrift icke kunna bestämmas högre än ett nummer årligen. Å andra sidan synes en skrift, som utkommer mindre ofta, svårigen kunna bibehålla egenskapen af periodisk, hvadan det ifrågasvarande minimum ej heller bör bestämmas lägre, än nyss är sagdt.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts, hafva komiterade ansett, att en tidning eller tidningsupplaga, hvaraf under ett kalenderår icke utkommit något för spridning bland allmänheten afsedt nummer, ej borde anses vidare utkomma såsom periodisk skrift, utan följaktligen såsom upphörd afföras ur tidningsregistret.

Mom. 2. Då det ej läres kunna förekommas, att i tidningsregistret varda införda publikationer, hvilka sedermera befinnas icke hafva bort deri intagas, eller att publikation, som ursprungligen med rätta ansetts såsom periodisk skrift, sedermera på grund af ändrad beskaffenhet måste fränkännas denna egenskap, torde det vara nödigt, att Generalpoststyrelsen erhåller bemyndigande att ur tidningsregistret utesluta sådana publikationer, hvilka vid sedermera skeende pröfning befinnas icke uppfylla de i § 3 mom. 1 stadgade vilkor.

*Uteslutande
ur tidnings-
registret.*

§ 5.

Mom. 1. Med afseende å den taxa, hvilken enligt komiterades förslag bör fortfarande af Generalpoststyrelsen för hvarje år utfärdas öfver de inrikes tidningar, som kuuna förskrifvas genom postverkets förmedling, torde här böra påpekas, att vissa förändringar i taxans nuvarande uppställning synas betingade genom de af komiterade föreslagna förändrade grunderna för postafgifternas beräkning.

Tidningstaxa.

Då nemligen enligt dessa grunder tidningarnas vikt tillmätas en väsentlig betydelse vid postafgiftens bestämmande, torde det vara lämpligt att i taxan införa uppgift å den vikt i kilogram

och gram, som för hvarje tidning lagts till grund för afgiftsbereäkningen.

Vidare, och då det förutsattes, att anmälan om tidnings införande i taxan skall, i likhet med hvad som är föreslaget beträffande tidnings registrering, göras af vederbörande utgifvare, synes för hvarje tidning i den kolumn, hvori för närvarande angifves, af hvem tidningen blifvit anmäld till införande i taxan, böra städse upptagas utgifvarens namn; och torde det med afseende derå äfven vara lämpligt, att den nuvarande öfverskriften öfver denna kolumn¹⁾ ändras i öfverensstämmelse med den uppgift, som sålunda varder meddelad i kolumnen i fråga.

Lokalabon-
ment.

Mom. 2. Såsom af den i det föregående lemnade historiska redogörelsen närmare inhemtas, var det en vid 1899 års riksdag väckt motion om lokalabonnements utsträckning, som gaf anledning till Riksdagens beslut om en allmän revision af gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg.

Komiterade hafva sålunda redan i det förhållande, att en sådan revision, som ofvan nämnts, numera blifvit satt i verket, haft en anledning att taga under öfvervägande frågan, huruvida abonnement genom postanstalt å den ort, der tidningen utgifves, bör medgifvas äfven beträffande tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan.

Med afseende derå hafva komiterade sökt åstadkomma en utredning om storleken af de tidningsupplagor, hvilka för närvarande genom vederbörande utgifvares egen försorg distribueras till abonnenter på de orter, der tidningarna utgifvas, äfvensom angående kostnaderna för sådan distribution af tidningar.

Enligt hvad komiterade inhemtat af de uppgifter, hvilka till komiterade ingått såsom svar å gjorda förfrågningar i ämnet, förekommer tidningarnas hembäring till lokalabonenter i landsorten i vida mindre omfattning än inom hufvudstaden.

I de flesta landsortsstäder sker lokaltidningarnas distribution till abonnenter på platsen genom tidningarnas afhämtning dels hos vederbörande utgifvare eller å det tryckeri, hvarifrån

¹⁾ Hos Generalpoststyrelsen till införande i taxan anmälda af.

hvarje tidning utgifves, och dels å särskilda utdelningsställen. I följd häraf synas också, i den mån af de inkomna uppgifterna kunnat inhemtas, kostnaderna för tidningarnas tillhandahållande till lokalabonnter i de flesta fall vara jemförelsevis obetydliga och i allmänhet väsentligt understiga, hvad som enligt komiterades förslag bör i postbefordringsafgifter för de olika tidningarna erläggas.

Hvad åter angår hufvudstaden, varder visserligen af de härstädes utkommande tidningarna ett högst betydande antal exemplar dagligen kringburet och utdeladt till vederbörande abonnenter inom staden; och kostnaderna för denna utdelning synas för de olika tidningarna i allmänhet uppgå till ganska afsevärda belopp. Men något större intresse af att få tidningarnas lokala distribution öfverflyttad på postverket hafva komiterade icke funnit vara för handen i fråga om de i hufvudstaden utkommande tidningarna. Tvärtom hafva utgifvarne af ett par af de större dagliga tidningarna härstädes till komiterade uttalat den åsigt, att tidningarnas hembäring svårigen skulle kunna af postverket verkställas med tillräcklig snabbhet och prisbillighet eller till abonnenters och tidningsutgifvares belåtenhet.

Att det ej heller ibland tidningsutgifvare i allmänhet råder något lifligare intresse för en utsträckning af lokalabonnement genom postverkets förmedling, hafva komiterade funnit framgå af det förhållande, att yrkande på en sådan förändring icke framstälts i något af de i det föregående omförmälda, till komiterade afgifna yttranden, deri likväl anförts åtskilliga andra önskemål från utgifvarnes sida.

Ser man åter förevarande fråga ur synpunkten af hvad som är för postverket förmånligast, så torde äfven med de af komiterade föreslagna postafgifterna en så betydande utvidgning af postverkets tidningsrörelse böra möta betänkligheter. Ty, såsom redan förut blifvit framhållet, äfven med den höjning i inkomster för postabonnerade tidningar, som blifvit af komiterade ifrågasatt, måste denna del af postverksamheten anses fortfarande bereda postverket större utgifter än inkomster; och bör det vid sådant förhållande enligt komiterades åsigt vara synnerligen vigtiga

skäl, som skulle föranleda till en utvidgning af tidningsrörelsen, hvarigenom postverket skulle utsättas för ännu större förluster,

Med särskildt afseende fästadt derå, att ifrågavarande reform, hvilken synes hufvudsakligen beröra tidningsutgifvarnes intressen, icke blifvit af de i ämnet hörda korporationer af tidningsmän påyrkad, hafva komiterade för sin del ej funnit sådana skäl vara för handen; och hafva komiterade följaktligen ansett sig böra i sitt författningsförslag bibehålla nuvarande stadgande, enligt hvilket å tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, icke medgifves abonnement vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves.

Emellertid få komiterade i detta sammanhang påpeka, att genom komiterades förslag om en billigare korsbandsförsändning af tidningar än den, som för närvarande eger rum, möjlighet beredes tidningsutgifvare att genom postverket få tidningar distribuerade äfven på utgifningsorten. Men då komiterade icke ifrågasätta annat, än att tidningarna skola i sammanhang med den öfriga posten utdelas, lärer nyssnämnda försändning af tidningar åtminstone icke hvad angår dagliga tidningar kunna få någon större användning. Allmänhetens kraf på att erhålla dessa tidningar med minsta möjliga dröjsmål efter utgifvandet torde nemligen svårigen kunna tillgodoses, med mindre särskilda brefbäringsturer blefve inrättade för lokaltidningars utdelande; och en sådan åtgärd skulle, enligt hvad af komiterade gjorda beräkningar gifva vid handen, för postverket medföra allt för stora utgifter i förhållande till de inkomster, som kunde deraf inflyta, för att den skulle lämpligen kunna sättas i fråga.

§ 6.

*Abonnements-
termin.*

Såsom redan blifvit omnämndt, har från tidningsutgifvares sida till komiterade framstälts det önskemål, att abonnements-termin måtte fastställas till minst en kalendermånad, men med rätt för öfrigt att kombinera terminen på olika antal månader.

I gällande tidningsreglemente stadgas, att vid anmälan af tidning till införande i tidningstaxan skall af utgifvaren meddelas uppgift, bland annat, rörande de tidrymder af ifrågavarande

kalenderår — helår, tre, två och ett kalenderkvartal samt kalendermånad — för hvilka abonnement kan mottagas.

Det framgår häraf, att redan enligt nu gällande bestämmelser abonnement genom postanstalt medgifves äfven för kalendermånad i alla de fall, då vederbörande utgifvare förklarar sig för sin del antaga abonnement å sistnämnda tid.

Att utan någon inskränkning medgifva rätt att vid postabonnement efter behag förbinda olika månader till ett enda abonnement, torde möta betydande svårigheter vid tidningsräkenskaps behöriga förande och granskning. Ett sådant medgifvande synes komiterade fördenskull icke böra ifrågasättas.

Deremot vill det förefalla komiterade, som om ur ofvan antydda synpunkt mindre betänkligheter borde möta vid ett medgifvande att förbinda månadsabonnement med annat abonnement å vare sig samma eller längre tidrymd, derest tillika föreskrifves, att sålunda sammansatta abonnement skola sluta med utgången af kalenderkvartal. Komiterade hafva emellertid icke ansett lämpligt, att bestämmelse i sådant syfte intages i en af Kongl. Maj:t utfärdad kungörelse, utan torde meddelande af sådan föreskrift böra öfverlätas åt Generalpoststyrelsen.

Komiterade hafva ansett sig böra i detta sammanhang afgifva yttrande jemväl beträffande ett annat af de från tidningsutgifvarnes sida framställda önskemål, nemligen i fråga om den s. k. öfverflyttningsafgiftens sänkande samt utgående med lika belopp för alla tidningar.

Öfverflyttningsafgift.

För närvarande gälla enligt Generalpoststyrelsens den 9 september 1899 utfärdade allmänna poststadga i förevarande hänseende följande bestämmelser, grundande sig på Kongl. brefvet den 10 november 1876, nemligen:

att inländsk tidning, å hvilken abonnerats genom postverket, kan för abonnementsterminen eller del deraf öfverflyttas från en inländsk utdelningspostanstalt till en annan; samt

att afgiften för sådan öfverflyttning utgör, om tidningen utgifves högst en gång i veckan, 25 öre och, om densamma utgifves mer än en gång i veckan, 50 öre;

skolande likväl sådan afgift icke utgå, derest öfverflyttning föränledes deraf att, sedan abonnementet egt rum, för abonnenten lämpligare belägen postanstalt inrättats eller snabbare postförbindelse å annan, för tidningens befordran användbar linie kommit till stånd, eller ock förutvarande utdelningspostanstalt eller postgång indrages, eller postgång förändras på sådant sätt, att abonnenten skulle erhålla tidningsnumren senare, om ej tidningen blefve till annan närbelägen postanstalt öfverflyttad.

Då de afgifter, som på grund af ofvan anförda bestämmelser erläggas till postkassan, redovisas medelst frimärken till de afgifterna motsvarande belopp och poststatistiken icke innehåller någon uppgift angående skedda öfverflyttningar, hafva komiterade icke varit i tillfälle att bedöma, hvilken verkan ur finansiell synpunkt en förändring af ifrågavarande afgiftsbelopp skulle medföra.

Emellertid, äfven om en sänkning i dessa belopp icke kan antagas skola för postverket medföra någon afsevärd minskning i inkomst, och sålunda ur nyssnämnda synpunkt emot en sådan sänkning ej skulle vara något att erinra, vill det likväl förefalla komiterade, som om det nu gällande lägsta afgiftsbelopp af 25 öre ej vore för högt tilltaget. I regel berör ju en öfverflyttning af postabonnerad tidning icke mindre än tre olika postanstalter, nemligen den ursprungliga abonnementspostanstalten och den postanstalt, som hos utgifvaren bestält det ifrågavarande tidningsexemplaret och hvarifrån detta afsändes, samt slutligen den postanstalt, till hvilken tidningen skall efter öfverflyttningen försändas. För de göromål, som å alla dessa postanstalter föränledas af en framställning om tidnings öfverflyttning, synes en afgift af 25 öre icke vara en för hög ersättning.

Att åter afgiften utgår med ett högre belopp för tidningar, som utkomma mer än en gång i veckan, förefaller komiterade ej vara olämpligt med hänsyn dertill, att lokalabonnement å dessa tidningar icke är medgifvet. Afgiften bör nemligen i sin mån förhindra, att postabonnement å sådan tidning eger rum i syfte att genom abonnementets öfverflyttning till utgifningsorten få tidningen derstädes hemburen af brefbärare och sålunda

kringgå bestämmelsen om lokalabonnements inskränkning till allenast tidningar, som utkomma med högst ett nummer i veckan.

På grund af hvad sålunda anförts, hafva komiterade funnit sig sakna skäl att föreslå någon ändring i gällande bestämmelser om postabonnerad tidnings öfverflyttning från en postanstalt till en annan.

§ 7.

Bland de af Tidningsutgifvareföreningen framställda önskemål i afseende å postverkets tidningsrörelse förekommer äfven frågan om bestämmelser till förebyggande af svek mot allmänheten genom utgifvande af allenast ett eller annat nummer af tidning.

Prenumerationsmedelens redovisning till utgifvare.

För närvarande gäller i detta afseende enligt tidningsreglementet, att betalning till tidningsutgifvare för beställda tidnings-exemplar icke i något fall, utan Generalpoststyrelsens särskilda tillstånd, får af postkontoret å tidningens utgifningsort verkställas, förr än från utgifvarens sida effektueringen af tidnings-exemplaren tagit sin början. I följd häraf eger tidningsutgifvare, så snart ett enda nummer af tidningen för det löpande året blifvit aflemnadt till postbehandling, göra anspråk på utfäende af samtliga de medel, som till postverket influtit i prenumerationsafgifter för abonnement under sagda år.

Onekligen lemnar ett sådant förhållande för en mindre samvetsgrann person tillfälle till svek mot allmänheten genom att medelst införande i tidningstaxan anmäla tidning till abonnement och, sedan prenumerationsmedlen utqwitterats, låta tidningen upphöra. Sedan postverket utbetalat de utgifvaren tillkommande medel, blir det i de allra flesta fall för abonnenterna å en sålunda upphörd tidning omöjligt att återfå erlagda prenumerationsafgifter. Det saknas också icke exempel derpå, att personer vetat begagna sig deraf genom att låta i tidningstaxan införa den ena nya tidningen efter den andra och sedermera icke utgifva mera än något enstaka nummer, för att derefter omedelbarligen kunna lyfta influtna prenumerationsmedel och sedan hvarken fortsätta utgifningen eller till abonnenterna återbetala de erlagda afgifterna.

Då det måste anses i hög grad olämpligt, att postverket på grund af gällande bestämmelser nödgas i viss mån medverka till dylika svekfulla operationer, hafva komiterade funnit Tidningsutgifvareföreningens ifrågavarande yrkande värdt att beaktas; och då i förevarande afseende svek synes hufvudsakligen vara att befara i fråga om nytillkomna tidningar, hafva komiterade beträffande dessa föreslagit en bestämmelse, på grund hvaraf Generalpoststyrelsen eger att under den tid, då sådant synes vara mest af behof påkalladt, fordra betryggande säkerhet, derest prenumerationsmedlen skola utbetalas i förskott.

Det torde böra nämnas, att tyska postverket för alla tidningar utbetalar prenumerationsmedlen i terminer, som af postförvaltningen bestämmas, och i förhållande till de nummer, som blifvit till postbehandling aflemnade. I Belgien sker afräkning mellan abonnementspostanstalt och utgifvare vid slutet af hvarje månad, och ett liknande förhållande eger som regel rum äfven i Danmark.

Med afseende å den i förevarande paragraf föreslagna bestämmelse angående prenumerationsmedlens redovisning till vederbörande utgifvare må uppmärksammas, att denna bestämmelse naturligtvis icke är afsedd att innebära något hinder för utgifvaren att utfärda fullmakt för annan person att å utgifvarens vägnar uppbära och qvittera medlen. En sådan fullmakt kan särskildt blifva af nöden i de fall, då sjelfva tidningsföretaget icke eges af tidningens ansvarige utgifvare.

§ 8.

*Postafgifter
för abonne-
rade tid-
ningar.*

Mom. 1—5. Hvad angår de föreslagna grunderna för postafgifternas beräkning, hänvisas till den i det föregående med afseende derå framställda motiveringen (sid. 86 o. f.).

Såsom exempel på verkningarna af dessa grunder hafva i härefter intagna *Bil. III* meddelats enligt förslaget uträknade postafgifter för helår för vissa tidningar. I anslutning dertill torde här böra med följande exempel visas, huru enligt förslaget postafgifterna utfalla äfven för kortare abonnementsperioder än helår.

Tidningarnas namn.	Abonnementsperioder.	Nuvarande postbefordringsavgift. (1898.)		Föreslagen postafgift.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Skånska Dagbladet ...	Helår	—	80	1	98
	3 kvartal	—	60	1	51
	2 kvartal	—	40	1	04
	1 kvartal	—	20	—	57
	månad	—	20	—	26
Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning	Helår	2	—	2	34
	3 kvartal	1	50	1	78
	2 kvartal	1	10	1	22
	1 kvartal	—	60	—	66
	månad	—	25	—	29
Stockholms-Tidningen. <i>Landsortsuppl.</i>	Helår	—	60	1	36
	3 kvartal	—	50	1	05
	2 kvartal	—	40	—	73
	1 kvartal	—	20	—	42
	månad	—	20	—	21
Aftonbladet. <i>Halfvechoupl.</i>	Helår	—	20	—	57
	3 kvartal	—	20	—	46
	2 kvartal	—	20	—	34
	1 kvartal	—	20	—	22

Beräkningen af postafgifterna för de kortare abonnements-tiderna sker lämpligast med utgång från helårsavgiften. Efter frändragande af det i sistnämnda avgift ingående belopp af 10 öre per abonnement, delas återstoden i $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{12}$, hvar efter de sålunda vunna talen med tillägg af den fixa avgiften per abonnement, 10 öre, och efter vederbörlig afrundning till hela öretal motsvara postafgifterna för resp. 3, 2 och 1 kvartal samt månad, såvida icke dervid uppkommande avgiftsbelopp understiga 20 öre och följaktligen skola på grund af bestämmelsen i moment 5 höjas till sistnämnda belopp.

Vid förening af månadsabonnement vare sig med annat månadsabonnement eller med abonnement å annan tidrymd kan

postafgiften lämpligen beräknas på det sätt, att de för hvardera abonnementsperioden angifna afgiftsbelopp sammanläggas, hvar efter från den sålunda vunna summan afdrages 10 öre.

*Abonnements-
avgift.*

Mom. 6. Abonnementsavgiften, d. v. s. summan af den utgifvaren tillkommande prenumerationsavgift, der sådan förekommer, samt postafgiften, utgår för närvarande i de allra flesta fall med belopp, som sluta på öretal, hvilka kunna jemnt delas med 5. Detta är onekligen ur praktisk synpunkt en afsevärd fördel för såväl postverket som allmänheten, i det att ojemna öretal i synnerhet vid liqvider under brådskande expedition å postanstalterna lätt kunna vålla olägenheter.

Då enligt komiterades förslag postafgifterna för tidningar, som blifva genom postverket förskrifna, merendels komma att sluta på ojemna öretal, torde, på det att abonnementsavgifterna fortfarande må bestämmas till belopp, som kunna jemnt delas med 5, det i åtskilliga fall vara nödigt, att en afrundning till dylika belopp eger rum; och synes detta lämpligast böra ske genom höjning af prenumerationsavgiften i alla de fall, då sådan förekommer, men eljest af postafgiften.

Den ökade inkomst, som genom sistnämnda höjning i postafgiften kan tillföras postverket, lärer icke uppgå till något afsevärdt belopp. På grund deraf, och då denna ökning torde uppvägas af den minskning i den beräknade inkomsten, hvilken följer deraf, att vid postafgiftens bestämmande prenumerationspriset för kortare abonnementssterminer städse beräknas i förhållande till motsvarande pris för helår, har vid beräkning af det ekonomiska resultatet af de föreslagna postafgifterna icke tagits hänsyn till ifrågavarande avgiftshöjning.

*Postafgiftens
höjande.*

Mom. 7. För att skydda postverket för förlust, i den händelse att befodringsavgiften för en tidning blifvit lägre beräknad, än som vederbort på grund af tidningens nummerantal eller vigt, synes det vara nödigt, att, i enlighet med hvad för närvarande gäller i dylikt fall, Generalpoststyrelsen bemyndigas föranstalta om postafgiftens höjande.

Har den del af befodringsavgiften, som svarar emot antalet nummer i veckan, blifvit för lågt beräknad, synes Generalpost-

styrelsens ifrågavarande befogenhet böra gälla i afseende å alla tidningar, beträffande hvilka berörda förhållande eger rum. Likväl hafva komiterade ansett afgiftsförhöjning icke böra ifrågasättas, förr än det ursprungligen angifna nummerantalet upprepade gånger överskridits. För s. k. »extra nummer», som af en eller annan särskild anledning tillfälligtvis utgifvas, skulle sålunda någon höjning i den för tidningen bestämda befodringsafgiften icke behöfva inträda.

Hvad åter angår den emot tidningens vigt svarande delen af befodringsafgiften, synes höjning i afgiften icke nödvändigtvis böra följa af en ökning i vigten. Då nemligen det löpande årets vigt lägges till grund för beräkning af vigtafgiften för det följande året, kommer hvarje ökning i vigten under det ena året att föranleda en motsvarande höjning i afgiften för det andra året.

Detta gäller emellertid endast med afseende på tidningsföretag, som redan hunnit en viss stadga och beträffande hvilka det kan med skäl antagas, att de skola regelbundet fortgå från det ena året till det andra. Annorlunda blifver deremot förhållandet i fråga om tidningar, hvilka ännu icke uppnått en dylik stadga i utgifningen, utan kunna befaras skola efter någon tid upphöra att utkomma. Med afseende å dessa sistnämnda tidningar, torde det därför, om icke postverket skall löpa fara att gå förlustigt detsamma rätteligen tillkommande afgiftsbelopp, vara nödigt att medgifva Generalpoststyrelsen enahanda befogenhet att höja afgiften, som, hvad angår nummerafgiften, blifvit ifrågasatt beträffande tidningar i allmänhet.

Då en höjning i postafgiften icke rätteligen bör göras retroaktivt gällande emot abonnenter, som redan erhållit abonnement efter en lägre afgift, bör det åligga utgifvaren eller dennes ställföreträdare att fylla det belopp, som kräfves, för att postverket må erhålla, hvad detsamma tillkommer.

Mom. 8. För att tjena till ledning vid helårsvigtens bestämmande torde hvarje utgifvare af tidning, derå postabonnement är afsedt att ega rum, böra tillförbindas att till postverket öfverlemna ett fullständigt exemplar af hvarje under ett år utkommande nummer af tidningen; och synes detta öfverlemnande

*Helårsvigtens
bestämmande.*

lämpligen böra ske, i den mån som numren utkomma, till postanstalten i den ort, der tidningen utgifves. De sålunda öfverlemnade nummerexemplaren böra af postanstalten sorgfälligt förvaras, till dess vägning egt rum af en fullständig samling utaf de under perioden 1 oktober—30 september utgifna nummer. Sedan helårsvigten på detta sätt blifvit definitivt faststæld, synes det ej möta något hinder att åter ställa de vägda tidningsnumren till utgifvarens disposition.

§ 9.

Postabonnerade tidningars aflemnande till posten.

Mom. 1. Beträffande de i detta moment föreslagna fordringar i afseende å det skick, hvori postabonnerad tidning bör aflemnas till postbehandling, hänvisas till den föregående allmänna motiveringen (sid. 104 o. f.).

Med afseende å vikningen må här blott tilläggas, att en häftad tidning eller tidskrift, om den i öfrigt uppfyller ifrågasvarande bestämmelser, naturligtvis icke behöver ytterligare vikas utöfver den vikning, som egt rum vid häftningen.

De till underlättande af tidningarnas postbehandling i moment 1 föreslagna bestämmelserna äro, såsom af momentets lydelse framgår, afsedda att gälla endast tidningar, som blifvit genom postverkets förmedling förskrifna. Med hänsyn till den vida mindre omständliga postbehandling, som kräfves för tidningsförsändelser under band, torde det ej vara nödigt att låta de ifrågavarande bestämmelserna gälla äfven beträffande sistnämnda försändelser, hvilka för öfrigt äro i förevarande afseende underkastade enahanda föreskrifter som andra korsbandsförsändelser, innehållande trycksaker, och följaktligen genom afsändarens försorg i regel vid aflemnande till posten hafva ett format, som lämpar sig för postbehandlingen.

Maximivigt m. m.

Mom. 2. Tidningsförsändelsernas betydliga vikt i jemförelse med de flesta öfriga slag af postförsändelser icke blott bidrager att i väsentlig mån höja postverkets omkostnader för såväl poster- nas befordran mellan postanstalterna som ock deras hembäring vid de postanstalter, der sådan eger rum, utan synes äfven gång

efter annan vålla postverket allvarsamma olägenheter, derigenom att postvagnar blifva till följd af stora tidningsposter för tungt lastade eller rent af otillräckliga. Såsom ett exempel på den betydande tyngd, som de postabonnerade tidningarna med tillhörande bilagor kunna hafva, må här anföras, att, enligt hvad för komiterade omförmälts, vid ett par tillfällen den till postbehandling aflemnade upplagan af en enda, i Stockholm utkommande tidning till följd af en tidningen åtföljande afgiftsfri bilaga vägt mera än den högsta vikt, som får lastas i postkupé, hvilken är inrymd i jernvägsbogievagn. Det ligger i öppen dag, att postförsändelser med en så betydande tyngd äfven skola vid hembäring genom brefbärare vålla mycket stora svårigheter.

Då enligt de af komiterade föreslagna grunder för postbefordringsavgiftens beräkning tidningarnas vikt tillmätas en viss betydelse vid avgiftens fastställande, torde detta förhållande nog bidra till att motverka ofvan antydda olägenheter. Men den höjning i afgift, som med det af komiterade föreslagna beloppet för avgiften kan följa af en ökning i tidnings vikt, läser icke vara tillräcklig för att förebygga posternas allt för stora belastande med tyngande tidningsförsändelser. Då emellertid komiterade icke ansett sig böra föreslå ett högre belopp för den emot vigten svarande avgiften, har det syntts nödigt att införa särskilda bestämmelser i nyssnämnda syfte; och detta torde vara så mycket lämpligare, som sådana bestämmelser äfven böra i sin mån bidra till att förekomma, det bokmarknaden tillhörande tryckalster varda såsom tidningar postbefordrade.

De bestämmelser, komiterade af ofvan anförda skäl funnit sig böra ifrågasätta, innefattas i förevarande moment 2. Genom att icke medgifva befordran såsom postabonnerad tidning för inbundet tryckalster hafva komiterade velat förhindra, att posterna betungas och postbehandlingen försvåras genom styfva permar, hvilka för öfrigt väl merendels snarare anses tillhöra böcker än tidningar. Hvad åter angår den föreslagna maximivikten af 150 gram per nummer, hafva komiterade ansett, att å ena sidan ett lägre maximum, såsom t. ex. det i Danmark föreskrifna af 125 gram, skulle vålla för stora olägenheter, emedan derigenom åt-

skilliga värdefulla tidskrifter skulle uteslutas från postabon-
nement, och å andra sidan en högre maximivigt än 150 gram icke
skulle i någon nämnvärd mån bidraga till det med ifrågavarande
bestämmelse åsyftade ändamål.

Dessa bestämmelser gälla, såsom synes, i likhet med före-
skrifterna i moment 1, endast tidningsexemplar, som skola be-
fordras efter abonnement genom postverkets förmedling. Att
utsträcka bestämmelserna i fråga till att gälla äfven vid kors-
bandsförsändning af tidningar har syns komiterade vara mindre
nödigt, eftersom vid sådan försändning postafgiften beräknas
uteslutande efter vigt, samt i följd deraf och på grund af afgif-
tens högre belopp faran af posternas betungande synes vara
mindre än vid tidningarnas försändning efter postabonnement.

§ 10.

*Tidningars
upphörande
m. m.*

Mom. 1 grundar sig på de föreskrifter i enahanda afseende,
hvilka meddelats genom Kongl. brefvet den 11 maj 1883. (Jfr
sid. 134.)

Mom. 2 och *mom. 3* motsvara § 4 i nu gällande Kongl.
kungörelsen angående villkoren för tidningars och tidskrifters
postbefordran den 11 maj 1883.

Med afseende å *mom. 2* torde böra påpekas, hurusom komi-
terade föreslagit, att för tidning, som upphört att vidare ut-
gifvas, befordringsafgiften för hvarje helt kvartal af den åter-
stående abonnemangstiden skall restitueras. Den i postafgiften
ingående s. k. förskrifningsafgiften synes nemligen med afseende
å grunden för dess beräkning icke böra inbegripas i förberörda
restitution. Ty då förskrifning af abonneradt exemplar måste
antagas hafva i förevarande fall egt rum, bör postverket anses
berättigadt att utan afkortning behålla den del af postafgiften, som
skall utgöra ersättning för dess bestyr med denna förskrifning.

Hvad angår *mom. 3*, må här framhållas, att genom komite-
rades förslag i § 7, senare delen, möjlighet bör beredas post-
verket att i fråga om nytillkommande tidningar vida kraftigare,
än för närvarande är fallet, biträda vederbörande abonnenter vid
utfående af ersättning för tidningar, som upphört.

§ 11.

Mom. 1—3. Under hänvisning i öfrigt till hvad i det föregående anförts i fråga om tidningsförsändelsers taxering efter sammanlagd vigt¹⁾, få komiterade i detta afseende ytterligare anföra följande.

Då det torde vara lämpligt att från början gifva de ifrågavarande korsbandsförsändelserna en särskild benämning till åtskillnad från öfriga slag af korsband, hafva komiterade sökt utfinna en dylik benämning och hafva dervid för sin del funnit ordet »*utgifvarekorsband*» vara för ändamålet passande.

Utgifvarekorsband.

Såsom af denna benämning antydes och äfven blifvit i det föregående framhållet, är ifrågavarande tidningsförsändning egentligen afsedd att användas endast af vederbörande tidningsutgifvare. Fall kunna emellertid inträffa, då det kunde anses lämpligt att medgifva äfven andra än utgifvarne rätt att få tidningsförsändelser taxerade efter sammanlagd vigt. Att införa ett allmänt stadgande i sådant afseende hafva komiterade icke ansett skäligt, emedan derigenom synes skola uppstå svårighet att utöfva nödig kontroll deröfver, att försändningssättet icke missbrukas till att bereda postbefordran såsom utgifvarekorsband äfven åt sådana trycksaksförsändelser som affärscirkulär, prospekter, reklamer o. dyl. Fara för dylika missbruk har deremot syntts komiterade icke böra förekomma i fråga om ett sådant företag som aktiebolaget Svenska Telegrambyrån, hvilket har till uppgift att vid samtliga statens jernvägsstationer för utgifvarnes räkning tillhandahålla och försälja tidningar i allmänhet. Med hänsyn dertill hafva komiterade ansett, att nämnda företag bör kunna i förevarande hänseende likställas med tidningsutgifvare. Och då komiterade trott det ligga i såväl utgifvarnes som allmänhetens intresse, att tidningarnas spridning genom Svenska Telegrambyrån eller annat företag af liknande beskaffenhet kan ega rum på enahanda villkor, som äro föreskrifna med afseende å den distribution af tidningar, som verkställas omedelbart genom vederbörande utgifvares egen försorg, hafva komiterade ansett

Försändning från annan än utgifvaren.

¹⁾ Sid. 107 o. f.

sig böra föreslå, att, der i särskilda fall Kongl. Maj:t finner omständigheterna sådant föranleda, de för utgifvarekorsband stadgade vilkor må kunna undantagsvis tillämpas äfven i afseende å tidningsexemplar, som af annan än vederbörande utgifvare aflemnas till postbehandling såsom försändelser under band.

Anmälan
m. m.

Anmälan om blifvande försändning af ifrågavarande korsband bör göras å den postanstalt, hvarest försändelserna skola aflemnas till postbehandling, d. v. s. å postanstalten i utgifningsorten. Denna anmälan, för hvilken lämpligen torde böra fastställas särskild formulärblankett, bör innefatta de uppgifter, som erfordras för att dels möjliggöra nödig kontroll från postverkets sida och dels bereda tillfälle till en så snabb postbehandling som möjligt. I sådant afseende torde böra särskildt uppgifvas:

a) titeln å den tidning eller tidningsupplaga, som är afsedd att vinna postbefordran såsom utgifvarekorsband;

b) ungefärliga antalet af de tidningsexemplar, som utgifvaren önskar försända på ifrågavarande sätt; samt

c) de dagar och tider, på hvilka tidningsexemplaren äro afsedda att aflemnas till posten.

Sådan anmälan, som nu är sagd, bör göras i lämplig tid, innan den tidningsförsändning, som deri afses, tager sin början.

Vidare torde det vara nödigt, att utgifvarekorsband, som varda aflemnade till postbehandling, åtföljas af särskilda reversal, utvisande dels antalet af de tidningsexemplar, som för hvarje gång aflemnas till posten, dels ock, i förekommande fall, antal och vikt af tidningen åtföljande afgiftspligtiga bilagor. Dessa reversal, för hvilka formulär bör af Generalpoststyrelsen fastställas, synas icke nödvändigtvis böra vara undertecknade af vederbörande utgifvare, utan torde äfven kunna å dennes vägnar utfärdas af annan person, som erhållit bemyndigande att i utgifvarens ställe i förevarande afseende representera tidningen i förhållande till postverket.

Förskrifna
exemplar.

De tidningsexemplar, som aflemnas till postbehandling såsom utgifvarekorsband, skola vara af vederbörande adressater förskrifna eller reqvirerade. Det bör sålunda ej medgifvas att

t. ex. sända profnummer såsom en inbjudan till abonnement. Men å andra sidan böra till en och samma adressat kunna afsändas flera exemplar af hvarje tidning, då sådana requirerats vare sig till lösnummerförsäljning eller för att fördelas till abonnenter i orten.

Om med stöd af lemnade uppgifter angående tidningsförsändningens omfattning eller af annan orsak den postanstalt, der tidningen aflemnas till postbehandling, finner sig ega grundad anledning misstänka, att såsom utgifvarekorsband af en tidning försändas äfven exemplar, som icke blifvit af vederbörande adressater requirerade, bör undersökning ega rum; och om dervid ådagalägges, att förhållandet är sådant, som nu är sagdt, torde ifrågavarande bestämmelse icke lämpligen kunna göras effektiv, så vida ej tidningens utgifvare eller den, som på grund af särskildt medgifvande ombesörjt tidningens afsändande, kan ställas till ansvar derför likasom för annat missbruk af utgifvarekorsband.

Då de ifrågavarande försändelserna, utom hvad angår högsta vigten för hvar särskild försändelse, äro i fråga om postbefordringen likställda med vanliga korsbandsförsändelser, innehållande trycksaker, följer deraf också, bland annat, att de för trycksaksförsändelser i allmänhet gällande bestämmelser i afseende å det skick, hvori försändelserna aflemnas till postbehandling, böra, tillämpas äfven å utgifvarekorsband. Dessa skola följaktligen enligt hvad i gällande allmänna poststadga föreskrives, vara »antingen inlagda under band, på en rulle, mellan pappskifvor, i ett å båda sidor eller i begge ändar öppet fodral eller i ett icke tillslutet kuvert, eller ock blott och bart hopvikna på sådant sätt, att försändelsens beskaffenhet ej döljes, eller slutligen omknutna med bindgarn, som lätt kan knytnas upp».

Äro flera utgifvarekorsband adresserade till samma postanstalt, böra de till fortskyndande af postbehandlingen vara sammanbundtade. Äfven skulle det i hög grad bidraga till underlättande och förkortande af postbehandlingen, om försändelser, som äro adresserade till orter belägna vid samma postlinie, vid aflemnandet vore hopslagna i bundtar. Genom samverkan mellan

Aflemnande
till post-
behandling.

vederbörande tidnings expedition och inlemningspostanstalten synes detta också kunna åstadkommas.

Då vägning af tidningarna svårigen kan ske annat än vid fast postanstalt, lärer ifrågavarande befordringssätt icke medgifva tidningsexemplarens aflemnande direkt till postkupé. För att det oaktadt kunna inbespara den tid, som åtgår för tidningarnas transporterande från tryckeriet till vederbörande inlemningspostanstalt och derifrån till jernvägsstation, skulle det helt säkert vara i synnerhet å större platser en afsevärd fördel, om sådan anordning vidtoges, att omedelbart före postförande bantågs afgång de för befordran dermed afsedda tidningsexemplar kunde af postverket mottagas vid jernvägsstationen. Äfven om sjelfva den tidrymd, som kunde genom en dylik anordning vinnas, icke skulle vara af stor omfattning, är den dock af betydelse, för så vidt derigenom tidningarnas läggande i press bör kunna framflyttas.

Med afseende å utgifvarekorsbands aflemnande till postbehandling torde äfven böra anföras, att det synes vara nödigt, att försändelserna varda genom utgifvarens försorg på ett eller annat sätt betecknade såsom utgifvarekorsband. Detta synes böra utan större svårighet kunna ske t. ex. derigenom, att i sammanhang med adressen å försändelsen angifves, att denna består af utgifvarekorsband från viss afsändare. Utöfver adressen samt meddelanden rörande försändelsens innehåll och om abonnement å den tidning, som försändes, böra andra uppgifter, såsom annonser, reklamer o. d., icke få anbringas å utgifvarekorsband.

Postbehand-
ling å inlem-
ningspostan-
stalten m. m.

På sätt redan blifvit i det föregående antydt, hafva komite-
rade förutsatt, att postbehandlingen af de till posten aflemnade
tidningsexemplaren å inlemningspostanstalten skulle hufvudsak-
ligen bestå uti tidningarnas vägning och sortering samt afsän-
dande af de till andra orter adresserade exemplaren och till-
handahållande till vederbörande adressater af de exemplar, som
icke skola med post eller af landtbrefbärare fortskaffas.

Resultatet af vägningen torde, äfven i de fall, då befordrings-
afgiften icke erlägges vid tidningarnas aflemnande till postbe-
handling, böra för hvar tidning antecknas i en journal, der hvarje

i orten utkommande tidning, som varder på ifrågavarande sätt postbehandlad, har sitt särskilda konto. Genom att tid efter annan jemföra de sålunda antecknade viktresultaten med de till postanstalten gjorda anmälningar och de till densamma öfverlemnade reversal bör från inlemningspostanstaltens sida kontrolleras, att tidningsförsändningen står i öfverensstämmelse med hvad i fråga om hvarje tidning blifvit af vederbörande uppgifvet.

Genom granskning af nyssnämnda journal och dess jemförande med anmälningssedlarne och reversalen, hvilka båda slag af handlingar, såsom utgörande i viss mån verifikationer till de antecknade viktbeloppen, torde böra biläggas journalen, bör sedermera af vederbörande öfverordnade postmyndighet verkställas kontroll derå, att till postkassan redovisas hvad som enligt stadgade grunder bort i postbefordringsafgifter erläggas för de till posten aflemnade tidningsexemplar.

Derigenom att redovisning för ifrågavarande uppbörd icke eger rum i sammanhang med redovisning af andra postmedel, vinnes den fördel, att postverkets inkomster på denna del af dess rörelse kunna fullt exakt beräknas; hvarjemte genom innehållet i ofvannämnda journal bör utan svårighet kunna vinnas en öfersigt öfver såväl sjelfva rörelsens omfattning i dess helhet som äfven den utsträckning, hvori försändningssättet i fråga kommer till användning med afseende å olika tidningar.

Å adresspostanstalterna kräfva utgifvarekorsbanden icke annan postbehandling än vanliga korsband. Genom det ifrågavarande nya försändningssättet erbjuder sig följaktligen ett tillfälle att tillmötesgå de önskemål, som från tidningsmännens sida framstälts beträffande tidningarnas snabba utlemnande från ankomstpostanstalterna. Då nemligen de såsom utgifvarekorsband försända tidningsexemplar böra vara i det skick, att de omedelbart efter framkomsten kunna hållas vederbörande adressater till handa, synas tidningarna vid detta försändningssätt kunna både fortare än vid försändning efter postabonnement utlemnas från vederbörande fasta postanstalt och äfven t. ex. vid tågmöten lättare än vid sistnämnda försändning hållas vederbörande till handa direkt från postkupé.

Postbehandling å ankomstpostanstalten.

Vanliga tidningskorsband m. m.

Mom. 4 och 5 innehålla de bestämmelser, som återfinnas i § 3 af Kongl. kungörelsen den 11 maj 1883, sådan denna paragraf lyder på grund af Kongl. kungörelsen den 22 maj 1891.

§ 12.

Tidningsbilagor.

På sätt redan blifvit i det föregående omförmäldt, har såsom ett önskemål från tidningsutgifvarnes sida framhållits införande af »klarare och så långt möjligt otvetydiga bestämmelser om hvad som bör förstås med del af en tidning samt med bilagor, och om afgifterna för de senare».

Komiterade hafva förut lemnat redogörelse för nu gällande bestämmelser angående tidningsbilagor och torde här få hänvisa till berörda redogörelse (sid. 50 o. f.).

Såsom närmare framgår af densamma, afse ifrågavarande bestämmelser endast bilagor till tidningar, som försändas efter abonnement genom postanstalt; hvaremot beträffande bilagor, som åtfölja tidningar, hvilka postbefordras såsom försändelser under band, icke finnas några särskilda bestämmelser. Förutsättningar för afgiftsfri postbefordran tillsammans med postabonnerad tidning äro för närvarande: dels att bilagan skall utan särskild betalning utöfver prenumerationspriset åtfölja tidningen, och dels att tillkännagifvande derom skall finnas infördt i denna. Under dessa förutsättningar tillkommer afgiftsfri postbefordran i allmänhet följande bilagor, nemligen:

1:o) planscher och

2:o) af tidningens redaktion utgifna bihang till tidningen.

För andra bilagor än de nu nämnda skall i regel erläggas enahanda afgift som för försändelser under band, hvilken afgift i fråga om trycksaksförsändelser utgår med 4 öre eller, hvad angår lokalförsändelse, 2 öre för hvar vikt af 50 gram eller del deraf. Emellertid eger Generalpoststyrelsen att efter pröfning af förekommande omständigheter medgifva bilagors postbefordran antingen utan särskild godtgörelse eller mot lägre porto än det nyss nämnda. Den nedsättning i eljest gällande porto, som på grund deraf varder af Generalpoststyrelsen i särskilda

fall medgifven, synes i regel af styrelsen bestämmas sålunda, att det särskilda portot för afgiftspligtiga bilagor utgår med $\frac{1}{2}$ öre för hvar vigt af 50 gram eller del deraf, dock att afgiften för bilaga ej understiger 1 öre per exemplar, samt dessutom $\frac{1}{2}$ öre för hvarje blad, som löst inlägges i bilaga.

De bestämmelser, hvilka komiterade ansett sig böra föreslå i fråga om villkoren för postbefordran af tidningsbilagor, afse:

dels att, på samma gång vederbörande utgifvare erhåller rätt att fördela tidningens innehåll på flera särskilda delar och att — hvad postabonnerad tidning angår, inom bestämda gränser — till tidningens mera normala omfång göra de tillägg, som kunna af omständigheterna betingas, derjemte må förebyggas, att såsom tidningsbilagor utan särskild postafgift befordras försändelser, hvilka icke stå i det sammanhang med den tidning de åtfölja, att de böra anses såsom delar af densamma;

dels ock att ur företrädesvis expeditionel synpunkt må förhindras, att tidningarnas postbehandling varder genom åtföljande bilagor i afsevärd mån försvärad och uppehållen; i hvilket sistnämnda afseende må särskildt framhållas, dels att bilaga ej får vara inbunden, dels ock att bilaga skall vara inlagd i det tidningsnummer, hvartill den hör, och sålunda icke får emballeras i särskildt omslag, såsom styfva pappskifvor, på rullar o. s. v.

Derjemte hafva komiterade ansett, att åtskillig omgång och tidsutdrägt skulle besparas, om beträffande sådana bilagor, hvilka icke böra utan särskild afgift postbefordras, meddelades allmänt gällande afgiftsbestämmelser, hvilka kunde af vederbörande postanstalter omedelbart tillämpas, och sålunda Generalpoststyrelsens beslut i fråga om dylika tidningsbilagor ej borde påkallas i andra fall, än då det gälde undantag från sagda bestämmelser.

I likhet med hvad för närvarande gäller, hafva komiterade ansett några särskilda bestämmelser icke böra införas i fråga om bilagor till tidningar, hvilka försändas såsom vanliga tidningskorsband; utan skulle med afseende å dessa bilagor endast gälla de för tidningsbilagor i allmänhet föreslagna bestämmelser, hvilka innefattas i § 12 mom. 1 och 2. Då bilagorna, såsom inlagda i vederbörande tidningsexemplar, måste vägas tillsam-

mans med dessa, kommer den för ifrågavarande korsbandsförsändelser stadgade särskilda afgift följaktligen att drabba äfven bilagorna. Att för dessa genomföra vare sig befrielse från den mot deras vikt sålunda svarande afgift eller befordringsafgiftens beräkning efter andra grunder synes icke vara möjligt utan vidtagande af särskilda anordningar, hvilka skulle i hög grad försvåra postbehandlingen af ifrågavarande försändelser.

Hvad deremot angår bilagor till tidningar, hvilka försändas antingen efter abonnement genom postanstalt eller såsom utgifvarekorsband, synes råda ett annat förhållande. Å ena sidan är vid båda dessa försändningssätt befordringsafgiften så låg, att en särskild afgift synes böra uppbäras för de bilagor, hvilka icke så nära ansluta sig till åtföljande tidningsexemplar, att bilagorna kunna anses såsom delar af dessa; och å andra sidan synes en dylik afgift kunna utan svårighet genomföras under omständigheter, som äro betryggande ur synpunkten af nödig kontroll från postverkets sida. Vid försändning både efter postabonnement och såsom utgifvarekorsband har nemligen den postanstalt, der tidningarna aflemnas till postbehandling, och som följaktligen äfven bör uppbära ifrågavarande afgift för tidningarna åtföljande bilagor, tillfälle att få kännedom om antalet af de för hvarje gång afsända tidningsexemplar och kan sålunda äfven, efter det ett exemplar af en till försändning afsedd bilaga blifvit företedt, bestämma beloppet af den afgift, som skall vid denna försändning erläggas.

Hvad beträffar de bilagor, hvilka äro att anse såsom delar af den tidning de åtfölja, och för hvilka på grund deraf icke bör erläggas någon särskild afgift utöfver den, som, då bilagorna vägas tillsammans med tidningen, svarar emot deras vikt, hafva komiterade genom de i detta hänseende föreslagna bestämmelserna i moment 3 afsett, att sammanhanget mellan hufvudnummer och sådan bilaga skall vara af enahanda art som mellan olika delar af en och samma tidning. Bilagor af ifrågavarande slag skola nemligen dels, hvad angår planscher o. d., utgöra förklaring af eller eljest tydligen hänföra sig till innehållet i den tidning de åtfölja, dels ock, hvad beträffar andra bilagor, vara utgifna

af tidningens redaktion för att, såsom t. ex. följetongs- eller predikobilagor, utgöra tillägg till eller fortsättning af det tidningsnummer, som de åtfölja. Då ifrågavarande bilagor — vare sig de äro uttryckligen betecknade såsom bilagor eller benämnas »B-nummer», »C-nummer», » $\frac{1}{2}$ -nummer» o. s. v. — skola anses såsom delar af den tidning de åtfölja, böra de med afseende å innehåll, vikt, format m. m. för tidningar gällande bestämmelser tillämpas jemväl å dessa bilagor, såsom utgörande delar af vederbörande tidningar.

De bilagor, som komiterade härvidlag ansett företrädesvis angeläget att utesluta från afgiftsfri postbefordran, äro sådana, som tryckas i stora antal för att hufvudsakligen i annonserings- eller reklamsyfte med olika tidningar spridas bland allmänheten. Då dylika bilagor i och för sig ej äro berättigade att vinna postbefordran mot annat porto än det för trycksaker i allmänhet gällande, innebär komiterades förslag om en afgift af $\frac{1}{2}$ öre per 25 gram i sjelfva verket för de ifrågavarande försändelserna en betydande fördel.

Afgiftens belopp har föreslagits i anslutning till den afgift, som, enligt hvad redan är sagdt, plägar i liknande fall af Generalpoststyrelsen föreskrivas. Dock har vigtenheten ansetts böra lämpligen bestämmas till 25 gram, på det att derigenom någon höjning i afgiften måtte inträda för tyngre bilagor. För lättare bilagor åter hafva komiterade, med afseende å det mindre besvär, som dessa bilagor, då de hädanefter skola vara inlagda i vederbörande hufvudnummer, böra försorsaka postverket, ifrågasatt den lindring, att någon minimaafgift icke skulle bestämmas. —

Det har syns komiterade lämpligt att här lemna en kortfattad redogörelse för de bestämmelser, som i fråga om tidningsbilagor gälla inom Norge, Danmark och Tyskland.

Norge. Såsom bilagor (*»bilag»*) till tidningar kunna sändas trycksaker, å hvilka finnes i tryck angifvet, att de äro bilagor till ett visst nummer af vederbörande tidning, och hvilka tillställas tidningens samtliga abonnenter utan förhöjning i abonnementspriset. Bilagorna kunna vara häftade och falsade, men icke inbundna.

Högsta vigten för bilaga är 250 gram.

Bilaga skall inläggas i hufvudnumret och får icke sändas särskildt.

Innan bilaga afsändes, bör tidningsutgifvaren derom underätta inlemningspostanstalten och dervid på tro och heder uppgifva vigten af hvarje exemplar af bilagan äfvensom antalet exemplar.

För bilaga erlägges — utöfver det vigtporto, som betalas i följd deraf, att bilagan väges tillsammans med tidningen — ett tilläggsporto af $\frac{1}{2}$ öre för hvarje exemplar, som ej öfverstiger 50 gram, och 1 öre per exemplar, som väger mer än 50 gram.

Till förenämnda bilagor hänföras icke tillägg (*»tillägg»*) till tidning, hvilka utgifvas af tidningens redaktion och utgöra en del eller fortsättning af tidningen eller tjena till att komplettera, förklara eller illustrera dennas innehåll, såsom t. ex. upplysande teckningar, kartor eller illustrationer. Dessa tillägg, å hvilka i öfrigt tillämpas samma bestämmelser i afseende å påskrift, inläggning m. m., som gälla för bilagor, anses såsom delar af den tidning de åtfölja.

Danmark. Såsom afgiftsfria bilagor postbefordras: trycksaker, som utgöra en direkt fortsättning af medföljande hufvudnummers innehåll; teckningar, som upplysa texten; register öfver innehållet.

En afgift af 1 öre per exemplar erlägges för följande bilagor, nemligen: subscriptionsanmälningar och reklamer, som icke angå den tidning de åtfölja; priskuranter; romanark, som ej innehålla fortsättning af en i hufvudnumret införd roman o. dyl. Dessa bilagor få ej omfatta mera än 2 sidor, hvilka icke äro större än sidan af den tidning, med hvilken bilagorna försändas.

Andra bilagor än de nu nämnda draga vanligt trycksaksporto, d. v. s. 4 öre per exemplar, ej öfverstigande 250 gram.

Alla bilagor skola vid aflemnande till postbefordran vara inlagda i vederbörande tidningar. De här ofvan sist nämnda bilagorna böra dessförinnan vara behörigen frimärkta och afstämplade.

Tyskland (från den 1 januari 1901). Afgiftsfri postbefordran tillkommer bilagor, som med hänsyn till innehåll,

format, papper, tryck och beskaffenhet i öfrigt kunna betraktas såsom delar af medföljande tidning, eller hvilka enligt skriftlig förklaring af tidningens utgifvare eller på grund af meddelande i hufvudnumret äro att anse såsom regelbundna tillägg till den tidning de åtfölja. Då emellertid dessa bilagor inberäknas i vederbörande tidnings helårsvigt, träffas tidningen vid postafgiftens fastställande af en emot bilagornas vikt svarande förhöjning i afgiften.

För andra bilagor («aussergewöhnliche Zeitungsbeilagen») har vederbörande tidningsutgifvare att i förskott erlagga en särskild afgift af $\frac{1}{4}$ pf. för hvarje exemplar och för hvar vikt af 25 gram eller del deraf. Afgiften afrundas, der så erfordras, uppåt till pfennigbelopp, som kan jemnt delas med 5. Dessa bilagor inberäknas icke i tidningarnas vikt. Hvarje bilaga får ej omfatta mera än 2 ark och ej heller vara häftad eller inbunden, utan skola de särskilda arken sammanhänga i arkform. Postanstalterna kunna neka postbefordran för sådana bilagor, hvilka icke lämpa sig för transport i tidningspaketen.

Alla bilagor skola vara inlagda i vederbörande tidningsnummer.

§ 13.

Med anledning af gjord framställning i fråga om aflemnande af en i Stockholm utkommande tidning till postbefordran med de tidigt på morgnarne från Stockholm afgående bantågen blef af Generalpoststyrelsen den 20 december 1864 meddeladt det förklarande, att, derest på grund af särskild öfverenskommelse mellan tidnings redaktion och vederbörande tjänstemän vid postkontoret dessa sistnämnde åtog sig att till befordran med först afgående bantåg emottaga tidningar äfven efter utgången af den tid, hvar under postkontoret skulle för postförsändelsers inlemnande hållas öppet, något hinder härför icke borde möta, så länge och för så vidt derigenom icke vållades något uppehåll eller annan ordning vid posternas expedierande.

*Tidningars
aflemnande å
särskilda
tider.*

Uppå framställning af Generalpoststyrelsen, som till stöd derför hufvudsakligen anført, att det icke kunde anses fullt lämp-

ligt, att ensamt på enskild öfverenskommelse skulle ankomma, af hvilka personer borde besörjas en del af de postanstalterna åliggande göromål; *att* emellertid utväg icke borde saknas att med dagens post afsända äfven sådana tidningar, som tidigt på morgnarne utgäfves; *samt att* en ersättning borde beredas postkassan för de utgifter, som densamma tillskyndades till följd deraf, att, för nämnda tidningars expedierande, särskild personal måste användas, till tjenstgöring å postkontoret en tid af dygnet — för det dåvarande vid Stockholms postkontor kl. $\frac{1}{2}$ 4 till kl. 6 f. m. — då kontoret i öfrigt icke vore tillgängligt för allmänheten, utom det att genom nämnda tjenstgöring ökades utgifterna för belysning m. m.;

Kongl. bref
d. 1 dec. 1871.

har sedermera af Kongl. Maj:t blifvit genom nådigt bref den 1 december 1871 förklaradt:

att, der till vinnande af snabbare postbefordran, utgifvare af tidning eller tidskrift anmälde sig önska att å annan tid än den, då postanstalt hölles öppen för allmänheten, derstädes aflemna tidning eller tidskrift, som skulle med post fortskaffas, sådant finge medgifvas mot skyldighet för afsändaren att därför erlägga till postverket en särskild afgift, hvilken, hvad anginge tidning, som utkomme sex eller flere gånger i veckan, skulle utgöra, efter helt år räknadt, för ett antal af högst femhundra exemplar 500 kronor, för hvart öfverskjutande antal af högst ett hundra exemplar 50 kronor, och för tidning eller tidskrift, som utgäfves mindre ofta än sex gånger i veckan, skulle varda i förhållande dertill minskad;

att de uti ifrågavarande hänseende inflytande medel skulle ingå till postkassan; samt

att deremot den godtgörelse, hvilken för omförmälda särskilda tjenstgöring och de öfriga bestyr, som kunde samtidigt dermed utföras, funnes böra skäligen tillkomma dervid anlidade extra biträden och vaktbetjening, skulle utanordnas från postkassan utan afseende på beloppet af ofvanberörda dit influtna medel.

Med anledning af en utaf Publicistklubben gjord underdånig ansökning i fråga om upphäfvande af hvad i ofvan omförmälda afseende stadgats, afgaf Generalpoststyrelsen den 29 december 1884 infordradt underdånigt utlåtande, deri styrelsen anförde,

bland annat, att, enligt hvad af de i ämnet inhemtade upplysningar framgått, å orter, derifrån postförande bantåg eller andra poster utginge tidigt på dagen, den anordning i flera fall träffats, att tidningarna fått aflemnas efter postkontorets stängning eller före detsammans öppnande för allmänheten, utan att någon afgift härför tidningsutgifvarne affordrats, då någon tillökning i postpersonalen icke behöft ifrågakomma såsom följd af en dylik anordning. Ett sådant förfaringssätt hade då icke uteslutande tillämpats i vederbörande tidningsutgifvares intresse, utan understundom äfven varit till gagn för göromålen å postanstalten, i det att, då tidningarna sålunda blifvit aflemnade å annan tid än den för kontorets öppethållande bestämda, göromålen bättre låtit fördela sig.

Emellertid ansåg styrelsen det ändock vara betänkligt att, utan någon som helst afgift, lemna fullständig frihet i afseende å den tid, inom hvilken tidningar och tidskrifter finge till postanstalt inlemnas för expedition. Det kunde nemligen befaras, att denna rättighet under dylika förhållanden komme att understundom begagnas äfven i sådana fall, då expeditionen af tidningarna komme att menligt inverka på handläggningen af öfriga, å postkontoret förekommande, brådskande göromål.

Der åter sådant icke vore förhållandet, och der ej tidningarnas inlemnande vid annan tid af dygnet än den, då postkontoret hölles öppet för allmänheten, medförde nödvändighet att ensamt för samma tidningars expedierande anställa särskild personal, syntes icke böra möta något hinder för bifall till den af Publicistklubben gjorda framställningen.

Med afseende å hvad sålunda och i öfrigt anförts, hemställde styrelsen, att med upphäfvande af bestämmelserna i Kongl. brefvet den 1 december 1871 måtte meddelas det nådiga förklarande, att tillsvidare det skulle tillhöra Generalpoststyrelsen att på framställning af utgifvare af tidning eller tidskrift och i öfverensstämmelse med de grunder, som här ofvan blifvit angifna, fastställa villkoren för de genom postverket förskrifna tidningars och tidskrifters aflemnande å postkontor vid annan tid än den, då kontoret hölles öppet för allmänheten.

Kongl. bref
d. 23 jan. 1885.

Vid ärendets föredragning den 23 januari 1885 fann Kongl. Maj:t godt förklara, att, när på grund af Kongl. brefvet den 1 december 1871 åt utgifvare af tidning eller tidskrift medgåfves att till postanstalt å annan tid, än densamma hölles för allmänheten öppen, till postbefordran aflemna tidnings- eller tidskriftsexemplar, på Generalpoststyrelsen finge bero att, efter pröfning huruvida och i hvad mån ett dylikt medgifvande kunde medföra olägenhet för posttjensten eller föranleda tillökning i postanstaltens personal, bestämma, om och på hvilka villkor befrielse från eller nedsättning i den uti omförmälda Kongl. bref stadgade afgift kunde tidningens eller tidskriftens utgifvare beviljas.

Komiterades
uttalande.

Enligt hvad komiterade inhemtat, har, med tillämpning af hvad sålunda gäller i förevarande afseende, Generalpoststyrelsen i flera fall lemnat medgifvande till afgiftsfritt inlemnande af tidningar å tider, då vederbörande postanstalter icke varit öppna för allmänheten. I vissa fall har den tid, då sådant inlemnande finge ega rum, begränsats till tiden mellan kl. 6 f. m. och 10 e. m., medan i andra fall det öfverlemnats åt vederbörande postförvaltare att bestämma den tid, då tidningarna skulle mottagas. Vid åtskilliga tillfällen har åter Generalpoststyrelsen pröfvat tidningarnas inlemnande icke böra ske utan erläggande af särskild afgift. Denna har då i en del fall bestämts att utgå med de i Kongl. brefvet den 1 december 1871 föreskrifna belopp, men i andra fall satts till ej oväsentligt lägre belopp.

Såvidt komiterade af tidningsräkenskapen för år 1898 kunnat inhemta, är det egentligen endast i Stockholm, som tidningarnas inlemnande å extra tid bereder postverket någon afsevärd inkomst. Enligt tidningskontrollböckerna för nämnda år uppgingo nemligen de i förevarande afseende vid postkontoren inbetalade afgifter till följande belopp:

Stockholm	kr. 11,802: 17
Malmö	» 1,921: 43
Lund	» 1,131: 25
Gefle	» 166: 67

Summa kr. 15,021: 52¹⁾

I Stockholm synas ock omständigheterna hafva föranlett, att tidningarnas inlemnande å extra tid måst ega rum i ganska stor utsträckning. Då nemligen tiden för tidningars afgiftsfria inlemnande å tidningsexpeditionen vid Stockholms postkontor blifvit bestämd att söcknedagar omfatta kl. 10 f. m.—7 e. m., men viktiga postförande bantåg från Stockholm afgått redan kl. omkring 7,30 f. m., hafva följaktligen de i hufvudstaden utkommande morgontidningar, för att varda med först afgående postlägenhet försända, hänvisats till antingen expedition direkt till vederbörande postkupé eller inlemnande å extra tid. Då det förra försändningssättet medfört ett väsentligt ökad arbete för tidningarna, har i många fall den senare utvägen måst anlitas.

På sätt förut blifvit omförmäldt, förekommer bland de af tidningsutgivare framställda önskemål äfven yrkande på tidningsexpeditionernas å utgifningsorterna tillgänglighet på tider, som stå i samband med de stora, postförande bantågens afgangstider, oberoende af vederbörande postanstalts vanliga expeditionstider.

Ett sådant yrkande synes ganska förklarligt i betraktande särskildt af de förhållanden, som, enligt hvad ofvan blifvit nämndt, äro rådande vid Stockholms postkontor. Det förefaller helt naturligt, att vederbörande tidningsutgivare funnit det i hög grad betungande att för tidningarnas aflemnande till postbefordran under den större delen af dygnet nödgas erlägga en särskild afgift, hvilken mången gång närmar sig och stundom till och med synes öfverstiga beloppet af den procentvis beräknade postbefordrings-

¹⁾ För år 1899 hafva motsvarande afgifter uppgått till följande belopp:

Stockholm	kr. 12,121: 75
Malmö	» 4,892: 90
Lund	» 1,200: —

Summa kr. 18,214: 65.

afgiften, som dock afser att utgöra ersättning för alla postverkets bestyr med tidningarna.

I den mån beträffande andra postförsändelser behof deraf gör sig mera allmänt gällande, har också blifvit sörjdt för, att försändelserna kunna genom att nedläggas i breflåda vinna befordran med först afgående postlägenhet utan inskränkning till viss tid af dygnet. Då nu särskildt de postabonnerade tidningarnas postbehandling å inlemningsorten icke medgifver dessa försändelsers nedläggande i breflåda, men det torde få anses ligga i allmänhetens intresse lika väl som i tidningsutgifvarnes, att tidningarnas försändande med först afgående postlägenhet icke varder genom särskilda afgifter försvåradt, hafva komiterade så mycket hellre funnit sig böra, i den mån detta ansetts kunna ske utan postverkets alltför stora betungande, tillmötesgå förenämnda yrkande, som, då postafgifterna för postabonnerade tidningar enligt komiterades förslag höjas med cirka 70 proc., det synes vara billigt, att tidningarna så mycket som möjligt befrias från särskilda afgifter till postverket.

Komiterade hafva i sådant afseende funnit skäligt, att tidningarnas aflemnande till posten å extra tid icke beläggas med särskild afgift, när sådant aflemnande sker för tidningarnas befordran med postlägenhet, som afgår söcknedagar under tiden mellan kl. 7 f. m. och 10 e. m. Då det förutsattes, att aflemnandet skall ske i sammanhang med postlägenhets afgång, och följaktligen antagas måste, att, äfven om icke några tidningar varda aflemnade, ändock åtminstone någon del af personalen å vederbörande postanstalt måste vara i verksamhet för den öfriga postens behandling, hafva komiterade trott, att i de flesta fall tidningarnas emottagande å sådan tid, som nu är sagd, icke skulle förorsaka postverket några afsevärdt ökade omkostnader.

Varda tidningar å annan tid än den förutnämnda aflemnade till postbehandling vid tillfällen, då vederbörande postanstalt icke är öppen för allmänheten, bör enligt komiterades åsigt därför uppbäras en hufvudsakligen efter nu stadgade grunder beräknad särskild afgift, såvida icke Generalpoststyrelsen på grund af förhandenvarande omständigheter medgifvit befrielse

från eller nedsättning i denna afgift. Beloppet af den afgift, som sålunda skall för tidningarnas aflemnande erläggas, synes i hvarje fall icke böra bestämmas högre, än som motsvarar de kostnader, som af tidningarnas mottagande å extra tid förorsakas postverket.

§ 14.

Denna paragraf motsvarar § 5 i gällande Kongl. kungörelsen den 11 maj 1883.

Öfvergångsstadgande.

För att tjena till ledning vid helårsvigtens bestämmande för det år, då de enligt komiterades förslag beräknade postafgifterna skola träda i tillämpning, torde det vara nödigt, att utgifvare af i taxan införda tidningar tillförbindas att redan från och med den 1 juli under det år, då ifrågavarande författning utfärdas och hvilket tänkes närmast föregå det nyss nämnda, till vederbörande postanstalt afemna normal exemplar af utkomna nummer; och bör vid fastställande af postafgifter för tidningar under det år, med hvars början författningen kommer att träda i kraft, helårsvigten beräknas i förhållande till vigten af de nummer, som af vederbörande tidningar utkommit från och med berörda 1 juli.

V. Reservationer:

1:o) af herr *E. V. Montan*,

med afseende å § 3 mom. 1, punkt 1:o,

ang. tryckalster, som ej böra få införas i tidningsregistret.

Härmed tillåter jag mig hemställa, att i författningsförslaget 3 § 1 mom. 1:o efter ordet *tryckalster* må inskjutas orden: *som icke afhandlar dagens frågor och*. Jag har nemligen i fråga om denna punkt så till vida en afvikande mening, att jag anser de deri föreslagna undantagsbestämmelserna icke böra tillämpas på periodiska skrifter, hvilka sysselsätta sig med politiska eller sociala spörsmål för dagen, äfven om sådana skrifter skulle utgifvas i »endast ett begränsadt antal nummer eller häften och efter utgifvande deraf upphöra att vidare utkomma».

Ett enda exempel torde här göra tillfyllest. Det skulle väl knappast kunna sättas i fråga att vägra införande i tidningsregistret af en riksdagsrevy, som utkomme med vissa nummer i veckan eller ett större antal häften i månaden under en särskild riksdag, men icke vidare efter dess slut.

2:o) af Herr *E. Hammarlund*,

med afseende å § 3 mom. 1,

ang. tryckalster, som ej böra få införas i tidningsregistret.

Den enda inskränkning, som för närvarande är gällande med afseende på rättigheten att få såsom tidning postbefordradt ett tryckalster, hvilket blifvit anmaldt till tidningstaxan, är den, hvilken tillkommit genom Kongl. brefvet af den 11 maj 1883. Der föreskrifves följande:

Derest tryckalster, hvilket blifvit anmaldt att såsom tidning eller tidskrift postbefordras, befinnes uteslutande eller till väsentligaste delen bestå af ett eller några få i särskilda häften fördelade större arbeten, må i afseende å detsammas postbefordran icke tillämpas de bestämmelser, som äro meddelade rörande tidningar och tidskrifter, utan skall för dylikt tryckalsters postbefordran gälla hvad i sådant afseende är om trycksaker i allmänhet föreskrifvet.

Denna bestämmelse har i komiterades förslag blifvit ganska väsentligt skärpt, på samma gång åtskilliga nya föreskrifter tillkommit — allt i syfte att från postbefordran såsom tidningar utesluta vissa publikationer.

Villigt må medgifvas, att då och då åtskilliga missbruk gjort sig gällande, i det att i tidningstaxan införts en och annan publikation, som der rätteligen ej bort få plats. Dylika missbruk böra naturligtvis stärfjas, utan att man går till en motsatt ytterlighet och utesluter äfven sådant, som i verkligheten måste räknas till periodisk skrift.

För min del har jag kunnat vara med om den bestämmelsen, att i tidningsregistret ej må införas kataloger eller pris-kuranter, enär dylika förteckningar näppeligen äro att hänföra

till hvad man egentligen menar med periodisk skrift, utan i stället böra betraktas såsom af enskilda personer eller firmor utgifna affärs-cirkulär.

Vidare har jag varit med majoriteten derom ense, att i tidsningsregistret icke må införas sådant tryckalster, »om hvilket på grund af innehållets beskaffenhet eller eljest måste antagas, att det skall omfatta endast ett begränsadt antal nummer eller häften och efter utgifvande deraf upphöra att vidare utkomma». Dylika publikationer kunna nemligen ej hänföras till »periodiska».

Deremot anser jag, att komiterade gått för långt, då de under punkten 2:o i § 3 mom. 1 föreslagit, att i tidsningsregistret ej bör få införas:

2:o tryckalster, hvars innehåll uteslutande eller i väsentlig mån består af större arbeten, eller af särskilda delar af sådana, afsedda att fortsättas från det ena numret eller häftet till det andra.

En skärpning har här skett i två afseenden. För det första har uttrycket »till väsentligaste delen» utbytt mot »i väsentlig mån», hvilket *kan* innebära, att det icke ens behöfver gälla hälften af omfånget utan blott någon väsentlig del. Och för det andra har uttrycket »ett eller några få i särskilda häften fördelade större arbeten» ändrats till det mera omfattande och allmänna uttrycket »större arbeten» — alltså ej blott enstaka större arbeten och samlingsverk såsom hittills, utan äfven hvarje under årtionden fortgående tidning eller tidskrift, som meddelar »större arbeten», äfven om dessa arbeten icke föreligga färdiga förrän kanske efter många års förlopp.

Mot denna skärpning, som skulle hafva till följd, att åtskilliga allmännyttiga och vidt spridda tidskrifter, hvilka under årtal utgifvits i vårt land, icke vidare skulle få befordras såsom tidningar, nödgas jag reservera mig och får i detta hänseende andraga följande:

*Periodisk
skrift.*

1. Det, som för mig varit det afgörande, då det gällt att bestämma, hvad som skulle få införas i tidsningsregistret och hvad som skulle kunna uteslutas, har varit, huruvida en publikation kan hänföras till *periodisk skrift* eller ej.

Enligt de nuvarande bestämmelserna kan postbefordran så-

som tidning vägras tryckalster, som befinnes »uteslutande eller till väsentligaste delen bestå af *ett eller några få i särskilda häften fördelade större arbeten*». Denna föreskrift, som, enligt hvad uttryckligen säges i Kongl. brefvet den 11 maj 1883, tillkommit i syfte att sätta Generalpoststyrelsen »i tillfälle att förvägra befordran såsom tidskrift af arbete, som *uppenbarligen* vore att anse såsom en vanlig bokhandelsartikel», synes mig rimlig, ty en publikation, som består af ett eller några få, låt vara aldrig så stora arbeten, torde ej gerna kunna hänföras till *periodisk* skrift.

På grund af denna bestämmelse, som nu varit gällande i 18 år, skulle Generalpoststyrelsen, om den funnit sådant för postverket önskligt, kunnat hindra, att publikationer sådana som »Landtbrukets bok», »Postmästare i Sverige och Finland», »Det färgtryckta bibelverket», »Spurgeons Predikningar» m. fl., hvilka hvar för sig bestå af ett i särskilda häften fördeladt större arbete, finge postbefordras såsom tidning. Likaledes kan Generalpoststyrelsen hindra, att samlingsverk, bestående af vissa särskilda större arbeten (t. ex. »Kunskap för alla», hvilket verk dock ej ens blifvit begärdt att införas i tidningstaxan), vinna postbefordran såsom tidningar, äfven om s. k. tillståndsbevis blifvit uttaget.

Deremot lärer med nuvarande bestämmelser hinder svårigen kunna göras mot att såsom tidning postbefordras t. ex. en religiös tidskrift, innehållande uppbyggelseläsning, så anordnad, att vissa afdelningar kunna samlas och inbindas för sig samt sålunda efter åratal bilda »större arbeten», eller en landtbrukstidskrift, innehållande längre afhandlingar, hvilka hvar för sig kunna tillvaratagas och inbindas som böcker, eller en populär tidskrift sådan som »Ljus», hvilken innehåller längre och kortare uppsatser i skilda ämnen, berättelser m. m., hvarje afdelning ordnad så, att den framdeles kan »förenas till särskilda sammanhängande bokverk». Dylika tryckalster bestå nemligen icke af »ett eller några få i särskilda häften fördelade större arbeten», utan omfatta tvärtom, derest de ostörda få fortgå, hundratals, ja, kanske tusentals större och mindre arbeten, liksom fallet är med andra tidskrifter.

Komiterade vilja emellertid, att för framtiden Generalpoststyrelsen må ega förordna, att dylikt tryckalster varder uteslutet ur tidningsregistret. De anse nemligen, att såsom periodiska skrifter icke böra behandlas sådana publikationer, »hvilka, såsom t. ex. 'Ljus', 'På lediga stunder', 'Svensk Sång' eller 'De gamla goda böckerna', nära nog uteslutande bestå af åtskilliga större arbeten, hvilka icke afse dagens frågor och som i de särskilda numren ingå med olika delar, så anordnade, att hvar särskild del kan afskiljas från numrets öfriga innehåll, för att sedermera jemte motsvarande delar af andra nummer af samma publikation förenas till särskilda sammanhängande bokverk».

Det har syntts mig ofattligt, att den omständigheten, att innehållet i en tidskrift så anordnas, att det kan, af prenumeranten samlas och genom hans åtgöranden så småningom bilda större arbeten, skulle kunna vålla, att publikationen beröfvades sin egenskap af periodisk skrift. Huru innehållet anordnas i en tidskrift, torde vara en sak, som endast vidkommer redaktionen och prenumeranterna, men har ingen som helst betydelse i fråga om postbefordran, och lärer ännu mindre kunna föranleda dertill, att publikationens karakter af periodisk skrift försvinner. Lika litet kan den omständigheten, att innehållet icke afser »dagens frågor», göra, att en publikation förlorar sin karakter af periodisk skrift, ty då borde ju ock nästan alla religiösa tidningar, alla barntidningar m. fl. förvägras postbefordran såsom tidningar. Komiterade hafva för öfrigt påtagligen icke vågat draga konsekvensen af uttrycket »afse dagens frågor», enär detsamma ej förekommer i författningsförslaget. Då meningen alltså ej kan vara att Generalpoststyrelsen skall ingå i pröfning äfven af en sådan detalj som hvad innehållet i en tidning eller tidskrift *afser*, behöfver jag ej vidare uppehålla mig vid detta endast i motiveringen förekommande uttryck.

Då sådana tidskrifter som de, hvarom nu är fråga, kunna tänkas fortgå i oändlighet med ständigt vexlande innehåll, hvilket ej är på förhand bestämdt utom för kortare tider, måste de enligt min mening hänföras till periodiska skrifter.

Denna uppfattning delas äfven inom postverket. I ett den

5 februari 1900 af föreståndaren för Stockholms postkontors tidningsexpedition afgifvet yttrande med anledning af gjord ansökan om införande i tidningstaxan af en tidskrift, benämnd »De gamla goda böckerna», heter det bland annat på tal om »Ljus» m. fl. dylika publikationer:

»Det lär icke kunna bestridas, att dessa tidskrifter» — i det närmast föregående nämnes särskildt tidskriften »Ljus» — »äro nummervis utkommande tryckalster med vexlande innehåll och till sin anläggning och utstyrsel i öfrigt så beskaffade, att deras intagande i tidningstaxan näppeligen borde kunna förvägras.

Det för postverket viktigaste och nästan ensamt af betydelse härvidlag torde vara de särskilda numrens eller häftenas storlek och tyngd, och här återkommer man till det i nu gällande bestämmelser för tidningars och tidskrifters postbefordran förefintliga förhållande, att, oaktadt postbefordringsavgiften utgår med beräkning allenast efter en viss procent å utgifvarens pris, likväl saknas begränsning i allmänhet för postabonneradt tryckalsters tyngande på posttrafiken i förhållande till befordringsavgiften, vare sig det gäller transporten eller expeditionen.¹⁾ Så länge emellertid nu ifrågavarande publikationers yttnehåll och vikt m. m. hålla sig inom rimlig gräns — — —, torde desamma böra åtnjuta den förmån i afseende å postbefordran, som intagandet i tidningstaxan medför.

För min del håller jag före, att Kongl. Maj:ts nådiga bref den 11 maj 1883 i förevarande ärende snarare afser att förhindra, att ett eller flera större arbeten uti *ett* eller *ett litet fåtal* häften anmälas till tidningstaxan och derigenom, oafsedt tyngd och yttnehåll, beredas den förmån i afseende å postbefordran, som är och torde vara förbehållen allenast tryckalster af, i egentlig mening, periodisk natur, och hvarken »Ljus» eller — — — torde böra fränkännas sistnämnda egenskap.

I fråga om vidare publikationen »Svensk Sång» synes mig icke kunna råda någon tvekan om dess intagande och bibehållande i tidningstaxan.»

Beträffande sedan den tilltänkta publikationen »De gamla goda böckerna» heter det i samma utlåtande:

»Då profhäftet väger endast 58 grm med cirka 83 qvdm:s yttnehåll och företer vexlande lektyr samt dess periodiska egenskap framgår af dess utgifvande med ett nummer i veckan, finner jag följdriktigt, att dess intagande i taxan för svenska tidningar och tidskrifter medgifves.»

Vidkommande sistnämnda publikation må i förbigående anmärkas, att, oaktadt för mera än ett år sedan Generalpoststyrelsen medgifvit, att densamma må införas i tidningstaxan, icke något enda för allmänheten afsedt nummer ännu utkommit af densamma. Då det lär vara tvifvelaktigt, om tidskriften i

¹⁾ Detta missförhållande kommer emellertid att undanröjas, om de af komiterade föreslagna bestämmelserna varda godkända.

fråga kommer att utgifvas; då det enda man för närvarande känner om densamma är ett »profhäfte», som blifvit i *ett enda* exemplar hopsatt och till Generalpoststyrelsen öfverlemnadt, och då publikationen sålunda faktiskt ännu icke existerar, så lemnar jag den i det följande alldeles ur räkningen.

Den af komiterade nämnda publikationen »På lediga stunder» utgör en sedan fem år tillbaka i sammanhang med »Allers Familj-journal» utgifven tidskrift för »underhållningslektyr». Om denna publikation har jag i öfrigt inhemtat, att densamma under senare halfåret 1900 (den enda del af tidskriften, om hvilken jag haft tillfälle taga kännedom) på 1,372 oktavsidor innehållit förutom en del småberättelser m. m. 10 längre berättelser, samtliga hvar för sig fristående, af skilda författare och utan något inre samband berättelserna emellan. Hvarje berättelse upptog alltså i medeltal 137 sidor. Detta skulle sålunda i föreliggande fall enligt komiterades mening utgöra »större arbeten», hvilka ej vore att anse som »periodiska skrifter». Men då faller ock en och annan af våra vetenskapliga tidskrifter utanför hvad som får gälla som periodisk skrift.

Beträffande slutligen de två öfriga af komiterade nämnda publikationerna, »Ljus» och »Svensk Sång», så äro de ganska allmänt kända, hvadan något hvar kan blifva i tillfälle att sjelf bilda sig en föreställning om deras karakter. Jag misstänker, att de flesta skola vid en granskning komma till det resultat, att någon tvekan om deras egenskap af periodisk skrift ej gerna kan råda, så vidt man ej vill fränkänna *alla* tidskrifter denna egenskap.

*Rättrisa och
billighet.*

2. Men om — såsom jag sökt häfda och äfven inom postverket blifvit erkändt — nu äsyftade publikationer äro att hänföra till periodiska skrifter, så böra de ock, i enlighet med den i § 1 af komiterades författningsförslag fastslagna grundprincip, åtnjuta samma förmån i afseende på postbefordran, som tillgodokommer andra periodiska skrifter. En bestämmelse, som medgifver större förmåner åt vissa periodiska skrifter än åt andra, är enligt mitt förmenande *stridande mot rättrisa och billighet*, och den är det

så mycket mera, som i nu föreliggande fall icke ens blifvit påstådt, ännu mindre bevisadt, att från statens och det allmännas sida skulle förefinnas större skäl att främja spridningen af vanlig tidningslektyr — notiser, annonser o. d. — än af sådana tidskrifter, som innehålla mera sammanhängande läsning. Tvärtom torde det väl få anses, att från statens sida föreligga starka skäl att på allt sätt särskildt understödja sådan litteratur, som lemnar mera varaktig behållning för lifvet. Den stora kulturela betydelsen af att äfven annan läsning än den lättare dagspressen vinner spridning bland allmänheten ligger i öppen dag.

Obilligheten af den ifrågasatta bestämmelsen — genom hvilken åtskilliga tidskrifter, som hittills befordrats som tidningar, hädanefter skulle blifva hänvisade till att genom postverket befordras uteslutande efter samma grunder som böcker — framträder så mycket bjärtare, då man erinrar sig, att i Sverige är fastställt ett snart sagdt enastående högt korsbandsporto för böcker, ett porto, som hart när gör det omöjligt att sända åtminstone billigare böcker under korsband, enär portot då blir nästan lika högt som bokens värde.

Medan korsbandsafgiften för tidningar och tidskrifter utgår med 1 öre för hvarje 50 gram, är den för böcker fyra gånger högre, alltså 4 öre för 50 gram.

Denna afgift är i åtskilliga andra land väsentligt lägre. En korsbandsförsändelse, innehållande böcker om sammanlagdt 250 gram, betingar sålunda inom nedannämnda länder följande afgifter:

i Danmark	4 öre
i Belgien (10 centimes).....	7·2 »
i Italien (d:o).....	7·2 »
i Tyskland (10 pf.)	8·9 »
i Norge	10 »
men i Sverige icke mindre än	20 »
eller nästan lika mycket som det internationela portot, hvilket för nyssnämnda vigtsats utgör	25 »

Vid befordran som korsband från Stockholm till Norrköping betingar en bokförsändelse om 500 gram en afgift af 40 öre,

medan afgiften vid försändning som postpaket och med ersättningskyldighet från postens sida endast utgör 30 öre. Som jernvägsilgods skulle försändelsen kosta 25 öre (och då kunde den för öfrigt få väga ända till 2 kilogram). Befordrad som korsband från Stockholm till Australien blir afgiften för samma bokförsändelse 50 öre eller endast 10 öre mera än från Stockholm till Norrköping.

Förslag om sänkning af nuvarande korsbandsportot för böcker hafva visserligen tid efter annan framkommit inom riksdagen (och äfven petitionsvis ingifvits till Kongl. Maj:t), men dessa förslag hafva af Generalpoststyrelsen blifvit afstyrkta och i följd deraf ej ledt till något resultat. *

Under sådana förhållanden hafva utgifvare af läsning, afsedd för den stora — i de flesta fall långt ifrån bokhandel boende — allmänheten, funnit sig rent af nödsakade att anordna denna läsning så, att den kunnat befordras mot det för tidningar och tidskrifter gällande lägre korsbandsportot. De hafva, med ett ord sagdt, i stället för böcker utgifvit tidskrifter, och i dessa anordnat texten på sådant sätt, att den så småningom bildat »flera större arbeten».

Men om komiterades förslag blir godkänt, skulle äfven denna utväg varda stängd. Detta kringskärande af alla möjligheter för dylika publikationer att få fortleva måste jag anse vara en orättvisa. De tidskrifter af detta slag, som nu fortgå, hafva tillkommit helt lojalt under skydd af hittills gällande bestämmelser. De hafva utvecklats och skaffat sig en fast prenumerantkrets, några af dem t. o. m. en fast medarbetarestab, och för affärens ekonomiska skötsel hafva i ett par fall bildats aktiebolag. För flera af dem gäller att på deras redigering nedläggas ett omfattande redaktionellt arbete, väsentligt större än hvad som kommer många vanliga tidningar till del.

Huru stridande mot gammal häfd i vårt land den nu ifrågasatta bestämmelsen är, framgår bäst deraf, att bland tidskrifter, som, så vidt jag förstår, skulle drabbas af bestämmelsen, eftersom densamma i högre grad än »Ljus» består af större arbeten, befinner sig en religiös uppbyggelse-tidskrift, »Pietisten», hvilken i år utgifver

sin 60:e årgång. Det finnes, så vidt jag kan se, intet som helst skäl från postverkets sida att tvinga denna eller andra liknande tidskrifter att anordna sitt innehåll på ett annat sätt än det, vid hvilket allmänheten under åratatal blifvit van.

3. Ej nog dermed, att den ifrågasatta inskränkningen blir en orättvisa mot tidskrifterna sjelfva, den blir derjemte *menlig för allmänheten*. Det är nemligen i främsta rummet denna, som skulle blifva lidande af förslagets genomförande. *Allmänhetens intresse.*

Under de långa vinterqvällarna gör sig ute i stugorna landet rundt ett behof gällande af omvexlande och nyttig läsning i skilda ämnen. Detta behof har allmänheten hittills kunnat tillfredsställa för ett särdeles billigt pris. På närmaste postanstalt har den ene prenumererat på en religiös uppbyggelse-tidskrift, den andre på en skönlitterär tidskrift, den tredje på en tidskrift med populära vetenskapliga afhandlingar, den fjerde på en ungdomstidskrift o. s. v. Och i olikhet med hvad fallet i regeln är med den vanliga tidningslitteraturen, samlas de särskilda numren för att vid tillfälle inbindas. Så småningom kan allmänheten på detta sätt för billigt pris skaffa sig ett litet bibliotek.

Om komiterades förslag blefve antaget, skulle spridningen af dylika tidskrifter i hög grad försvåras, på samma gång naturligtvis priset på publikationerna i fråga måste komma att ansenligt höjas. För närvarande kan allmänheten vända sig till omkring 2,700 postanstalter i alla delar af riket för att beställa dylika tidskrifter. Efter antagandet af komiterades förslag blefve den hänvisad att vända sig direkt till tidskriftens expedition eller ock till någon af de 180 boklådor, som finnas i vårt land. Och hvad denna inskränkning i möjligheten att lätt kunna beställa en publikation innebär, blir klart, då man erinrar sig de stora afstånden i vårt land. Särskildt för dem, som bo aflägsse från städer och andra kulturcentra, blefve den nya ordningen i hög grad besvärlig, på samma gång den skulle förorsaka extra utgifter, som nu ej komma i fråga.

Härtill kommer, att åtskilliga bokhandlare icke vilja taga befattning med små 10-öres- och 5-öres-häften, hvilka de anse

icke tillhöra bokmarknaden. Det kan i detta afseende nämnas, att en dylik tidskrift, som vid slutet af förra året hade sammanlagdt omkring 15,000 subskribenter, endast erhållit 800 af dessa genom bokhandel, och detta trots att så hög provision erbjödes bokhandlarne som 35 procent. Skulle nu äfven postverket fränsäga sig att taga befattning med dessa tidskrifter, blefve följden, att allmänheten i de flesta fall finge undvara dem; och endast i mycket sällsynta undantagsfall komme de att ersättas af verkliga bokhandelsalster.

Komiterade framhålla visserligen, att det nuvarande medgifvandet bidrager till »att förminska afsättningen och i viss mån försvåra spridningen af andra, liknande bokalster, beträffande hvilka tillståndsbevis icke blifvit uttagna». Min åsigt, hvilken jag vet delas af framstående bokförläggare, är emellertid en alldeles motsatt. De nu åsyftade små tidskriftshäftena kunna genom sitt billiga pris och genom möjligheten af prenumeration vid hvarje postanstalt i riket lättare tränga ut bland folket än de dyrare böckerna. Men sedan genom dem läslusten blifvit väckt, ökas ock intresset för den egentliga bokmarknadens alster. De små tidskriftshäftena tjenstgöra alltså som pionierer, hvadan bokförläggarne icke hafva något skäl att missunna dem att fortfarande få vara i åtnjutande af nuvarande förmån — en förmån, som hittills stått äfven alla bokförläggare öppen för skrifter, som i verklig mening varit periodiska, men som mycket få begagnat sig af, helt visst därför, att dylika företag äro ganska vanskliga i ekonomiskt hänseende och endast sällan lyckas vinna den uppmuntran, som är erforderlig för företagets framgång.

*Postverkets
intresse.*

4. Trots dessa skäl mot den föreslagna bestämmelsen skulle jag kunna vara med om densamma, derest det kunde påvisas, att den vore nödvändig ur postverkets egen synpunkt. Men den är tvärtom ur sagda synpunkt *alldeles obehöflig*.

Sedan 1883, då de nuvarande bestämmelserna tillkommo, hafva, så vidt jag känner, inga klagomål försports från postverkets sida öfver skyldigheten att såsom tidningar postbefordra de publikationer, hvarom nu är fråga. Icke heller kan man med

fog påstå, att det är dessa få tidskrifter, som förorsakat postverkets stora förluster på tidningsrörelsen.

Om postprenumeration fortfarande får ega rum på sådana tidskrifter, hvarom nu är tal, skall detta helt säkert lika litet hädanefter som hittills vålla postverket några särskilda olägenheter, och den afgift postverket skulle för dem få uppbära blefve proportionsvis ej obetydligt större än den, som kommer att utgå för de dagliga tidningarna. För de senare skulle enligt komiterades förslag afgiften per nummerexemplar komma att utgå med 0,55 öre, men för de tidskrifter, hvarom nu är fråga och hvilka utkomma högst en gång i veckan, med minst 0,89 öre per nummerexemplar; per kilogram blir medelafgiften för de dagliga tidningarna *högst* 17,19 öre men för tidskrifterna *minst* 26,18 öre.

Komiterade hafva genom sina öfriga förslag lagt alldeles tillräckligt många hinder i vägen för att icke den egentliga bokmarknadens alster må befordras som tidningar. Ett dylikt hinder är den nya bestämmelsen om maximivigt för tidningsnummer. Genom att vidare bibehålla den nuvarande föreskriften i så måtto, att förbud utfärdas för tryckalster, som består af några få i särskilda häften fördelade arbeten, samt dertill lägga de i punkterna 1:o) och 3:o) upptagna betydelsefulla inskränkingarna, skulle målet vinnas, nemligen att ur tidningsregistret må kunna afföras publikationer, som ej äro att hänföra till periodiska skrifter.

5. Komiterade medgifva, att svårigheter »skola möta vid tillämpningen af hvarje bestämmelse, som åsyftar, att tryckalster skulle på grund af innehållets beskaffenhet kunna fränkännas egenskap af periodisk skrift». *Bestämmelsen otydlig.*

I allmänhet söker man vid affattandet af postala bestämmelser att hålla sig till yttre kännetecken. Men här skulle Generalpoststyrelsen få den ingalunda lätta uppgiften att på grund af *innehållets* beskaffenhet och uppdelning afgöra, om en publikation skall få införas i tidningsregistret eller ej, utan att dervid ens vara bunden vid den allmänna uppfattningen om hvad som menas med periodisk skrift.

Genom den sväfvande formulering, komiterade gifvit bestämmelsen i fråga, ökas svårigheterna och *lemnas rum för godtycke*. Ingen som helst antydan lemnas vare sig i författningsförslaget eller i motiveringen om hvad som menas med »i väsentlig mån» eller med »större arbeten». Huru stor del af en tidskrift får upptagas af »större arbeten»? Skall det vara förbjudet att i en tidskrift meddela en afhandling om 100 oktavsidor, fördelade på olika häften? Eller inträder risken att varda utesluten ur tidningsregistret kanske först då afhandlingen eller berättelsen omfattar 200 eller måhända först vid 300 eller 500 eller 1,000 sidor? Kortare afhandlingar eller berättelser få naturligtvis införas, äfven om de komma omedelbart efter hvarandra. Men om efter offentliggörandet af 20 à 30 dylika afhandlingar eller berättelser tryckes ett särskildt titelblad att användas vid inbindningen, har då utgifvaren gjort sig skyldig till förseelse, så att tidskriften kan uteslutas ur tidningsregistret?

Dessa och liknande frågor har jag framställt till komiterade utan att derå kunnat få annat svar än: »Det får afgöras i hvarje särskildt fall.»

För en samvetsgrann tidningsutgivare, som vill undvika hvarje förseelse mot postförfattningarna och som tillika ej vill riskera att få sin kanske mångåriga affär förstörd genom att hans tidning plötsligt varder utesluten ur tidningsregistret, är det dock af största vikt, att bestämmelserna äro så affattade, att de gifva åtminstone någon ledning.

Äfven den hittillsvarande bestämmelsen är sväfvande — detta är sannt. Men det är dock att märka, att den nu varit gällande under 18 år. Derunder har en viss praxis utbildat sig i fråga om dess tolkning, och med ledning häraf hafva grundats affärsföretag, har utbildat sig en viss teknik i fråga om tidskrifternas uppställning o. s. v. En rubbning i dessa förhållanden bör ej ske utan tvingande skäl, ty det ekonomiska lifvet behöfver arbeta under såvidt möjligt fasta former.

Att i stället för ett stadgande, som trots sin obestämdhet dock genom praxis fått en någorlunda fast tillämpning, sätta ett annat ännu mera obestämdt stadgande, kan icke anses lyck-

ligt, helst det kräfvdes kanske tiotal af år, innan myndigheter, tidningsutgifvare samt allmänhet få alldeles klart för sig hvad det nya innebär. Den ovisshet, som här af uppstår, blir för den ekonomiska företagsamheten i hög grad hämmande.

6. Slutligen torde vid denna frågas afgörande hänsyn böra *Andra länder.* i någon mån äfven tagas till huru förhållandena äro i detta afseende ordnade i *andra land*.

I våra grannland Norge och Danmark få sådana tidskrifter som »Ljus», »Svensk Sång» m. fl. utan vidare postbefordras såsom tidningar. Detsamma är äfven fallet i Tyskland m. fl. land. Såsom exempel på dylika i tidningstaxorna förekommande tidskrifter må nämnas: i Danmark: »Frem», »De Unges Bibliothek», »Gyldendals Bibliothek for Hjemmet», »Hjemmets Bibliothek», »Hjemmets Musik», »Hver 8:de Dags Romanbibliotek», »Hver 8:de Dags Musik og Sang», »I ledige Timer»; i Tyskland: »Deutsche Romanbibliothek», »Deutsche Roman-Zeitung», »Die Romanwelt», »Reclam's Universum», »Zur Guten Stunde». I Norge gäller visserligen den bestämmelsen, att mot tidningsporto icke få befordras skrifter, »der alene indeholder en eller flere almindelige bøger», men man har der, fullt riktigt, ansett, att till »almindelige bøger» omöjligt kan hänföras en tidskrift sådan som »Ljus».

Om komiterades förslag blefve antaget, skulle sålunda Sverige, som eljest gerna vill gå i spetsen, då det gäller främjandet af folkupplysning, på ett viktigt område uppställa skrankor i afsigt att hindra spridningen af sådan litteratur, som ej består af tidningsnotiser och annonser. I det längsta vågar jag betvifla, att Riksdagen skall vara med om detta steg.

Faran ur konkurrenssynpunkt är derjemte ej ringa för vårt land. Redan nu har Sverige svårt att på det litterära området upptaga kampen med grannlanden. Sedan åtskilliga år tillbaka utgifvas från såväl Köpenhamn som Kristiania *svenska* jultidningar, hvilka i vårt land spridas i mycket stora upplagor. Och som bekant utgafs för åtskilliga år sedan i Köpenhamn en illustrerad veckotidning på svenska, hvilken hvarje vecka befordrades genom svenska postverket i 10,000-tals exemplar. Denna

tidning har numera öfverflyttat till svenskt område, hvadan alltså numera svenska postverket får *hela* postbefordringsafgiften för densamma och ej som förut blott halfva, hvarjemte för inkomsten af tidningen skatt erlägges i Sverige o. s. v. Denna tidning innehåller i stor utsträckning dels sådant, som kan samlas för att framdeles »förenas till särskilda sammanhängande bokverk», dels i sjelfva hufvudnumret en eller flera längre berättelser, som fortsättas från det ena numret till det andra. Huruvida dylikt förekommer till det omfång, att Generalpoststyrelsen skulle efter de ifrågasatta nya bestämmelsernas genomförande kunna utesluta tidningen ur tidningsregistret, vågar jag, med hänsyn till det sväfvande i sjelfva formuleringen, naturligtvis icke afgöra. Men klart är, huru det vid en eventuel uteslutning ur svenska tidningsregistret komme att gå. Icke komme en dylik tidning att upphöra, lika litet som svenska postverkets hittillsvarande bestyr med tidningens befordran komme att upphöra. Skilnaden blefve blott den, att ett annat land erhöle en god del af den nuvarande ersättningen.

Det ligger nemligen i öppen dag, att, om föreliggande förslag skulle af statsmagterna varda godkändt, våra grannland — som nog tämligen säkert ur konkurrenssynpunkt akta sig att göra dylika inskränkningar — finge till följd af sina mindre stränga bestämmelser i fråga om postbefordringsvilkoren för vissa publikationer, afsedda för den stora allmänheten, ett väsentligt försteg. Det skulle alltså kunna hända, att utgifvare af sådana tidskrifter som »Ljus», »Svensk Sång» m. fl. skulle — i stället för att på hvarje särskild ort söka skaffa sig en privat kommissionär och till denne mot det fyrfaldigt högre portot än nu sända tidskriftshäftena — finna med sin fördel förenligt att öfverflytta hela verksamheten till ett af våra grannland och der låta trycka, utgifva och distribuera tidskriften.

De svenska postanstalterna skulle då blifva nödsakade att fortfarande mottaga prenumeration å tidskriften. Enligt aftal mellan Sverige och Norge samt mellan Sverige och Danmark är nemligen fastställt, att »tidningar och tidskrifter, som utgifvas i det ena riket, skola tillhandahållas abonnenter i det

andra riket mot samma betalning, som erlægges af abonnenter i utgifningslandet vid prenumeratien genom postverket. — — Postafgiften delas lika mellan de båda postverken».

Hela skillnaden skulle alltså blifva den, att — liksom i åtskilliga andra fall, der prohibitiva åtgärder vidtagits — det blefve ett annat land, som komme i åtnjutande af de ekonomiska fördelarna. Besväret med tidskriftens distribution åläge fortfarande det svenska postverket, ehuru mot väsentligt lägre afgift än som skulle komma detsamma till godo, ifall publikationen finge utgifvas som tidning i Sverige. Såväl för de svenska boktryckerierna som ännu mera för de svenska pappersbruken skulle en dylik tvångsöfverflyttning till annat land af åtskilliga i stora upplagor utgående tidskrifter blifva allt annat än välkommen. Förlusten för dessa industrier komme ganska säkert icke att stanna vid 10,000-tals utan finge nog räknas i 100,000-tals kronor.

* * *

Då genom bifall till komiterades förslag i förevarande punkt åtskilliga publikationer, som ostridigt måste hänföras till periodiska skrifter, skulle blifva förvägrade att hädanefter postbefordras såsom tidningar; *Sammanfattning.*

då härigenom en orättvisa skulle tillskyndas dessa tidningar och tidskrifter;

då flera af de tidskrifter, som skulle drabbas af bestämmelsen, måste anses hafva en icke oviktig betydelse ur kulturell synpunkt och förslaget derjemte är skadligt i så måtto, att det fördyrar och försvårar åtkomsten af mera gedigen läsning;

då vidare intet som helst behof från postverkets sida föreligger af den ifrågasatta inskränkningen;

då derjemte nu omhandlade bestämmelse affattats i så svävande ordalag, att den gifver rum för godtycke; och

då slutligen i andra land och särskildt i våra närmaste grannland dylika skrankor mot tidskriftslitteratur af mera sammanhängande art ej förekomma;

har jag ej kunnat vara med om det förslag komiterade framställt under punkten 2:o i § 3 mom. 1.

Att på föreliggande område få till stånd lämpliga och fullt rättvisa bestämmelser är — det skall af mig till fullo erkännas — en särdeles vansklig sak. Det gäller att afväga tidningarnas, allmänhetens och postverkets intressen på ett sådant sätt, att full rättvisa dem emellan blir skipad. Och det gäller tillika att få bestämmelser, som äro så affattade, att publikationer, hvilka i verklig mening äro att anse som tidningar eller tidskrifter, icke må kunna förvägras postbefordran såsom tidningar, under det å andra sidan utvägar beredas postverket att stäffa uppenbara missbruk.

Enligt min mening uppfyller komiterades förslag icke dessa fordringar. Förbudet drabbar nemligen, såsom jag i det föregående visat, ej blott verkliga bokhandelsartiklar utan ock sådant, som vid utgifvandet *är* tidning eller tidskrift, men som kan samlas för att i en framtid *genom prenumerantens egna åtgöranden* må hända *blifva* ett »bokalster», på samma sätt som dagspressens s. k. klippföljetonger kunna blifva och i stor utsträckning äfven blifva »bokalster»; ja, det kan t. o. m. drabba »större arbeten», som omöjligen kunna förvandlas till »bokalster» utan genom annan gruppering och anordning af tidskriftens innehåll, alltså endast genom arbetets omtryckning. Tillika är bestämmelsen ännu mera sväfvande än den nuvarande, hvadan det kan befaras, att den i ännu mindre grad än den nuvarande kan blifva effektiv. Men en föreskrift, som endast står på papperet och ej är afsedd att tillämpas annat än i något enstaka undantagsfall, kan icke ur den allmänna rättskänslans synpunkt försvaras.

I främsta rummet böra bestämmelserna vara så affattade, att någon tvekan om deras verkliga innebörd icke bör kunna råda vare sig från postverkets eller tidningsutgifvarnes sida. Skulle det sedan ej blifva möjligt att från postbefordran såsom tidning absolut hindra *hwarenda en* publikation, som vid en strängare pröfning möjligen kan betecknas såsom bokalster, så är detta ur det allmännas synpunkt mindre att beklaga, än om man väljer den motsatta utvägen och sålunda för att stäffa ett enstaka missbruk gifver bestämmelserna en så sträng formulering, att äfven verkliga tidningar och tidskrifter komma att

drabbas deraf. Så mycket mindre skäl finnes för den senare utvägen, som det ej kunnat påvisas, att i något annat land man förvägrar en periodisk skrift sådan som »Ljus» eller »Svensk Sång» att postbefordras såsom tidning.

Utgående från dessa grundsatser har jag yrkat, att — jemte det under punkterna 1:o) och 3:o) upptagas de nya inskränkingar, som till förebyggande af missbruk kunna anses påkallade — komiterade måtte under punkten 2:o) införa en bestämmelse af i hufvudsak samma innehåll som den nu gällande, dock att ur densamma dels uteslutes hvad som talas om *ett* större arbete, enär detta faller under punkten 1:o), dels ock det sväfvande ordet »större» utgår, enär, med den ståndpunkt jag intager, äfven ett sådant tryckalster, som uteslutande eller till väsentligaste delen består af några få i särskilda häften fördelade *mindre* arbeten, ej af mig kunnat hänföras till periodisk skrift. Derjemte torde vara lämpligt, att för vinnande af likformig tolkning vid författningens tillämpning äfven i punkten 3:o) uttrycket »till väsentligaste delen» insattes i stället för det af komiterade begagnade ordet »hufvudsakligen».

Förslag.

De tre punkter, som bestämma hvad som med hänsyn till innehållet ej bör få införas i tidningsregistret, anser jag alltså böra formuleras sålunda:

1:o) tryckalster, om hvilket på grund af innehållets beskaffenhet eller eljest måste antagas, att det skall omfatta endast ett begränsadt antal nummer eller häften och efter utgifvande deraf upphöra att vidare utkomma;

2:o) tryckalster, hvars innehåll uteslutande eller till väsentligaste delen består af några få i särskilda häften fördelade arbeten;

3:o) tryckalster, hvars innehåll uteslutande eller till väsentligaste delen utgöres af en eller flera enskilda firmors eller personers kataloger eller priskuranter.

3:o) af Herr *H. Winroth*,
 med afseende å § 4 mom. 1,
 ang. minsta antal nummer per år.

Komiterades flertal har föreslagit, att publikation, hvilken utkommer med endast ett nummer om året, skall betraktas såsom periodisk. Jag åter har trott, att minimiantalet af nummer för samma tid ej bör skäligen bestämmas lägre än till två. Då anmälan till intagning i den af postverket utgifna taxa omfattar kalenderår, har det nemligen synt mig, som det icke gerna kan talas om periodicitet under dylik tid, med mindre än att sistberörda antal uppnås. Bestämmas åter minimiantalet till endast ett nummer per år, har jag icke kunnat inse, hvarför en så sällan utkommande publikation mer förtjenar att kallas periodisk än en sådan, som kunde tänkas utkomma med exempelvis endast ett nummer hvartannat år.

Jag har därför yrkat, att i § 4 mom. 1 uttrycket »något nummer» måtte utbytas mot »minst två nummer».

4:o) af Herr *H. Winroth*,
 med afseende å § 9 mom. 2,
 ang. högsta vigten för postabonnerad tidning.

Svårigheten att gifva en klar och bestämd definition på periodisk skrift och dymedelst verksamt hindra bokmarknadens tryckalster att, under sken af att vara periodiska skrifter, blifva delaktiga af förmånen att intagas i tidningstaxan och att kunna å alla rikets postanstalter requireras, har föranledt mig att instämma i komiterades förslag om maximivigt för hvarje nummerexemplar af postabonnerad tidning. För att denna bestämmelse, hvilken vid tillämpningen ej kan gifva någon anledning till tvekan och således ej heller till tvist, hvilket svårligen torde kunna under alla förhållanden sägas om de föreslagna bestämmelserna i § 3 mom. 1, punkterna 2 och 3, skall hafva något värde, torde emellertid vara synnerligen

angeläget, att berörda maximum ej sättes för högt. I fråga om detsamma har jag likväl varit skiljaktig från flertalet af komiterade, i det att jag ansett 125 gram (motsvarande maximivikten af andra brefportosatsen) böra sättas i stället för af majoriteten föreslagna 150 gram. Att förstnämnda vikt för tidningar med deras afgiftsfria bilagor, likaväl här som i Danmark, kan anses fullt tillräcklig, torde framgå deraf, att exempelvis den sex gånger i veckan utkommande »Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning», som är bland de tyngsta tidningar af denna grupp, i medelvikt per nummer ej uppgår till mer än omkring 70 gram, samt att veckotidningen »Idun», som har synnerligen hög nummervikt, likväl i medeltal stannar under 80 gram.

Invändningen, att åtskilliga tidskrifter skulle, genom fastställande af en lägre maximivikt än 150 gram, uteslutas ur taxan, torde ej hafva så stor betydelse, då, enligt 1898 års tidningsuppgifter, genom sänkningen från 150 till 125 gram endast 11 tidskrifter skulle komma att häraf drabbas, af hvilka endast å fyra egt rum något nämnvärdt abonnement genom postverkets förmedling, nemligen för den tidskrift af dessa, som haft största antalet postprenumeranter, å 335 exemplar.

I den händelse den i § 11 af komiterade föreslagna befordringen af s. k. utgifvarekorsband kommer till stånd, lärer i öfrigt detta försändningssätt i de flesta fall komma att erbjuda minst lika billig befordran, som om postabonnement hade varit å de från taxan på grund af den af mig förordade vigtsatsen uteslutna tidskrifterna tillåtet.

5:o) af Herr *E. Hammarlund*,

med afseende å § 9 mom. 2,

ang. högsta vigten för postabonnerad tidning.

Komiterade hafva i § 9 mom. 2 föreslagit, att tidning, som skall befordras efter abonnement genom postverkets förmedling, ej får med dertill hörande afgiftsfria bilagor i vikt öfverstiga 150 gram.

Då, enligt komiterades förslag, i tidningarnas postbefodringsafgifter hädanefter skall ingå en särskild afgift med 6 öre för hvarje helt eller påbörjadt kilogram af tidningens (inkl. afgiftsfria bilagors) sammanlagda årsvigt, synes det mig skäligen öfverflödigt att fastställa en maximivigt för tidningsnummer. Är vigten högre, blir ju postbefodringsafgiften i förhållande dertill äfven högre. Och skulle man blifva nödgad att i smärre häften dela upp en tidskrift, som väger öfver det fastställda maximum, så beredes dermed ingalunda postverket någon lättnad. Dess bestyr med tidskriften blir endast fördeladt på flera tider, men det rent expeditionela arbetet blir ökad i stället för minskadt.

I Danmark är visserligen fastställt ett maximum af 125 gram, men man synes der hafva insett det orimliga i en dylik bestämmelse, ty den efterlefves ej: tidskrifter, som väga 150 à 200 gram per nummer, hafva i årtal befordrats genom postabonnement. Och i Tyskland utgifvas som bekant en mängd tidskrifter, hvilkas nummer ej sällan väga betydligt öfver 200 gram.

Om emellertid hos oss en maximivigt skall fastställas, synes mig denna böra sättas något högre än 150 gram. Flera af våra allmänt kända tidskrifter hafva nemligen en vikt af omkring 150 gram. Så t. ex. »Ord och Bild» (medelvigt 144 gram), »Varia» (146), »Läsning för hemmet» (150), »Historisk Tidskrift» (150), »Tidskrift för Sjöväsendet» (150), »Hygiea» (154) samt »Nordisk Tidskrift» (169).¹⁾

Några af dessa skulle sålunda gifvet behöfva delas upp i flera smärre häften, och andra skulle vid minsta lilla ökning af sidoantalet eller förbättring af papperets vikt riskera att icke vidare få befordras genom postabonnement.

Det har förefallit mig, som om man vid bestämmande af en maximivigt för tidningsnummer ej gerna borde gå längre än att en tidskrift sådan som »Nordisk Tidskrift», hvilken per nummer omfattar 4 à 5 sextonsidiga tryckark (alltså 64 à 80 oktavsidor) fortfarande kunde få utgifvas på samma sätt som hittills utan sönderdelning i smärre häften.

¹⁾ Vigten angifven i enlighet med de till komiterade ingångna uppgifterna för år 1898.

Jag har därför yrkat, att, derest en maximivigt skall fastställas, densamma med hänsyn till våra tidskriftsförhållanden sättes till åtminstone 175 gram.

6:o) af Herr *H. Winroth*,

med afseende å § 11 mom. 1,

ang. afgiften för s. k. utgifvarekorsband.

Lika mycket som jag delar komiterades flertals mening rörande önskligheten af, att befordringen af s. k. utgifvarekorsband blifver verklighet — i det att jag håller före, att detta försändningssätt i många fall kan blifva till stor båtnad ej mindre för allmänheten och respektive tidningsutgifvare, såsom lemnande tillfälle till ett snabbare och åtminstone i vissa fall billigare expeditionssätt, likasom öppnande utvägar att erhålla tidningar hemburna genom postverkets försorg, der sådant hittills ej låtit sig göra, på grund af att lokalabonnement endast är tillåtet för tidningar, som utkomma en gång i veckan eller mindre ofta, än äfven för postverket, i det att det på *sjelfvillighetens väg*, eller der utgifvare kan finna sådant med sin fördel förenligt, är egnadt att för postverket minska den tunga och hittills obegränsadt växande bördan, som dess agentskap med abonnement och dermed i sammanhang stående bestyr med bokföring lägger på detsamma — lika litet har jag kunnat godkänna förslaget om olika afgifter för korsbandsförsändningen, allt efter som de expedierade tidningarna utgifvas flere eller färre gånger i veckan.

Här gäller ju endast en korsbandsafgift, icke någon abonnementsafgift, och vid sådant förhållande har jag ej kunnat finna, att antalet nummer i veckan, hvarmed tidning utgifves, bör spela in vid afgiftens bestämmande. Skulle en sådan princip göra sig gällande, torde hvarje större korrespondent af exempelvis vanliga korsbandsförsändelser kunna med lika stort skäl göra anspråk på att erhålla rabatt i postafgifter med hänsyn till att

han dagligen afsänder ett så och så stort antal dylika försändelser, något som jag förutsätter ej kan under några förhållanden godkännas.

Komiterades flertal åberopar sig emellertid på en å sid. 109 intagen tabell, som bland annat angifver hvad den af komiterade föreslagna postafgift för postabonnerade tidningar, indelade gruppvis efter det olika antal nummer i veckan, hvarmed de utkomma, motsvarar i vigtafgift per 1,000 gram, liksom å sid. 111 framhålles att i Norge, der endast vigtafgift utgår, afgiften för samma vikt utgör 12,5 öre för tidningar, som utkomma tre gånger i veckan eller mera ofta, samt 15 öre för öfriga tidningar, och skulle detta enligt majoritetens åsigt tala för att äfven hos oss afgiften för utgifvarekorsbanden borde bestämmas till olika belopp.

Enligt min mening har emellertid förbisetts, att i Norge postafgiften för *abonnerad* tidning omsatts i uteslutande en vigtafgift, samt att det är mycket naturligt, att derstädes, der postverket fortfarande har bestyr med tidningarnas abonnement och redovisningen af influtna medel, fast under lättare form än här i Sverige, två olika vigtafgifter blifvit bestämda, hvilket ock näpeliggen hade kunnat här underlätas, i den händelse fråga nu varit att förfara på samma sätt som i Norge och således fastställa en *abonnementsafgift*.

Vid utgifvarekorsbandens befordran är emellertid afsedt, att postverket skall behandla dem såsom hvarje annan korsbandsförsändelse, med undantag af att vissa lättnader i expeditionsväg förutsatts, såsom att alla till en sändning hörande skola vägas i klump, ej frimärkas, ej datostämplas samt att vid aflemmandet alla till samma adressort skola vara hopbundade, hvilket i förekommande fall kan komma att utsträckas till postlinie, och är det just dessa lättnader, som skulle göra det möjligt för postverket att utan förlust mot ett lågt uniformt porto befordra berörda försändelser.

För att nu rycka denna fråga något närmare in på lifvet, må det tillåtas mig ingå i detaljerad granskning af majoritetens förslag.

Detsamma innehåller, att för tidningar, som utkomma mer än sju gånger i veckan, skulle afgiften utgöra 10 öre, för tid-

ningar, som utkomma sju eller sex gånger i veckan, 12 öre och för öfriga tidningar 15 öre, allt per vikt af 1 kg. eller 1,000 gram.

Hvad första gruppen beträffar, utgöres den numera ensamt af en tidning, som vid postafgiftens bestämmande vid postabonnement, på grund af särskildt anförda skäl, är föreslagen åtnjuta afdrag med 50 procent af nummerafgiften för alla nummer, som öfverstiga sju i veckan.

Vidkommande andra gruppen och den för densamma föreslagna afgift har jag ej något att deremot erinra, då jag, vid öfvervägande af å saken inverkan förhållanden, ansett 12 öre vara en lämplig, men i hvarje fall för närvarande ock den lägsta afgift, hvartill ett uniformt utgifvarekorsbandsporto skulle kunna föreslås.

Komiterades flertal har deremot ansett att, såsom förut sagts, för tidningar, som utkomma med färre antal nummer i veckan än sex, bör utgifvas en korsbandsafgift af 15 öre per 1,000 gram, och åberopas till stöd härför förut omhandlade tabell, af hvilken, enligt majoritetens åsigt, tydligt framgår, att tidningar, som utkomma med färre antal nummer i veckan, böra såsom korsband taxeras högre än de, som utkomma flera gånger i veckan.

Enligt hvad jag redan förut antydt, är emellertid berörda tabell något missvisande, i det att den angifver den af komiterade föreslagna postafgiften för abonnerade tidningar omsatt i viktavgift.

Att derigenom tidningar, hvilka utgifvas mindre ofta än en gång i veckan, komma att skylta med en hög viktavgift, är ju ganska naturligt, i det att deri ingår samma nummeravgift, som om tidningen utgifvits en gång i veckan, hvilket väl knappast kan anses vara rättvist, då fråga är att bestämma en korsbandsafgift, der ensamt vigten af det för hvarje gång aflemda postgodset skall taxeras.

Den af komiterade föreslagna postafgiften för helår för tidningen »Hygiea», som utkommer endast en gång i månaden, och hvilken afgift skulle uppbäras vid abonnement genom postverkets förmedling, är sammansatt på följande sätt:

förskrifningsafgift	{	10 öre för hvarje abonnement,
	{	26 » (2 procent å årspriset 13 kronor),
	{	36
befordringsafgift	{	12 öre i nummerafgift,
	{	12 » i vigtafgift (årsvigt 2 kg.),
summa i allt		60 öre.

Omsatt till vigtafgift utgör denna postafgift 30 öre per 1,000 gram, med hvilket belopp således »Hygiea» ingått i den grupp, som i tabellen under i) upptagits med 81 öre.

Då det emellertid ej kan komma i fråga, att vid afgiftens bestämmande för utgifvarekorsband någon förskrifningsafgift skall deri ingå, bör således i främsta rummet densamma från dragas med 36 öre. Vidare torde, enligt min åsigt, äfven böra från dragas en proportionel del af nummerafgiften i det förhållande, hvari 52 står till 12. Af nummerafgiften skulle sålunda endast bibehållas $\frac{12}{52} \times 12 = 2.8$ öre, eller i rundt tal 3 öre, hvadan den vid abonnement utgående postafgiften skulle minskas med ytterligare 9 öre.

Ersättning för korsbandsbefordran skulle för »Hygiea» enligt min mening således kunna anses utgöra $\frac{60 - (36 + 9)}{2} = 7.5$ öre per 1,000 gram.

Om nu ett exempel tages ur nästföregående grupp, nemligen »Mönstertidning», som utgifves med 24 nummer årligen och i prenumerationsafgift hos utgifvaren betingar 4 kronor 54 öre, befinnes dess postafgift vid abonnement utgöra

i förskrifningsafgift	20 öre och
i befordringsafgift	18 »
	<hr/>
	Summa 38 öre.

Då årsvigten utgör allenast 0,1 kg., komma dessa 38 öre, omsatta till vigtafgift, att motsvara ej mindre än 380 öre per 1,000 gram, med hvilket belopp denna tidning således ingått i gruppen h).

Från dragas emellertid här som i föregående exempel förskrifningsafgiften och en proportionel del af nummerafgiften

likasom dessutom en dylik del af vigtafgiften, då det ej torde vara skäligt att af densamma, vid omsättning till korsbandsafgift, bibehålles mer än som ungefär motsvarar 0,1 kg., skulle sistnämnda afgift kunna anses utgöra $\frac{38 - [20 + 6 + 5]}{0,1}$
 = 70 öre per 1,000 gram.

Låna vi nu åter ett par exempel från de tidningar, som utkomma sex gånger i veckan, finna vi, att postafgiften för exempelvis »Stockholmstidningen», landsortsupplagan, utgör

i förskrifningsafgift	16 öre och
i befodringsafgift	120 »
	Summa 136 öre.

Omsatt i vigtafgift efter den princip, hvarefter tabellen å pag. 109 är upprättad, utgör beloppet 19,15 öre per 1,000 gram.

Afdrages från postafgiften emellertid förskrifningsafgiften, återstå 120 öre, hvilket belopp, omsatt uteslutande i vigtafgift, uppgår till närmare 17 öre per 1,000 gram, under det att i tabellen medeltalet för gruppen c) angifvits till 17,19 öre.

Beträffande »Stockholmstidningen», Stockholmsupplagan, som, vid jämförelse med samma tidnings landsortsupplaga, har en nära dubbelt så hög årsvigt, kommer den af komiterade föreslagna postafgiften med afdrag af förskrifningsafgiften att utgöra, omsatt i vigtafgift per 1,000 gram, 11,22 öre, under det att för »Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning», som har en hög årsvigt af 21,3 kg., samma reducerade och omsatta vigtafgift utgör endast 9,58 öre per 1,000 gram, således något lägre än det af majoriteten föreslagna lägsta porto för utgifvarekorsband.

Hvad jag med de anförda exemplen velat uttryckligen betona är, att inom samma grupp af tidningar förekomma högst väsentliga olikheter i vigtafgiftstalen, samt att det ingalunda alltid är förhållandet, att vid omföring för tidningar, som utkomma jämförelsevis få gånger i veckan eller endast äro månadsskrifter, af postabonnementsafgift till vigtafgift, uppstår ett större tal än vid samma omföring för tidningar, som utgivas flera gånger i veckan, utan beror detta på huru hög årsvigten är i förhållande

till den af komiterade föreslagna postafgift, och förekommer ej sällan, att tidning, som utkommer med jembförelsevis få nummer i veckan eller om året, har en högre årsvigt än tidning, som publiceras oftare, utan att såsom motvigt den senares postafgift är nämnvärdt lägre — ofta förekommer i dylikt fall motsatsen — än den förres.

Jag har för min del således icke ansett den åberopade tabellen vägledande vid bestämmande af porto för utgifvarekorsband, utan endast i den mån, att den ungefärligen angifver, hvilka utsigter kunna förefinnas för, att tidningar af olika grupper komma att begagna sig af rätten att afskicka sina exemplar som utgifvarekorsband, ty det är gifvet, att, om detta försändningssätt skulle i allmänhet blifva dyrare än postabonnement, det ej kunde beräknas, att det nya beställningssättet skulle taga någon afsevärd fart.

Det torde dock ej lemnas obeaktadt, att äfven helt andra synpunkter än uteslutande den ekonomiska böra tagas i betraktande vid besvarande af frågan, huruvida utgifvarekorsbanden skola komma till någon större användning eller ej, och den *väsentligaste* för de större politiska och nyhetstidningarna torde vara den kortare tid, hvarmed postverket vid inlemnandet af tidningarna kan låta sig nöja, i den händelse desamma expedieras såsom utgifvarekorsband i stället för såsom abonnerade tidningar.

Också har fördelen af snabbare expedition af denna kategori af tidningar skattats så högt, att många af dem redan nu, utan den lockelse, som bör ligga i det billiga försändningssätt, som utgifvarekorsbanden i regel torde komma att erbjuda, i ganska stor skala underkasta sig besväret och kostnaden att direkt till respektive postkupéer expediera tidnings-exemplar inslagna i paket till adressortens postanstalter, och har en af de pressföreningar, som afgifvit yttrande till komite-rade, till och med ansett detta expeditionssätt så fördelaktigt, att den framhållit önskvärdheten af att detta system vunne allt större utsträckning, hvilket äfven kan sägas blifva fallet, om förslaget beträffande utgifvarekorsband anses förtjena afseende.

Vid försändning af tidningar till kommissionärer torde ock kunna väntas, att utgifvarekorsband böra kunna af de flesta tidningar och af tidningarnas representant såsom distributör vid jernvägsstationerna, Svenska Telegrambyrån, med synnerlig fördel användas.

Om emellertid för tidningar, som utkomma sex gånger i veckan eller oftare, kan påräknas, att det föreslagna försändningssättet under många förhållanden kan hafva sin stora betydelse samt för tidningar i allmänhet detsamma synes kunna med fördel användas vid expedition till *kommissionärer*, ställer sig saken något annorlunda, då tidningar, som utgifvas färre gånger i veckan, skola begagna sig af utgifvarekorsband vid försändning till enskilda requirenter.

Det torde nemligen med skäl kunna sägas att i regel då ej föreligger på långt när samma behof för sistnämnda tidningar att i sista stund aflemna sina nummerexemplar till postbehandling som förefinnes för de större politiska och nyhetstidningarna, och vid sådant förhållande bortfaller äfven för de förstberörda ett af de viktigaste skälen att anlita sagda utväg.

Det torde ock kunna förutsättas, att tidningar, som utkomma färre antal gånger i veckan, hafva jmförelsevis svårare att ordna sig för denna form af abonnement, samt att de af dem för dylikt ändamål påkallade anordningar blifva relativt dyrare, än hvad de behöfva ställa sig för de dagliga tidningarne med sin större personal och de bättre mekaniska hjälpmedel, hvar öfver de med sina *i regel* större upplagor kunna blifva i tillfälle att förfoga.

Skulle därför de mindre ofta än sex gånger i veckan utgifna tidningarne komma att såsom utgifvarekorsband taxeras högre än tidningar, som publiceras oftare, torde fara vara värdt, att tidningar tillhörande förstnämnda grupp icke komma att använda berörda befordringssätt annat än mycket undantagsvis.

I öfrigt kan jag i detta sammanhang icke underlåta att fästa uppmärksamheten derå, att majoriteten icke med ett ord ifrågasatt någon rubbning i det enhetliga portot för inrikes *tidningskorsband*, ehuru väl följdriktigheten torde hafva med nödvändighet for-

drat, att flertalet af komiterade äfven i afseende å dem hade föreslagit olika afgifter, allt efter som tidningarna utkomma flera eller färre gånger i veckan.

Att majoriteten å sid. 112 särskildt betonat, att den för utgifvarekorsband föreslagna högsta afgiften, 15 öre, i Norge äfven utgör ersättning för detta lands postverks besvär med förmedling af abonnement, har synts mig utgöra ett skäl, för att, då svenska postverket vid användningen af utgifvarekorsband skulle blifva från detta tyngande bestyr helt och hållet befriadt. afgiften för desamma ock borde ställas lägre än den högsta i Norge gällande vigtafgiften.

Mera på sidan om saken har jag funnit mig böra anmärka att, efter hvad den å sid. 109 intagna tabell gifver vid handen, är i gruppen i) eller månadsskrifterna medelvigten per nummerexemplar angifven till 40 gram, hvilken medelviggt endast öferskjutes i gruppen b), der den upptages till 43 gram, och då det för postverket vid utgifvarekorsbandens befordran naturligtvis är en fördel, att nummervigten är så hög som möjligt, enär derigenom ett mindre antal försändelser kan befordras på 1,000 gram, än då nummervigten är lägre, synes äfven häri kunna sökas ett skäl att ej taxera gruppen i) högre än exempelvis tidningar, som utkomma mer än sju gånger i veckan, grupp a), i hvilken medelvigten per nummerexemplar angifvits till 32 gram.

I det jag slutligen återkommer till snabbheten vid utgifvarekorsbandens behandling å inlemningspostanstalt, hvilket jag för min del ansett såsom ett af de allra viktigaste skälen för anordnandet af befordran af dylika försändelser, tillåter jag mig framhålla, att denna snabbhet skulle vid flera tillfällen utan tvifvel betänkligt lida men, liksom postbehandlingen skulle väsentligt försvåras, hvarjemte äfven förvecklingar i kontrollväg vore att befara skulle uppkomma, i den händelse ej ett uniformt korsbandsporto fastställdes, hvilket jag, såsom förut sagts, ansett lämpligast kunna bestämmas till 12 öre per 1,000 gram, ett belopp, som äfven utgör i det närmaste medeltalet af de af majoriteten föreslagna afgifterna 10, 12 och 15 öre.

7:o) af Herr *E. Hammarlund*,

med afseende å § 11 mom. 1,

ang. afgiften för s. k. utgifvarekorsband.

Jemte det jag i allt väsentligt instämmer i förestående reservation, får jag tillägga ett skäl, som ur *tidningarnas synpunkt* talar för att hafva ett gemensamt porto för utgifvarekorsband, oafsedt antalet utgifningsnummer i veckan.

Meningen med utgifvarekorsbandet är ju att för både postverket och tidningarna vinna ett lätt befordringssätt, vid hvilket kontrollen så att säga gör sig sjelf. Men detta mål försvaras högst väsentligt, om tidningarna skola fördelas i vissa grupper med olika afgift inom hvarje grupp.

Åtskilliga större tidningsbolag i vårt land utgifva dels dagliga tidningar, dels halfvecko- eller veckoupplagor af desamma samt ibland äfven andra veckotidningar. Samtliga dessa af *samma* egare utgifna tidningar hafva i regeln samma expedition och samma kommissionärer.

Lätt är att inse, hvilket onödigt arbete som på en dylik expedition skall uppstå, ifall de särskilda tidningsslagen ej få föras tillsammans i ett paket, utan till samme kommissionär skall insläs *en* försändelse af t. ex. den dagliga tidningen och en annan försändelse af halfveckotidningen. Vid försändelsernas inlemnande på posten måste de ock noga hållas åtskilda samt särskild uträkning göras för hvar och en af dem. Följden måste blifva, att antingen kontrollen eller snabbheten blifva lidande.

Det finnes exempel på, att tidning under viss del af året utkommer 6 gånger, men under en annan del endast 3 gånger i veckan. I dylikt fall skulle alltså afgiften beräknas olika under olika tider af året, och vid öfvergången från det ena antalet utgifningsdagar till det andra blefve misstag nästan omöjliga att förebygga.

Alla praktiska skäl synas mig alltså tala för, att afgiften blir lika för de olika slagen af tidningar.

Då vigtafgiften vid postabonnement blifvit föreslagen att

utgå för alla tidningar med 6 öre per kilogram, har det förefallit mig skäligt, att afgiften för utgifvarekorsband sättes, äfvenledes för alla tidningar, till jemnt dubbla beloppet, alltså 12 öre per kilogram.

8:o) af Herr *H. Winroth*,

med afseende å § 13,

ang. tidningars aflemnande till posten å extra tid.

Beträffande det föreslagna stadgandet, att postanstalterna å utgifningsorterna skulle för tidningars aflemnande till postbefordran vara i förekommande fall söcknedagar öppna å andra tider, än som i regel gäller för postanstalts öppethållande, har jag haft skiljaktiga åsigtter mot öfrige komiterade.

Min första anmärkning är af formel art, i det jag ansett att, äfven om man skulle vilja saken, tiderna likväl icke hade bort intagas i detta förslag till Kongl. kungörelse, enär de derigenom så att säga fastläsas, hvilket kan vara förenadt med olägenhet äfven för tidningsutgifvarne sjelfva. Tidsbestämningen har ej heller synts mig lycklig i så måtto, att föreskriften, att tidningarna skola kunna inlemnas på sådan tid, att de kunna påräknas blifva expedierade med postlägenhet, som söckendag afgår mellan kl. 7 f. m. och 10 e. m., är egnad att föranleda till en viss ojemnhet i tiden för öppethållande vid de olika postanstalterna, enär en postanstalt möjligen kan nöja sig med två timmar för tidningsbehandlingen, under det att en annan postanstalt behöfver tre timmar eller flera.

Generalpoststyrelsen har nu förbehållit postverkets funktionärer en tid af minst två timmar *före posts affärdande från postanstalt* för tidningsmanipulationen å inlemningsortens postanstalt, och om det kan i medeltal beräknas, att posten affärdas

från postanstalt omkring $\frac{1}{2}$ timme före postförande bantågs afgång från jernvägsstation, skulle således, om den föreslagna bestämmelsen vunne fastställelse, funktionär för mottagande af tidningspost behöfva å en del postanstalter infinna sig kl. 4,30 f. m., men å andra postanstalter, der tidningsupplagorna äro större eller måhända tillgång å samtidigt tienstgörande mindre, skulle arbetet med de inlemnade tidningarna behöfva börja ännu tidigare. Jag förutsätter visserligen för möjligt, att tidningsbehandlingen å utgifningsortens postanstalt kan i många fall försiggå på kortare tid än angifna två timmar, men det är, enligt mitt förmenande, nödvändigt att räkna med denna minimitid för tidningspostens behandling, helst som tidningsupplagorna visa stor benägenhet att svälla ut och postanstalternas antal ständigt ökas, hvadan, om icke redan nu, åtminstone inom kort den förutsatta minimitiden kan blifva i regel fullt behöfzig.

Att fastslå inlemandet för den kostnadsfria expeditionen till postlägenheter, som afgå mellan kl. 7 f. m. och 10 e. m., har äfven den olägenheten, att, om, såsom lätt kan inträffa, då ny sommar- resp. vintertidtabell fastställs, en mindre jemkning i de postförande tågens afgångstider kommer att inträda, en sådan obetydlig rubbning af måhända endast ett par minuter kan komma att föranleda till, att tidningsutgifvare, som före förändringen haft rätt till kostnadsfri expedition, derefter komme i saknad af sådan.

För att nå det af öfriga komiterade åsyftade målet hade därför, enligt min mening, varit bättre att i förslaget till författning intagits, det postanstalterna skulle inom det timal, som för postanstalter af olika klasser är bestämdt, hållas öppna för tidningars mottagande å tider, som lämpa sig för att få dem expedierade med derefter tidigast afgående hufvudpostlägenheter, utan afseende på den tid å *dygnet*, som de afgå. Tiden för tidningars mottagande skulle således icke alltid sammanfalla med den tid, som vore gällande för öppethållandet för andra försändelsers mottagande eller mottagande af abonnement å tidningar, utan bestämmas oberoende deraf, men dock inom det

timal, som vore bestämdt för hvarje postanstalts klass. I sjelfva verket tillämpas redan vid de största postkontoren ett dylikt förfaringssätt, i det att expeditionerna för tidningars mottagande hållas öppna å i viss mån andra tider å *dagen* än öfriga expeditioner af respektive postkontor. Jag får emellertid förklara, det jag, som, på grund af angifna skäl, ansett, att det af mig omförmälda förslag till bestämmelse i formelt afseende skulle från öfriga komiterades sida varit att föredraga, med hänsyn till härnedan omförmälda principiela och ekonomiska synpunkter, icke kan förorda berörda förslag lika litet som majoritetens.

Hvad i principiellt afseende talar mot förslagen, har nemligen synts mig vara att, genom bifall till någotdera, postverket komme att frångå den opartiskhet, den likhet mot alla, hvarpå allmänheten af hvarje statens inrättning torde med fog kunna göra anspråk. Bifall till majoritetens förslag skulle sålunda, utan vissa förbehåll, till hvilka jag skall härnedan återkomma, ått vissa tidningsutgifvare inrymma en förmån, som icke allenast nekas öfriga posttrafikanter utan äfven andra tidningsutgifvare, som hafva behof att få sina tidningar expedierade med andra tåg än med dem, som afgå mellan kl. 7 f. m. och 10 e. m. Abonnerade tidningars behandling kan med afseende å det arbete, som de vid inlemningspostanstalten kräfva, anses likställd med assurerade försändelsers, och har också expeditionstiden å inlemningspostanstalten för dessa olika slags försändelser faststälts till samma minimitid eller två timmar före postens affärdande från postanstalt. Att nu begära, det postanstalt i förekommande fall skall för tidningars mottagande hållas öppen redan från kl. 4,30 f. m., under det att postkontoren, exempelvis för värdeförsändelsers mottagande, ej öppnas förr än kl. 8 f. m., har synts mig principiellt origtigt. Visserligen kan häremot invändas, att tidningsutgifvare redan nu i vissa fall hafva ått sig inrymd rättighet att få sina tidningar, då postanstalt ej är öppen för allmänheten, å densamma inlemnade och utan särskild kostnad expedierade, men detta har alltid skett under den förutsättning, att den personal, som då varit tjänstgörande å postkontor för behandling af transito- eller brefläds-

poster, kunnat medhinna tidningarnas expedition *utan hinder af sina öfriga göromål.*

Har deremot varit förhållandet, att särskild personal behöfts för tidningarnas expedition, hafva ock dessa för den särskilda behandling, som kommit dem till del efter inlemnande å tid, då postanstalt varit stängd, fått betala särskild ersättning, å vissa orter endast motsvarande den kostnad, som den extra personalen kräft. Andra förmåner, som medgifvits tidningsutgifvare i den tidningsläsande allmänhetens intresse, såsom rättighet att direkt aflemna tidningar till postkupé samt att derifrån direkt afhemta af tidningsutgifvare abonnerade tidningar, detta senare i ändamål att göra det möjligt för redaktionspersonalen att fortare, än om tidningarna skulle afhemtas å postkontoret å ankomstorten, taga del af i desamma intagna nyheter, hafva gifvits endast under det uttryckliga förbehåll, att berörda förmåner, hvilkas beviljande ej åsamkat postverket några kostnader, kunna gifvas åt alla tidningsutgifvare å samma ort, samt att i samma stund, genom allt för stor frekvens, svårighet uppstår för posttjensten att fortfarande tillåta dylik undantagsvis medgifven expedition, densamma ock skall upphöra för *alla* respektive utgifvare.

Öfverallt spårar man således i de medgifvanden, som hittills lemnats tidningsutgifvare, att, på samma gång postverket velat visa så långt tillmötesgående som möjligt, det ock noga hållit sig inom gränsen af opartiskhet, ty förmåner, som icke kosta postverket något och gifvas åt alla af en och samma klass, forde icke kunna sägas gå in på någon annans rätt. Det af majoriteten föreslagna stadgandet kan emellertid icke anses hålla sig inom dessa ramar, ty, förutom de enligt min mening ganska afsevärda kostnader, som förslagets genomförande skulle åsamka postverket, hafva, såsom förut nämnts, åtskilliga tidningsutgifvare, eller de, som för sina tidningars expedition behöfva anlita postanstalt för försändning med bantåg, som afgå å annan tid å dygnet än mellan kl. 7 f. m.—10 e. m., uteslutits från förmånen att erhålla sina tidningar expedierade utan särskild kostnad.

Jag skall nu anhålla att få betrakta förslaget, hur det kan anses ställa sig ur ekonomisk synpunkt. Å sid. 95 af komiterades utlåtande hafva de ökade inkomster, som tidningsrörelsen efter deras förslag anses komma att tillföra postverket, beräknats till 291,547 kronor 25 öre, och å sid. 167 hafva de afgifter, som af tidningsutgifvare f. n. betalas till postverket för inlemnande af deras upplagor å postanstalt å annan tid, än då den hålles för allmänheten öppen, och hvilka åter, der de ej såsom i Stockholm äfven utgjort ersättning för lokalernas belysning m. m., i sin helhet utgått till den extra personal, som varit med tidningarnas expedition sysselsatt, uppgifvits för år 1898 till 15,021 kronor 52 öre och år 1899 till 18,214 kronor 65 öre, och ändå kommer majoriteten å sid. 168 till det för mig öfverraskande resultatet, att ett dylikt medgifvande, som densamma ifrågasatt, icke skulle komma att förorsaka postverket »några afsevärdt ökade omkostnader». Sannt är visserligen, att icke hela det angifna beloppet skulle komma att tidningsutgifvarne besparas och således tynga på postverkets budget, enär i ofvan angifna belopp äfven ingår ersättning för expedition af tidningar, som dels å extra tid inlemnas å sön- och helgdagar, å hvilka dagar enligt komiterades förslag någon afgiftsfri postbehandling ej skulle förekomma, dels försändas med bantåg, hvilka afgå före kl. 7 f. m., men äfven om det antages, att endast omkring 12,000 kronor skulle utgifvarne besparas, utgör emellertid detta belopp öfver 4 procent af den beräknade tillökningen, ett icke obetydligt afdrag på denna, när särskildt i betraktande tages, att, oafsedt detsamma, tidningsrörelsen fortfarande kommer att lemna postverket en årlig förlust af mer än 800,000 kronor, en förlust, som jag icke vågar vara så sangvinisk som öfrige komiterade att tro kommer att med den växande tidningsrörelsen minskas, utan snarare anser komma att gå i motsatt riktning, särskildt på grund af ökad postbefordringsersättning samt väsentligt ökade utgifter till personal vid postkontoren och poststationerna.

På den ståndpunkt jag intagit, eller att, om förändring skall ske i den riktning majoriteten föreslagit, alla utgifvare, som sådant önska, skola lemnas tillfälle att få sina tidningar

expedierade utan särskild kostnad, oafsedt hvilken tid på dygnet vederbörande postläggigheter afgå, torde emellertid berörda 12,000 kronor komma att mångdubblas, helst som det kan vara att befara, att, om den ifrågasatta expeditionen blifver kostnadsfri för utgifvarne, en eller annan deraf kan komma att lockas att i den konkurrens, som f. n. eger rum mellan tidningarna i afseende å ett snabbt meddelande af »färska nyheter», lägga sin tidning i pressen å en tidigare timme för att såmedelst kunna med de första morgontågen expediera den till närliggande landsbygd, som alltmer gör anspråk på att i det närmaste samtidigt med stadsinnevärnarne bekomma dagens morgontidning.

Hvad en sådan omkastning kan komma att kosta postverket i förändrade anordningar i postbefordringssättet å jernväg visade sig, när för några år sedan i en stad i Sydsverige en tidning för kringliggande landsbygd öfvergick från middagstidning till tidig morgontidning. Detta åsamkade postverket, utan att det dertföre hade någon behållen inkomst, i ökad kostnad för postbefordring och kupépersonal 6,800 kronor om året. Visserligen uppstod för åsyftade tidning en icke oväsentlig utgift för tidningsbehandlingen å extra tid å inlemningsortens postanstalt, men det till postverket inbetalade beloppet har åter helt och hållet utgifvits till den personal, som varit med sagda expedition sysselsatt.

Äfven en annan omständighet torde böra tagas i betraktande vid pröfningen af frågan, hvilka utgifter majoritetens förslag skulle kunna medföra för postverket. För närvarande hafva i flera fall de extra biträden och vaktbetjente, som å extra tid ombestyrt behandlingen af tidningar, hvilken af utgifvarne ersatts, haft detta såsom en biförtjenst och på den grund äfven i förhållande till det arbete, som åstadkommits, och de tidiga morgontimmar, under hvilka det verkstälts, gjort det för jämförelsevis mycket billig ersättning. Jag befara att, sedan utgifvarne befriats från några afgifter, tjänstgöringen å extra tid skall fördelas på resp. postkontors personal, hvilken naturligtvis måste förstärkas, i den mån som det ökade arbetet sådant kräver, icke kan beräknas, att detsamma skall kunna verkställas

mot samma ersättning som hittills, isynnerhet som anspråken på ersättning för nattarbete eller motsvarande minskning i arbetstid, hvilket senare kraf i ekonomiskt afseende kan sägas vara detsamma som högre ersättning, äro i stigande ju mer den erfarenheten tränger igenom, huru helsofarligt och nervförstörande natt- i förhållande till dagarbetet i många fall är.

Hvilken kostnad som förslagets genomförande skulle medföra för postverket är jag naturligtvis icke i tillfälle att ens förslagsvis uppgifva, i synnerhet som, såsom jag nyss antydt, räckvidden häraf icke nu kan öferskådas, men jag antager, att det icke kommer att stanna vid något litet belopp äfven att börja med, och det torde vara att befara, att det kommer successivt att ökas.

Är det nu verkligen förenadt med billighet och rättvisa, att utgifvare befrias från dessa afgifter å extra tid? Jag tror mig redan hafva till dels besvarat denna fråga, men då majoriteten å sid. 168 till stöd för utgifvarnes berättigade anspråk att erhålla tidningarna inlemnade och expedierade å extra tid bland annat anført, att afsändare af andra postförsändelser kunna hvilken tid på dygnet som helst nedlägga dem i breflåda och derefter få dem expedierade med först afgående lägenhet, kan jag icke underlåta att påpeka, det abonnerade tidningar med den jemförelsevis tidsödande behandling de äro underkastade, icke gerna kunna i förevarande afseende likställas med postförsändelser, som kunna till postbehandling aflemnas genom att nedläggas i bref eller korsbandslåda. Deremot framträder likheten mellan korsbandsförsändelser och de tidningspaketer, som af utgifvare aflemnas direkt till postkupé, mera osökt, och der har ju äfven utgifvare samma förmån som korsbandsafsändare.

För min del skulle jag emellertid vilja gå ännu längre, nemligen genom att under viss förutsättning medgifva aflemnande till postanstalt, då den är för allmänheten stängd, af de i § 11 föreslagna utgifvarekorsband. Dessa skulle ju komma att kräva mycket lätt expedition, och jag har förutsatt att, vid det förhållande att funktionär å tid, då postanstalt ej är för allmänheten tillgänglig, vore derstädes sysselsatt med posters expedi-

erande, det skulle kunna tillåtas utgifvare att till honom låta aflemna och äfven få expedierade utgifvarekorsband, naturligtvis under förutsättning att härigenom icke uppkomme, genom påkallad förstärkning af personal, någon ökad kostnad för postverket.

Med hvad jag härofvän anført mot bifall till det af majoriteten väckta förslaget rörande utsträckning i allmänhet af tiden för tidningars mottagning å postanstalt, d. v. s. i förekommande fall äfven poststationer, har jag icke velat säga, hvarken att jag förnekar billigheten, att öppethållandet för tidningars mottagning å enstaka postanstalter, såsom exempelvis det af majoriteten särskildt åberopade postkontoret i hufvudstaden, förändras i så måtto, att kostnadsfri expedition möjliggöres till vissa ej för tidigt afgående morgon- eller icke för sent afgående qvällståg, ej heller att jag på något sätt är skiljaktig från komiterades flertal i afseende derå, att ersättningen för tidningarnas mottagning och expedition å extra tid bör inskränka sig till betäckande af de kostnader, som detta expeditionssätt för postverket betingar.

Då Generalpoststyrelsen emellertid är i tillfälle att, om den så finner skäligt, förändra tiderna för postanstalternas öppet-hållande äfvensom åt densamma redan nu är inrymd rättighet att nedsätta eller ej låta upptaga någon afgift för tidningarnas mottagning å extra tid, har jag af härofvän angifna förhållanden ej funnit någon anledning att biträda förslaget om ändring i nu gällande bestämmelser i förevarande ämne, utan har jag ansett dem böra oförändrade bibehållas.

VI. Bilagor och tabeller.

Bil. I.

Till komiterade för utarbetande af förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg.

Med anledning af Eder uti skrifvelse till Kongl. Generalpoststyrelsen den 11 oktober 1899 i ämnet gjorda framställning, har Generalpoststyrelsen låtit insamla uppgifter rörande postverkets utgifter för bestyret med de genom dess förmedling abonnerade tidningar och tidskrifter; Och varda härmed till Eder öfverlemnade *dels* nämnda uppgifter, hvilka, alltefter som de till Generalpoststyrelsen inkommit, hållits för vederbörande ledamot hos Eder tillgängliga och varit föremål för dennes åtgärdande, *dels ock* en å Generalpoststyrelsens statistiska kontor, efter rådplägning mellan dess föreståndare och ofvanbemälda ledamot hos Eder, utarbetad, af tjenstememorial åtföljd sammanställning af de beräkningar, som i nu ifrågavarande hänseenden blifvit gjorda för hvarterdera af åren 1897 och 1898. Stockholm den 19 september 1900.

F. H. SCHLYTERN.

e. f.
C. Carlberg.

Vördsamt memorial.

Med återställande af samtliga handlingar i ärendet med D:Nr $\frac{11028}{1278}$ 1899, Revisionsbyrån I, i fråga om postverkets utgifter för bestyret med postabonnerade tidningar och tidskrifter, får Statistiska Kontoret härhos vördsamt öfverlemna en, i enlighet med Kongl. Generalpoststyrelsens föreskrift, utarbetad sammanställning af de beräkningar, hvilka i berörda hänseende blifvit gjorda för hvarterdera af åren 1897 och 1898.

Ifrågavarande sammanställning grundar sig, i hvad angår afdelningarna A, B och C, väsentligen, och der ej annorlunda blifvit här nedan särskildt anmärkt, på de af vederbörande postdirektörer och postinspektörer, hvar och en för sitt vidkommande, i ärendet afgifna yttranden med de uti dessa innefattade eller såsom bilagor till desamma fogade beräkningar. Bearbetandet af de sålunda föreliggande primärkalkylerna har i viss mån försvårats och fördröjts derigenom, att vid desammas uppgörande sinsemellan skiljaktiga metoder blifvit följda.

Hvad deremot beträffar sammanställningens afdelning D, stödja sig de meddelade uppgifterna — vid hvilkas utarbetande i allt väsentligt följts de beräkningsgrunder, hvilka omförmälas uti det af samtliga postinspektörer den 4 november 1899 till Kongl. Styrelsen gemensamt afgifna yttrande i ärendet — hufvudsakligen dels å Postverkets Årsberättelser för 1897 och 1898, dels å särskildt upprättade detaljberäkningar, allt i enlighet med hvad här nedan närmare angifves.

I öfrigt anhåller Statistiska Kontoret värdsammast att, beträffande den metod, som följts vid utarbetandet af vissa detaljer i den föreliggande sammanställningen, få hänvisa till här efteråt i form af anmärkningar meddelade upplysningar för hvarje särskildt fall.

Anmärkningar.

Till Sammanställningens

Afdelning A, punkt 1. Uppgiften å kostnaden för den vid *Tidningsrevisionen* anställda personal är lemnad af vederbörande tidningsrevisor.

Den kostnad, som, för *Statistiska Kontorets* vidkommande, ansetts böra i förevarande afseende påföras tidningsrörelsen, har, i öfverensstämmelse med de grundsatser, vederbörande postinspektörer uti sitt ofvan omförmälda yttrande af den 4 november 1899 gjort gällande (men med frångående, liksom i fråga om vissa detaljer under afdelning D, af Statistiska Kontorets beräkningssätt uti ett tillförene i ärendet afgifvet memorial), beräknats till 1,080 kronor per år, motsvarande ett amanuensarfvode i lägsta aflöningsklassen.

Beträffande uppgifterna rörande lithörande aflöningskostnader för hvarjt och ett af postkontoren i *Stockholm*, *Göteborg* och

Malmö har Statistiska Kontoret ansett sig böra från de af vederbörande postdirektörer meddelade belopp draga hvad af samma belopp som, enligt af Kontoret inhemtade upplysningar, utbetalats i form af uppbördsprovision, enär ju dylik provision skall utgå oberoende af det antal tjenstemän, som hafva att sinsemellan fördela densamma.

Till afdelning A, punkt 2. Särskild uträkning ligger till grund för uppgifterna angående här ifrågakomma andelar af aflöningen till vederbörande personal vid *andra* postanstalter af förevarande slag än Stockholm, Göteborg och Malmö.

Till afdelning A, punkt 3. I öfverensstämmelse med hvad hvardera af postdirektörerna i Göteborg och Malmö påyrkat, hafva af de såsom aflöning åt *poststationsföreståndare* utbetalade belopp 25 procent ansetts böra påföras tidningsrörelsen. För beräkningen hafva lagts till grund de i Postverkets hufvudböcker för åren 1897 och 1898 i förevarande afseende bokförda belopp.

Till afdelning C, punkt 2. De för postkontoret i *Göteborg* meddelade kostnadsbelopp innefatta jemväl kostnad, påförd tidningsrörelsen, för landsvägspostbefordran äfvensom för posttransport inom postkontorets eget område, enär i vederbörande primäruppgift ej gjorts åtskilnad mellan ifrågavarande kostnader.

Till de på grund af postdirektörernas och postinspektörernas primäruppgifter meddelade kostnadsbelopp för ångbåtspostföring hafva ansetts böra läggas 25 procent af den genom Postverkets hufvudkassa till vederbörande rederi för hvardera af åren 1897 och 1898 utbetalade ersättning för ångbåtspostföring mellan *Sveriges fastland och Gotland*.

Till afdelning C, punkt 3 b. De för *Malmö* meddelade kostnadsbelopp innefatta jemväl sådan kostnad, som eljest är upptagen under punkten 3 d.

Till afdelning D, punkt 1. Till grund för de angifna kostnadsbeloppen ligga slutsummorna, för hvardera af åren 1897 och 1898, i tabellbilagan 9, kol. 9, till Postverkets berättelse för sagda år, af hvilka summor påförts tidningsrörelsens konto 15 procent.

Till afdelning D, punkt 2. De kalkylerade beloppen grunda sig på uppgifter i Postverkets berättelser för åren 1897 och 1898 angående de summor, hvilka under dessa år utbetalats för inköp och underhåll af inventarier, af hvilka summor 15 procent ansetts skäligen böra påföras tidningsrörelsen. Statistiska Kontoret

tillåter sig i detta afseende fästa uppmärksamheten derå, att ifrågavarande summor icke, såsom i postinspektörernas meranämnda yttrande den 4 november 1899 synes förutsatt, ingå i kostnaden för »Förhyrande af postlägenheter samt posthusens underhåll m. m.»

Till afdelning D, punkt 3. Angående sättet för här angifna kostnadsbelopps kalkylerande torde böra något närmare redogöras.

Enligt de af vederbörande postdirektörer och postinspektörer afgifna primäruppgifter hafva, i och för tidningsrörelsen särskildt, af postanstalterna utgifvits *för skrifmaterialier o. d.:*

år 1897.....	kr. 13,478: 38
» 1898.....	» 14,872: 15.

Sedan dessa belopp — hvilka naturligtvis medräknats uti de i förevarande punkt angifna summor — fråndragits de, jemlikt vederbörande årsberättelser (tabellbilagan 9, kol. 10) för åren 1897 resp. 1898 genom postanstalterna bestridda expensutgifter i deras helhet, hafva 5 procent af resterande beloppen med resp. kronor 5,966: 91 och 6,271: 96, ytterligare påförts tidningsrörelsens konto för (genom postförvaltarna bestridda) expensutgifter, såsom skälig andel i kostnaderna för postlokalernas *städning, belysning och uppvärmning* m. m.

Till afdelning D, punkt 4. Kostnaden för Postverkets tidningstaxor med dertill hörande tillägg har beräknats på grund af särskildt, å Statistiska Kontoret upprättadt sammandrag.

Till afdelning D, punkt 5. Kostnaden för vid tidningsrörelsen använda Postverkets blanketter har kalkylerats på grund af uppgifter från vederbörande blankett-aktuarie.

Till afdelning D, punkt 6. Huruledes de för hithörande förpackningsartiklar angifna kostnadsbelopp blifvit kalkylerade, framgår af efterföljande tablå. De uti densamma för hvarje särskildt slag af förpackningsföremål angifna totalomkostnader för hvardera af åren 1897 och 1898 äro af Postverkets Persedelförråd på begäran meddelade.

Utgifter för	Inalles				Deraf hafva ansetts bära påföras tidnings- rörelsen.	1897.		1898.	
	1897.		1898.			Kr.	ö.	Kr.	ö.
Bindgarn	Kr. 25,548	ö. 96	Kr. 26,824	ö. 92	10 % med	Kr. 2,554	ö. 90	Kr. 2,682	ö. 49
Omslagspapper och kuvert	34,162	31	36,958	29	75 % »	25,621	73	27,718	72
Tidningspåsar och tid- ningssäckar.....	2,356	85	2,139	80	100 % »	2,356	85	2,139	80
Andra påsar och säckar samt postväskor	33,625	15	32,142	90	15 % »	5,043	77	4,821	44
Lack och gummisigill.....	33,353	52	33,756	21	10 % »	3,335	36	3,375	62
	Summa					38,912	61	40,738	07

Stockholm, och Kongl. Generalpoststyrelsens Statistiska Kontor,
den 8 september 1900.

Rafael Lundgren.

Sammanställning

af gjorda beräkningar i fråga om postverkets utgifter för bestyret
med de genom dess förmedling abonnerade tidningar
och tidskrifter åren 1897 och 1898.

	1897.		1898.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
A. På tidningsrörelsen fallande andelar af Postverkets aflöningskostnader.				
1. <i>Till personal som uteslutande användts för tidningsrörelsen.</i>				
Vid Kongl. Generalpoststyrelsens Tidningsrevision.....	5,091	—	5,691	—
» » » Statistiska Kontor.....	1,080	—	1,080	—
Inom Norra Postdistriktet.....	12,847	50	14,859	50
» Mellersta »	35,040	93	37,674	11
» Östra »	22,414	45	23,086	28
» Vestra »	21,641	50	27,366	37
» Södra »	29,969	77	33,727	87

	1897.		1898.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Vid Stockholms postkontor: tidningsexpeditionen.....	75,642	98	76,156	96
» » » för lokaltidningars utdelning ..	3,515	—	3,640	—
» » » till vaktbetjentes beklädnad ...	2,475	—	2,175	—
» Göteborgs »	18,095	80	17,006	06
» Malmö ¹⁾ »	9,774	—	11,300	58
Summa (1)	237,587	93	253,763	73
<i>2. Till annan vid postanstalterna (utom poststationerna) anställd personal.</i>				
Vid Stockholms postkontor: 10 % af aflöningen till brefbärrarne	23,345	10	24,758	37
» Göteborgs » 25 % » » » »	24,595	—	26,920	—
» » » 25 % » kostnaden för brefbärrarnes beklädnad.....	1,930	—	2,025	—
» » » 15 % » aflöningen till filialpostkontorens personal.....	3,008	25	3,481	50
» öfriga ifrågavarande postanstalter (utom Malmö): 10 % af aflöningen.....	198,110	87	211,906	66
Summa (2)	250,989	22	269,091	53
<i>3. Till poststationsföreståndarne.</i>				
25 % af de utbetalade arfvodena	148,548	57	153,122	31
<i>Särskilda anslag:</i>				
till poststationsföreståndare inom Mellersta Postdistriktet	7,365	—	8,520	—
» » » Vestra »	1,382	50	1,805	—
» » » Södra »	37	50	37	50
» » » lydande under Stockholms postkontor.....	360	—	360	—
» » » lydande under Göteborgs postkontor.....	60	—	250	—
» » » lydande under Malmö postkontor.....	240	—	240	—
Summa (3)	157,993	57	164,334	81
<i>Summa Summarum (A.)</i>	646,570	72	687,190	07

¹⁾ Hithörande primäruppgift från Malmö postkontor synes innefatta jemväl sådan kostnad, som eljest upptagits under punkten 2.

		1897.		1898.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
B. Uppbördsprovision å postbefordringsavgifterna för tidningar och tidskrifter.					
Inom Norra	Postdistriktet.....	1,362	73	1,536	43
»	Mellersta »	3,137	12	3,523	74
»	Östra »	2,391	47	2,582	35
»	Vestra »	1,883	63	2,045	75
»	Södra »	2,789	33	3,002	57
Vid Stockholms	postkontor.....	1,205	51	1,257	19
»	Göteborgs »	285	40	317	08
»	Malmö »	410	50	471	50
<i>Summa (B.)</i>		13,465	69	14,736	61
 C. Kostnader för de postabonnerade tidningarnas och tidskrifternas postbefordran.					
1 a. <i>Å jernväg i sådan kupé eller sådant fack, der särskildt utrymme icke ansetts tillkommet för tidningsbefordringen: 25 % af hela postföringskostnaden i fråga.</i>					
		1897.	1898.		
Inom Norra	Postdistriktet.....	28,010: 08	30,713: 35		
»	Mellersta »	87,535: 15	87,460: 96		
»	Östra »	45,985: 57	54,024: 39		
»	Vestra »	82,996: 48	90,701: 65		
»	Södra »	90,239: 37	103,162: 49		
		Sår för år 1897		334,766	65
		» » » 1898		366,062	84
1 b. <i>Å jernväg medelst fack eller väskor, hvilka uteslutande varit afsedda för tidningspost.</i>					
Inom Norra	Postdistriktet.....	305: 52	345: 46		
»	Mellersta »	431: 71	477: 92		
»	Östra »	396: 60	3,374: 49		
»	Vestra »	282: 28	333: 07		
»	Södra »	4,579: 54	6,060: 99		
		Sår för år 1897		5,995	65
		» » » 1898		10,591	93

		1897.		1898.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
1 c. <i>Å jernväg i annan ordning än under 1 a och 1 b omförmäls: belöpande skilnad mellan, å ena sidan, kostnaden för det större kupéutrymme resp. fackutrymme, befordringen af tidningspost framkallat, och å andra sidan, kostnaden för det utrymme, som varit tillräckligt för den öfriga postens befordran.</i>					
		1897.	1898.		
Inom Norra	Postdistriktet.....	1,758: 90	1,327: 80		
»	Mellersta »	11,906: 40	21,199: 20		
»	Östra »	51,200: 95	52,807: 88		
»	Vestra »	32,347: 87	32,007: 48		
»	Södra »	23,221: 95	24,193: 15		
	S:r för år 1897			120,436	07
	» » » 1898			131,535	51
	Summa (1 a—1 c)			461,198	37
				508,190	28
2. <i>Medelst ångbåt: 25 % af totalkostnaden för ångbåtspostbefordringen inrikes orter emellan.</i>					
Inom Norra	postdistriktet.....			1,140	78
»	Mellersta »			493	75
»	Östra »			208	75
»	Vestra »			2,926	75
»	Södra »			225	—
Till och från	Stockholm (Gotlandsfarten, beträffande hvil-			4,563	41
	ken se nedan, här ej inberäknad).....			4,467	39
»	» » Göteborg			6,720	—
Mellan Sveriges	fastland och Gotland.....			13,271	25
	Summa (2)			29,549	69
				32,478	12
3 a. <i>Å landsvägslinier, der postföringen utgjorts med en häst och åkdon, och liniens längd öfverstigit 1 eller, i fråga om ringlinie, 2 nymil: 25 % af den för dylik postföring belöpande totalkostnad.</i>					
		1897.	1898.		
Inom Norra	Postdistriktet.....	35,614: 39	38,776: 22		
»	Mellersta »	17,207: 73	17,742: 39		

				1897.		1898.	
				Kr.	ö.	Kr.	ö.
			1897.				
			1898.				
Inom	Östra	Postdistriktet.....	17,120: 86	16,645: 83			
»	Vestra	»	18,871: 39	18,767: 67			
»	Södra	»	8,874: 81	7,629: 18			
»	Stockholms distrikt ¹⁾	.....	2,808: 26	2,844: 71			
»	Malmö	»	144: 76	229: 91			
		S:r för år 1897			100,642	20	
		» » » 1898					102,635 91
3 b. Å landsvägslinier: belöpande skillnad mellan kostnaden för annan åkande post, än som under 3 a omförmäls, samt kostnaden för gångpost.							
Inom	Norra	Postdistriktet.....	240: 24	240: 24			
»	Mellersta	»	361: 31	349: 78			
»	Östra	»	— —	— —			
»	Vestra	»	1,002: 14	646: 98			
»	Södra	»	119: 03	248: 39			
»	Malmö distrikt		217: 22	405: 21			
		S:r för år 1897			1,939	94	
		» » » 1898					1,890 60
3 c. Å landsvägslinier: belöpande totalkostnad för postföring efter extra hästar.							
Inom	Norra	Postdistriktet.....	9,846: 49	16,591: 67			
»	Mellersta	»	2,135: 54	3,302: 83			
»	Östra	»	638: 68	1,254: 89			
»	Vestra	»	982: 29	1,234: 63			
»	Södra	»	428: 88	290: 42			
		S:r för år 1897			14,031	88	
		» » » 1898					22,674 44

¹⁾ Hithörande primäruppgift från Stockholms postkontor synes afse samtliga genom detsamma under ifrågavarande år bestridda utgifter för landsvägspostföring. 25 % häraf hafva här påförts tidningsrörelsen.

			1897.		1898.	
			Kr.	ö.	Kr.	ö.
3 d. <i>Å landsvägslinier: belöpande skillnad mellan kostnaden för åkande landtbrefbäring och för gående landtbrefbäring.</i>						
			1897.	1898.		
Inom Norra	Postdistriktet	.....	124: 80	225: 20		
»	Mellersta	»	279: 24	336: 96		
»	Östra	»	212: 52	137: 30		
»	Vestra	»	506: 97	500: 52		
»	Södra	»	207: 31	335: 41		
	S:r för år 1897	.....			1,330	84
	» » » 1898	.....				1,535 39
3 e. <i>Å landsvägslinier: 25 % af total-kostnaden för gångpostföring och gående landtbrefbäring.</i>						
Inom Norra	Postdistriktet	.....	6,285: 36	6,662: 81		
»	Mellersta	»	8,377: 09	9,235: 39		
»	Östra	»	4,859: 76	5,418: 17		
»	Vestra	»	12,011: 28	13,376: 35		
»	Södra	»	8,413: 91	9,262: 25		
»	Malmö distrikt	.....	680: 13	863: 73		
	S:r för år 1897	.....			40,627	48
	» » » 1898	.....				44,818 70
	Summa (3 a—3 e)				158,572	34 173,555 04
4. <i>Medelst sådana posttransporter inom vederbörande postanstalters egna områden, för hvilkas utgörande erfordrats häst och åkdon.</i>						
Inom Norra	Postdistriktet: belöpande totalkostnad härför	.....			2,306	60 2,482 74
»	Mellersta	» » » »			4,073	50 5,085 —
»	Östra	» » » »			3,701	46 4,045 54
»	Vestra	» » » »			1,290	07 1,595 67
»	Södra	» » » »			4,907	31 5,576 27
»	Stockholms stad: 10 % af totalkostnaden	.....			1,905	51 1,975 57
	Summa (4)				18,184	45 20,760 79
	Summa Summarum (C.)				667,504	85 734,984 23

	1897.		1898.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
D. Diverse utgifter.				
1. 15 % af belöpande kostnad för förhårande af postlägenheter och posthusens underhåll m. m.	21,957	17	22,441	69
2. 15 % af belöpande kostnad för inköp och underhåll af inventarier	14,480	01	18,110	51
3. Expensutgifter, bestridda af postförvaltarne, för anskaffning af vissa skrifmaterialier samt för vederbörande postlokalers städning, belysning och uppvärmning m. m.	19,445	29	21,144	11
4. Kostnaden för Postverkets Tidningstaxor	9,113	68	9,615	81
5. Kostnaden för vid tidningsrörelsen använda Postverkets blanketter.....	6,722	30	7,469	22
6. Kostnaden för vissa vid tidningsrörelsen använda från Postverkets Persedelförråd levererade förpackningsföremål.....	38,912	61	40,738	07
<i>Summa (D.)</i>	110,631	06	119,519	41

Rekapitulation.

	1897.		1898.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.
A. På tidningsrörelsen fallande andelar af Postverkets aflöningskostnader	646,570	72	687,190	07
B. Uppbördsprovision å postbefordringsafgifterna för tidningar och tidskrifter	13,465	69	14,736	61
C. Kostnader för de postabonnerade tidningarnas och tidskrifternas postbefordran	667,504	85	734,984	23
D. Diverse utgifter	110,631	06	119,519	41
<i>Summa</i>	1,438,172	32	1,556,430	32

Stockholm och Kongl. Generalpoststyrelsens Statistiska Kontor den 8 september 1900.

Rafael Lundgren.

Bil. II.

Tablå öfver det ekonomiska resultatet af de före-

Antal nummer.	Postupplaga (= antal års- exemplar).		F ö r e-			
	Helår.	mån.	10 öre per abbonement.		2 % af pren- priset, minst 5 öre per år.	
			Kr.	ö.	Kr.	ö.
a) Mer än 7 (12) nummer i veckan	6,544	8	1,415	70	1,251	55
b) 7 nummer i veckan.....	28,293	4	8,038	—	2,445	54
c) 6 " "	136,004	2	32,497	60	13,545	35
d) 5 " "	231	—	38	50	15	06
e) 4 " "	28,427	9	5,649	70	2,279	99
f) 3 " "	50,290	7	8,791	90	3,439	39
g) 2 " "	284,741	—	33,808	60	14,769	05
h) 1 " " ¹⁾	326,155	3	40,352	20	19,314	04
i) Högst 1 nummer i mån.	37,096	6	3,917	10	2,116	95
j) Obestämdt (länskung. m. m.).....	1,653	—	187	10	142	70
Summa	899,437	3	134,696	40	59,319	62

¹⁾ Innefattande tidningar, som utkomma mer än 1 gång i mån., men ej öfver 1 gång

slagna postafgifterna för postabonnerade tidningar.

slagna postafgifter.

12 öre per nr: i veck. (resp. 6 öre).		6 öre per kilogr. Delar af kg. = 1 kg.		Minsta afgiften 20 öre.		Summa.		I medeltal:		
								per årsexem- plar.	per num- merex.	Ö.
Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Ö.
7,460	92	7,779	84	—	—	17,908	01	2	74	0'45
23,766	40	26,479	26	—	—	60,729	20	2	15	0'60
97,923	—	85,576	02	—	32	229,542	29	1	69	0'55
138	60	83	16	—	—	275	32	1	19	0'45
13,645	32	12,033	60	84	61	33,693	22	1	19	0'58
18,104	61	16,692	54	276	62	47,305	06	—	94	0'62
68,337	84	60,215	76	394	39	177,525	64	—	62	0'60
39,138	63	37,141	62	904	42	136,850	91	—	42	0'89
4,451	58	2,336	64	64	39	12,886	66	—	35	3'24
198	36	260	58	—	13	788	87	—	48	0'35
273,165	26	248,599	02	1,724	88	717,505	18	—	80	0'63

i veckan.

Bil. III.

Enligt komiterades förslag uträknade postafgifter
för vissa tidningar.¹⁾

Tidningarnas namn.	Pris hos utgifvaren.		Nuvarande postbefordringsafgift.		Årlig vigt (1898).	Föreslagen postafgift för helår.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kg.	Kr.	öre.
1. Tidningar, som utkomma med 12 nummer i veckan.							
Stockholms Dagblad. <i>Hufvudstadsuppl.</i>	15	—	3	—	27·9	3	22
» » <i>Landsortsuppl.</i> ...	8	33	1	67	19·3	2	61
Sydsvenska Dagbladet Snällposten	10	—	2	—	16·9	2	46
2. Tidningar, som utkomma med 7 nummer i veckan.							
Dagens Nyheter. <i>Stockholmsuppl.</i> (1899)	10	—	2	—	24·0	2	58
Skånska Dagbladet	4	—	—	80	15·5	1	98
Svenska Dagbladet. <i>Landsortsuppl.</i> ...	5	—	1	—	15·0	1	94
Helsingborgs Dagblad	5	—	1	—	12·2	1	82
Svenska Morgonbladet. <i>Landsortsuppl.</i> (1900)	3	—	—	60	7·7 ²	1	48
3. Tidningar, som utkomma med 6 nummer i veckan.							
Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning	10	—	2	—	21·3	2	34
Dagens Nyheter. <i>Stockholmsuppl.</i> (1898)	10	—	2	—	20·1	2	28
Nya Dagligt Allehanda. <i>Stora uppl.</i>	10	—	2	—	17·9	2	10

¹ Tidningarna äro ordnade i grupper efter antal utkommande nummer samt inom hvarje grupp efter årlig vigt. — ² Vigten beräknad efter 1898 års uppgifter.

(Forts.) Föreslagna postafgifter för vissa tidningar.

Tidningarnas namn.	Pris hos utgifvaren.		Nuvarande postbefordringsavgift.		Årlig vikt (1898).	Föreslagen postavgift för helår.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kg.	Kr.	öre.
Göteborgs Aftonblad	5	—	1	—	17·0	1	94
Aftonbladet. <i>Hufvudupplagan</i>	10	—	2	—	14·1	1	92
Stockholms-Tidningen. <i>Stockholmsuppl.</i>	5	—	1	—	13·9	1	76
Vårt Land. <i>Dagliga uppl. med bil.</i>	10	17	2	03	13·6	1	87
Post- och Inrikes Tidningar	15	—	3	—	13·4	1	96
Vårt Land. <i>Dagliga upplagan</i>	8	33	1	67	12·4	1	77
Malmö-Tidningen	4	—	—	80	12·1	1	68
Nya Dagligt Allehanda. <i>Nationaluppl.</i>	3	33	—	67	11·1	1	61
Östgöta Correspondenten	5	—	1	—	10·9	1	58
Öresundsposten (1898)	6	—	1	20	10·5	1	60
» (1900)	5	—	1	—	10·5 ¹	1	58
Dagens Nyheter. <i>Landsortsuppl.</i> (1899)	5	—	1	—	10·1	1	58
Aftonbladet. <i>Landsortsuppl.</i>	4	17	—	83	9·7	1	51
Örebro Tidning (1898)	4	—	—	80	9·6	1	50
» » (1900)	5	—	1	—	9·6 ¹	1	52
Landskrona-Posten	4	—	—	80	8·9	1	44
Skånska Aftonbladet	8	—	1	60	8·7	1	52
Nerikes Allehanda	5	—	1	—	8·4	1	46
Nyaste Kristianstadsbladet	4	—	—	80	8·0	1	38
Svenska Morgonbladet. <i>Landsortsuppl.</i> (1898)	2	92	—	58	7·7	1	36
Stockholms-Tidningen. <i>Landsortsuppl.</i> ²	3	—	—	60	7·1	1	36
Dagen	3	—	—	60	7·1	1	36
Östgöten (1900)	4	17	—	83	6·8 ¹	1	33

¹ Vikten beräknad efter 1898 års uppgifter. — ² »Dagupplagan» år 1900.

(Forts.). Föreslagna postafgifter för vissa tidningar.

Tidningarnas namn.	Pris hos utgifvaren.		Nuvarande postbefordringsafgift.		Årlig vikt (1898).	Föreslagen postafgift för helår.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kg.	Kr.	öre.
4. Tidningar, som utkomma med 4 nummer i veckan.							
Smålandsposten (1898)	4	17	—	83	8·5	1	21
» (1900)	2	50	—	50	8·5 ¹	1	17
Östgöten (1898)	4	17	—	83	6·8	1	09
Gotlands Allehanda	2	08	—	42	4·4	—	93
5. Tidningar, som utkomma med 3 nummer i veckan.							
Södermanlands Nyheter	1	67	—	33	5·4	—	87
Nya Vexjöbladet	1	67	—	33	4·8	—	81
Bärgslagsbladet	3	33	—	67	4·2	—	83
Svenska Morgonbladet. <i>Halfveckoupp-</i> <i>lagan</i> (1900)	1	25	—	25	2·7 ¹	—	69
6. Tidningar, som utkomma med 2 nummer i veckan.							
Smålandspostens Veckoblad	1	25	—	25	4·5	—	69
Dalpilen	1	—	—	20	4·2	—	69
Oscarshamns-Tidningen	1	67	—	33	4·1	—	69
Oscarshamns-Posten	1	67	—	33	4·0	—	63
Skaraborgs Läns Annonsblad	1	—	—	20	4·0	—	63
Borlänge Tidning	1	67	—	33	3·5	—	63
Mora Tidning	1	67	—	33	3·4	—	63

¹ Vigten beräknad efter 1898 års uppgifter.

(Forts.). Föreslagna postafgifter för vissa tidningar.

Tidningarnas namn.	Pris hos utgifvaren.		Nuvarande postbefordringsavgift.		Årligt vikt (1898).	Föreslagna postafgifter för helår.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.		Kg.	Kr.
Börstidningen	6	30	1	20	3·2	—	71
Östhammars Tidning	2	—	—	40	3·2	—	63
Elfsborgs Läns Tidning	1	—	—	20	3·2	—	63
Vestgöten	1	—	—	20	3·2	—	63
Elfsborgs Läns Annonsblad	1	—	—	20	3·1	—	63
Aftonbladet. <i>Halfveckoupplagan</i>	1	—	—	20	3·0	—	57
Svenska Morgonbladet. <i>Halfveckoupplagan</i> (1898)	1	—	—	20	2·7	—	57
Handelstidningens Veckoblad	1	—	—	20	2·6	—	57
7. Tidningar, som utkomma med ett nummer i veckan.							
Teknisk Tidskrift	10	—	1	—	4·1	—	72
Idun	4	54	—	46	4·0 ¹	—	56
Allers Familj-Journal	4	54	—	46	3·9	—	56
Ny Illustrerad Tidning (1898)	11	40	—	60	2·6	—	63
» » » (1900)	9	09	—	91	2·6 ²	—	59
Svensk Läraretidning	3	18	—	32	2·4	—	47
Jordbruks- och Mejeri-Tidning	1	30	—	20	2·1	—	45
Östgöta-Posten	1	30	—	20	2·1	—	45
Vecko-Posten	2	27	—	23	2·0	—	39
Reformatorn	1	80	—	20	2·0	—	39
Sanningsvittnet	2	—	—	20	1·9	—	39
Vårt Land. <i>Veckoupplagan</i>	1	—	—	20	1·9	—	39

¹ Enligt särskild uppgift.² Vigtigen beräknad efter 1898 års uppgifter.

(Forts.). Föreslagna postafgifter för vissa

år.

Tidningarnas namn.	Pris hos utgifvare		Nuvarande postbefordringsafgift		Årlig vikt (1898).	Föreslagen postafgift för helår.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.		Kg.	Kr.
Annonsblad till Tidskrift för Landtmän	—	80	—	20	1·9	—	39
Gefleposten. <i>Veckoupplagan</i>	—	80	—	20	1·6	—	39
Skånes Annonsblad	—	30	—	20	1·5	—	39
Svenska Posten (1898)	2	27	—	23	1·4	—	39
» » (1900)	1	30	—	20	1·4 ¹	—	39
Svensk Dam-Tidning	2	—	—	20	1·3	—	39
Norrlandsposten. <i>Veckoupplagan</i>	—	80	—	20	1·1	—	39
Praktisk Tidning och Annonsblad etc.	—	80	—	20	1·0	—	33
Triumf	—	75	—	20	1·0	—	33
Landtmannens Annonsbilaga	—	—	—	20	0·9	—	33
Svensk Bokhandelstidning (1898)	4	—	—	40	0·6	—	36
» » (1900)	4	54	—	46	0·6 ¹	—	38
Barnens egen Tidning	—	50	—	20	0·4	—	33
Underrättelser för sjöfarande	—	—	—	20	0·4	—	33
8. Tidningar, som utkomma mindre ofta än 1 gång i veckan.							
Nordisk Mönster-Tidning (2 i m.)	2	18	—	22	1·7	—	39
Kamraten (2 i m.)	2	73	—	27	0·7	—	34
Missions-Tidning [Evang. Fosterl.-Stiftelsens] (2 i m.)	1	—	—	20	0·6	—	33
Hygiea (1 i m.)	13	—	—	50	2·0	—	60
Svenska Jägareförbundets Nya Tidskrift (4 årl.)	4	54	—	46	0·6	—	38
Läsning för folket (4 årl.)	1	—	—	20	0·2	—	33

¹ Vigten beräknad efter 1898 års uppgifter.

Öfversigt

öfver

vilkoren för postbefordran af tidningar och andra periodiska skrifter
i vissa främmande länder.¹⁾

I. Afgifter.

1. Belgien.

A. Vid abonnement genom postverket:

- 1:o) förskrifningsafgift: 2·5 procent af tidningens pris hos utgifvaren, dervid iakttagas, å ena sidan, ett minimum af 10 centimes (7·2 öre) för hvarje abonnement utan hänsyn till abonnementstiden och, å andra sidan, ett maximum af 20 centimes (14·4 öre) för abonnement, som ej öfverskrider 3 månader, 40 centimes (28·8 öre) för abonnement på mer än 3, men ej öfver 6 månader samt 75 centimes (54 öre) för abonnement, som öfverskrider 6 månader, men ej helt år;
- 2:o) befordringsafgift: 1 centime (0·7 öre) för hvarje nummer och för hvar vikt af 75 gram eller del af 75 gram.

B. Vid befordran utan postabonnement:

1 centime (0·7 öre) för hvarje exemplar eller nummer med en bruttovikt af högst 75 gram; för vikt deröfver, ytterligare 1 centime för hvar vikt af 75 gram eller del deraf.

Anm. Korsbandsportot för andra trycksaker utgör 2 centimes (1·4 öre) per 50 gram eller del af 50 gram.

¹⁾ Denna öfversigt är utarbetad med ledning dels af de uppgifter, som meddelas i den af Verldspostföreningens internationela byrå i Bern i maj 1896 offentliggjorda »Recueil de renseignements sur l'organisation des Administrations de l'Union postale universelle et sur leurs services internes», dels ock af hvad de särskilda ländernas postförfattningar innehålla i förevarande ämne.

2. Danmark.

A. *Vid abonnement genom postverket:*

- 1:o) förskrifningsafgift: 8 procent af tidningens pris hos utgifvaren, med nedsättning till 4 procent för tidningar, som icke passera mera än en räkenskapsförande postanstalt;
- 2:o) befordringsafgift: 0·5 öre per nummer, dock ej under 5 öre per abonnementstermin, som icke får understiga 3 månader.

B. *Vid befordran utan postabonnement:*

- a. efter särskild anmälan och för att utdelas enligt adressförteckningar, som tillhandahållas af vederbörande afsändare (redaktör, förläggare o. s. v.):
     enahanda befordringsafgift, som här ofvan under 2:o omförmäles;
- b. i öfriga fall: enahanda afgift, som gäller för andra trycksaker, d. v. s. 4 öre per försändelse intill en maximivigt af 50 kvint (250 gram).

3. Frankrike.

A. *Vid abonnement genom postverket:*

- 1:o) förskrifningsafgift: 1 procent af tidningens pris hos utgifvaren, med tillägg af 10 centimes (7·2 öre) per abonnement;
- 2:o) befordringsafgift: 2 centimes (1·4 öre) per nummer om högst 50 gram; för vigt deröfver, ytterligare 1 centime per 25 gram eller del af 25 gram. För tidningar, som befordras endast inom det departement, der de utgifvas, eller inom angränsande departement, utgår afgiften med halfva beloppet.

- B. *Vid befordran utan postabonnement*: enahanda befordringsafgifter, som här ofvan under 2:o omförmälas.

Ann. Korsbandsportot för andra trycksaker utgör, då de försändas i form af kort eller i öppna kuvert, 5 centimes (3·6 öre) per 50 gram eller del deraf och i öfriga fall:

högst 20 gram..... 1 c. (0·7 öre) per 5 gram;
 öfver 20, men ej mer än 50 gram 5 c. (3·6 öre);
 öfver 50 gram ..... 5 c. (3·6 öre) per 50 gram.

4. Norge.

- A. *Vid abonnement genom postverket*:

- 1:o) förskrifningsafgift uppbäres icke;
 2:o) befordringsafgift, beräknad efter vigten af samtliga på en gång aflemnade exemplar: 12·5 öre per kilogram för tidningar, som utgifvas minst 3 gånger i veckan, och 15 öre per kilogram för öfriga tidningar.

- B. *Vid befordran utan postabonnement*: enahanda afgift, som gäller för andra trycksaker, d. v. s.

högst 15 gram 3 öre;
 öfver 15, men ej mer än 125 gram: 5 öre;
 » 125, » » » » 250 » 10 » ;
 » 250, » » » » 500 » 15 » .

5. Schweiz.

- A. *Vid abonnement genom postverket*:

- 1:o) förskrifningsafgift: 10 centimes (7·2 öre) per abonnement;
 2:o) befordringsafgift: 1 centime (0·7 öre) för hvarje nummer och för hvar vikt af 75 gram eller del af 75 gram.

- B. *Vid befordran utan postabonnement*: enahanda afgift, som gäller för andra trycksaker, d. v. s.

högst 50 gram: 2 centimes (1·4 öre);
 öfver 50, men ej mer än 250 gram: 5 centimes (3·6 öre);
 » 250, » » » » 500 » 10 » (7·2 »).

6. Storbritannien.

- A. *Abonnement genom postverket medgifves ej.*
- B. *Vid befordran utan postabonnement:*
- a. Tidningar, som äro anmälda hos »General Post Office»:
    - 1:o registreringsafgift: 5 sh. (4 kr. 54 öre) för år;
    - 2:o befordringsafgift: $\frac{1}{2}$ penny (3·8 öre) för hvarje nummer, men för ett paket, innehållande två eller flera tidningar, icke mera än för en försändelse med andra trycksaker om enahanda vigt.
  - b. Andra tidningar: enahanda afgift, som gäller för trycksaker i allmänhet, d. v. s. $\frac{1}{2}$ penny (3·8 öre) för hvar vigt af 2 uns (56·7 gram) eller del deraf.

7. Tyskland.

- A. *Vid abonnement genom postverket (enligt lag af den 20 december 1899):*
- 1:o postbefordringsafgift (»Zeitungsgebühr»):
    - aa. 2 pf. (1·8 öre) för hvar månad af abonnementstiden;
    - bb. 15 pf. (13·4 öre) årligen för tidningar, som utkomma med högst ett nummer i veckan, med tillägg af 15 pf. för hvarje ytterligare nummer i veckan;
    - cc. 10 pf. (8·9 öre) årligen för hvart kilogram af tidningens årsvigt, med en frivigt af 1 kilogram årligen för hvarje nummer i veckan;¹⁾
  - 2:o hembäringsafgift (från och med den 1 januari 1901):
    - för tidningar, som hembäras mindre ofta än en gång i veckan, för hvarje månad 2 pf.;
    - för tidningar, som hembäras en gång i veckan, för hvarje månad 4 pf.; samt
    - för tidningar, som hembäras oftare, derutöfver 2 pf. i månaden för hvarje ytterligare hembäring i veckan,

¹⁾ Enligt hittills gällande bestämmelser har vid postabonnement erlagts en postafgift (»Provision»), motsvarande 25 procent af tidningens pris hos utgifvaren, med nedsättning till 12·5 procent för tidningar, utkommande mindre ofta än 4 gånger i månaden. Minsta afgift 40 pf. (35·6 öre) årligen.

med den inskränkning att för tidningar, som hembäras 6—7, 12—14 och 18—21 gånger i veckan, ökningen blott beräknas till 2 pf. för hvarje sådan grupp af tidningar.¹⁾

B. *Vid befordran utan postabonnement*: enahanda afgift, som gäller för andra trycksaker, d. v. s.

högst 50 gram	3 pf. (2·7 öre);
öfver 50, men ej mer än 100 gram...	5 „ (4·5 „);
„ 100, „ „ „ „ 250 „ ...	10 „ (8·9 „);
„ 250, „ „ „ „ 500 „ ...	20 „ (17·8 „);
„ 500, „ „ „ „ 1 kilogr...	30 „ (26·7 „).

II. Omfattningen af postverkens bestyr med postabonnerade tidningar.

1. Belgien.

Den postanstalt, der abonnement å tidning egt rum, insänder till utgifningspostanstalten förteckningar, upptagande abonnenternas namn och adresser, abonnementsterminerna o. s. v. Med ledning af dessa förteckningar uppgör sistnämnda postanstalt för hvarje tidning en lista öfver tagna abonnement, fördelade efter adresspostanstalter. Denna lista tillställles vederbörande utgifvare; och afsänder denne derefter tidningsexemplaren i paket, som äro adresserade direkt till adresspostanstalterna.

Sedan tidningspaketen å adressorterna undergått behörig granskning, verkställles utdelningen af tidningsexemplaren efter abonnentförteckningar, af hvilka hvarje brefbärare för sitt distrikt erhåller ett exemplar.

Vid slutet af hvarje månad uppgör abonnementspostanstalten för hvar tidning en räkning öfver abonnementen tillika med en rekapitulation för hvar utgifningspostanstalt.

¹⁾ Före den 1 jan. 1901 beräknades hembäringsavgiften per år till:
 60 pf. (53·4 öre) ..... för tidningar, som hembäras högst 1 gg i veckan;
 1 mk (89 öre)..... „ „ „ „ 2 el. 3 ggr i veckan;
 1 „ 60 pf. (kr. 1:42) „ „ „ „ oftast men ej mer än 1 gr
 dagligen;
 1 „ för hvarje hemb. „ „ „ „ mer än 1 gg dagligen.

Utgifningspostanstalterna upprätta under de första dagarne i månaden näst efter den, hvarunder abonnement tagits, afräkning med vederbörande utgifvare. Denna afräkning, som upprättas särskildt för hvarje tidning, upptager summan af inbetalade abonnement äfvensom beloppen af förskrifnings- och postbefordringsafgifter, hvilka sistnämnda belopp vid räkningens liqviderande för hela abonnements tiden afdragas från tidningens pris hos utgifvaren.

Under loppet af sista månaden i hvarje abonnementsperiod utdelas genom postverkets försorg förnyelseqvittenser till förutvarande abonnenter. På begäran af vederbörande utgifvare utdelas äfven genom brefbärare försöks-qvittenser till personer, hvilka icke äro abonnenter. För de qvittenser af sistnämnda slag, hvilka icke infrias, betalas af utgifvarne enahanda afgift, som gäller för inkassering af vanliga qvittenser.

Posttjenstemännen få icke göra propaganda för andra tidningar än de officiella. De äro äfven förständigade att afhålla sig från att lemna råd eller anvisningar åt personer, som rådfråga dem med afseende på val af tidning.

2. Danmark.

Tidningarna skola vid aflemnandet till postbefordran vara falsade, hvarje exemplar för sig, i ett för postbehandlingen lämpligt format, så att de genast kunna med lätthet sorteras vid ankomstpostanstalten. Bilagor skola vara inlagda i vederbörande hufvudnummer.

Postverket ombesörjer tidningsexemplarens räkning och inpackning äfvensom tidningspaketens adressering till olika adresspostanstalter; dock kan utgifvare, som det önskar, få sjelf åtaga sig tidningarnas paketering och adressering. Med afseende å befordring och utdelning behandlas tidningar efter de i sådant hänseende för vanliga bref gällande bestämmelser.

Afräkning med utgifvaren sker för hvarje abonnementstermin under loppet af de sista 14 dagarne i terminen och förrättas af

den postanstalt, der tidningsexemplaren aflemnats till postbehandling. Utgifvaren kan, efter derom framstald skriftlig begäran, erhålla förskott på honom tillkommande tidningsmedel, dock ej förr än vid utgången af första tredjedelen af abonnementstiden och med iakttagande dervid, att $\frac{1}{3}$ af nämnda medel innehålles för hvar tredjedel, som återstår af abonnementstiden.

Tidningar, som icke blifvit abonnerade genom postverket, kunna försändas mot det för postabonnerade tidningar gällande porto för att utdelas efter särskild förteckning, dervid postverket åtager sig tidningsexemplarens inpackning, befordran och utdelning. Afsändaren har först att göra skriftlig anmälan hos afsändningspostanstalten och sedan att före hvarje abonnementstermin tillställa samma postanstalt dels en fullständig förteckning öfver tidningsemottagarnes namn och adresser, dels ock särskilda förteckningar för hvarje adresspostanstalt, utvisande derstädes boende mottagares namn och adresser. Portot erlägger afsändaren i förskott för hvarje abonnementstermin.

Detta försändningssätt användes, bland annat, dels vid distribution af tidningar på den ort, der de utkomma, dels för spridande af skrifter och handlingar, som utgifvas af sällskap eller föreningar, dels också i de fall, då två eller flera personer önska gemensamt hålla någon tidning (in- eller utländsk). I sistnämnda fall anmäler den person, som tecknat sig såsom abonnent å tidningen, denna till postbefordran enligt ofvan angifna bestämmelser till den person, som näst efter honom skall erhålla tidningen. Sedan har den förre, när han läst tidningen i fråga, endast att inlemna densamma, nummer efter nummer, till vederbörande postanstalt, som derefter ombesörjer dess öfversändande enligt den en gång för alla uppgifna adressen.

3. Frankrike.

Det belopp, som af abonnent inbetalas å postanstalt, om-sättes derstädes i en abonnementspostanvisning, stald till utgifvaren af den tidning, hvarå abonnement eger rum, dervid, om

tidningsutgifvaren åtagit sig att sjelf gälda belöpande postafgifter, dessa frändragas det inbetalade beloppet. Har deremot utgifvaren icke gjort ett sådant åtagande, böra nämnda afgifter erläggas af abonnenten utöfver tidningens pris hos utgifvaren.

Abonnementspostanvisning öfversändes i särskildt omslag och utan afgift till adressaten. I fråga om utbetalning och giltighetstid gälla för sådan postanvisning enahanda bestämmelser som för vanliga postanvisningar.

Med afseende å inlemnande till postbefordran, transport och utdelning behandlas tidningar, derå abonnement egt rum genom postverket, på enahanda sätt som tidningskorsband i allmänhet.

Postverket åtager sig icke något ansvar för dröjsmål eller oregelbundenheter vid tidningarnas tillhandahållande till vederbörande abonnenter.

4. Norge. ¹⁾

För att vinna postbefordran såsom tidning erfordras, att publikationen i fråga uppfyller de för trycksaker i allmänhet stadgade bestämmelser, utgifves inom landet, utkommer regelbundet under samma titel med fortlöpande nummer och sidantal per år eller abonnementstermin minst 4 gånger om året samt är föremål för vanligt abonnement.

Mot tidningsporto kunna t. ex. icke befordras skrifter, som endast innehålla en eller flere vanliga böcker, samt ej heller förteckningar eller kataloger öfver en eller flera firmors fabriker eller varor m. m.

För hvarje år utgifves af poststyrelsen en förteckning öfver de tidningar och tidskrifter, hvilka hos styrelsen anmälts till postbefordran såsom sådana.

De i denna förteckning eller dertill hörande tillägg införda

¹⁾ På grund af den öfvensstämmelse, som förefinnes mellan de i Norge gällande grunder för beräkning af postafgifter för tidningar och komiterades förslag om tidningskorsbands taxering efter sammanlagd vikt, har redogörelsen för tidningsbestyrens omfattning i Norge gjorts något utförligare än som skett i fråga om öfriga länder.

tidningar m. m. kunna genom fasta postanstalter och landtbrefbärare reqvireras mot erläggande i förskott af det abonnementspris (incl. porto), hvilket af vederbörande utgifvare blifvit bestämmt. Erläggas abonnementspriset icke i förskott, eller reqvireras tidning till nedsatt pris, bör abonnenten sjelf verkställa tidningens requisition. Abonnement genom postanstalt kan icke ega rum å den ort, der tidningen utgifves.

Tecknade abonnement öfversändas medelst postanvisning eller genom utfärdande af beställningssedel direkt till vederbörande tidnings expedition. Efter öfverenskommelse med denna kunna postanstalterna äfven inskränka sig till att reqvirera ett visst antal exemplar af tidningen, utan att uppgifva abonnenternas namn, och derefter ombesörja utdelningen af de sålunda reqvirerade exemplaren utan någon fördelningslista från tidningen.

Användes beställningssedel, öfversändes abonnementsbeloppet samtidigt med beställningen, såvida icke tidningen har något större antal abonnenter på platsen. För att antalet af tidningsvärdeförsändelser måtte inskränkas, öfversändas nemligen i sistberörda fall beställningssedlarna bland vanliga bref, och afräkning öfver de inbetalade abonnementsbeloppen eger rum den 1:sta i hvarje månad samt den 10:de i hvarje kvartals första månad. Har anmälan om bristande liquid icke inom en månad efter utgången af kvartal blifvit insänd till poststyrelsen, är postverket ej ansvarigt för ifrågavarande belopp.

Bref och postanvisningar, genom hvilka abonneras å tidningar eller öfversändas abonnementsbelopp för sådana, kunna försändas portofritt såsom tidnings-saker (»avis-sag»); dock skall abonnementsbelopp, för att kunna försändas utan porto, afse antingen en kommande abonnementsstermin eller en abonnementsstermin under löpande eller nästföregående kalenderår. Äfven bref, som innehåller quitto å portofritt abonnementsbelopp, sändes utan porto. Vid afgörande om porto skall erläggas för abonnementsbelopp eller icke, tages ej någon hänsyn till huruvida öfversändandet sker från postanstalt eller direkt från abonnent.

Vid aflemnande till postbehandling skall i regel hvarje särskildt exemplar vara ordentligen falsadt och hoplagdt samt försedt med tydligt namn och adress, i skrift eller tryck, å vederbörande abonnent. Derjente skola alla till en och samma postanstalt adresserade exemplar vara sammanbundtade.

Inlemningstiden för tidningar bestämmes af vederbörande postförvaltare så nära postens afgång, som efter omständigheterna är möjligt.

Tidning, som utkommer minst 6 gånger i veckan, kan aflemnas utan påteckning af abonnenternas namn och adresser, i det att adresspostanstalten i sådant fall fördelar exemplaren på abonnenterna enligt listor, som tillhandahållas från tidningens expedition.

Tidningar få ej afsändas i slutna omslag. Å omslagen få icke anbringas annonser eller dylikt.

Tidningarna skola aflemnas af vederbörande tidningsexpedition. Exemplaren skola vara abonnerade, och profnummer eller exemplar af äldre årgångar få icke sändas mot tidningsporto.

Hvarje gång en tidning aflemnas till postbefordran, väger postanstalten å utgifningsorten alla de aflemnade exemplaren tillsammans.

Det står utgifvare fritt att erlægga befordringsafgiften antingen för hvar gång, tidningen aflemnas till posten, eller i afbetalningar per vecka, månad eller qvartal. I senare fallet kan emellertid vederbörande postanstalt, hvilken är postverket ansvarig för afgiftens ordentliga erläggande, affordra utgifvaren säkerhet eller lämpligt förskott.

Då afgiften erlægges för hvarje gång, beräknas densamma efter de aflemnade exemplarens vikt, dervid delar af kilogram i förekommande fall afrundas uppåt till helt kilogram.

Erlägges afgiften i terminer, afrundas vid hvarje vägning uppkommande bråkdelar af hektogram till närmast högre helt hektogram, och sammanläggas de sålunda erhållna viktbeloppen vid betalningsterminens slut, hvarefter afgiften beräknas på totalvikten, som, der så erfordras, afrundas uppåt till helt kilogram.

Bråkdelar af öre afrundas uppåt till helt öre.

Vid utgifningspostanstalten föres register, i hvilket antecknas resultatet af vägningarna för hvarje gång, tidningen aflemnas till postbefordran, äfvensom uppgörelserna med utgifvaren, hvarje gång dylika ega rum. Hvarje tidning har i detta register sitt särskilda konto.

Tidningar och tidskrifter, som utkomma mindre ofta än en gång i veckan, varda, der sådant skulle medföra olägenhet, ej afsända med först afgående post, utan med den eller de senare poster, som lämpa sig derför.

Å de orter, der breffbäring eger rum, kunna lokaltidningar, som ej utkomma mer än 5 gånger i veckan, hembäras till vederbörande abonnenter mot erläggande af vanligt tidningsporto.

Postförsändelser, som äro betecknade såsom portofria tidningssaker (»avis-sag»), behandlas såsom fullt frankerade. De skola, såvida de ej äro afsända af postkontor eller försedda med attest om rätt till portofrihet, öppnas å adresspostanstalten och varda af denna belagda med lösen, om de befinnas angå ämne, hvarom portofri korrespondens ej är tillåten.

Postfunktionärerna hafva icke rätt att till enskilda meddela upplysningar om tidningarnas postupplagor.

5. Schweiz.

En förskrifningsafgift af 10 centimes (7·2 öre) uppbäres, äfven när tidning genom postverket allenast requireras hos utgifvaren och denne erhåller abonnementspriset antingen genom postförskott eller på annat sätt.

Tidningarna böra vid aflemmandet till postbefordran vara genom utgifvarens försorg fördelade i paket till olika adresspostanstalter; och böra de särskilda tidningsexemplaren vara vikna och inslagna på sådant sätt, att deras transport och utdelning till abonnenterna underlättas.

För hvar gång tidningar aflemnas till postbefordran, bör antalet exemplar angifvas. Denna uppgift verificeras så ofta som möjligt af den postanstalt, derifrån tidningarna afsändas. Med stöd af en förteckning öfver samtliga försändningar beräk-

nar nämnda postanstalt sedermera portot vid slutet af hvarje kvartal.

Under loppet af mars, juni, september och december månader öfverlemna tidningsutgifvarne i hvarje arrondissement till tidningsexpeditionen derstädes en abonnementsförteckning, upptagande antalet tidningsexemplar, som requirerats till hvarje postanstalt. Följande tidningsrequisitioner adresseras omedelbart till nämnda expedition.

Efter slutet af hvarje kvartal verkställas afräkning med utgifvarne; dervid i utgifvarnes kredit upptagas beloppen af postabonnement, medan deremot förskrifts- och befodringsafgifter föras postverket till godo. Sedan räkningen granskats af vederbörande utgifvare, sker liquid.

6. Tyskland.

Vid det förhållande att, enligt hvad komiterade inhemtat, en fullständig omarbetning af de för tidningsrörelsen i Tyskland gällande reglementariska bestämmelser är planlagd och väntas blifva kungjord efter någon tids förlopp, har det ansetts ändamålslost att här lemna någon redogörelse för de i nämnda afseende nu gällande bestämmelser.

Bil. V.

Postbefordringsafgifter för postabonnerade tid-

Nummer.	Tidningarnas namn.	Pris hos utgifvaren. (1898.)		Antal nummer (1898)		Vigt per års-exemplar.	Medel-vigt per nummer.	Sve-	
		Kr.	ö.	per vecka.	per år.	Kg.	Gr.	Enligt gäl-lande taxa.	
								Kr.	ö.
1	Stockholms Dagblad. <i>Landsorts-upplagan</i>	8	33	12	608	19·3	32	1	67
2	Dagens Nyheter. <i>Stockholmsupp-lagan</i> (1899)	10	—	7	362	24·0	66	2	—
3	Skånska Dagbladet	4	—	7	356	15·5	44	—	80
4	Stockholms-Tidningen. <i>Lands-ortsupplagan</i>	3	—	6	307	7·1	23	—	60
5	Nya Vexiöbladet	1	67	3	154	4·8	31	—	33
6	Aftonbladet. <i>Halfveckoupplagan</i>	1	—	2	105	3·0	29	—	20
7	Triumf	—	75	1	53	1·0	19	—	20

1) Siffrorna i den undre raden för hvarje tidning beteckna afgiften för tidningens hem-

ningar i Sverige och i vissa främmande länder.

Sverige.		Belgien.		Danmark.		Frankrike.		Norge.		Schweiz.		Tyskland ¹⁾ .				Nummer.	
Enligt komite- rades för- slag.		Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Enl. förutv. taxa.		Fr. o. m. d. 1 jan. 1901.			
Kr.	ö.											Kr.	ö.	Kr.	ö.		Kr.
2	61	4	59	3	71	8	92	2	42	4	45	{	2	09	2	47	} 1
												{	1	78	2	57	
2	58	2	86	2	61	8	—	3	—	2	68	{	2	50	2	67	} 2
												{	1	42	1	50	
1	98	2	67	2	10	5	24	1	94	2	64	{	1	—	1	91	} 3
												{	1	42	1	50	
1	36	2	29	1	78	4	53	—	89	2	29	{	—	75	1	12	} 4
												{	1	42	1	50	
—	81	1	19	—	91	2	31	—	60	1	19	{	—	42	—	78	} 5
												{	—	89	—	86	
—	57	—	83	—	61	1	60	—	45	—	83	{	—	36	—	57	} 6
												{	—	89	—	65	
—	33	—	46	—	33	—	85	—	15	—	46	{	—	36	—	35	} 7
												{	—	53	—	43	

bäring till vederbörande prenumeranter.

Tab. A. Öfversigt öfver postabonnement å svenska tidningar år 1898.

1. Nummerantal.

Antal nummer.	Antal tidningar. ¹⁾	Postabonnement för					Summa	
		helår.	3 quart.	halfår.	1 quart.	1 mån.	helår.	mån.
a) Mer än 7 (12) nummer i veckan ...	4	4,571	109	872	4,433	4,172	6,544	8
b) 7 nummer i veckan	5	9,511	888	9,337	50,365	10,279	28,293	4
c) 6 " "	61	76,333	4,202	24,453	155,765	64,223	136,004	2
d) 5 " "	²⁾ 1	171	—	26	188	—	231	—
e) 4 " "	16	17,779	839	6,861	24,025	6,993	28,427	9
f) 3 " "	52	34,661	1,931	11,259	31,277	8,791	50,290	7
g) 2 " "	92	250,297	14,505	26,209	39,227	7,848	284,741	—
h) 1 " "	³⁾ ⁴⁾ 221	284,843	7,946	31,748	77,380	1,605	326,155	3
i) Högst 1 nummer i mån.	⁵⁾ 182	35,910	228	1,035	1,989	9	37,096	6
j) Obestämdt (länskungörelser m. m.)	32	1,436	2	429	4	—	1,653	—
Summa	666	715,512	30,650	112,229	384,653	103,920	899,437	3

¹⁾ Olika upplagor af samma tidning eller tidskrift hafva räknats såsom särskilda tidningar.

²⁾ Denna tidning har under 9 mån. utgifvits med sex och under 3 mån. med tre nummer i veckan.

³⁾ Innefattande tidningar, som utkomma mer än 1 gång i mån., men ej öfver 1 gång i veckan.

⁴⁾ Beträffande 3 tidningar med en sammanlagd postupplaga af 6 ⁹/₁₂ års-exemplar hafva fullständiga uppgifter icke kunnat erhållas.

⁵⁾ Beträffande 1 tidning med en postupplaga af 68 årsexemplar hafva fullständiga uppgifter icke kunnat erhållas.

Tab. A. Postabonnemement å svenska tidningar
år 1898. (Forts.)

2. Helårspris hos utgifvarne.

Prenumerationspris för helårsabonnemement.	Antal tidning- gar.	Postabonnemement för					Summa	
		helår.	3 quart.	halfår.	1 quart.	1 mån.	helår.	mån.
a) Utan prenumerationspris	5	1,398	—	—	—	—	1,398	—
b) Högst 1 krona.....	159	331,517	13,137	16,849	15,716	419	353,758	2
c) Mer än 1, men ej öfver 2 kr.	130	145,752	5,334	13,151	10,997	1,700	159,218	11
d) » 2, » » 3 »	122	97,025	5,314	18,186	107,962	28,042	139,430	10
e) » 3, » » 4 »	61	38,626	2,421	22,634	92,523	14,183	76,071	5
f) » 4, » » 5 »	107	72,832	3,462	34,073	102,506	31,245	120,695	3
g) » 5, » » 6 »	15	5,221	218	1,347	3,888	2,082	7,203	6
h) » 6, » » 7 »	3	709	20	121	736	779	1,033	5
i) » 7, » » 8 »	7	1,823	104	806	5,636	5,929	4,207	1
j) » 8, » » 9 »	4	4,989	115	1,190	6,653	4,492	7,707	10
k) » 9, » » 10 »	19	10,637	420	2,562	13,537	11,311	16,559	10
l) » 10, » » 11 »	3	1,245	27	271	395	—	1,499	6
m) » 11, » » 12 »	2	2,380	31	134	533	307	2,629	1
n) » 12, » » 13 »	2	263	—	—	—	—	263	—
o) » 14, » » 15 »	3	1,095	20	138	725	813	1,428	—
p) Tidningar, som tillkommit under år 1898 och för hvilka helårspris ej upp- gifvits.....	24	—	27	767	22,846	2,618	6,333	5
Summa	666	715,512	30,650	112,229	384,653	103,920	899,437	3

Tab. A. Postabonnement å svenska tidningar år 1898. (Forts.)

3. Postupplagor.

a. Tidningarna fördelade efter nummerantal.

Antal årsexemplar.	Antal nummer i veckan.										Summa.
	a) Mer än 7 (12)	b) 7	c) 6	d) 5	e) 4	f) 3	g) 2	h) 1	i) Mindre än 1	j) Obeständt.	
Högst 1,000.....	2	2	27	1	6	34	50	148	173	32	475
Mer än 1,000, men ej öfver 2,000	1	1	14	—	5	12	22	32	8	—	95
» » 2,000, » » 3,000	—	1	9	—	2	3	6	16	—	—	37
» » 3,000, » » 4,000	—	—	3	—	3	1	4	8	1	—	20
» » 4,000, » » 5,000	1	—	2	—	—	1	3	2	—	—	9
» » 5,000, » » 6,000	—	—	3	—	—	1	1	2	—	—	7
» » 6,000, » » 7,000	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
» » 7,000, » » 8,000	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
» » 8,000, » » 9,000	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2
» » 9,000, » » 10,000	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3
» » 10,000, » » 11,000	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2
» » 11,000, » » 12,000	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
» » 14,000, » » 15,000	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
» » 15,000, » » 16,000	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2
» » 17,000, » » 18,000	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
» » 18,000, » » 19,000	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
» » 19,000, » » 20,000	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
» » 22,000, » » 23,000	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 23,000, » » 24,000	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
» » 25,000, » » 26,000	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 120,000, » » 121,000	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Summa	4	5	61	1	16	52	92	221	182	32	666

Tab. A. Postabonnement å svenska tidningar år 1898. (Forts.)

3. Postupplagor. (Forts.)

b. Tidningarna fördelade efter prenumerationspris.

Antal årsexemplar.	Prenumerationspris för helårsabonnement.														Summa.		
	a) 0	b) 1 kr.	c) 2 kr.	d) 3 kr.	e) 4 kr.	f) 5 kr.	g) 6 kr.	h) 7 kr.	i) 8 kr.	j) 9 kr.	k) 10 kr.	l) 11 kr.	m) 12 kr.	n) 13 kr.		o) 15 kr.	p) Nyfödda komna tidningar.
Högst 1,000.....	5	113	91	91	40	69	11	3	5	2	13	3	1	2	3	23	475
Mer än 1,000, men öfver 2,000	—	17	17	19	12	19	4	—	2	—	4	—	1	—	—	—	95
» » 2,000, » » 3,000	—	9	9	2	5	11	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	37
» » 3,000, » » 4,000	—	5	5	3	2	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	20
» » 4,000, » » 5,000	—	5	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	9
» » 5,000, » » 6,000	—	1	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7
» » 6,000, » » 7,000	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» » 7,000, » » 8,000	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
» » 8,000, » » 9,000	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» » 9,000, » » 10,000	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
» » 10,000, » » 11,000	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» » 11,000, » » 12,000	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 14,000, » » 15,000	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 15,000, » » 16,000	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
» » 17,000, » » 18,000	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 18,000, » » 19,000	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 19,000, » » 20,000	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 22,000, » » 23,000	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 23,000, » » 24,000	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 25,000, » » 26,000	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» » 120,000, » » 121,000	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	5	159	130	122	61	107	15	3	7	4	19	3	2	2	3	24	666

**Tab. A. Postabonnement å svenska tidningar
år 1898. (Forts.)**

4. Antal nummerexemplar och vikt.

Antal nummer.	Postupplaga (= antal års- exemplar).		Antal nummer- exemplar.	Samman- lagd vigt. ¹⁾	Medelvigt	
	Helår.	Mån.			per årsex.	per num- mer- ex.
				Kg.	Kg.	Gr.
a) Mer än 7 (12) nummer i veckan	6,544	8	3,979,360	126,141	19.27	32
b) 7 nummer i veckan	28,293	4	10,056,072	428,872	15.16	43
c) 6 " "	136,004	2	41,383,871	1,343,326	9.88	32
d) 5 " "	231	—	61,215	1,294	5.60	21
e) 4 " "	28,427	9	5,767,400	185,347	6.52	32
f) 3 " "	50,290	7	7,671,899	256,030	5.09	33
g) 2 " "	284,741	—	29,484,932	924,445	3.25	31
h) 1 " " ²⁾	326,155	3	15,300,472	517,293	1.59	34
i) Högst 1 nummer i mån.	37,096	6	397,673	15,949	0.43	40
j) Obestämdt (länskung. m. m.) ...	1,653	—	228,656	3,409	2.06	15
Summa	899,437	3	114,331,550	3,802,106	4.23	33

¹⁾ Med inberäkning af sådana bilagor, som blifvit utan särskild afgift postbefordrade.

²⁾ Jfr not ³⁾ å sid. 242.

Tab. A. Postabonnement å svenska tidningar
år 1898. (Forts.)

5. Prenumerations- och postbefordringsavgifter.

Antal nummer.	Postupplaga (= antal års- exemplar).		Prenumerations- avgifter.					Postbefordrings- avgifter.						
	Helår.	Mån.	Summa.	I medeltal			Summa.	I medeltal						
				per års- ex.	per num- mer- ex.			per års- ex.	per num- mer- ex.					
			Kr.	Ö.	Kr.	Ö.	Öre.	Kr.	Ö.	Kr.	Ö.	Öre.		
a) Mer än 7 (12) nummer i veckan	6,544	8	62,489	09	9	55	1	57	12,647	21	1	93	0	32
b) 7 nummer i veckan ...	28,293	4	122,277	23	4	32	1	22	25,507	32	—	90	0	25
c) 6 " " ...	136,004	2	676,554	59	4	97	1	63	142,512	94	1	05	0	34
d) 5 " " ...	231	—	753	—	3	26	1	23	150	60	—	65	0	25
e) 4 " " ...	28,427	9	112,186	93	3	94	1	94	23,520	57	—	83	0	41
f) 3 " " ...	50,290	7	162,954	82	3	24	2	12	34,620	69	—	69	0	45
g) 2 " " ...	284,741	—	392,743	99	1	38	1	33	83,925	19	—	29	0	28
h) 1 " " ¹⁾ ...	326,155	3	656,431	56	2	01	4	29	93,415	15	—	29	0	61
i) Högst 1 nummer i mån.	37,096	6	62,111	42	1	67	15	62	8,995	13	—	24	2	26
j) Obestämdt (länskun- görrelser m. m.)	1,653	—	6,258	16	3	79	2	74	663	14	—	40	0	29
Summa	899,437	3	2,254,710	79	2	51	1	97	425,957	94	—	47	0	37

¹⁾ Jfr not ³⁾ å sid. 242.

Tab. B. Postabonnerade tidningar och

Å r.	Antal nummerexemplar			
	Nummerexemplar.			
	Inrikes tidningar.		Utrikes tidningar, requirerade till inrikes orter.	Summa.
	Requirerade till inrikes orter.	Requirerade till utrikes orter.		
1.	2.	3.	4.	5.
1884	26,576,853	565,823	859,920	28,002,596
1885	29,942,493	614,484	927,120	31,484,097
1886	31,013,105	583,688	1,104,240	32,701,033
1887	35,745,682	639,230	1,134,720	37,519,632
1888	38,572,573	664,375	1,062,360	40,299,308
1884—1888: i medeltal årligen	32,370,141	613,520	1,017,672	34,001,333
1889	42,655,692	691,480	1,149,480	44,496,652
1890	43,530,948	755,790	1,458,360	50,745,098
1891	43,719,890	776,184	1,438,440	50,934,514
1892	52,562,062	787,936	1,413,000	54,762,998
1893	58,128,876	801,216	1,361,400	60,291,492
1889—1893: i medeltal årligen	50,119,494	762,521	1,364,136	52,246,151
1894	62,717,356	820,300	1,545,960	65,083,616
1895	67,788,864	909,948	1,504,920	70,203,732
1896	74,665,188	1,120,080	1,011,840	76,797,108
1897	94,084,172	1,295,112	1,099,320	96,478,604
1898	113,177,480	1,690,624	1,325,280	116,193,384
1894—1898: i medeltal årligen	82,486,612	1,167,213	1,297,464	84,951,289

4) Tabellen är utarbetad med ledning af uppgifter i den officiella statistiken.

tidskrifter åren 1884—1898. 1)

och tidningspaket.			Antal exemplar, efter hel årgång räknadt.			
Paket ²⁾ .			Inrikes tidningar.		Utrikes tidningar, rekvirerade till inrikes orter.	Summa.
Inrikes försändelser.	Försändelser till utrikes orter.	Summa.	Rekvirerade till inrikes orter.	Rekvirerade till utrikes orter.		
6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
3,541,487	159,053	3,700,540	264,443	6,056	6,967	277,466
3,758,604	162,951	3,921,555	320,341	6,468	7,503	334,312
3,702,164	160,975	3,863,139	356,970	6,848	8,486	372,304
3,780,300	186,066	3,966,366	359,734	6,580	8,342	374,656
4,161,426	180,773	4,342,199	408,453	6,819	7,670	422,942
3,788,796	169,964	3,958,760	341,988	6,554	7,794	356,336
4,327,206	184,018	4,511,224	487,767	7,479	8,380	503,626
4,776,774	211,266	4,988,040	508,765	7,688	10,956	527,409
5,524,401	215,634	5,740,035	482,045	7,853	10,495	500,393
5,855,168	222,134	6,077,302	550,511	8,030	10,346	568,887
6,298,084	225,680	6,523,764	594,334	11,049	11,315	616,728
5,356,327	211,746	5,568,073	524,685	8,420	10,304	543,409
6,538,584	249,080	6,787,664	621,843	8,587	12,883	643,313
6,920,264	282,880	7,203,144	666,700	9,374	12,541	688,615
7,984,652	392,756	8,377,408	708,667	10,398	8,432	727,497
8,469,916	399,516	8,869,432	812,481	11,976	9,161	833,618
9,571,640	480,532	10,052,172	874,705	13,919	11,044	899,668
7,897,011	360,953	8,257,964	736,879	10,851	10,812	758,542

²⁾ Eftersom antalet tidningspaket från utrikes orter icke redovisats för tiden efter 1886, har denna uppgift uteslutits äfven för de föregående åren. I följd deraf motsvarar summan i kol. 8 endast summan af kol. 2 och 3.

Tab. B. Postabonnerade tidningar och tidskrifter
åren 1884—1898. (Forts.)

Å r.	Prenumerationsavgifter.				Post- befor- drings- avgifter.
	Inrikes tidningar.		Utrikes tidningar. require- rade till inrikes orter.	Summa.	
	Require- rade till inrikes orter.	Require- rade till utrikes orter.			
1.	13.	14.	15.	16.	17.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1884.....	1,083,646	¹ —	98,991	1,182,637	213,513
1885.....	1,157,178	¹ —	102,295	1,259,473	232,577
1886.....	1,181,924	¹ —	99,794	1,281,718	237,316
1887.....	1,212,216	32,706	84,394	1,329,316	247,544
1888.....	1,287,407	33,756	82,403	1,403,566	266,496
1884—1888: } i medeltal } årligen }	1,184,474	—	93,575	—	239,489
1889.....	1,430,966	36,356	86,042	1,553,364	285,368
1890.....	1,516,485	39,530	92,469	1,648,484	304,026
1891.....	1,526,209	39,189	91,370	1,656,768	302,157
1892.....	1,585,945	40,862	84,413	1,711,220	324,344
1893.....	1,655,193	39,478	99,317	1,793,988	344,986
1889—1893: } i medeltal } årligen }	1,542,960	39,083	90,722	1,672,765	312,176
1894.....	1,675,031	39,141	95,762	1,809,934	344,959
1895.....	1,783,653	40,457	97,364	1,921,474	372,973
1896.....	1,825,768	44,714	94,354	1,964,836	379,793
1897.....	1,996,547	49,171	101,167	2,146,885	419,669
1898.....	2,236,430	57,092	110,211	2,403,733	465,233
1894—1898: } i medeltal } årligen }	1,903,486	46,115	99,771	2,049,372	396,525

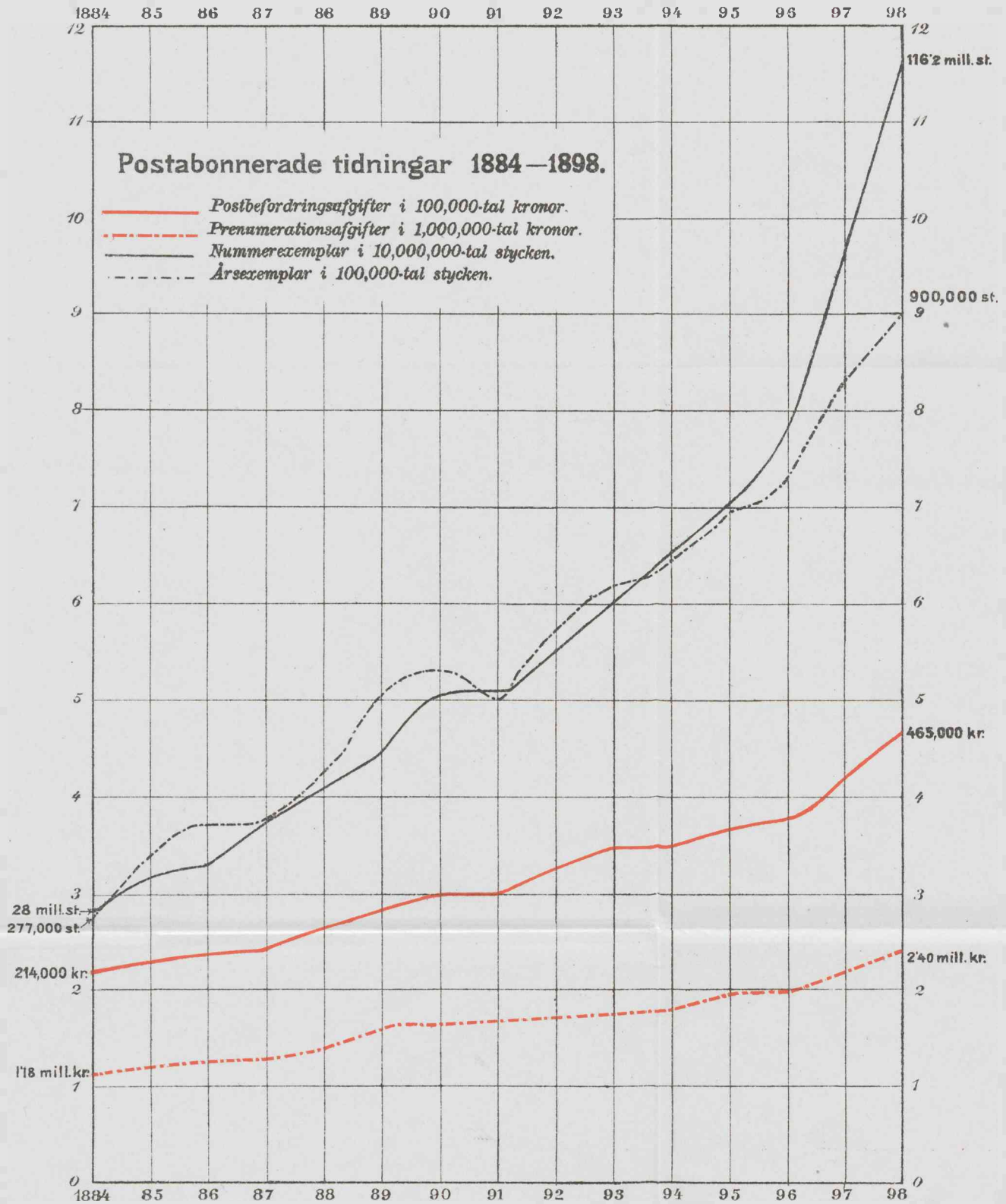
¹ Uppgifter saknas.

Tab. C. Tidningar och tidskrifter,
 reqvirerade direkt hos utgifvarne (= tidningskorsband)
 under åren 1884—1898.¹⁾

Å r.	Antal nummerexemplar.			Antal paket.		
	Inrikes.	Till utrikes orter.	Summa.	Inrikes.	Till utrikes orter.	Summa.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1884.....	4,577,192	484,550	5,061,742	574,847	308,022	882,869
1885.....	4,460,009	491,334	4,951,343	998,680	283,868	1,282,548
1886.....	6,426,752	536,261	6,963,013	896,198	275,463	1,171,661
1887.....	5,971,710	530,554	6,502,264	771,399	252,078	1,023,477
1888.....	6,377,004	488,570	6,865,574	910,132	223,998	1,134,130
1884—1888: i medeltal årligen	5,562,533	506,254	6,068,787	830,251	268,686	1,098,937
1889.....	6,269,252	593,590	6,862,842	907,114	266,056	1,173,170
1890.....	6,879,192	588,046	7,467,238	883,246	317,908	1,201,154
1891.....	9,359,448	678,004	10,037,452	1,314,616	403,956	1,718,572
1892.....	8,839,874	718,008	9,557,882	1,216,114	351,782	1,567,896
1893.....	9,305,036	690,300	9,995,336	1,192,724	357,032	1,549,756
1889—1893: i medeltal årligen	8,130,560	653,590	8,784,150	1,102,763	339,347	1,442,110
1894.....	8,081,008	653,744	8,734,752	1,373,372	326,924	1,700,296
1895.....	9,946,560	696,748	10,643,308	1,410,136	404,664	1,814,800
1896.....	11,053,744	767,884	11,821,628	1,509,040	357,188	1,866,228
1897.....	13,737,204	789,204	14,526,408	1,436,552	422,084	1,858,636
1898.....	16,018,808	849,056	16,867,864	1,764,360	461,760	2,226,120
1894—1898: i medeltal årligen	11,767,465	751,327	12,518,792	1,498,692	394,524	1,893,216

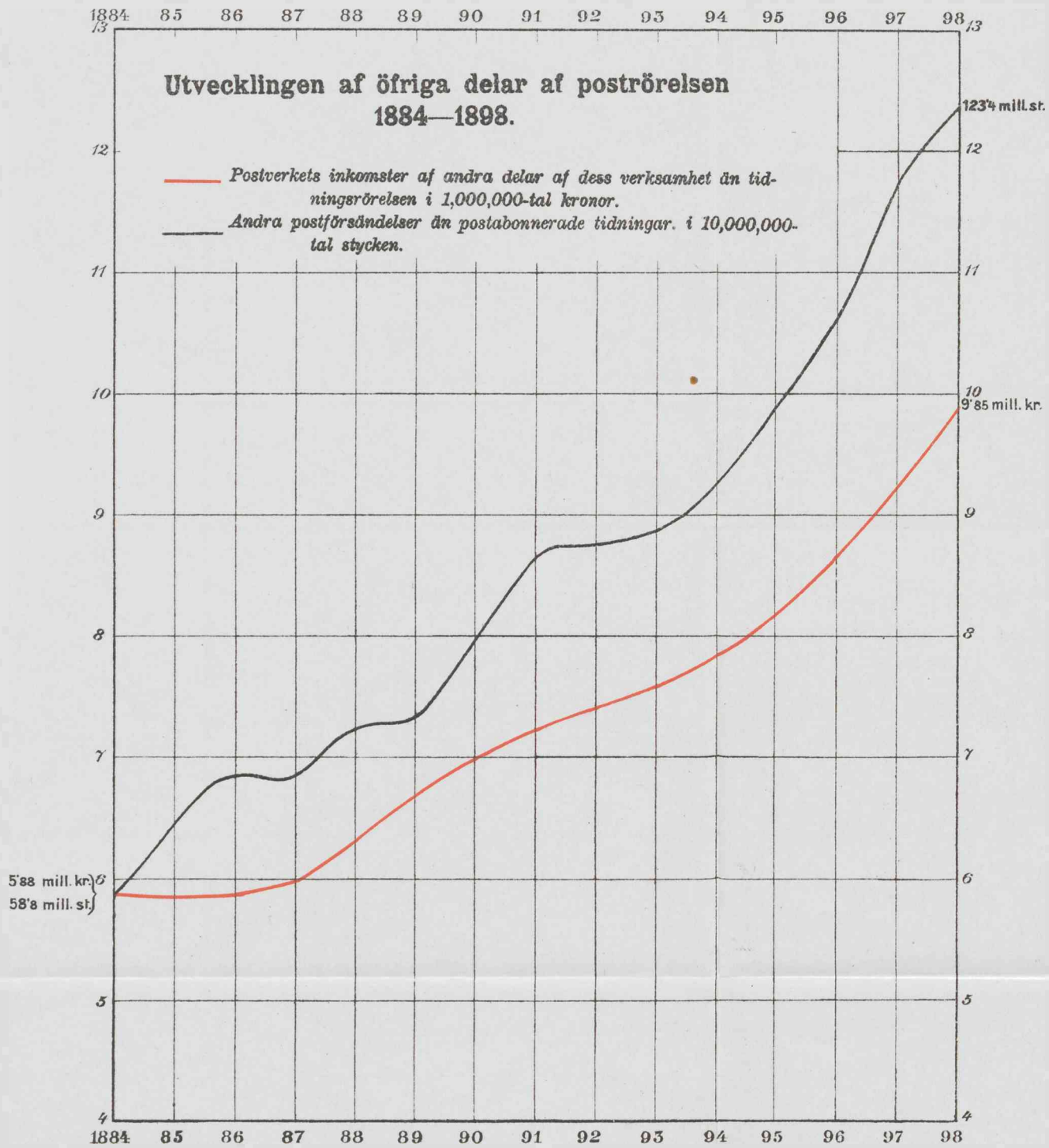
¹⁾ Tabellen är utarbetad med ledning af uppgifter i den officiella statistiken.

Tab.D.

Tab. E.

Tab. F.

